

EUROOPAN KESKUSPANKKI

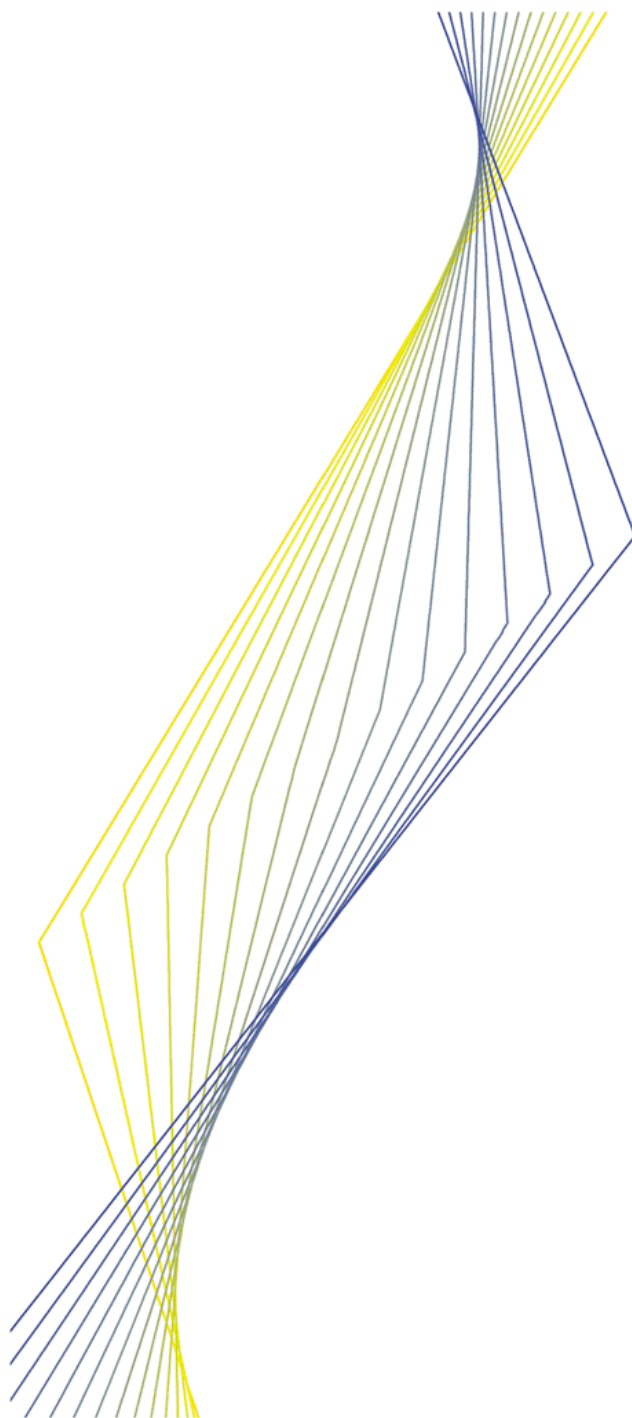
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Helmikuu 2002

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Helmikuu 2002

© Euroopan keskuspankki, 2002

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 6.2.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	20
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	23
Valuuttakurssit ja maksutase	33
Kehikot:	
1 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.1.2002 päättäneenä pitoajanjaksona	12
2 Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella	16
3 Euroalueen palvelualoja koskevat kyselytutkimukset	27
4 Euroalueen avoimia työpaikkoja koskevien tietojen informaatioisisältö	32
Osakemarkkinat ja rahapolitiikka	39
Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina	53
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	81*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	87*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 7.2.2002 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 4,25 ja 2,25 prosenttiin.

Päätös pitää korot ennallaan heijastaa EKP:n neuvoston arvioita siitä, että keskipitkän aikavälin hintavakausnäkyvät ovat pysyneet jokseenkin ennallaan viime viikkoina. EKP:n keskeisten ohjauksorkojen katsotaan olevan sopivalla tasolla euroalueen hintavakauden säilyttämiseksi keskipitkällä aikavälillä.

EKP:n rahapolitiikan strategian ensimmäiseen pilariin liittyvien tietojen analyysistä käy ilmi, että M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo kiihtyi 7,8 prosenttiin loka-joulukuussa 2001, kun se syys-marraskuussa oli ollut 7,4 %. Näistä luvuista näkyvän likviditeetin kasvun pitäisi olla vain tilapäistä, koska se tapahtui reaali- ja rahataloudellisessa tilanteessa, johon liittyi verrattain suurta epävarmuutta. Näin ollen M3:n voimakasta kasvua ei pitäisi tässä vaiheessa nähdä merkinä hintavakauteen kohdistuvista riskeistä. Tätä arviota tukee myös yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen määrän kasvuvauhdin hidastuminen. Jos M3:n kasvu kuitenkin jatkuu vahvana, rahatalouden kehitystä on arvioitava uudelleen etenkin silloin, jos euroalueen talouskehitys osoittaa lisämerkkejä elpymisestä.

Toista pilaria analysoitaessa voidaan todeta, että vaikka euroalueen tuotannon kasvu viime vuoden viimeisellä neljänneksellä ja tämän vuoden alussa on todennäköisesti pysynyt hitaana, viimeaikaiset tiedot ovat vahvistaneet odotuksia siitä, että taloudellinen toimeliaisuus piristyy vähitellen vuoden 2002 aikana. Maailmantalouden kehitykseen liittyvä epävarmuus näyttää vähitellen vähentyvän. Euroalueen tuoreimmat suhdannekyselytiedot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden kohentumiseen. Odotuksia talouden elpymisestä tukevat myös tämänhetkiset suotuisat rahoitusolot, euroalueen talouden edelleen vahvoina pysyneet perustekijät sekä jo toteutuneesta ja odotettavasta inflaation hidastumisesta johtuva käytettävissä olevien reaalitulojen aiempaa voimakkaampi kasvu. Rahoitusmarkki-

noiden kehitys heijastaa myös odotuksia taloudellisen toimeliaisuuden kohenemisestä tulevana ajanjaksona. Vaikka suhdannekäänteen nopeudesta ja ajoituksesta ei edelleenkään voida olla varmoja, käytettävissä olevat tiedot viittaavat talouskasvun elpymiseen.

Kuluttajahintainflaation osalta voidaan todeta, että keskipitkän aikavälin inflaatiopaineiden odotetaan tällä hetkellä pysyvän kurissa. Kuten aiemmin on jo todettu, vuotuisen inflaatiouuhtin odotetaan kuitenkin heilahtelevan jonkin verran tämän vuoden alussa. Eurostatin alustavan arvion mukaan vuotuinen YKHI-inflaatio kiihtyi 2,5 prosenttiin tammikuussa 2002, kun se joulukuussa 2001 oli ollut 2,1 %. Inflaation viimeaikaisen kiihtymisen ei pitäisi vaikuttaa keskipitkän aikavälin kehitykseen, sillä se on suurelta osin johtunut poikkeuksellisista ja lyhytaikaisista tekijöistä. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa joissakin euroalueen osissa vallinneet poikkeuksellisen huonot sääolot, jotka nostivat voimakkaasti jalostamattomien elintarvikkeiden hintoja. Inflaation kiihtymiseen vaikuttivat odotetusti myös jotkin välillisten verojen korotukset sekä vertailuajan kohdan epäsuotuisat vaikutukset, jotka liittyivät energian hinnan laskuun vuoden 2001 alussa. Tähän mennessä ei ole mitään näyttöä siitä, että käteiseuron käyttöönotto olisi nostanut merkittävästi hintatasoa. Sen sijaan on syytä olettaa, että euroseteleiden ja -kolikoiden käyttöönotto lisää kilpailua ja tukee siten hintavakauden ylläpitoa.

Jollei mitään odottamatonta tapahdu, vuotuinen inflaatiouuhti hidastunee tulevina kuukausina, mikä johtuu muun muassa energian ja elintarvikkeiden aiempien hinnannousujen vaikutusten poistumisesta. Tähän viittaa myös tuottajahintojen kehitys. Tällä hetkellä YKHI-inflaation odotetaan hidastuvan vuoden 2002 aikana turvallisesti alle 2 prosenttiin ja pysyttelevän EKP:n määrittelemällä hintavakautta vastaavalla tasolla.

Odotukset palkkakehityksen jatkumisesta maltillisena vaikuttavat merkittävästi EKP:n tämänhetkiseen arvioon hintavakauden näkymistä. Palkkamaltin jatkuminen helpottaisi rahapolitiikan harjoittamista ja tukisi työllisyyden, tuotannon sekä viime kädessä myös käytettävissä olevien tulojen kasvua.

EKP:n neuvosto korosti 7. helmikuuta pitämässään kokouksessa, että se pitää tärkeänä vakaus- ja kasvusopimusta ja sen huolellista toimeenpanoa tarkoituksenmukaisin menettelyin. EKP:n neuvosto painotti, että vastuu menettelyistä, joilla varmistetaan vakaus- ja kasvusopimuksen noudattaminen, on Euroopan komissiolla ja EU-maiden valtiovarainministeriöillä. EKP:n neuvosto tukee täysin toimia liiallisten alijäämien välttämiseksi ja kaikkia ponnisteluja BKT:hen suhteutetun julkisyhteisöjen velan vähentämiseksi ja julkisen talouden rahoitusasemien saattamiseksi yksittäisten jäsenvaltioiden vakausohjelmien mukaisiksi, jotta vakaus- ja kasvusopimukseen perustuvien sitoumusten uskottavuus varmistettaisiin.

Vakaus- ja kasvusopimuksen mukainen keskipitkän aikavälin näkökulma on keskeinen tekijä, jolla finanssipolitiikassa voidaan tukea inflaatiota kiihdyttämätöntä pitkän aikavälin talouskasvua. Nou-

dattamalla keskipitkän aikavälin tavoitteita vaikutetaan suotuisasti talouden toimijoiden odotuksiin tulevan talouskehityksen vakaudesta. Lisäksi on tuettava myös kaikkia sellaisia toimia, joilla tehostetaan työ- ja hyödykemarkkinoiden joustavuutta euroalueella. Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2002 pidettävän Barcelonan huipukokouksen valmisteluissa on kiinnitetty huomiota näihin kysymyksiin, minkä pitäisi johtaa määrätietoisiin toimenpiteisiin välttämättömien rakenteellisten uudistusten toteuttamiseksi työ- ja hyödykemarkkinoilla. Tällaiset uudistukset puolestaan parantaisivat euroalueen kasvupotentiaalia.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kaksi muuta artikkelia. Niistä ensimmäisessä tarkastellaan osakemarkkinoiden merkitystä taloudessa ja rahapolitiikassa. Toisessa artikkelissa käsitellään kansainvälisen rahoitusyhteistyön viimeaikaista kehitystä.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

Rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 7.2.2002 EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 4,25 prosentissa ja talletuskorko 2,25 prosentissa (ks. kuvio 1).

M3:n lyhyen aikavälin kasvu hidastui joulukuussa

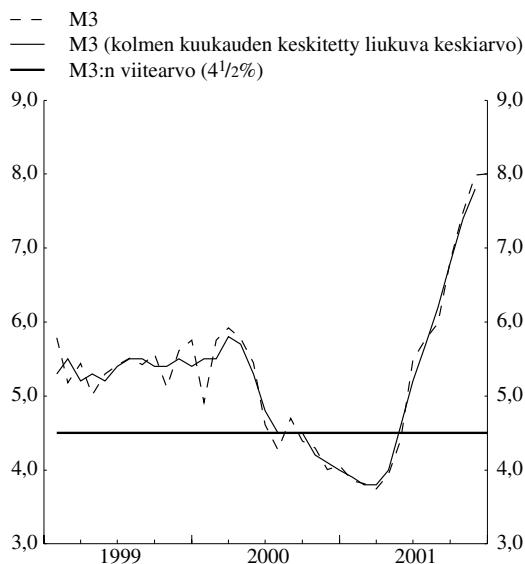
Joulukuussa 2001 M3:n vuotuinen kasvuvauhti oli 8,0 %, eli sama kuin marraskuussa. M3:n vuotuinen kasvuvauhti oli edelleen nopea, ja sen vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo nousi loka-joulukuussa 7,8 prosenttiin oltuaan 7,4 % syys-marraskuussa (ks. kuvio 2).

M3:n nopea vuotuinen kasvuvauhti liittyy selkeästi siihen, että Yhdysvalloissa syyskuussa tapahtuneita

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(vuotuinen prosenttimuutos, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

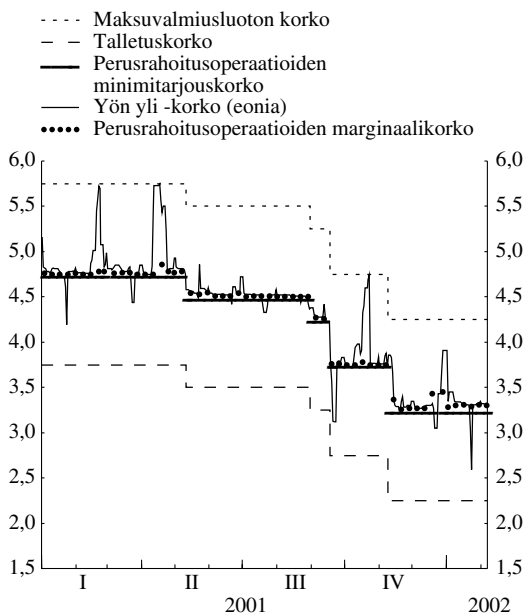
Lähde: EKP.

Huom. Aikasarjoista on poistettu kaikki euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevat jälkimarkkinakelpoiset instrumentit.

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähteet: EKP ja Reuters.

terrori-isku ja seuranneiden kuukausien aikana rahoitusmarkkinoiden epävarmuus kasvatti lyhytaikaisten ja likvidien instrumenttien kysyntää. Joulukuussa M3:n kuukausitason kasvuvauhti hidastui merkittävästi eli 0,3 prosenttiin, kun se edellisinä kolmena kuukautena oli ollut keskimäärin 0,8 %. Tämä voi olla ensimmäinen merkki siitä, että rahan määrän kasvu on euroalueella palautumassa normaalille tasolle, kun tuottokäyrä jyrkkenei ja kansainvälisten osakemarkkinoiden epävarmuus pieneni vuoden 2001 loppupuolella.

Rahan määrän kasvun hidastumiseen joulukuussa on voinut vaikuttaa myös käteisrahan vaihto. Liikkeessä olevan rahan supistumisvauhti nopeutui joulukuussa 32,1 prosenttiin marraskuun 19,4

prosentista. Toisin kuin edeltävinä kuukausina hallussa olevan rahan määrä supistui enemmän kuin yön yli -talletukset kasvoivat. Siten suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti hidastui joulukuussa 5,0 prosenttiin, kun se marraskuussa oli ollut 6,0 % (ks. taulukko I). On olemassa merkkejä siitä, että euroalueen ulkopuolelta palautuvat setelit ovat voineet vaikuttaa M1:n kasvuvauhdin hidastumiseen. Myös hallussa pidetyn rahan määrä ja lyhytaikaiset talletukset ovat voineet pienentyä ns. aloituspaketin myynnin myötä ja sen vuoksi, että yrityksille edelleen jaetut setelit veloitettiin joissakin tapauksissa välittömästi. Tähän liittyvä eurosetelien ja -kolikoiden määrän kasvu on nähtävissä vasta tammikuussa 2002.

Ei kuitenkaan ole syytä tarkistaa arviota, jonka mukaan M3:n voimakas kasvu vuoden 2001 loppupuolella ei toistaiseksi merkitse hintavakauteen kohdistuvia uhkia. Likviditeettiä on kertynyt ajanjaksona, jolloin taloustilanne on ollut epävarma koko maailmassa, joten likviditeetin kertyminen vaikuttaisi olevan tilapäinen ilmiö. Arviota inflaa-

tioriskien pienuudesta tukee myös yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen kasvuvauhdin hidastuminen. Jos M3:n kasvu kuitenkin jatkuu voimakkaana, rahatalouden kehitystä on lähikuukausina arvioitava uudelleen, erityisesti jos euroalueen talouden elpymisestä saadaan lisää näyttöä.

Käteisrahan vaihdon jälkeen liikkeessä olevien eurosetelien arvo oli 221,7 miljardia euroa 31.1.2002, kun taas kansallisia seteleitä, joita ei ole palautettu kansalliseen keskuspankkiin, oli liikkeessä 92,4 miljardin euron arvosta. Liikkeessä olevien setelien yhteisarvo oli siten 314,1 miljardia euroa. Liikkeessä olevien euroseteleiden yhteisarvon osuus kaikkien euroalueella liikkeessä olevien setelien yhteisarvosta oli 70,6 %, kun se 16.1. oli ollut 56,4 %.

Liikkeessä olevien setelien määrä oli supistunut selvästi ennen käteisrahan vaihtoa ja kasvoi tammikuussa huomattavasti, kuten odotettiin. Siten liikkeessä olevan rahan määrä (sellaisena kuin se on määritelty rahalaitossektorin konsolidoi-

Taulukko I.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2001 II	2001 III	2001 IV	2001 Syyskuu	2001 Lokakuu	2001 Marraskuu	2001 Joulukuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	2,4	3,9	5,4	5,0	5,2	6,0	5,0
<i>josta: liikkeessä oleva raha</i>	-3,2	-7,5	-18,5	-11,0	-14,5	-19,4	-32,1
<i>josta: yön yli -talletukset</i>	3,5	6,3	10,3	8,3	9,2	11,2	12,5
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	4,4	4,9	5,8	5,1	5,5	5,8	7,1
M2	3,4	4,5	5,6	5,0	5,4	5,9	6,1
M3-M2 (= jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	10,3	16,2	21,1	18,9	21,7	22,0	20,1
M3	4,3	6,0	7,6	6,8	7,5	8,0	8,0
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat							
(ilman omaa pääomaa ja varauksia)							
Luotot euroalueelle	3,1	2,2	2,8	2,3	2,3	3,2	3,4
Luotot julkisyhteisöille	5,4	5,6	5,2	5,2	5,1	5,4	5,3
<i>joista: lainat julkisyhteisöille</i>	-5,3	-1,9	-0,6	-1,2	-1,1	-0,0	0,2
<i>joista: lainat julkisyhteisöille</i>	-1,3	-1,4	-0,8	-0,6	-1,2	-0,3	-1,1
Luotot muille euroalueella oleville	8,8	7,8	6,9	7,1	6,9	6,9	6,7
<i>joista: lainat yksityiselle sektorille</i>	8,3	7,4	6,5	6,7	6,5	6,6	6,1

Lähde: EKP.

dussa taseessa)¹ näyttää kasvaneen tammikuussa merkittävästi. Tämä kuitenkin todennäköisesti vaikuttaa vain vähän M3:n kasvuvauhtiin, sillä liikkeessä olevan rahan osuus M3:sta on vain 6 % (keskimäärin vuonna 2001). Liikkeessä olevien setelien tavanomaista suurempi määrä merkitsee sitä, että lyhytaikaisia talletuksia on vähennetty, mikä ei vaikuta M3:n määrään.

M3:n muista eristä muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten kasvuvauhti nopeutui joulukuussa 7,1 prosenttiin marraskuun 5,8 prosentista. Tämä johtui pääasiassa irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten vuotuisen kasvuvauhdin nopeutumisesta joulukuussa 7,5 prosenttiin marraskuun 6,0 prosentista. Näiden talletusten kasvuvauhdin nopeutuminen saattaa liittyä siihen, että kotitaloudet ovat pienentäneet käteisvarantojaan, joita ne olivat keränneet ennen käteisrahan vaihtoa. Jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti hidastui joulukuussa 20,1 prosenttiin marraskuun 22,0 prosentista.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui edelleen joulukuussa

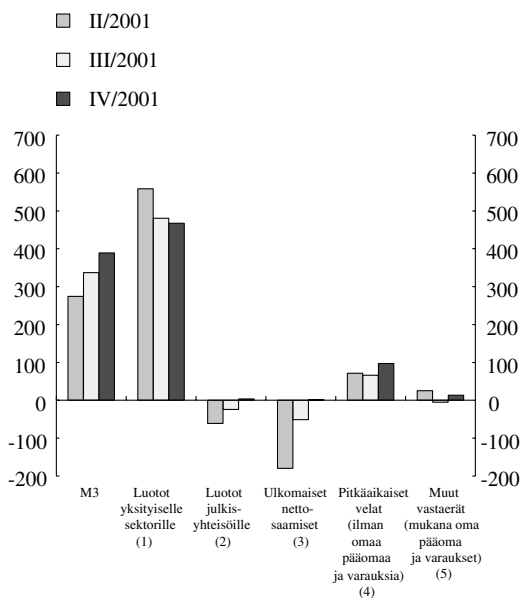
Euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti oli joulukuussa 5,3 %, joten se pysyi jokseenkin vakaana. Luottojen pääerät kehittyivät kuitenkin eri tavoin. Julkisyhteisöille suuntautuvan luotonannon vuotuinen kasvuvauhti nopeutui joulukuussa hiukan eli 0,2 prosenttiin, kun se oli marraskuussa ollut 0,0 %, joten muutosvauhti oli positiivinen ensimmäistä kertaa helmikuun 2000 jälkeen. Yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui sitä vastoin joulukuussa edelleen eli 6,7 prosenttiin, kun se oli marraskuussa ollut 6,9 % (ks. taulukko 1). Hidastuminen johtui lähinnä yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuisen kasvuvauhdin heikentymisestä marraskuun 6,6 prosentista 6,1 prosenttiin joulukuussa.

¹ Liikkeessä olevien setelien määritelmä poikkeaa liikkeessä olevan rahan määritelmästä kahdella tavalla: ensinnäkin liikkeessä olevaan rahan lasketaan mukaan myös kolikot, ja toiseksi siitä on vähennetty rahalaitosten hallussa oleva raha. Liikkeessä olevien setelien määrä on yleensä liikkeessä olevan rahan määrää huomattavasti suurempi.

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

Huom. Aikasarjoista on poistettu kaikki euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevat jälkimarkkinakelpoiset instrumentit.

$M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$.

Rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen (ilman omaa ja varauksia) vuotuinen kasvuvauhti nopeutui joulukuussa edelleen eli 3,4 prosenttiin marraskuun 3,2 prosentista. Tämän erän kasvun viimeaikainen hienoinen voimistuminen liittyy todennäköisesti tuottokäyrän jyrkkemiseen, joka lisäsi pitkäaikaisten instrumenttien kiinnostavuutta. Valtion kymmenen vuoden joukkolainojen tuoton ja kolmen kuukauden euriborkoron ero oli joulukuussa keskimäärin 160 peruspistettä, kun se oli elokuussa ollut keskimäärin vain 70 peruspistettä.

Euroalueen rahalaitossektorin ulkoinen nettopääoma heikentyi joulukuussa 8,0 miljardia euroa kohennuttuaan sitä ennen puoli vuotta yhtäjaksoisesti. Euroalueen rahalaitossektorin ulkomaiset nettosaamiset olivat joulukuussa 2001 jokseenkin samansuuruiset kuin vuotta aiemmin.

Velkapaperien liikkeeseenlasku lisääntyi marraskuussa

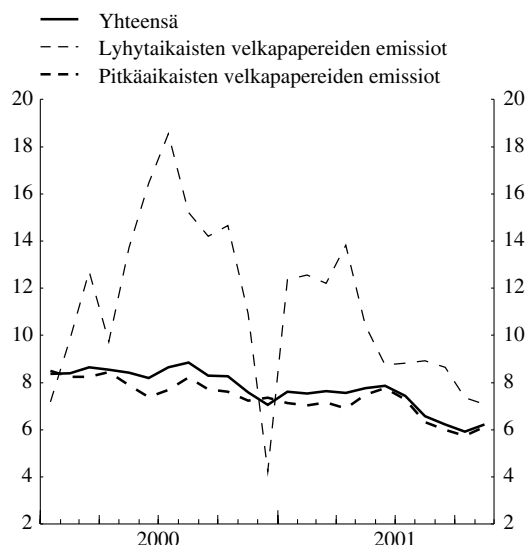
Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 6,2 prosenttiin marraskuussa 2001, kun se oli lokakuussa ollut 5,9 %. Yksittäisistä eristä pitkäaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui lokakuun 5,8 prosentista 6,1 prosenttiin marraskuussa, kun taas lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui samana aikana 7,4 prosentista 7,1 prosenttiin (ks. kuvio 4).

Valuuttakohtainen tarkastelu osoittaa euroalueella olevien liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuisen kasvuvauhdin hidastuneen marraskuussa 2001 hieman eli 6,0 prosenttiin, kun se oli lokakuussa ollut 6,1 %. Samalla muiden kuin euromääräisten velkapaperien liikkeeseenlasku oli verrattain vilkasta marraskuussa.

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapapereiden kanta

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen. Vertailtavuuden vuoksi tammikuuta 2001 edeltävien vuotuisen kasvuvauhtien laskemisessa on käytetty euroalueen + Kreikan tietoja.

Euromääräisten velkapapereiden sektoreittainen tarkastelu puolestaan osoittaa, että rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui lokakuun 5,7 prosentista 5,5 prosenttiin marraskuussa. Tämä johtui rahalaitossektorin lyhytaikaisten velkapaperien nettokuoletuksista. Myös yritysten liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti heikkeni hieman: se oli marraskuussa 17,9 %, kun se oli lokakuussa ollut 18,2 %. Yritysten lyhytaikaisten velkapaperien kasvuvauhdin hidastumisen vastapainona oli pitkäaikaisten velkapaperien kasvuvauhdin kiihtyminen. Yritysten lyhytaikaisten velkapaperien liikkeeseenlasku on yleensä yhteydessä suhdanteisiin. Yksityisen sektorin muista liikkeeseenlaskijoista poiketen muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset kasvattivat liikkeeseen laskemiensa velkapaperien kannan vuotuisesta kasvuvauhtia lokakuun 34,9 prosentista 36,5 prosenttiin marraskuussa.

Valtion liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli 2,3 % marraskuussa 2001 eli hieman edellisistä hitaampi. Myös muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui: se oli 22,5 % marraskuussa 2001, kun se oli lokakuussa ollut 22,5 %.

Pankkien korot muuttuivat kaiken kaikkiaan vain vähän joulukuussa

Pankkien lyhyet korot laskivat joulukuussa 2001 edelleen hieman, joten ne noudattivat samaa kehitystä kuin lyhyet markkinakorot vuoden loppupuolella (ks. kuvio 5). Enintään vuoden määräaikaistalletusten keskikorko laski joulukuussa 6 peruspistettä edellisestä, irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten keskikorko laski 4 peruspistettä ja yön yli -talletusten keskikorko 3 peruspistettä. Yrityksille myönnettujen enintään vuoden pituisten lainojen keskikorko laski joulukuussa 15 peruspistettä marraskuusta, joten tämä antolainauskorko on laskenut yhteensä noin 100 peruspistettä vuoden 2001 alusta.

Pankkien pitkissä koroissa nähtiin joulukuussa 2001 kehitystä moneen suuntaan. Talletuskorot nousivat kautta linjan samalla tavoin kuin valtion

viiden vuoden joukkolainojen keskimääräinen tuotto kasvoi joulukuussa, mutta jotkin antolainauskorot laskivat (ks. kuvio 6). Irtisanomisajaltaan yli kolmen kuukauden talletusten korko nousi 4 peruspistettä ja yli kahden vuoden määräaikaistalletusten korko 12 peruspistettä. Myös kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen keskikorko nousi vuoden 2001 joulukuussa 4 peruspistettä edellisestä. Yrityksille myönnettyjen yli vuoden pituisten lainojen keskikorko sitä vastoin laski 2 peruspistettä. Näiden lainojen korot ovat laskeneet 70 peruspistettä vuoden 2001 alun korkotasosta ja kotitalouksille myönnettyjen asuntolainojen korot 80 peruspistettä.

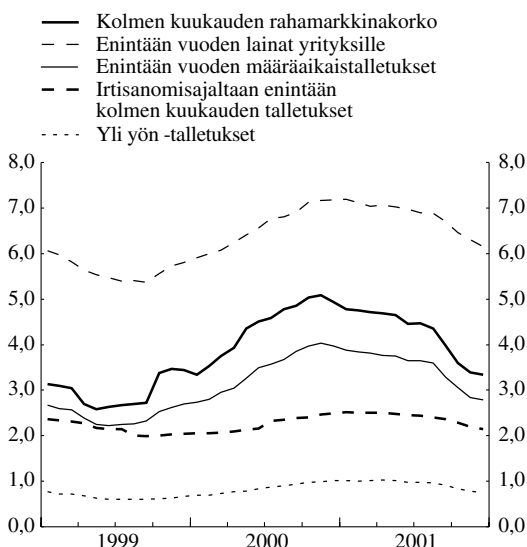
Rahamarkkinakorot nousivat tammikuussa

Rahamarkkinakorot nousivat tammikuussa. Eniten nousivat pitkät rahamarkkinakorot. Tästä syystä rahamarkkinoiden tuottokäyrän nousu jyrkkeni. Myös futuurisopimusten pohjalta johdetut lyhyet korot nousivat tammikuussa merkittävästi.

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

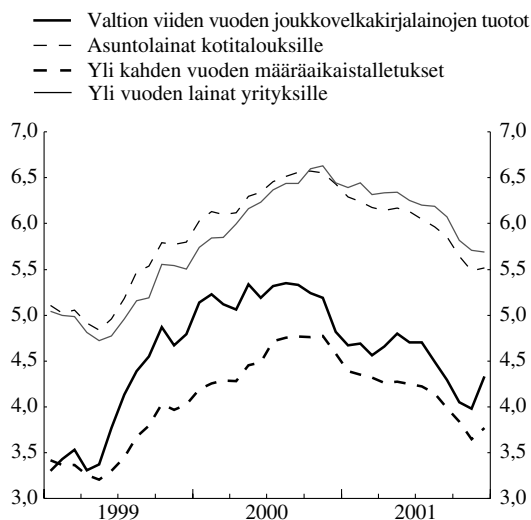

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlaskemat maittaiset tiedot ja Reuters. Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Eoniakorkona mitattu yön yli -korko heilahteli vuodenvaihteessa ja oli tammikuun alussa jonkin verran korkeampi kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko. Tämä johtui lähinnä käteisen euron käyttöönoton aiheuttamasta verrattain tiukasta likviditeettitilanteesta, jonka aiheutti euroseteleiden odotettua voimakkaampi kysyntä ja entisten kansallisten valuuttojen määräisten seteleiden odotettua hitaampi palautuminen (ks. kehikko 1). Eurojärjestelmän toteuttaman kahden likviditeettiä lisäävän hienosäätöoperaation avulla eoniakorko vaikutui vähitellen ja jäi hivenen minimitarjouskorkoa korkeammaksi.

Eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioissa, joiden maksut suoritettiin tammikuussa ja helmikuun 2002 alussa, marginaali- ja keskikorko ylittivät minimitarjouskoron 3–7 peruspisteellä. Kahden viikon rahamarkkinakorot pysyivät vakaina ja hieman minimitarjouskorkoa korkeampina joulukuun lopusta helmikuun 6. päivään.

Kehikko I.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.1.2002 päättyneenä pitoajanjaksona

Pitoajanjaksona 24.12.2001–23.1.2002 eurojärjestelmä toteutti viisi perusrahoitusoperaatiota ja kaksi hienosäätöoperaatiota. Operaatioiden tulokset on esitetty oheisessa taulukossa.

Säännölliset rahapoliittiset operaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjousten kattamis-suhde	Vastapuolten määrä	Minimitarjous-korko	Marginaali-korko	Painotettu keski-korko
Perusrahoitus-operaatio	28.12.2001	09.01.2002	105,6	85,0	1,2	331	3,25	3,45	3,52
Perusrahoitus-operaatio	02.01.2002	16.01.2002	88,7	31,0	2,9	241	3,25	3,28	3,29
Perusrahoitus-operaatio	09.01.2002	23.01.2002	155,9	83,0	1,9	360	3,25	3,30	3,32
Perusrahoitus-operaatio	16.01.2002	30.01.2002	116,8	22,0	5,3	329	3,25	3,31	3,32
Perusrahoitus-operaatio	23.01.2002	06.02.2002	146,3	103,0	1,4	382	3,25	3,29	3,30
Hienosäätö-operaatio	04.01.2002	07.01.2002	57,6	25,0	2,3	61	3,25	3,30	3,32
Hienosäätö-operaatio	10.01.2002	11.01.2002	59,4	40,0	1,5	63	3,25	3,28	3,30

Lähde: EKP.

Rahanvaihdon vuoksi oli tavallista vaikeampaa ennustaa tarkasteltavan pitoajanjakson likviditeettitarpeita. Setelien kysyntä uuden vuoden kahden ensimmäisen viikon aikana ylitti EKP:n ennakoarviot, koska uusia euroseteleitä kysyttiin arvioitua enemmän ja vanhoja kansallisia seteleitä palautettiin ennakoitua vähemmän pankkijärjestelmästä eurojärjestelmään. Vastatakseen ennakoitua suurempaan likviditeetin kysyntään EKP toteutti tammikuun ensimmäisellä puoliskolla kaksi likviditeettiä lisäävää hienosäätöoperaatiota. Ne toteutettiin vaihtuvakorkoisina yön yli -huutokauppoina, joissa minimitarjouskorko eli korkotarjousten alaraja oli 3,25 %. Sen lisäksi että EKP tavanomaiseen tapaansa julkisti perusrahoitusoperaatioiden ilmoitusten yhteydessä viikoittaiset arviot pankkijärjestelmän likviditeettitarpeesta, se myös tarkisti useaan otteeseen likviditeettitarpeesta julkistettuja arvioita.

Eoniakorko nousi 3,91 prosenttiin vuoden 2001 viimeisenä pankkipäivänä 28.12.2001. Nousussa näkyy tavanomaisen suuri, rahoituslaitosten tasejärjestelyihin liittyvä likviditeetin tarve vuoden lopussa. Melko tiukka likviditeettitilanne ja käteisrahan vaihdosta johtuva yksittäisten pankkien likviditeettitarpeisiin liittyvä epävarmuus johti siihen, että eoniakorko oli tammikuun kolmena ensimmäisenä viikkona noin 3,35 % eli hieman korkeampi kuin EKP:n perusrahoitusoperaatioiden 3,25 prosentin minimitarjouskorko. Kaksi päivää ennen pitoajanjakson päättymistä eoniakorko laski 3,03 prosenttiin eli alle minimitarjouskoron ja edelleen 2,59 prosenttiin 23.1., koska likviditeettiä katsottiin tuohon mennessä olevan runsaasti.

Pitoajanjakson lopussa maksuvalmiusjärjestelmää käytettiin 6,4 miljardin euron arvosta (maksuvalmiusluottoa 0,7 miljardin euron arvosta ja talletusmahdollisuutta 7,1 miljardin euron arvosta 23.1.). Lisäksi varantovelvoitteen ylittäviä talletuksia – keskimääräisten sekkitilitalletusten (130,4 miljardia euroa) ja varantovelvoitteen (128,7 miljardia euroa) välinen ero eurojärjestelmässä – tehtiin tavallista enemmän eli 1,7 miljardin euron arvosta. Tämä viittaa siihen, että jotkin pankit ovat saattaneet suurentaa likviditeettipuskureitaan, koska niiden on ollut vaikea ennustaa kassavirran suuruutta rahanvaihdon aikana. Tästä seurannut varannon jakauma johti siihen, että useiden luottolaitosten varantovelvoitteet täyttyivät aikaisiin, jolloin varantovelvoitteen ylittäviä talletuksia kertyi tavallista enemmän.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavien riippumattomien tekijöiden eli muiden kuin rahapolitiikkaan liittyvien tekijöiden (oheisen taulukon kohta b) likviditeettiä sitova nettovaikutus oli keskimäärin 51,6 miljardia euroa. Arviot riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista julkistettiin samaan aikaan kun huutokaupoista ilmoitettiin. Arviot vaihtelivat 33,1 miljardista eurosta 73,2 miljardiin euroon. Suuri vaihtelu johtui lähinnä ennakkoon jaetun käteiseuron veloitusmenettelystä, jonka mukaan

ennakkoon jaetusta kokonaismäärästä (133,5 miljardia euroa) yksi kolmannes veloitettiin 2.1., toinen kolmannes 23.1. ja kolmas kolmannes 30.1. Kuten edellä mainittiin, jaetun likviditeetin määrä rahanvaihdon kahden ensimmäisen viikon aikana oli paljon suurempi kuin ennakkoon arvioitiin, sillä se oli 15,4 miljardia euroa. Pitoajanjakson loppupuolella likviditeettiä puolestaan jaettiin ennakoitua vähemmän eli 7,1 miljardin euron arvosta. Tämä tavallista suurempi ero julkistettujen arvioiden ja toteutuneiden lukujen välillä kertoo vaikeuksista ennustaa liikkeessä olevien setelien määrää rahanvaihdon aikana.

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.12.2001–23.1.2002

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	182,6	0,6	+ 182,0
Perusrahoitusoperaatiot	118,5	-	+ 118,5
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	60,0	-	+ 60,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,4	0,6	- 0,1
Muut operaatiot	3,7	-	+3,7
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät	385,2	436,8	- 51,6
Liikkeessä olevat setelit	-	344,3	- 344,3
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	38,3	- 38,3
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	385,2	-	+ 385,2
Muut tekijät, netto	-	54,2	- 54,2
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			130,4
(d) Varantovelvoite			128,7

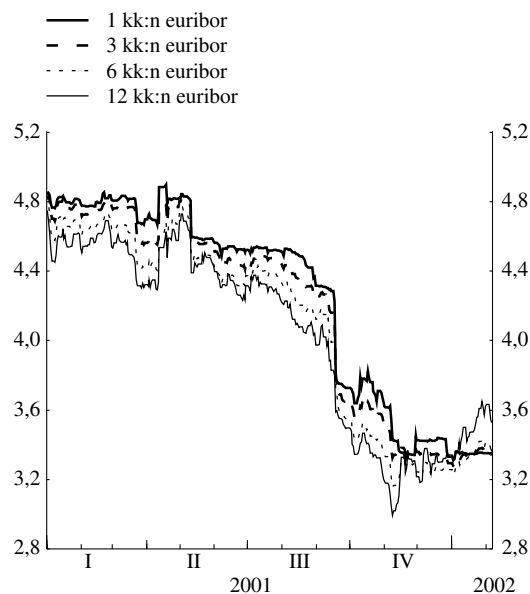
Lähde: EKP.

Pyöristysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Vuoden 2002 helmikuun 6. päivänä yhden kuukauden euriborkorko oli 3,34 % ja kolmen kuukauden euriborkorko 3,35 %, eli yhden kuukauden euribor oli noussut joulukuun 2001 lopusta 2 peruspistettä ja kolmen kuukauden euribor 6 peruspistettä (ks. kuvio 7). Eurojärjestelmän pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 31.1., marginaalikorko oli 3,31 % ja keskikorko 3,33 %, eli kumpikin oli lähellä tuolloista kolmen kuukauden euriborkorkoa. Sekä marginaali- että keskikorko oli 2 peruspistettä korkeampi kuin vastaavat korot pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin 21.12.2001.

Pitkät rahamarkkinakorot nousivat lyhyitä enemmän. Helmikuun 6. päivänä 2002 kuuden kuukauden euriborkorko oli 3,37 % ja 12 kuukauden euriborkorko 3,53 %, joten kuuden kuukauden euribor oli noussut joulukuun 2001 lopusta 12 peruspistettä ja kahdentoista kuukauden euribor 20 peruspistettä. Näin ollen kahdentoista kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorko-

jen välisenä erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä jyrkkeni tarkasteluajanjakson aikana huomattavasti eli 1 peruspisteestä 19 peruspisteeseen.

Vuoden 2002 aikana erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut kolmen kuukauden euriborkorot nousivat niin ikään merkittävästi tammikuun aikana. Kaiken kaikkiaan joulukuun lopun ja helmikuun 6. päivän välisenä aikana maaliskuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot nousivat 18 peruspistettä eli 3,32 prosenttiin. Kesäkuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot nousivat samana aikana 17 peruspistettä eli 3,36 prosenttiin ja syyskuussa 2002 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut euriborkorot 8 peruspistettä 3,55 prosenttiin.

Valtion pitkien joukkolainojen tuotot pysyivät jokseenkin vakaina tammikuussa ja helmikuun alussa

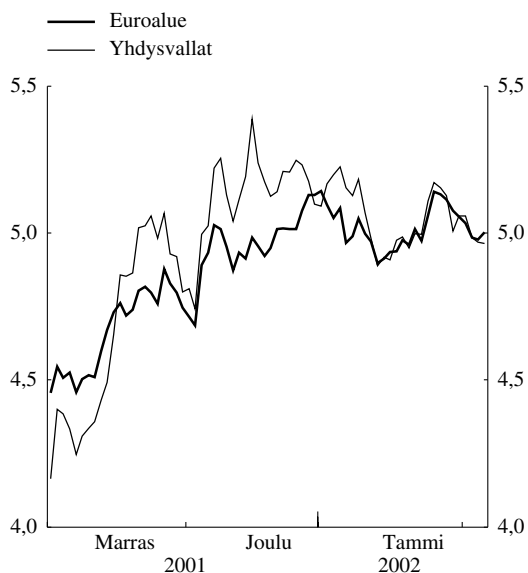
Valtion 10 vuoden joukkolainojen keskimääräinen tuotto euroalueella oli 6.2.2002 noin 5 %, eli muutos joulukuun 2001 lopun tilanteeseen oli kaiken kaikkiaan hyvin pieni, vaikka tuotot olivatkin vaihdelleet jakson aikana (ks. kuvio 8). Myös Yhdysvalloissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot heilahtelivat tammikuussa, mutta helmikuun 6. päivänä ne olivat noin 5 % eli muutos joulukuun lopun tilanteeseen oli pieni. Näin ollen Yhdysvaltojen ja euroalueen välinen valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottoero pysyi kaiken kaikkiaan lähes ennallaan ja oli helmikuun 6. päivänä 2002 lähellä nollaa.

Yhdysvalloissa kaikkien eripituisten valtion joukkolainojen tuotot pienenevät merkittävästi tammikuun puoliväliin saakka, minkä jälkeen ne kasvoivat yhtä voimakkaasti. Nämä kaksi erilaista ajanjaksoa kuvastivat lähinnä markkinaosapuolten muuttuvia käsityksiä Yhdysvaltojen talousnäköymistä. Kuukauden ensimmäisellä puoliskolla markkinaosapuolten suhtautuminen talouden nopeaan elpymiseen ei vaikuttanut optimistiselta. Myöhemmin tämä näkemys muuttui ja julkistettujen myönteiset taloustilastot kasvattivat joukkolainojen tuottoja. Tästä aiheutuneita nousupaineita pitkien joukkolainojen tuottoihin näytti kui-

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Pitkillä valtion lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiaan lähimpiä vastaavia lainoja. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

tenkin tasoittaneen sijoitusten siirtyminen osake-markkinoilta muihin sijoituskohteisiin, mikä nähtävästi johtui siitä, että yritysten tulostietojen luotettavuudesta oli epävarmuutta. Pitkien korkojen rajujen vaihtelujen vastapainoksi sijoittajien epävarmuus Yhdysvaltojen joukkolainojen tuottojen tulevasta kehityksestä pieneni joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatiliiteetin perusteella. Implisiittinen volatiliiteetti heikkeni joulukuun 2001 lopun ja vuoden 2002 helmikuun 6. päivän välisenä aikana 9,1 prosentista noin 8,5 prosenttiin. Helmikuun arvo oli kuitenkin edelleen 2 prosenttiyksikköä edellisten kolmen vuoden keskiarvoa suurempi, mikä viittaa siihen, että markkinaosapuolet ovat edelleen epävarmoja talouden kehityksestä.

Japanissa valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto oli 1,5 % 6.2.2002, eli se kasvoi noin 15 perus-

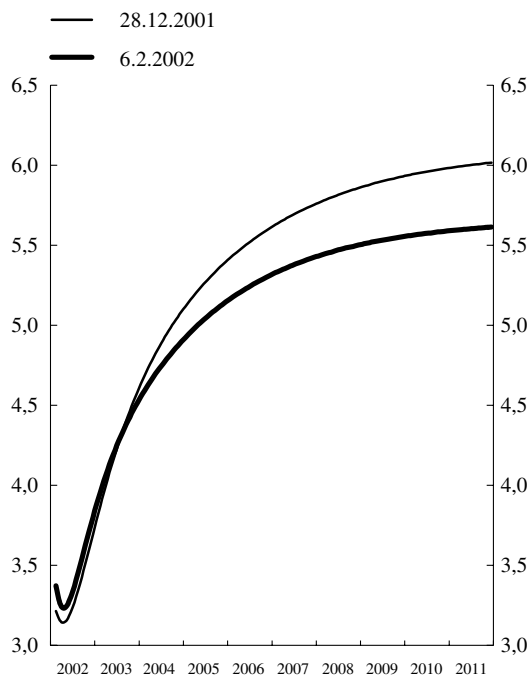
pistettä joulukuun 2001 lopusta ja oli näin suurimmillaan yhdeksään kuukauteen. Vaikka viitteet Japanin talouden heikkouden jatkumisesta ja deflaatiopaineista ovat saattaneet aiheuttaa supistuspaineita Japanin valtion joukkolainojen tuottoihin, Japanin valtionlainojen luottoriskipremion kasvamisella näyttää olleen suurempi päinvastainen vaikutus tuottoihin.

Euroalueella valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotot olivat helmikuun 6. päivänä miltei samansuuruiset kuin vuoden 2001 joulukuun 31. päivänä, mutta niissä oli tämän ajanjakson aikana samansuuruisia muutoksia kuin Yhdysvalloissakin. Vaikka pitkäaikaisten joukkolainojen tuotot pysyivät kaiken kaikkiaan ennallaan, euroalueen kahden vuoden joukkolainojen tuotot sitä vastoin kasvoivat 15 peruspistettä. Tämä merkitsi 10 vuoden ja kahden vuoden joukkolainojen tuottoerona mitatun tuottokäyrän kaltevuudessa 30 peruspisteen laskua noin 115 peruspisteeseen. Kahden vuoden joukkolainojen tuoton ja kolmen kuukauden euriborkoron erona mitattu tuottokäyrä kuitenkin jyrkkeni hieman kaltevuudeltaan noin 50 peruspisteeseen vuoden 2001 joulukuun lopun ja vuoden 2002 helmikuun 6. päivän välisenä aikana. Tuottokäyrän muodon muuttuminen ilmensi sitä, että markkinaosapuolten näkemykset euroalueen lyhyiden korkojen todennäköisestä kehityksestä muuttuivat hieman. Odotusten muutos kuvastui myös siinä, että euroalueen implisiittinen yön yli -terminikorkokäyrä notkahti hieman keskipitkissä maturiteeteissa joulukuun 2001 lopusta vuoden 2002 helmikuun 6. päivään (ks. kuvio 9). Joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatiliteetin perusteella markkinaosapuolten epävarmuus 10 vuoden joukkolainojen tuottojen lyhyen aikavälin kehityksestä väheni. Implisiittinen volatiliteetti oli vuoden 2002 helmikuun 6. päivänä 4,9 %, eli se pieneni noin 1,5 prosenttiyksikköä joulukuun 2001 lopusta. Volatiliteetti oli noin ½ prosenttiyksikköä pienempi kuin keskimäärin tammikuusta 1999 joulukuuhun 2001.

Euroalueen joukkolainamarkkinoiden kehitys näyttää viittaavan siihen, että markkinoiden lyhyen aikavälin odotukset talouskasvusta ovat hieman kohentuneet ja että euroalueen taloudellisen toimeliaisuuden heikentymisen riskiä pidetään aiempaa pienempänä. Tätä tulkintaa tukee joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatilitee-

Kuvio 9.
Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavainnot)

Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu terminikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

tin kehitys sekä se, että Ranskan valtion 10 vuoden indeksisidonnaisten joukkolainojen reaalin tuotto on vaihdellut kaiken kaikkiaan vain vähän joulukuun 2001 lopusta vuoden 2002 helmikuun 6. päivään (ks. kehikko 2). Indeksisidonnaisten joukkolainojen ja samanpituisten kiinteäkorkoisten joukkolainojen tuottojen välisestä erosta johdettu 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti pysyi saman ajanjakson aikana verrattain vakaana, mikä viittaa siihen, että euroalueen keskimääräiset pitkän aikavälin inflaatio-odotukset pysyivät suurin piirtein ennallaan.

Kehikko 2.

Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella

Pitkät joukkolainat, joiden korko on sidottu jonkin hintaindeksin osoittamaan inflaatiovauhtiin, tarjoavat keinoon markkinaosapuolten pitkän aikavälin inflaatio-odotusten arvioimiseksi. Syyskuusta 1998 lokakuuhun 2001 ainoa tämäntyyppinen joukkolaina euroalueella oli ilman tupakan hintoja laskettuun Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidottu Ranskan valtion joukkolaina.¹ Ranskan valtio laski 1.11.2001 liikkeeseen uuden joukkolainan, joka on sidottu euroalueen inflaatiovauhtiin eli tarkemmin sanottuna alustavaan arvioon ilman tupakan hintoja lasketun euroalueen yhdenmukaisen kuluttajahintaindeksin (YKHI) inflaatiovauhdista.² Tästä uudesta rahoitusinstrumentista voi saada aiempaa selkeämpää tietoa pitkän aikavälin inflaatio-odotuksista euroalueella.

Indeksiin sidotuista joukkolainoista johdettuja pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia mitataan tavanomaisen joukkolainan nimellistuonon ja indeksiin sidotun joukkolainan reaaliuoton erona silloin, kun joukkolainoilla on sama liikkeeseenlaskija ja juoksuaika. Tätä eroa kutsutaan yleisesti myös tuotot yhtenäistäväksi inflaatiovauhdiksi, koska se osoittaa, minkä suuruisen odotetun inflaatiovauhdin vallitessa olisi eräin oletuksin sijoittajien kannalta yhdenmukaisempaa, kummantyyppiseen joukkolainaan he sijoittaisivat. Uuden joukkolainan liikkeeseenlaskusta lähtien sen perusteella laskettu tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on ollut keskimäärin noin 1,8 %³ eli noin 50 peruspistettä suurempi kuin vastaava inflaatiovauhti Ranskan kuluttajahintaindeksiin (ilman tupakan hintoja) sidotun joukkolainan perusteella laskettuna. Näiden tuotot yhtenäistävien inflaatiovauhtien ero viittaisi siis siihen, että Ranskan pitkän aikavälin inflaatio-odotukset poikkeavat koko euroalueen vastaavista odotuksista.

Vuodesta 1995 lähtien ilman tupakan hintoja lasketun Ranskan kuluttajahintaindeksin vuositasolle korotettu nousuvauhti on ollut 55 peruspistettä hitaampi kuin ilman tupakan hintoja lasketun euroalueen YKHI:n nousuvauhti.⁴ Consensus Economicsin tuorein pitkän aikavälin ennuste, joka julkaistiin lokakuussa 2001, viittaa siihen, että ennustajat odottavat tällaisen eron jatkuvan jonkin aikaa. Kysely osoittaa, että Ranskan ja koko euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten ero saattaa olla noin 30 peruspisteen suuruinen.⁵

On kuitenkin pidettävä mielessä, että tuotot yhtenäistäviin inflaatiovauhteihin vaikuttavat useat preemiot, joten ne eivät mittaa markkinaosapuolten inflaatio-odotuksia täysin luotettavasti. Sen lisäksi, että euroalueen YKHIin ja Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidotuista joukkolainoista lasketut tuotot yhtenäistävät inflaatiovauhdit kuvastavat euroalueen ja Ranskan inflaatio-odotuksia, niihin voi myös sisältyä positiivinen preemio, joka liittyy epävarmuuteen inflaatiosta, ja negatiivinen preemio, joka liittyy siihen, että tuotot yhtenäistävän inflaatiovauhdin laskemisessa käytettävät nimelliskorkoiset joukkolainat ovat likvidimpiä kuin indekseihin sidotut. Tässä suhteessa edellä mainittu ero Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidotun joukkolainan ja euroalueen YKHIin sidotun joukkolainan perusteella laskettujen tuotot yhtenäistävien inflaatiovauhtien välillä saattaa myös jossakin määrin liittyä näiden kahden indeksiin sidotun joukkolainan likvidiyseroihin (tällaisia eroja on kuitenkin vaikea mitata tarkkaan). Se, että euroalueen YKHIin sidotun joukkolainan perusteella laskettu tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti on suurempi, voi vielä johtua osaksi siitä, että tämä joukkolaina erääntyy myöhemmin (vuonna 2012) kuin Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidottu joukkolaina (joka erääntyy vuonna 2009).

¹ Kuukausikatsauksen helmikuun 1999 numeron kehikossa ”Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella” on yksityiskohtaisempi selostus indeksiin sidotuista Ranskan valtion joukkolainoista ja niiden informatiivisuudesta.

² Arviolla tarkoitetaan ensimmäistä virallista Eurostatin julkaisemaa euroalueen YKHIä. Se pitää siis erottaa Eurostatin laskemasta alustavasta arviosta (flash estimate). Arvio on alustava sikäli, että useiden euroalueen maiden YKHI-luvut ovat julkistamispäivänä vielä ennakkotietoja ja niihin voi myöhemmin tulla tarkistuksia. Tupakan hinnat poistetaan tupakoinninvastustamiskampanjaan liittyvän Ranskan lain säännösten perusteella.

³ Tässä kehikossa esitetyn tuotot yhtenäistävän inflaatiovauhdin laskemisessa käytetty nimellinen joukkolaina on joulukuussa 2012 erääntyvä Obligation Assimilable du Trésor (OAT).

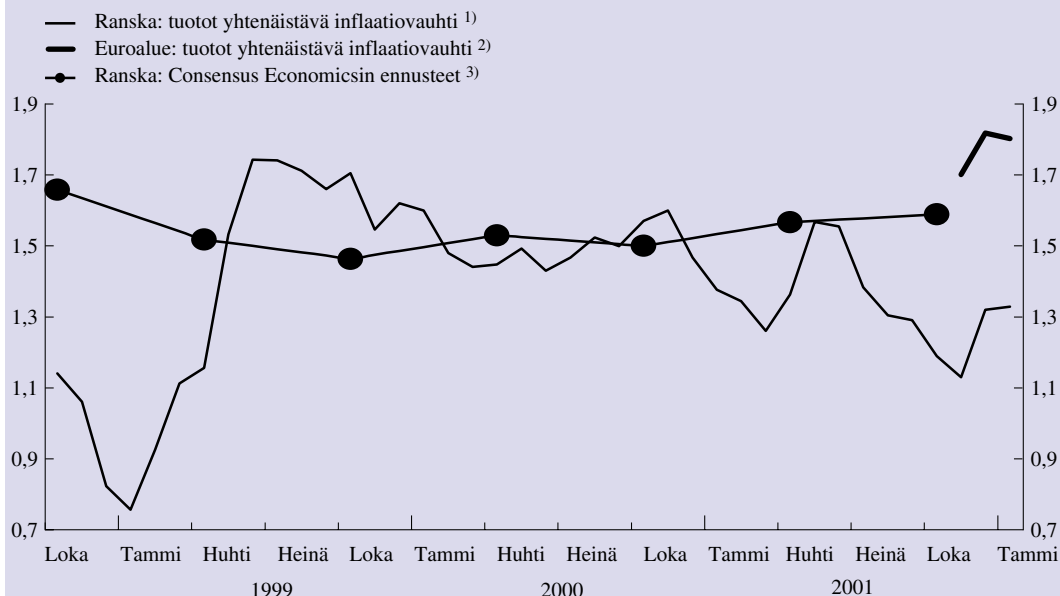
⁴ Koska ilman tupakan hintoja lasketusta euroalueen YKHIstä ei ole saatavissa riittävästi historiatietoja, hintaindeksejä ei voida vertailla vuotta 1995 edeltävältä ajalta.

⁵ Consensus Economics ei julkaise koko euroalueen käsittävää pitkän aikavälin inflaatioennustetta. Tässä käytetty euroalueen luku muodostettiin Saksan, Espanjan, Ranskan, Italian ja Alankomaiden kansallisten kuluttajahintaindeksilukujen perusteella. Näiden maiden yhteenlaskettu osuus euroalueen YKHIstä on noin 85 %.

Tällaisten preemioiden suhteellisten osuuksien selvittämiseksi on hyödyllistä verrata tuotot yhtenäistäviä inflaatiovauhteja muihin pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattoreihin. Koska uusi joukkolaina laskettiin liikkeeseen vasta kolme kuukautta sitten, voidaan päätelmiä tehdä ainoastaan vanhemmasta indeksiin sidotusta joukkolainasta, joka laskettiin liikkeeseen syyskuussa 1998. Oheinen kuvio esittää vanhan joukkolainan perusteella laskettua tuotot yhtenäistävää inflaatiovauhtia lokakuusta 1998 lähtien sekä Ranskan pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia Consensus Economicsin mukaan. Nämä kaksi inflaatiovauhtia ovat kehittyneet hyvin samansuuntaisesti lukuun ottamatta ajanjaksoa lokakuun 1998 paikkeilla sekä lokakuussa 2001. Huhtikuusta 1999 huhtikuuhun 2001 absoluuttinen ero näiden kahden inflaatiovauhdin välillä olikin keskimäärin vain noin 20 peruspistettä. Ilman tupakan hintoja laskettuun euroalueen YKHIin sidotun uuden joukkolainan perusteella laskettu tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti tammikuussa 2002 oli vastaavasti noin 10 peruspistettä hitaampi kuin Consensus Economicsin mukaiset pitkän aikavälin inflaatio-odotukset euroalueella ja yhtä suuri kuin odotettu inflaatiovauhti euroalueella viiden vuoden aikana sen mukaan, mitä EKP:n vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä esittämä Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimus osoitti.

Erilaisia pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattoreita

(prosenttiyksikköinä)

Lähteet: Ranskan valtiovarainministeriö, Reuters ja Consensus Economics.

1) Ranskan valtion huhtikuussa 2009 erääntyvän OAT-joukkolainan nimellistuoton ja Ranskan kuluttajahintaindeksiin sidotun Ranskan valtion vuonna 2009 erääntyvän joukkolainan reaaliuoton ero.

2) Ranskan valtion joulukuussa 2012 erääntyvän OAT-joukkolainan nimellistuoton ja euroalueen YKHIin sidotun Ranskan valtion vuonna 2012 erääntyvän joukkolainan reaaliuoton ero.

3) Ranskan inflaatiota vuoteen 2009 päättyvänä jaksonekseen koskevat keskimääräiset odotukset Consensus Economicsin mukaan.

Se, että Ranskan tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti poikkesi vuosien 1998 ja 2001 loppupuolella merkittävästi Ranskan pitkän aikavälin inflaatio-odotuksista Consensus Economicsin mukaan, saattaa selittyä suurimmaksi osaksi likvidiystekijöillä. Molempina ajankohtina rahoitusmarkkinat olivat poikkeuksellisen levottomat: syksyllä 1998 Aasian kriisin seurausten vuoksi (näitä olivat Venäjän kriisi sekä LTCM-vipurahaston konkurssi) ja syksyllä 2001 syyskuun 11. päivän terrori-iskujen vuoksi. Näinä ajanjaksoina riskiä karttavat sijoittajat ostivat enemmän turvallisia ja likvidejä instrumentteja. Koska indeksiin sidotut joukkolainat eivät yleensä ole yhtä likvidejä kuin nimelliskorkoiset joukkolainat, nimellinen korko usein laskee tällaisina aikoina enemmän kuin reaalkorko, jolloin tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti pienenee. Tässä suhteessa tuotot yhtenäistävää inflaatiovauhtia kuvaavan käyrän V-muoto syyskuun 2001 jälkeen ei niinkään kuvasta muutoksia pitkän aikavälin inflaatio-odotuksissa kuin lähinnä sitä, että sijoitusten siirtyminen aiempaa turvallisempiin kohteisiin (ja myöhemmin pois niistä) vaikutti toisen joukkolainan reaaliuoton eri taval-

la kuin toisen nimelliseen tuottoon, koska näiden kahden joukkolainan likvidiys on erilainen. Tähän viittaavat myös muut inflaatio-odotusten indikaattorit, joissa oli vain vähäisiä muutoksia syyskuun 11. päivän 2001 jälkeen. Näin ollen likvidiyspremio voi aiheuttaa huomattavia vääristymiä tuotot yhtenäistävään inflaatiovauhtiin varsinkin silloin, kun rahoitusmarkkinat ovat poikkeuksellisen levottomat. Silloinkin, kun markkinat ovat rauhalliset, tämän premion aiheuttama vääristymä voi pienentää tuotot yhtenäistävää inflaatiovauhtia. Silloin vääristymä on kuitenkin todennäköisesti pienempi eikä vaihtele yhtä paljon ajan mittaan.

Tästä analyysistä saa kaksi opetusta: ensiksikin kun tuotot yhtenäistävän inflaatiovauhdin kehitystä seurataan, on aina vertailtava sitä muihin inflaatioindikaattoreihin sekä analysoitava tarkoin sokkeja, jotka voivat aiheuttaa siinä jyrkkiä muutoksia. Toiseksi koska erilaiset preemiot voivat vaikuttaa tuotot yhtenäistävään inflaatiovauhtiin, voi olla informatiivisempaa tarkastella tuotot yhtenäistävien inflaatiovauhtien muutoksia kuin sitä, millä tasolla nämä inflaatiovauhdit kulloinkin ovat.

Osakkeiden hinnat laskivat tammikuussa ja helmikuun alussa

Osakkeiden hinnat laskivat euroalueella Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä, Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksillä ja Japanissa Nikkei 225 -indeksillä mitattuna joulukuun lopun 2001 ja helmikuun 6. päivän 2002 välisenä aikana (ks. kuvio 10). Samanaikaisesti epävarmuus näiden kolmen indeksin kehityksestä lisääntyi implisiittisellä volatiliteetilla mitattuna (ks. kuvio 11). Vaikka markkinaosapuolten nähtävissä oli tammikuun

aikana yhä enemmän merkkejä siitä, että talouskasvun hidastuminen ei enää jatkuisi Yhdysvalloissa ja euroalueella, varovaisuus voittojen elpymisen suhteen piti osakemarkkinat alavireisinä.

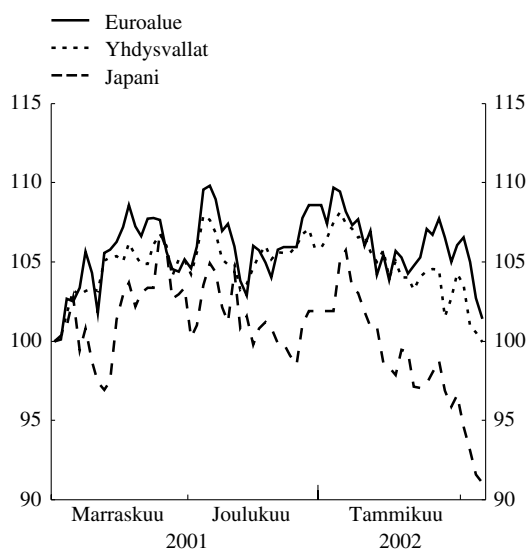
Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksi laski 6 % joulukuun lopun 2001 ja helmikuun 6. päivän 2002 välisenä aikana ja oli siten alimmillaan kolmeen kuukauteen. Lasku johtui lähinnä siitä, että sijoittajat suhtautuivat entistä pessimistisemmin yritysten tuloskehityksen nopeaan elpymiseen. Pessimismi voimistui etenkin sen jälkeen kun energiayrityksissä, vähittäiskaupan ja televiestinnän yrityksissä oli joulutammikuussa tapahtunut useita konkurssseja. Myös muiden alojen yritykset varoittivat taloudellisista vaikeuksista, esim. odotettua pienemmistä voitoista tai ongelmista velkojen takaisinmaksussa. Lisäksi markkinaosapuolet olivat entistä huolestuneempia yhdysvaltalaisen yritysten tulostietojen luotettavuudesta. Tässä tilanteessa sijoittajat näyttivät siirtäneen varojaan osakemarkkinoilta valtion joukkovelkakirjalainamarkkinoille.

Japanissa Nikkei 225 -indeksi laski 11 % joulukuun lopun 2001 ja helmikuun 6. päivän 2002 välisenä aikana ja oli alimmillaan 18 vuoteen. Osakemarkkinat olivat yhä vaimeat, koska markkinaosapuolten käsityksen mukaan Japanin talouskehitys pysyy heikkona ja koska työttömyyden ja tehdasteollisuuden tuotannon kehitystä kuvaavat luvut olivat entisestään heikentyneet. Lisäksi markkinaosapuolet näyttivät olleen huolestuneita pankkitoimialan heikkoudesta ja vähittäiskauppioiden tappioista. Osakkeiden hintojen implisiittinen volatiliteetti oli tammikuussa jokseenkin sama kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Kuvio 10.

Osakeindeksit

(1.11.2001 = 100, päivähavainnot)

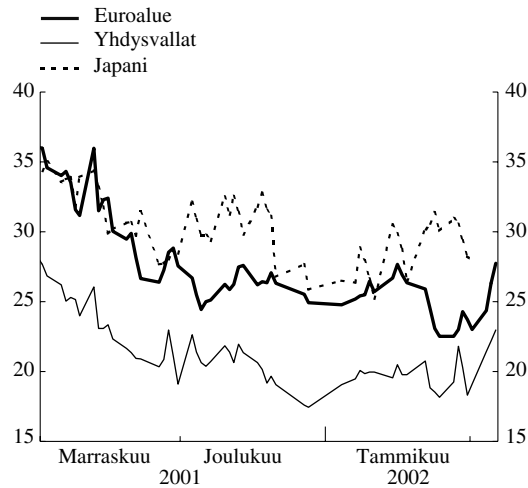
Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta. Euroalueen tietoihin sisältyvät myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Kuvio 11.

Osakekurssien implisiittinen volatilitiitti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintoja)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden hinnannuutosten keskijohdantaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatilitiittiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

Euroalueella Dow Jones Euro Stoxx -indeksi laski 7 % joulukuun lopun 2001 ja helmikuun 6. päivän 2002 välisenä aikana. Tähän näyttää vaikuttaneen lähinnä huolestuneisuus yhdysvaltalaisen yritysten tulostietojen luotettavuudesta erityisesti tammikuun lopussa ja helmikuun alussa. Tämä huolestuneisuus näytti olevan voimakkaampaa kuin markkinoiden käsitys euroalueen talouden kohenemisestä. Toimialakohtaisesti tarkasteltuna suuri osa osakehintojen laskusta johtui tekniikka- ja televiestintäalojen osakkeiden hintojen melko voimakkaasta laskusta. Markkinoiden käsitys etenkin televiestintäalan näkymien heikentymisestä johtui televiestintäalan myynnin hidastumisesta, koska markkinoiden kysyntä oli tyydytetty ja kolmannen sukupolven televiestintäprojekteihin tehtyjen investointien kannattavuus oli epävarmaa. Niinpä osakkeiden hintojen implisiittinen volatilitiitti nousi kuun loppua kohden ja oli helmikuun 6. päivänä 2002 hieman korkeampi kuin vuosina 2000–2001 keskimäärin.

2 Hintakehitys

Eurostatin alustavan arvion mukaan vuotuinen YKHI-inflaatio nopeutui tammikuussa 2002

Tammikuuta 2002 koskevan Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen vuotuinen YKHI-inflaatiovauhti oli 2,5 %, kun se oli ollut 2,1 % joulukuussa 2001. Alustava arvio on jossakin määrin epävarma, koska käytettävissä olevat maakohtaiset tiedot eivät ole lopullisia, mutta YKHI-inflaatiovauhdin nopeutuminen näyttää johtuvan useista erityistekijöistä. Varsinkin vihannesten ja hedelmien hinnannousun arvioidaan johtuneen epäsuotuisista sääoloista. Lisäksi tupakkaverotuksen kiristäminen muutamissa euroalueen maissa on todennäköisesti nostanut jalostettujen elintarvikkeiden hintoja. Kun nämä tekijät otetaan huomioon, ei ole näyttöä siitä, että käteiseuron käyttöönotto olisi nostanut hintoja merkittävästi.

Kehitystä voidaan tutkia tarkemmin, kun viralliset tiedot tammikuun 2002 YKHI-inflaatiovauhdista ja YKHIn yksittäisten erien hinnoista julkistetaan. YKHI-inflaatiovauhdin nopeutuminen tammikuussa 2002 vahvistaa aiemmat odotukset siitä, että inflaation hidastuminen olisi vuoden ensimmäisinä kuukausina epätasaista vertailuajankohdan vaikutusten, valtioiden toimien (esim. verotuksen muutokset) ja joidenkin vaihtelevien erien kehityksen vuoksi.

YKHI-inflaation hienoinen nopeutuminen marraskuun 2,0 prosentista 2,1 prosenttiin joulukuussa 2001 johtuu siitä, että YKHIn kaikkien tärkeimpien alajerien vuotuiset kasvuvauhdit nopeutuivat hieman. Ainoastaan palvelujen hinnat pysyivät ennallaan (ks. taulukko 2). Ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHIn vuotuinen muutosvauhti nopeutui 2,5

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001	2001 I	2001 II	2001 III	2001 IV	2001 Elo	2001 Syys	2001 Loka	2001 Marras	2001 Joulu	2002 Tammii
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta-indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi	1,1	2,4	2,7	2,6	3,2	2,7	2,2	2,8	2,5	2,4	2,0	2,1	.
<i>josta:</i>													
Tavarat	0,9	2,7	2,7	2,8	3,5	2,7	1,8	2,8	2,3	2,1	1,5	1,7	.
Elintarvikkeet	0,6	1,4	4,6	3,2	5,0	5,3	4,9	5,2	5,2	5,2	4,7	4,7	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,0	1,2	2,9	2,0	2,8	3,4	3,5	3,4	3,5	3,6	3,5	3,6	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	0,1	1,7	7,2	5,2	8,4	8,1	6,9	7,8	7,8	7,8	6,5	6,6	.
Teollisuustuotteet	1,0	3,4	1,8	2,6	2,8	1,5	0,3	1,7	0,9	0,6	0,0	0,2	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,7	0,7	1,5	1,2	1,5	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	1,5	1,6	.
Energia	2,3	13,4	2,8	7,3	7,3	1,2	-4,1	2,1	-1,3	-2,7	-5,0	-4,6	.
Palvelut	1,6	1,7	2,5	2,3	2,5	2,6	2,8	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8	.
Muut hinta- ja kustannusindikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat ¹⁾	-0,4	5,5	2,2	4,6	3,7	1,5	-1,0	1,7	0,7	-0,7	-1,3	-1,1	.
Yksikkötyökustannukset ²⁾	1,3	1,1	.	2,2	2,5	2,5
Työn tuottavuus ²⁾	0,9	1,4	.	0,2	0,0	0,0
Työvoimakustannukset/työntekijä ²⁾	2,3	2,5	.	2,4	2,5	2,5
Työvoimakustannukset/tunti ³⁾	2,2	3,4	.	3,2	2,9	3,4
Öljyn hinta (euroa/barreli) ⁴⁾	17,1	31,0	27,8	28,4	31,7	29,0	22,4	28,7	28,8	23,8	21,7	21,5	22,6
Raaka-aineiden hinnat ⁵⁾	-5,9	16,7	-7,6	-0,8	-3,0	-10,4	-15,6	-10,7	-18,1	-19,3	-15,1	-12,3	-6,2

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, International Petroleum Exchange, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Ei sisällä rakentamista.

2) Koko kansantalous.

3) Koko kansantalous (paitsi maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhoito ja muut palvelut).

4) Brent Blend -laatu (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen).

5) Ei sisällä energian hintoja. Hinnat euroina; joulukuuhun 1998 asti ecuina. Painotettu euroalueen ulkopuolelta tulevan raaka-aineiden tuonnin mukaan.

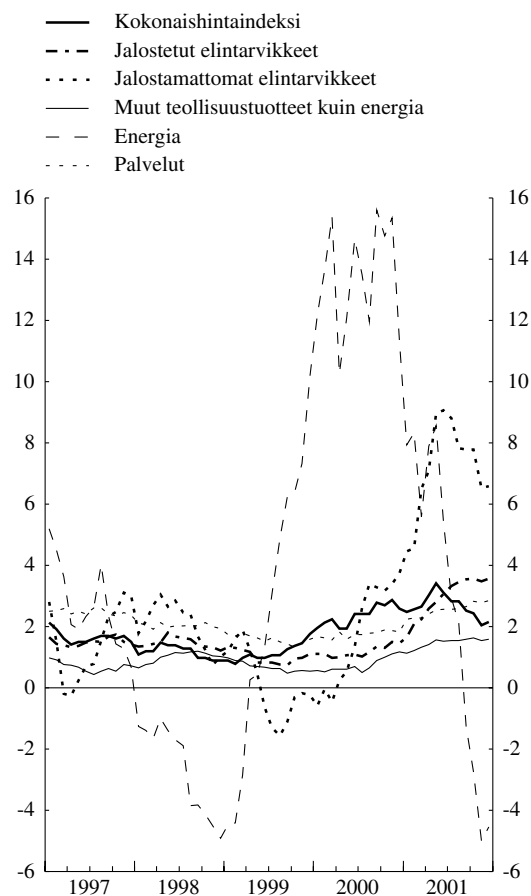
prosenttiin joulukuussa 2001, kun se oli marraskuussa ollut 2,4 %.

Vaikka sekä koko YKHI:n että ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHI:n vuotuiset muutosvauhdit nopeutuivat hieman marras-joulukuussa 2001, lyhyellä aikavälillä jo viime aikoina toteutunut lyhytaikaisten hintapaineiden väheneminen jatkui joulukuussa. Tämä ilmenee tarkasteltaessa kehitystä vuositason korotetusta kolmen kuukauden muutosvauhdista (laskettuna kausipuhdistetuista tiedoista). Tätä lyhyen aikavälin kehitystä on kuitenkin tulkittava varoen sen suhteellisen heilahtelevan luonteen vuoksi.

Kuvio 12.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltyinä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Energian hinnan vuotuinen supistumisvauhti oli 4,6 % joulukuussa 2001, kun se oli marraskuussa ollut 5,0 % (ks. kuvio 12). Supistumisvauhdin hidastuminen johtuu yksinomaan energian hinnan laskusta vertailuajankohtana joulukuussa 2000. Energian hinta laski 1,1 % joulukuussa 2001 edellisestä, mikä johtui osittain siitä, että öljyn euromääräinen hinta laski marras-joulukuussa hieman eli 21,7 eurosta barrelilta 21,5 euroon barrelilta. Tammikuussa 2002 öljyn hinta nousi ja oli keskimäärin 22,6 euroa barrelilta.

Sekä jalostettujen että jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui 0,1 prosenttiyksikköä joulukuussa 2001 eli jalostettujen elintarvikkeiden 3,6 prosenttiin ja jalostamattomien 6,6 prosenttiin. Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuisen muutosvauhdin nopeutuminen johtuu yksinomaan siitä, että vihannesten hinnat kallistuivat sääolojen vaikutettua negatiivisesti markkinoiden tarjontaan. Hintojen vuotuisen muutosvauhdin odotetaan hidastuvan, kun sääoloista aiheutuneet negatiiviset vaikutukset vaimenevat.

Muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui hieman ja oli 1,6 % joulukuussa 2001. Tämän erän hintojen vuotuinen muutosvauhti on ollut kutakuinkin vakaa toukokuusta 2001 alkaen. Palvelujen hintojen vuotuinen muutosvauhti oli vakaa jo kolmatta kuukautta peräkkäin eli 2,8 % joulukuussa 2001. Tämä viittaa siihen, että öljyn aiempien hinnannousujen välilliset vaikutukset näihin kumpaankin erään alkavat ehkä vaimeta.

Vuotuinen YKHI-inflaatiovauhti keskimäärin 2,7 % vuonna 2001

Koska YKHI-inflaatiovauhti oli joulukuussa 2,1 %, keskimääräinen vuotuinen YKHI-inflaatiovauhti oli 2,7 % eli 0,3 prosenttiyksikköä nopeampi kuin vuonna 2000. Vastaavasti ilman jalostamattomia elintarvikkeita ja energiaa lasketun YKHI:n keskimääräinen vuotuinen muutosvauhti oli 2,2 %, kun se oli vuonna 2000 ollut 1,3 %.

Tuottajahintapaineet vähenivät edelleen joulukuussa 2001

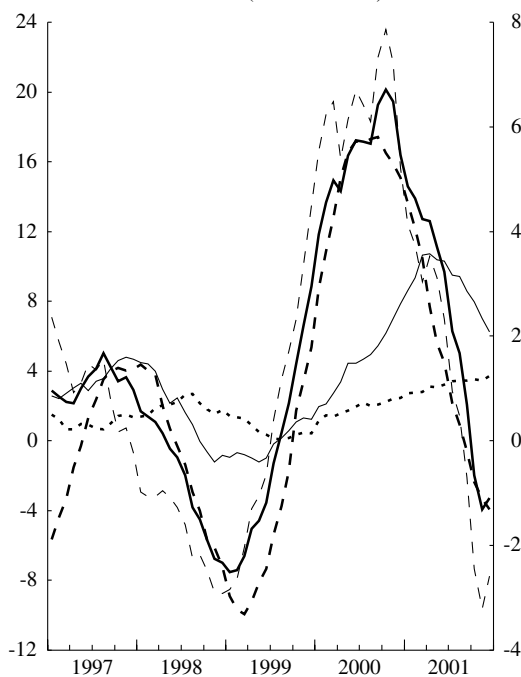
Teollisuuden hintoihin kohdistuneet paineet heikkenivät edelleen joulukuussa 2001 teollisuuden hintojen kaikkien tärkeimpien alainerien kehityksen vuoksi. Vaikka teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen laskuvauhti (ks. kuvio 13) hidastui hieman joulukuussa 2001 (1,1 prosenttiin marraskuun 1,3 prosentista), tuottajahinnat laskivat edelleen. Tuottajahintojen vuotuisen laskuvauhdin hidastuminen selittyy yksinomaan vertailuajankohdan vaikutuksesta eli energiaerän hintojen voimakkaasta alenemisestä joulukuussa 2000.

Kuvio 13.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltyinä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

- - - Energia (vasen asteikko)
- Teollisuus pl. rakentaminen (oikea asteikko)
- - - Välituotteet (oikea asteikko)
- Pääomahyödykkeet (oikea asteikko)
- Kulutustavarat (oikea asteikko)

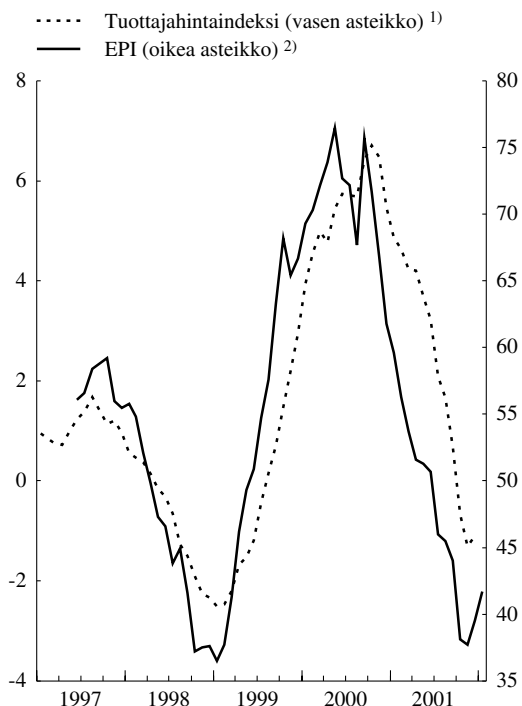
Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Kuvio 14.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.

2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun.

Euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi (Eurozone Price Index) oli ostopäälliköille tehdyn Reutersin viimeisimmän kyselyn mukaan jälleen alle 50 tammikuussa 2002, ja sen perusteella tehdasteollisuuden tuotantopanosten keskimääräiset hinnat ovat laskeneet edelleen (ks. kuvio 14). Edellisiin kolmeen kuukauteen verrattuna ne laskivat kuitenkin odotettua vähemmän, mikä on puolestaan yhdenmuukaista sen kanssa, että energian ja muiden raaka-aineiden kuin energian hinnat nousivat joulukuusta 2001 tammikuuhun 2002.

Työvoimakustannusten kasvuvauhti verrattain muuttumaton toisella ja kolmannella neljänneksellä

Palkkakehitys pysyi maltillisena vuoden 2001 kolmannen neljänneksen loppuun saakka. Tämä näkyi sekä palkkaneuvotteluista saaduista tiedoista että työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuisesta kasvuvahdista, joka oli muuttumaton eli 2,5 % vuoden 2001 toisella ja kolmannella neljänneksellä. Samaan aikaan myös työn tuottavuuden vuotuinen muutosvauhti pysyi muuttumattomana 0,0 prosentissa. Työn tuottavuuden nolllakasvu johtuu talouden suhdanne- luonteisesta hidastumisesta. Koska työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten ja työn tuottavuuden kasvuvahdit pysyivät muuttumattomina, yksikkötyökustannusten arvioidaan kasvaneen vuositasolla 2,5 % sekä vuoden 2001 toisella että kolmannella neljänneksellä.

Eurostatin toisen arvion mukaan tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti oli euroalueen yrityssectorilla

(pl. maatalous) 3,4 % vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä, kun se oli toisella neljänneksellä ollut 2,9 %. Tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten viimeaikaisessa kehityksessä näkyvät kuitenkin palkanmaksukäytännön muutokset (bonusten käsittely, takautuvasti maksettavat palkat jne.) yhdessä euroalueen maassa eivätkä aidot työvoimakustannuspaineiden muutokset. Näin ollen työvoimakustannusten kasvun katsotaan nykyisin ylikorostuvan tuntia kohden laskettuja työvoimakustannuksia koskevissa tilastoissa.

Vastaisuudessa viimeaikainen palkkamaltin jatkuminen on ehtona työllisyyden kasvulle ja sille, että hintavakaushälytykset pysyvät suotuisina keskipitkällä aikavälillä. Näin ollen EKP seuraa tulevia palkkaneuvotteluja tarkoin voidakseen arvioida työvoimakustannusten kasvupaineisiin viittaavia signaaleja. Jos palkkamalti säilytetään ja jos myös muut keskeiset tekijät kehittyvät suotuisasti, vuotuisen inflaatiovauhdin pitäisi hidastua tänä vuonna alle 2 prosenttiin eli EKP:n hintavakauden määritelmän mukaiselle tasolle.

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

Taloudellinen toimeliaisuus edelleen vaimeaa viime vuoden toisella puoliskolla

Kuten edellisessä EKP:n Kuukausikatsauksessa esitettiin, euroalueen BKT:n neljännesvuosikasvu viime vuoden kolmannella neljänneksellä oli 0,1 % eli se on pysynyt yhtä suurena kuin edellisellä neljänneksellä (ks. taulukko 3). Kasvu kuitenkin muodostui eri tekijöistä näillä kahdella neljänneksellä. Kolmannella neljänneksellä kotimaisen kysynnän kasvuvaihtelu oli negatiivinen, -0,1 prosenttiyksikköä, mutta nettoviennin kasvuvaihtelu oli positiivinen, 0,2 prosenttiyksikköä. Siis vuoden 2001 toisen neljänneksen tilanne, jolloin nettoviennin kasvuvaihtelu oli negatiivinen ja kotimaisen kysynnän positiivinen, oli kääntynyt toisin päin.

Teollisuustuotannon tiedot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden kehittymiseen vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä. Ilman rakentamista laskettu teollisuustuotanto väheni marraskuussa 0,7 % lokakuuhun verrattuna, jolloin se oli supistunut 1,5 % edellisestä (ks. taulukko 4). Teollisuustuotannon kolmen kuukauden liukuva keskiarvo laski marraskuuhun päättyneenä kolmen kuukauden jaksona 1,5 % tasosta, jolla se oli ollut elokuuhun päättyneenä kolmen kuukauden jaksona. Lokakuuhun päättyneenä kolmen kuukauden jakson aikana keskiarvon vastaava lasku oli ollut 0,4 %, joten teollisuustuotannon kasvu näyttää jälleen hidastuneen, vaikka kesäkuukausien aikana havaittiin jonkin verran merkkejä kasvusta. Loka- ja marraskuun heikko tulos viittaa siihen, että teollisuustuotannon neljännesvuosikasvu vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä on luul-

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾								Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	1998	1999	2000	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 III	2000 III	2000 IV	2001 I	2001 II	2001 III
Bruttokansantuotteen määrä	2,9	2,6	3,4	3,2	2,8	2,5	1,6	1,4	0,4	0,6	0,6	0,1	0,1
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	3,6	3,2	2,8	2,8	2,2	1,7	1,0	0,8	0,1	0,5	0,2	0,3	-0,1
Yksityinen kulutus	3,0	3,2	2,6	2,5	1,9	2,0	1,8	1,8	0,1	0,2	0,9	0,5	0,2
Julkinen kulutus	1,2	2,1	1,9	1,6	1,6	2,0	2,0	2,1	0,1	0,7	0,7	0,4	0,2
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	5,2	5,4	4,4	3,9	3,3	1,4	-0,4	-1,3	0,9	0,0	-0,4	-0,8	0,0
Varastojen muutos ^{3),4)}	0,4	-0,2	0,0	0,2	0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,2	0,2	-0,4	0,0	-0,2
Nettovienti ³⁾	-0,6	-0,5	0,6	0,5	0,6	0,8	0,6	0,6	0,3	0,1	0,4	-0,2	0,2
Vienti ⁵⁾	7,3	5,2	11,9	12,2	11,9	8,8	5,2	0,8	3,5	2,4	-0,2	-0,6	-0,7
<i>josta tavarat</i>	7,3	4,9	12,2	12,2	12,3	9,9	4,6	1,1	3,4	2,4	0,2	-1,5	-0,1
Tuonti ⁵⁾	9,9	7,2	10,7	11,4	10,7	7,0	3,7	-0,6	2,9	2,2	-1,3	-0,1	-1,4
<i>josta tavarat</i>	10,4	6,9	11,1	12,1	12,3	7,9	3,8	-1,2	3,6	2,3	-1,8	-0,2	-1,4
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous ⁶⁾	1,5	2,2	0,1	0,5	-0,6	0,3	0,0	-0,3	1,2	-0,7	-0,5	0,1	0,9
Teollisuus	2,6	1,1	4,1	3,8	3,5	2,7	1,0	0,0	0,6	0,4	1,0	-1,1	-0,3
Palvelut	3,1	3,2	3,5	3,3	3,3	2,9	2,5	2,4	0,6	0,8	0,7	0,5	0,4

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.
- 2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.
- 3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.
- 4) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.
- 5) Vienti ja tuonti sisältävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksetutiedot eivät ole täysin verrannollisia.
- 6) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	1999	2000	2001 Syys	2001 Loka	2001 Marras	2001 Syys	2001 Loka	2001 Marras	2001 Kesä	2001 Heinä	2001 Elo	2001 Syys	2001 Loka
				Kuukausimuutos			3 kk:n liukuva keskiarvo						
Koko teollisuus													
pl. rakentaminen	2,0	5,5	-0,7	-2,6	-4,2	-0,6	-1,5	-0,7	-1,2	-0,5	-0,6	-0,4	-1,5
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto ¹⁾	1,8	5,7	-0,9	-2,8	-4,7	-1,5	-1,3	-0,8	-1,3	-0,2	-0,2	-0,2	-1,8
Välituotteet	1,5	5,9	-2,1	-3,8	-5,8	-0,9	-1,1	-1,1	-1,1	-0,3	-0,5	-1,0	-2,1
Pääomahyödykkeet	2,4	8,6	-0,1	-1,8	-4,3	-1,2	-0,8	-0,8	-1,2	-0,4	-0,4	-0,1	-1,3
Kulutustavarat	1,7	2,3	0,1	-1,8	-3,2	-0,4	-1,3	-0,8	-0,8	-0,4	-0,4	-0,5	-1,4
Kestävät	1,3	5,9	-4,3	-7,8	-7,9	-3,2	-2,7	-0,5	-2,6	-1,9	-2,2	-2,0	-4,1
Ei-kestävät	1,8	1,6	1,1	-0,6	-2,2	0,2	-1,1	-0,8	-0,4	-0,1	0,0	-0,2	-0,8
Energian tuotanto	1,6	1,6	0,8	-0,4	1,3	0,2	-0,8	0,6	1,2	0,9	0,1	-0,2	-0,2
Tehdasteollisuus	2,0	5,9	-0,9	-2,9	-4,9	-0,6	-1,7	-1,0	-1,6	-0,6	-0,7	-0,5	-1,8

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. Vuotuiset prosenttimuutokset on laskettu käyttämällä työpäivien määrällä korjattuja tietoja. Prosenttimuutokset edellisestä kuukaudesta ja kolmen kuukauden keskitetyt liukuvat keskiarvot, joita verrataan vastaavaan kolmea kuukautta aiempaan keskiarvoon, on laskettu käyttämällä tietoja, jotka on puhdistettu kausivaihtelusta ja korjattu työpäivien lukumäärällä. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

- 1) Tehdasteollisuus ei sisällä koksia ja öljytuotteiden tuotantoa, mutta sisältää mineraalien kaivun (pl. energiaraaka-aineet).

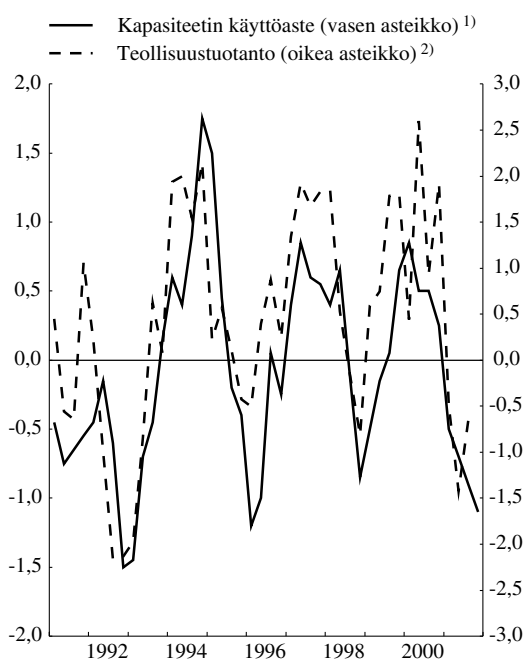
tavasti ollut heikompaa kuin kolmannella neljänneksellä, jolloin teollisuustuotanto supistui 0,6 % edellisestä neljänneksestä. Tämä vaikuttaa negatiivisesti BKT:n kasvuun vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä.

Tehdasteollisuuden kasvu on ollut samanlaista kuin ilman rakentamista lasketun teollisuustuotannon, mikä viittaa siihen, että toimialan neljännesvuosikasvu on vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä heikentynyt selvästi kolmannesta vuosineljänneksestä. Myös tehdasteollisuuden kapasiteetin käyttöastetta koskevat kyselytiedot osoittavat tällaista heikentymistä (ks. kuvio 15). Tammikuussa 2002 käyttöaste oli 80,8 %, kun se lokakuussa 2001 oli 81,8 %. Siten vuoden 2001 viimeisen neljänneksen keskiarvo olisi 81,3 %, mikä on alhaisempi kuin kolmannen vuosineljänneksen vastaava arvo eli 82,4 %. Tuotanto supistui marraskuussa jokaisella teollisuuden päätoimialalla lukuun ottamatta energia-alaa. Kun verrataan marraskuuhun päättyneen kolmen kuukauden jakson tuotannon keskiarvoa elokuuhun

Kuvio 15.

Kapasiteetin käyttöaste ja tehdasteollisuuden tuotanto euroalueella

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, neljännesvuosikeskiarvoja)

Lähteet: Eurostat ja yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Muutos edellisestä jaksosta prosenttiyksikköinä.

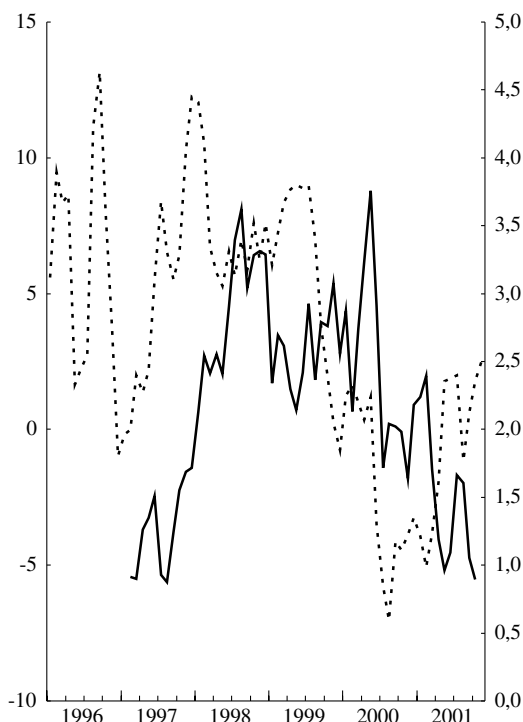
2) Prosenttimuutos edellisestä jaksosta.

Kuvio 16.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja)

--- Uusien henkilöautojen rekisteröinnit (vasen asteikko)
— Vähittäiskaupan myynti (oikea asteikko)¹⁾

Lähteet: Eurostat ja ACEA/A.A.A. (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

päättyneen jakson keskiarvoon, kestävien kulutustavaroiden ja välituotteiden tuotanto supistui eniten (kulutustavaroiden 4,1 % ja välituotteiden 2,1 %) mutta ei-kestävien kulutustavaroiden ja pääomahyödykkeiden tuotanto supistui vähemmän (ei-kestävien kulutustavaroiden 0,8 % ja pääomahyödykkeiden 1,3 %). Se, että pääomahyödykkeiden tuotanto on pysynyt verrattain vireänä viime kuukausien aikana, johtuu suurelta osin moottoriajoneuvojen tuotannon positiivisesta kehityksestä.

Euroalueen vähittäismyynnin määrä kasvoi vuoden 2001 marraskuussa 1,2 % edellisestä, kun se oli lokakuussa supistunut 0,9 %. Loka- ja marraskuun tiedot yhdessä osoittavat vähittäismyynnin

nin heikentyneen 0,2 % vuoden 2001 kolmannen neljänneksen keskimääräisestä tasosta. Siten vähittäismyynnin kasvu vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä on saattanut olla vähäisempää kuin kolmannella neljänneksellä, jolloin se oli 0,3 %. Samaan aikaan henkilöautojen rekisteröintien neljannesvuosikasvu kuitenkin kiihtyi voimakkaasti: kun rekisteröinnit olivat kolmannella neljänneksellä vähentyneet 5,3 % edellisestä neljänneksestä, niiden määrä kasvoi viimeisellä neljänneksellä 2,1 % edellisestä neljänneksestä. Tämä tuki yksityisen kulutuksen kasvua vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä. Vähittäismyynnin vuotuinen kasvu on enimmäkseen heikentynyt vuoden 2000 puolivälistä alkaen, mutta tuon ajanjakson kuluessa autojen rekisteröintien muutosvauhti on jossain määrin voimistunut (ks. kuvio 16).

Yritysten luottamus lisääntyi edelleen tammikuussa 2002

Tuoreimmat euroalueen tehdasteollisuutta koskevat kyselytiedot viittaavat siihen, että yritysten

luottamus on lisääntynyt edelleen vuoden 2002 alussa. Erityisesti euroalueen tehdasteollisuuden ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI) nousi tammikuussa 2002 jyrkästi eli 2,1 indeksipistettä 46,2:een. Tämä nousu oli voimakkain koko PMI:n vuoden 1997 puolivälistä alkaneen lyhyen historian aikana, ja se oli jatkoa pienemmille noin 0,5 pisteen suuruisille nousuille sekä loka- että marraskuussa 2001. Indeksien osatekijöistä tammikuun nousuun vaikutti pääasiassa tilauskannan ja tuotannon positiivinen kehitys, kun taas varastossa olevien hankittujen tavaroiden ja toimitusaikojen indeksit ovat nousseet vain vähän ja työllisyysindeksi on hieman laskenut. Yrityksiä koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan myös teollisuuden luottamus lisääntyi tammikuussa 2002 toisena peräkkäisenä kuukautena (ks. taulukko 5). Lisääntyvään luottamukseen vaikuttavat erityisesti tuotanto-odotuksia ja valmisvarastoja koskevat aiempaa positiivisemmat arviot, kun taas tilauskanta koskevat arviot säilyivät ennallaan. Ostopäälliköiden indeksin ja teollisuuden luottamusindikaattorin viimeaikainen parantuminen ei näy vielä toteutuneissa tuotantoluvuissa, joita on

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001 I	2001 II	2001 III	2001 IV	2001 Elo	2001 Syys	2001 Loka	2001 Marras	2001 Joulu	2002 Tamm
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	-0,2	2,6	-2,8	-0,6	-1,4	-1,3	-1,4	-0,6	0,0	-1,0	-0,5	0,3	0,1
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	7	12	6	12	9	3	0	3	2	1	-1	1	0
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	0	12	-1	8	2	-3	-10	-3	-4	-9	-11	-10	-7
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	14	21	15	19	17	13	11	12	15	12	10	11	8
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	0	5	-1	3	-1	-1	-4	-3	-1	-4	-4	-5	-7
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	3	7	-8	3	1	-9	-27	-9	-11	-25	-29	-28	-22
Suhdanneindikaattori ³⁾	-0,1	1,3	-0,1	0,9	0,2	-0,4	-1,2	-0,4	-0,6	-1,1	-1,2	-1,2	-1,0
Kapasiteetin käyttöaste, % ⁴⁾	81,9	83,9	82,8	84,0	83,3	82,4	81,3	-	-	81,8	-	-	80,8

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Prosentti muutos edellisestä kaudesta.

2) Saldoluvut prosenttiyksikkönä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.

3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

4) Tiedot on koottu kunkin vuoden tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Esitetyt neljannesvuosittaiset luvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn eli kyseisen neljänneksen alussa ja seuraavan neljänneksen alussa tehdyn kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot on johdettu neljannesvuosihavaintojen keskiarvoista.

Kehikko 3.

Euroalueen palvelualoja koskevat kyselytutkimukset

Palvelualoja koskevia lyhyen aikavälin tilastotietoja on saatavissa vain vähän. Joitakin palvelualan tilastoja koskevia säädöksiä on eri tilastoaineistoja koskevassa EY:n lainsäädännössä (esimerkiksi kansantalouden tilinpito, lyhyen aikavälin yritystilastot, työmarkkinatilastot), mutta koko euroaluetta koskevia tilastoja on vain vähän saatavissa, koska näiden säädösten täytäntöönpanoajat ovat pitkiä ja säädöksissä on poikkeuksia. Tilanteen odotetaan paranevan vuonna 2003, kun lyhyen aikavälin tilastoja koskevassa asetuksessa mainittujen tiettyjen palvelualojen tilastot saadaan käyttöön (eri markkinaehtoisten palvelualojen liikevaihto ja työllisyys). Talous- ja rahoituskomitea asetti palvelualan tilastojen pohjan laajentamisen yhdeksi ensisijaiseksi tavoitteeksi talous- ja rahaliittoa koskevissa tilastoissa. Ecofin-neuvosto vahvisti tämän tavoitteen marraskuussa 2001.¹

Käytettävissä oleva euroaluetta koskeva kvantitatiivinen tilastotieto koostuu pääasiassa Kuukausikatsauksen tilasto-osan taulukoissa 5.1 ja 5.4 esitetyistä reaalisien bruttoarvonlisäyksen ja palvelualan työllisyyden neljännesvuositiedoista. Tästä Kuukausikatsauksesta alkaen tilasto-osan taulukossa 5.3 esitetään myös kvalitatiivisia, palvelualaa koskevia suhdannekyselytietoja, jotka perustuvat yrityksiä ja kuluttajia koskeviin Euroopan komission suhdannekyselyihin. Tässä kehikossa esitetään näiden tietojen keskeiset kohdat ja tarkastellaan niiden merkitystä nykyisen talouskehityksen arvioinnissa.

Euroalueen palvelualaa koskevia kyselytietoja kerätään kahdesta lähteestä

Euroopan komissio julkistaa palvelualaa koskevat, kausivaihteluista puhdistetut kuukausitiedot hieman tilastojakson päättymisen jälkeen yhdessä Euroopan komission talous- ja rahoitusasioiden pääosaston julkaisuun ”The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys” perustuvien kyselytutkimustilastojen kanssa. Siten palvelualan kyselytiedot ovat hyvin ajantasainen alan indikaattori. Kysely kattaa toistaiseksi ainoastaan tietyt markkinaehtoiset palvelut, kuten koneiden ja laitteiden vuokrauksen, tietokone- ja tietotekniikkapalvelut, tutkimus- ja kehityspalvelut ja muut yrityspalvelut (esim. konsultointi- ja arkkitehtipalvelut) ja muut yhteiskunnalliset palvelut. Suunnitelmien mukaan kyselyyn otetaan mukaan myös kuljetus, rahoituksen välitys ja hotelli- ja ravintolapalvelut.

Euroopan komission palvelualojen kyselytutkimuksessa esitetään viisi kysymystä, joissa vastaajia pyydetään arvioimaan yritysilmastoa, kysynnän kehitystä viime kuukausina, kysynnän odotettua kehitystä tulevina kuukausina, työllisyyden kehitystä viime kuukausina ja työllisyyden odotettua kehitystä tulevina kuukausina. Palvelualan luottamusta mittaava yhdistelmäindikaattori saadaan laskemalla kolmen ensimmäisen kysymyksen vastausten saldolukujen keskiarvo. Euroaluetta koskevia tilastoja on laskettu huhtikuusta 1995 alkaen.

Euroopan komission palvelualan kyselytutkimuksen lisäksi tilastotietoa kerätään Reuters/NTC:n julkistamista euroalueen ostopäälliköiden indeksitilastoista. Ostopäälliköiden kysely kattaa useita euroalueen maita, ja se sisältää kaikki yksityisen sektorin palvelualat. Euroaluetta koskevia aikasarjoja on saatavissa heinäkuusta 1998 alkaen. Euroopan komission palvelualan kyselytutkimuksesta poiketen ostopäälliköiden palvelualaa koskevasta kyselystä ei lasketa yhdistelmäindikaattoria yksittäisiin kysymyksiin annettujen vastausten perusteella (kuten esimerkiksi ostopäälliköiden tehdateollisuutta koskevassa kyselyssä).

Palvelualojen luottamusindeksi seuraa tiiviisti palvelualojen tuotannon kasvua

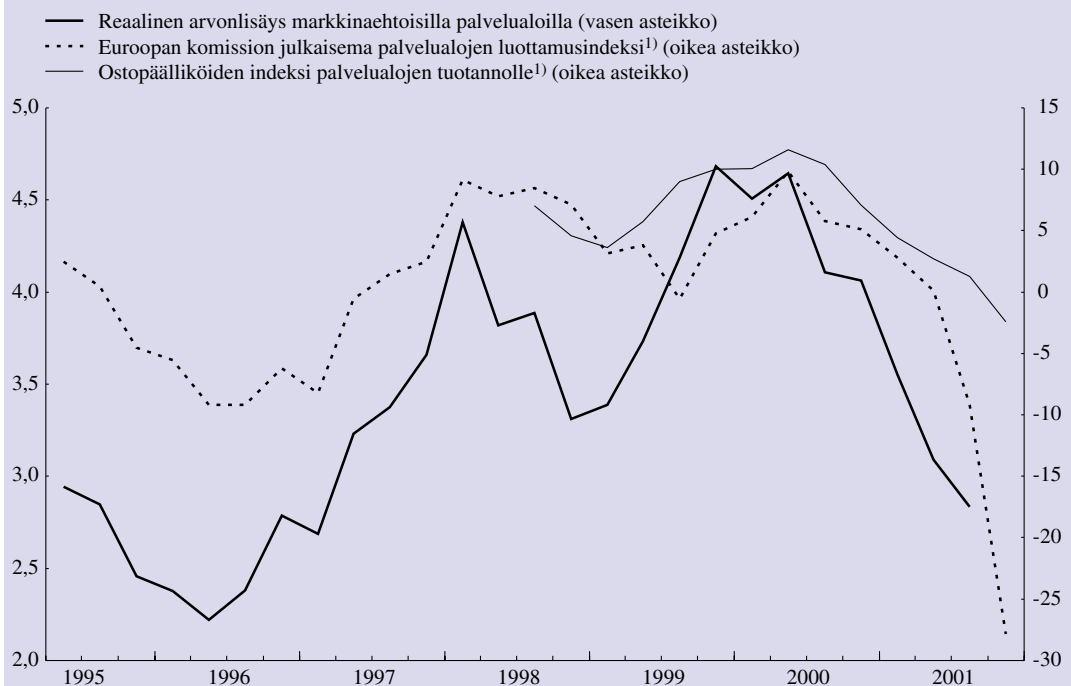
Palvelualan kyselytutkimuksiin perustuvan luottamusindeksin informatiivisuuden arvioimiseksi tietoja voidaan verrata kansantalouden tilinpidosta saataviin, markkinaehtoisten palvelualojen (eli kaikki palvelut pait-

¹ Talous- ja rahoituskomitean julkaisu ”Information requirements in EMU, Fourth progress report on the implementation of the Monetary Committee’s report”, 26.10.2001.

si julkishallinto, koulutus ja terveydenhoito) reaaliaikaisista bruttoarvonlisäystä koskeviin tilastoihin. Euroopan komission julkaisema palvelualojen luottamusindeksi ja ostopäälliköiden indeksi palvelualojen tuotannolle näyttäisivät kaiken kaikkiaan kehittyvän samalla tavalla kuin markkinaehtoisten palvelualojen tuotannon vuotuinen kasvuvauhti (ks. kuvio). Palvelualojen luottamusindeksi ja markkinaehtoisten palvelualojen tuotannon kasvu eivät kuitenkaan kehity aina samalla tavalla. Vuoden 1998 puolivälistä tähän päivään palvelualojen luottamusindeksin korrelaatio oli suhteellisen pieni, koska vuoden 1999 puolivälissä sen kehitys poikkesi markkinaehtoisten palvelualojen tuotannon kasvusta. Tämä voi johtua siitä, että palvelujen arvonlisäystä koskevien tilastojen pohja on laajempi kuin luottamusindeksin laskemisessa käytetty tilastopohja.

Palvelualojen tuotannon kasvu ja kyselytiedot euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, saldolukuja ja indeksipisteitä)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. Kaikki tiedot ovat kausivaihtelusta puhdistettuja.

1) Neljännesvuosikeskiarvoja. Euroopan komission julkaisema palvelualojen luottamusindeksi perustuu poikkeamiin huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta. Ostopäälliköiden indeksi palvelualojen tuotannolle on poikkeama 50:stä; positiiviset arvot viittaavat tuotannon kasvuun.

Palvelualoja koskevien kyselytutkimusten tilastoja on kerätty vasta verrattain vähän aikaa, ja koko aikasarjan ajan ne korreloivat vähemmän markkinaehtoisten palvelualojen tuotannon vuotuisen kasvuvauhdin kanssa kuin tehdasteollisuuden kyselytutkimuksen indikaattorit korreloivat ilman rakentamista lasketun teollisuustuotannon vuotuisen kasvuvauhdin kanssa. Palvelualoja koskevista kyselytutkimuksista saadaan hyödyllistä tietoa markkinaehtoisten palvelualojen kehityksestä, mutta niitä on kuitenkin tulkittava varoen, koska tilastotietoja on ollut saatavissa vasta vähän aikaa. Miten hyvin nämä kyselytutkimukset ennakoivat tulevaa kehitystä, sen kunnollinen arvioiminen edellyttäisi nykyisiä pidempiä tarkasteluperiodeja.

saatavissa vasta marraskuuhun 2001 asti (ks. kuvio 17). Myös palvelualojen luottamus lisääntyi edelleen tammikuussa 2002 ja palautui suureksi osaksi siitä, mitä se oli heikentynyt syys-lokakuussa 2001. Nämä tiedot kattavat kuitenkin vain lyhyehkön ajanjakson, joten niiden tulkinnessa on noudatettava varovaisuutta (ks. kehikko 3, jossa kyselytiedoista kerrotaan tarkemmin).

Kuluttajien luottamus heikkeni tammikuussa 2002 vahvistuttuaan joulukuussa 2001. Vaikka

yleistä taloudellista tilannetta koskevat kotitalouksien odotukset kohentuivat edelleen tammikuussa, odotukset omasta taloudellisesta tilanteesta ja säästämismahdollisuuksista sitä vastoin heikkenivät, ja jälkimmäisten vaikutus jäi voimakkaammaksi. Arviot työttömyydestä 12 seuraavan kuukauden aikana pysyvät tammikuussa ennallaan joulukuuhun nähden. Kokonaisuudessaan tulokset viittaavat siihen, että kuluttajien luottamuksen pitkään jatkunutta heikentymistä seurannut vahvistuminen on edelleen haurasta, ja että vakaata ja selvää kuluttajien luottamuksen vahvistumista vielä odotetaan.

Vaikka toteutuneet luvut osoittavat tuotannon kasvun pysyneen vaimeana vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä, tuoreimmat kyselytiedot viittaavat siihen, että luottamus on alkanut kasvaa vuosien 2001 ja 2002 vaihteessa. Yritysten luottamusindikaattoreiden nousu kuvastaa suurelta osin aiempaa myönteisempiä odotuksia talousnäkymien suhteen, joten näyttää siltä, että syyskuun 11. päivänä Yhdysvaltoihin tehtyjen terrori-iskujen aiheuttama epävarmuus on alkanut vähentyä. Monet tekijät tukevat odotuksia talouden tilan asteittaisesta parantumisesta tämän vuoden kuluessa. Näihin tekijöihin kuuluvat pienenevä, joskin yhä merkittävä, epävarmuus maailmantalouden kehityksestä, euroalueen talouden perustekijöiden hyvä kunto, suotuisa rahoitus-tilanne ja inflaation jo toteutuneen sekä odotettavissa olevan hidastumisen myönteiset vaikutukset käytettävissä oleviin reaalitylöihin.

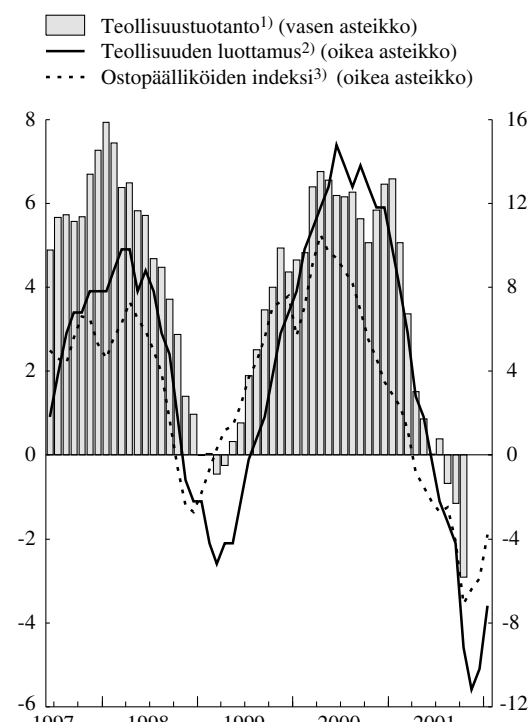
Työttömyysaste pysyi joulukuussa 8,5 prosentissa

Euroalueen standardoitu työttömyysaste oli joulukuussa 8,5 % eli sama kuin syyskuusta lähtien (ks. taulukko 6). Samanaikaisesti työttömien määrä kasvoi edelleen. Joulukuussa työttömien määrä kasvoi 27 000:lla eli vähemmän kuin kolmena edellisenä kuukautena, jolloin se oli keskimäärin kasvanut 40 000:lla, ja huomattavasti vähemmän kuin marraskuussa (tarkistettujen tietojen mukaan työttömien määrä kasvoi 50 500:lla). Työttömien määrän kasvun hidastuminen joulukuussa saattaa kuitenkin johtua vuoden lopun erityistekijöistä, kuten tilapäistyöntekijöiden palkkaamisesta käteisrahan vaihtoa varten, eikä niinkään

Kuvio 17.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta), mikäli tiedot ovat olleet saatavissa.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden liukuvien keskiarvojen vuotuisia prosenttimuutoksia; työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammikuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat tuotannon kasvuun.

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1999	2000	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001	2001
				I	II	III	IV	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	
Yhteensä	10,0	8,9	8,5	8,5	8,4	8,4	8,5	8,4	8,4	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	19,5	17,5	16,7	16,7	16,7	16,7	16,9	16,7	16,7	16,7	16,8	16,9	16,9	16,9
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	8,6	7,8	7,4	7,4	7,3	7,3	7,4	7,3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,4	7,4

Lähde: Eurostat.

Huom. ILO:n suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2001 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 23,6 %.

työmarkkinatilanteen paranemisesta. Koska työttömyys väheni vuoden 2001 alkupuoliskolla, koko vuoden työttömyysaste oli 8,5 % eli 0,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2000. Joulukuussa 2001 työttömiä oli euroalueella kaiken kaikkiaan hieman enemmän kuin joulukuussa 2000 (ks. kuvio 18).

Alle 25-vuotiaiden 16,9 prosentin työttömyysaste pysyi joulukuussa 2001 ennallaan samoin kuin 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttö-

myysaste, joka oli edelleen 7,4 %. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä kasvoi kuitenkin muita enemmän (17 000:lla). Kummankin ikäryhmän työttömyysaste laski vuonna 2001 vuodentakaisesta. Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste pieneni 0,8 prosenttiyksikköä 16,7 prosenttiin ja 25-vuotiaiden sekä sitä vanhempien työttömyysaste 0,4 prosenttiyksikköä 7,4 prosenttiin.

Työllisyyden kasvu pysyi vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä heikkona

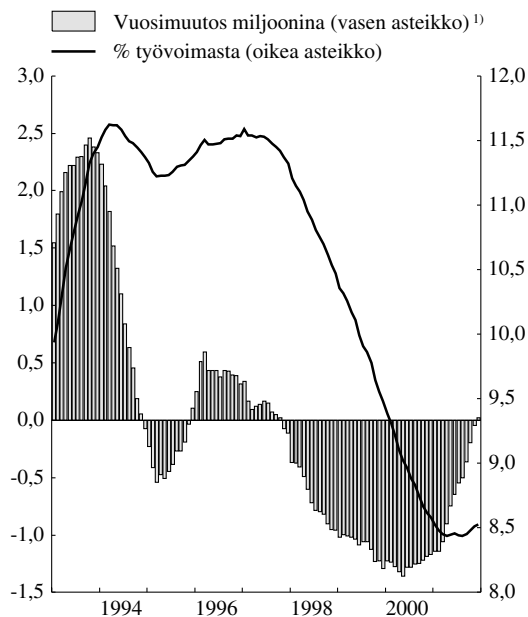
Kuten edellisessä Kuukausikatsauksessa todettiin, kansantalouden tilinpitoon perustuvat työllisyystiedot osoittavat työllisyyden kasvun pysyneen vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä heikkona mutta ennallaan 0,2 prosentissa edelliseen neljännekseen verrattuna (ks. taulukko 7). Työllisyyden vuotuinen kasvuvauhti hidastui kuitenkin edelleen ja jäi kolmannella neljänneksellä 1,3 prosenttiin.

Kokonaistyöllisyyden kasvu ei muuttunut vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä toisesta neljänneksestä, mutta kehitys vaihteli sektoreittain. Tehdasteollisuuden heikkojen tuotantolukujen ja työllisyysodotusten vuoksi teollisuuden (rakentamista lukuun ottamatta) työllisyyden kasvuvauhti hidastui kolmannella neljänneksellä edelleen toisesta neljänneksestä, -0,2 prosenttiin. Rakennusalan työllisyyden kasvu sen sijaan nopeutui ja tasoitti hidastumista teollisuuden muilla sektoreilla. Vuoden 2001 alkupuoliskolla suhteellisen vahvana pysyneen yksityisen kulutuksen viivästyneet vaikutukset saivat palvelusektorin työllisyyden vuosineljänneskasvun pysymään kolmannella neljänneksellä ennallaan 0,4 prosentissa. Palvelualan työllisyyden vuotuinen kasvuvauhti

Kuvio 18.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuosimuutostietoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	1998	1999	2000	2000	2000	2001	2001	2001	2000	2000	2001	2001	2001
				III	IV	I	II	III	III	IV	I	II	III
	Neljännesvuosimuutokset ¹⁾												
Koko kansantalous	1,6	1,6	2,1	2,1	2,2	1,9	1,6	1,3	0,5	0,5	0,4	0,2	0,2
<i>josta:</i>													
Maa- ja kalatalous ²⁾	-1,4	-2,9	-1,5	-1,8	-0,1	-0,3	-0,6	-1,2	0,0	0,3	-0,2	-0,7	-0,7
Teollisuus	1,0	0,3	1,0	1,1	1,3	1,3	0,8	0,4	0,3	0,4	0,2	-0,1	-0,1
pl. rakentaminen	1,1	0,0	0,8	1,1	1,1	1,2	0,8	0,2	0,4	0,2	0,3	-0,1	-0,2
Rakentaminen	0,3	1,0	1,6	0,9	1,7	1,4	1,1	1,1	0,3	1,0	0,0	-0,1	0,3
Palvelut	2,2	2,6	2,8	2,8	2,7	2,4	2,0	1,8	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4
Kauppa ja kuljetus ³⁾	1,7	2,3	2,8	2,8	2,6	1,9	1,6	1,4	0,7	0,5	0,2	0,2	0,5
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut ⁴⁾	5,0	5,5	5,9	5,9	5,5	4,8	3,9	3,3	1,1	1,1	0,8	0,8	0,4
Julkishallinto ⁵⁾	1,4	1,5	1,3	1,3	1,5	1,7	1,6	1,6	0,2	0,5	0,4	0,4	0,2

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

2) Sisältää myös riista- ja metsätalouden.

3) Sisältää myös korjaustoiminnan, tietoliikenteen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan.

4) Sisältää myös kiinteistö- ja vuokrauspalvelut.

5) Sisältää myös koulutuksen, terveydenhuollon ja muut palvelut.

hidastui kuitenkin edelleen ja jäi ensimmäistä kertaa vuoden 1998 toisen neljänneksen jälkeen alle 2,0 prosenttiin. Palvelualan työllisyyden neljännesvuosikasvuvauhdin kehityksessä näkyy kolmannella neljänneksellä joitakin alasektorikohtaisia eroja. Työllisyyden kasvu nopeutui kaupan ja kuljetusten alasektorilla, mutta se heikkeni rahoitustoiminnassa ja liike-elämän palveluissa sekä julkishallinnossa.

Yrityksiä koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan tehdasteollisuuden työllisyysodotukset heikkenivät edelleen tammikuussa, mikä viittasi siihen, että teollisuuden (rakentamista lukuun ottamatta) työllisyyden kasvu heikentyy yhä vuoden 2002 alkupuolella. Tätä käsitystä tukevat ostopäälliköiden kyselyn tehdasteollisuuden työllisyyttä koskevat indeksiluvut. Euroopan komission edellä mainitun kyse-

lyn mukaan myös rakennusalan työllisyysodotukset olivat edelleen heikot. Sen sijaan palvelualan työllisyysnäköymät vaikuttavat myönteisemmiltä kuin tehdasteollisuuden ja rakennusalan. Kyse- lyn kansallisten tietojen mukaan vähittäiskaupan työllisyysodotukset ovat ilmeisesti pysyneet vakaina tammikuussa 2002. Myös palvelualan työllisyysodotukset ovat komission kyselyn mukaan vahvistuneet tammikuussa, ja ostopäälliköiden kyselyyn perustuvat palvelualan työllisyyttä koskevat indeksiluvut ovat niin ikään kehittyneet myönteisesti tammikuussa. Kaiken kaikkiaan työllisyysodotukset ja talouden toimeliaisuuden heikkenemisen vaikutukset viittaavat yhä siihen, että euroalueen työmarkkinatilanne tulee pysymään heikkona vuoden 2002 ensimmäisinä kuukausina. Tästä kertoo myös avoimien työpaikkojen määrän väheneminen euroalueella, mistä on tarkempia tietoja kehikossa 4.

Kehikko 4.

Euroalueen avoimia työpaikkoja koskevien tietojen informaatioisältö

Termi ”avoimet työpaikat” tarkoittaa äskettäin syntyneitä työpaikkoja, vapaana olevia työpaikkoja ja lähiaikoina vapautuvia työpaikkoja, joiden täyttämiseksi työnantaja on ryhtynyt aktiivisiin toimiin löytääkseen sopivan ehdokkaan. Avoimia työpaikkoja koskevat tiedot voivat toimia tiettyjen työmarkkinoiden muuttujien – varsinkin työllisyyden ja työttömyyden – ennakoivana indikaattorina. Siksi sitä voidaan pitää tärkeänä ja seuraamisen arvoisena muuttujana.

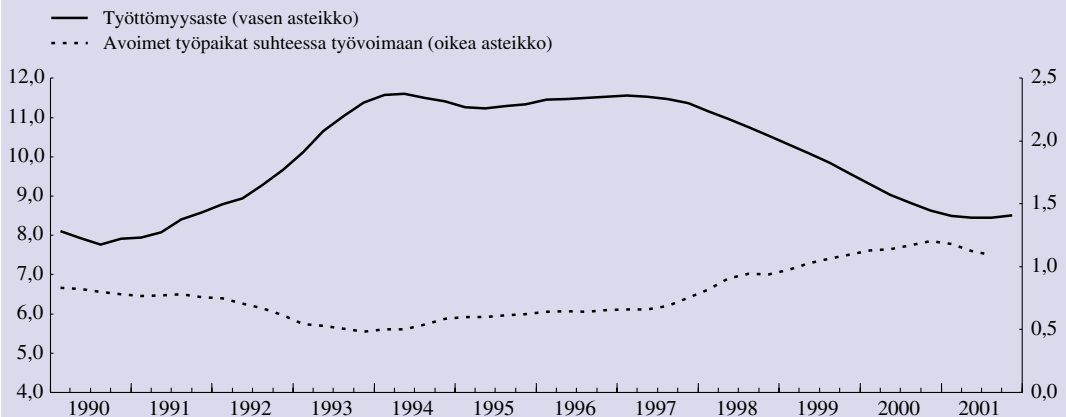
Avoimista työpaikoista ei tällä hetkellä valitettavasti ole käytössä koko euroaluetta kattavia tilastotietoja, vaikka Euroopan komissio (Eurostat) on äskettäin virittänyt asiasta keskustelua. Jotkin euroalueen maat julkistavat tietoja avoimena olevien työpaikkojen lukumäärästä, mutta niitä tarkasteltaessa on pidettävä mielessä, että ne sisältävät useita epävarmuustekijöitä. Ensinnäkin tiedot avoimista työpaikoista sisältävät todennäköisesti ainoastaan osan työmarkkinoilla tosiasiaissa avoimena olevista työpaikoista, koska nämä tiedot saadaan pääasiassa julkisista työvoimatoimistoista, joihin kaikkia avoimia työpaikkoja ei ilmoiteta. Lisäksi tämä osuus avoimista työpaikoista voi ajan kuluessa muuttua institutionaalisten ja muiden muutosten myötä. Toiseksi käytettävissä olevista tiedoista koottu euroalueen arvio kattaa ainoastaan jotkin maat (noin 60 % euroalueen työvoimasta¹). Kolmanneksi avoimena olevat työpaikat määritellään eri maissa eri tavoin: joissakin maissa määritelmään ei esimerkiksi sisälly väliaikaiset tai julkisen sektorin työpaikat. Avoimista työpaikoista käytettävissä olevat tiedot voivat kuitenkin olla mielenkiintoisia siltä kannalta, että niissä näkyy avoimena olevien työpaikkojen yleinen kehityssuunta, ja niitä voi tarkastella yhdessä euroalueen muiden työmarkkinaindikaattorien kanssa.

Avoimet työpaikat suhteessa työvoimaan, työttömyysaste ja BKT:n määrä

Oheisessa kuviossa esitetään käytössä oleviin tietoihin perustuva arvio euroalueella olevien avointen työpaikkojen suhteesta työvoimaan (job vacancy rate) sekä työttömyysaste (kumpikin ilmoitetaan prosenttina työvoimasta). Kuvioista ilmenee, että avoimet työpaikat ja työttömyys ovat kehittyneet talouden suhdannekehityksen mukaisesti kaiken kaikkiaan vastakkaisella tavalla. Noususuhdanteen aikana avointen työpaikkojen suhde työvoimaan on yleensä kasvanut, kun yritykset ovat luoneet uusia työpaikkoja, mutta työttömyysaste on sen sijaan laskenut. Laskusuhdanteen aikana uusia työpaikkoja on puolestaan syntynyt vähemmän, ja vastaavasti työttömyysaste on noussut. Kuvioista käy myös ilmi, että arvio avointen työpaikkojen suhteesta

Euroalueen työttömyysaste ja avoimet työpaikat suhteessa työvoimaan

(prosentteina työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistetut tiedot)

Lähteet: Kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

¹ Nämä maat ovat Belgia, Saksa, Espanja, Alankomaat, Itävalta, Portugali ja Suomi.

työvoimaan on, kuten voi olettaakin, työttömyysastetta ennakoiva indikaattori, mikä tukee avointen työpaikkojen seurannan hyödyllisyyttä.

Ristikorrelaatioanalyysi, jossa on tutkittu työvoimaan suhteutettujen avointen työpaikkojen, työttömyysasteen, työllisyyden ja BKT:n määrän suhdannekomponentteja², tarjoaa lisänäyttöä työvoimaan suhteutettujen avointen työpaikkojen oletetusta suhteesta sekä taloudelliseen toimeliaisuuteen että työmarkkinamuuttujiin tutkimusjaksolla (1970–2001). Ensiksikin avointen työpaikkojen suhde työvoimaan korreloi erittäin positiivisesti työllisyyden ja BKT:n määrän kanssa, mutta erittäin negatiivisesti työttömyysasteen kanssa. Toiseksi avointen työpaikkojen suhde työvoimaan kasvoi samanaikaisesti BKT:n määrän kasvun kanssa, ja se osoittautui indikaattoriksi, joka ennakoii työllisyyden kasvua ja työttömyysasteen laskua yhden tai kahden neljänneksen verran. Tästä huolimatta päätelmiä tulevasta kehityksestä on yhä tehtävä varoen, koska käytettävissä olevien tietojen yhdenmukaisuus on puutteellista ja koska tiedot eivät kata kaikkia jäsenmaita.

Viimeaikainen kehitys

Avointen työpaikkojen viimeaikainen kehitys on ollut yhdenmukaista työllisyyden ja työttömyyden kehityksen kanssa ja viitannut työmarkkinatilanteen heikkenemiseen. Arvioitu avointen työpaikkojen suhde työvoimaan näyttääkin pienentyneen koko vuoden 2001. Työttömyysaste puolestaan nousi vuoden viimeisenä neljänneksenä, sen supistumisvauhti hidastui ensimmäisellä neljänneksellä ja tasoittui seuraavina kahtena neljänneksenä. Jos avointen työpaikkojen suhteen työvoimaan oletetaan olevan ennakoiva indikaattori, sen viimeaikainen jatkuva supistuminen voisi merkitä työllisyyden kasvun hidastumista ja työttömyysasteen nousun jatkumista vuoden 2002 alussa.

Kaiken kaikkiaan avointen työpaikkojen indikaattori voi tarjota hyödyllistä lisätietoa, joka täydentää työmarkkinoiden kehityksen seurantaan käytettäviä muita indikaattoreita. Euroalueen tämänhetkisiä arvioita on kuitenkin tulkittava varoen. Avoimia työpaikkoja koskevien tietojen kattavuutta ja luotettavuutta olisi suotavaa parantaa, jotta saataisiin käyttöön euroalueen yhdenmukaistettu avointen työpaikkojen indikaattori.

² *Analyyssissä käytettiin Hodrick–Prescott-filteriä.*

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euro heikkeni hieman tammikuussa ja helmikuun alussa

Vuoden 2002 tammikuussa ja helmikuun alussa Yhdysvaltain dollari vahvistui valuuttamarkkinoilla kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden. Dollarin vahvuus näyttää johtuneen ennen kaikkea siitä, että Yhdysvaltain talouden kasvunäkymät arvioitiin markkinoilla muun maailman näkymiä myönteisemmiksi. Tässä tilanteessa euro heikkeni Yhdysvaltain dollariin ja Sveitsin frangiin nähden, mutta pysyi jokseenkin ennallaan suhteessa Englannin puntaan ja Japanin jeniin viime vuoden loppuun verrattuna. Euron efektiivinen kurssi heikkeni vain hiukan tammikuussa ja helmikuun alussa.

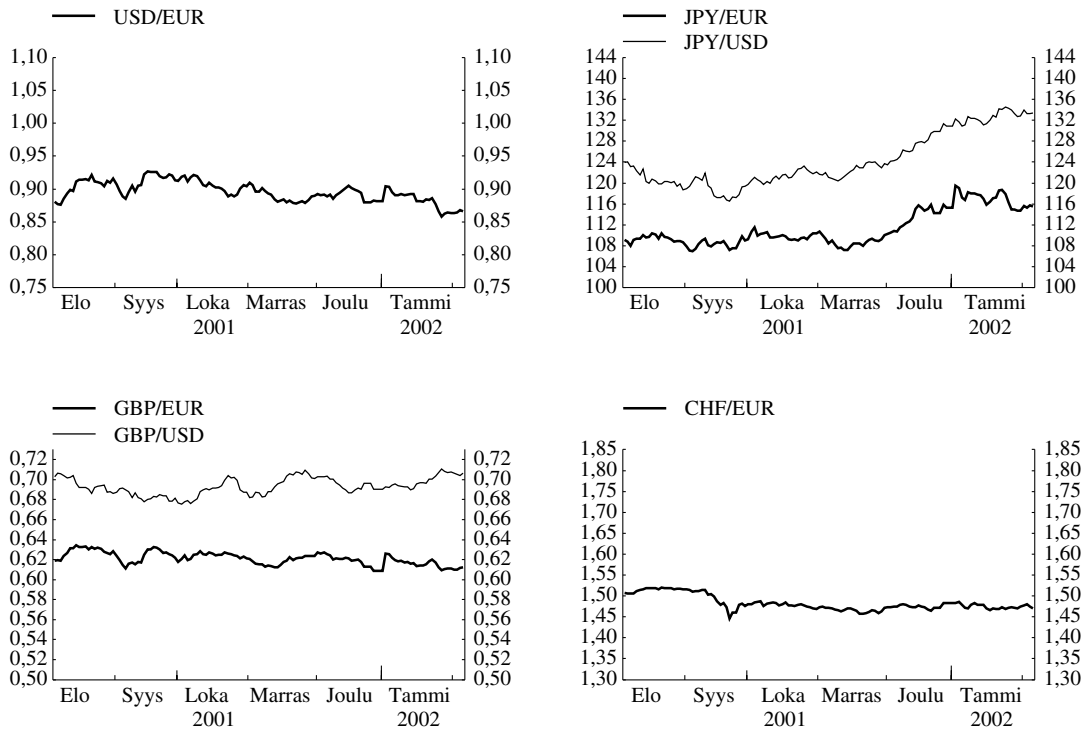
Tammikuun alkupuoliskolla euro pysyi suhteellisen vakaana Yhdysvaltain dollariin nähden ja sen

dollarikurssi oli keskimäärin 0,89. Tammikuun loppupuolella euro kuitenkin heikkeni suhteessa dollariin samalla, kun dollari pysyi jokseenkin vahvana (ks. kuvio 19), koska markkinaosapuolten arviot Yhdysvaltain talousnäkymistä muuttuivat entistä optimistisemmiksi. Markkinoiden odotusten muuttuminen näyttää johtuneen Yhdysvaltain keskuspankin pääjohtajan senaatin budjettikomitealle 24.1.2002 antamasta lausunnosta ja niistä julkistetuista tiedoista, joiden mukaan Yhdysvaltain talous oli vuoden 2001 viimeisellä neljänneksellä yllättäen kasvanut, vaikkakin hitaasti. Yhdysvaltain keskuspankin avomarkkinakomitean (Federal Open Market Committee, FOMC) päätös 30.1.2002 jättää federal funds -tavoitekorkeus ennalleen 1,75 prosenttiin oli yleisesti odotettu, eikä sillä ollut sanottavaa vaikutusta valuuttamarkkinoihin. Helmikuun 6. päivänä euron

Kuvio 19.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavainnot)

Lähde: EKP.

dollarikurssi oli 0,87 eli noin 1/2 % heikompi kuin joulukuun lopussa ja 3,3 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Tammikuussa ja helmikuun alussa Japanin jeni vaihteli euroon nähden keskimäärin noin 117:n molemmin puolin ja heikkeni edelleen suhteessa Yhdysvaltain dollariin. Japanin taloustilanteen huononeminen samalla, kun käsitykset Yhdysvaltain talouden elpymisestä ovat vahvistuneet, näyttää viime aikoina heikentäneen jeniä. Jenin dollarikurssi on heikentynyt alimmilleen sitten lokaan 1998. Helmikuun 6. päivänä euron jenikurssi oli 115,55 eli lähes sama kuin joulukuun 2001 lopussa ja 6,3 % vahvempi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Samaan aikaan Yhdysvaltain dollarin jenikurssi oli 133,37 eli lähes 2 % vahvempi kuin viime vuoden lopussa.

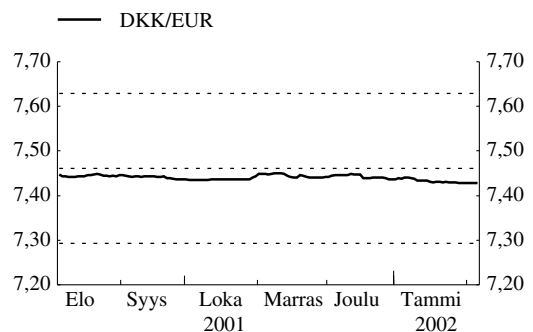
Tammikuussa ja helmikuun alussa euro pysyi suhteellisen vakaana Englannin puntaan nähden. Punta puolestaan heikkeni suhteessa Yhdysvaltain dollariin, kun dollari pysyi yleisesti vahvana. Eng-

lannin keskuspankin rahapoliittinen komitea päätti 10.1.2002 pitää keskeisen ohjauksorkkonsa 4 prosentissa. Helmikuun 6. päivänä euron puntakurssi oli 0,61 eli noin 1/2 % vahvempi kuin joulukuun lopussa ja 1,6 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Kuvio 20.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssä

(päivähavainnot)

Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskuskurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25$ %).

Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunu pysytteli kapean vaihteluvälin sisällä hieman ERM II -järjestelmän mukaisen eurokeskuskursinsa alapuolella (ks. kuvio 20). Joulukuun lopusta euro on heikentynyt Ruotsin kruunuun ja Sveitsin frangiin nähden lähes 1 prosentin. Helmikuun 6. päivänä euron frangikurssi oli 1,47 eli 2,7 % heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin.

Euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi, joka lasketaan euroalueen 12 tärkeimmän kauppakumppanin valuuttakursseista, heikkeni hieman tammikuussa, mikä johtui lähinnä euron heikkenemisestä Yhdysvaltain dollariin nähden. Helmikuun 6. päivänä euron nimellinen efektiivinen

valuuttakurssi oli alle 1 prosentin heikompi kuin vuonna 2001 keskimäärin. Kuluttajahintaindeksillä, teollisuuden tuottajahintaindeksillä ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksilla deflaoidut euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit myötäilivät edelleen melko tarkkaan nimellisen indeksin kehitystä (ks. kuvio 21).

Vaihtotase oli ylijäämäinen marraskuussa 2001

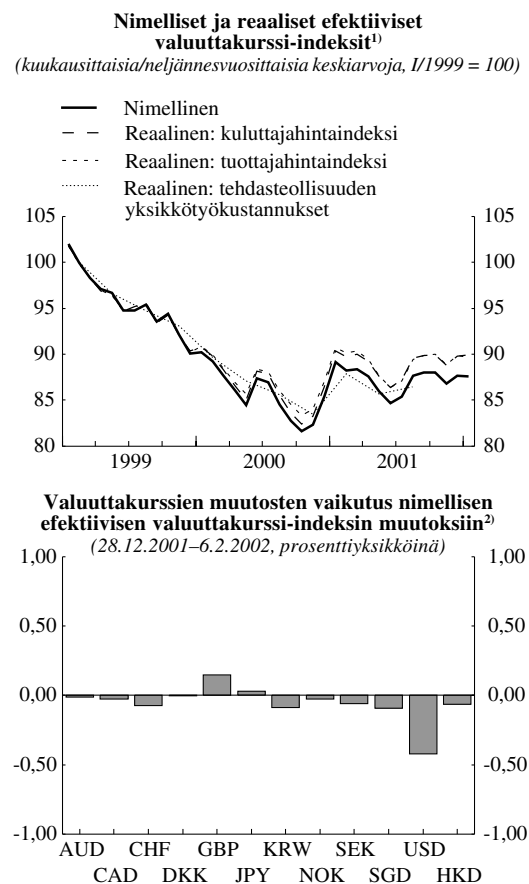
Viime vuoden toisella puoliskolla vaihtotaseen kehitykseen vaikutti edelleen tavarakaupan taseen ylijäämän suureneminen. Vaikka tavaravienti supistui ulkomaisen kysynnän heikennyttyä, tuonti väheni vientiä nopeammin kotimaisen kysynnän hiipumisen ja öljyn hinnan jyrkän laskun vuoksi. Tuoreimmat tiedot osoittavat, että marraskuussa 2001 vaihtotase osoitti 2,8 miljardin euron ylijäämää, kun se marraskuussa 2000 oli osoittanut 6,5 miljardin euron alijäämää (ks. taulukko 8). Vaihtotaseen muuttuminen ylijäämäiseksi johtui lähinnä tavarakaupan taseen 0,5 miljardin euron alijäämän muuttumisesta 9,3 miljardin euron ylijäämäksi samoin kuin tuotannontekijäkorvausten taseen 0,8 miljardin euron alijäämän muuttumisesta 0,4 miljardin euron ylijäämäksi. Nämä muutokset kumoutuivat osittain, kun palvelutaseen alijäämä kasvoi 0,1 miljardista eurosta 1,9 miljardiin euroon ja tulonsiirtojen taseen alijäämä pysyi käytännöllisesti katsoen ennallaan marraskuuhun 2000 verrattuna.

Vuoden 2001 yhtenätoista ensimmäisenä kuukautena vaihtotaseen kumulatiivinen alijäämä supistui vuoden 2000 vastaavasta ajankohdasta (61,9 miljardista eurosta 12,2 miljardiin euroon). Tämä ilmensi pääasiassa sitä, että tavarakaupan taseen kumulatiivinen ylijäämä kasvoi 53,4 miljardia euroa samalla, kun palvelutaseen 2,5 miljardin euron alijäämä muuttui 2,6 miljardin euron ylijäämäksi. Nämä muutokset kumoutuivat osittain, kun tuotannontekijäkorvausten alijäämä suureni 10,1 miljardia euroa. Samalla tulonsiirtojen taseen alijäämä supistui hieman.

Kausivaihtelusta puhdistetut ulkomaankaupan tiedot osoittavat, että tavarakaupan taseen ylijäämän kasvu vuoden 2001 lopulla johtui lähinnä siitä, että tuonti supistui voimakkaammin kuin

Kuvio 21.

Euron efektiiviset valuuttakurssit

Lähde: EKP.

- 1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista. Tuoreimmat kuukausihavainnot ovat tammikuulta 2002. Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvan indeksin havainnot ovat vuoden 2001 kolmannelta neljännekseltä ja perustuvat osin arvioihin.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

vienti, kun euroalueen talouskehityksen hidastuminen ja öljyn hinnan lasku tasoittivat ulkomaisen kysynnän heikkenemistä (ks. kuvio 22). Palveluiden vienti, joka alkoi vähentyä syyskuussa, supistui edelleen. Tämä saattoi johtua kansainvälisen matkailun vähenemisestä syyskuun 11. päivän terrori-iskujen takia. Sen sijaan palveluiden tuonti kasvoi jonkin verran lokakuusta marraskuuhun 2001 (ks. kuvio 23).

Euroalueen menojen tuontipainotteisten tavararyhmien, kuten laiteinvestointien ja varastoinvestointien, nopea supistuminen näyttää vaikuttaneen keskeisesti sekä euroalueen ulkopuolelta peräisin olevan tuonnin että euroalueen sisäisen tuonnin määrän vähenemiseen (ks. kuvio 24). Tämä käy yksiin euroalueen ulkopuolelta peräisin olevan pääomahyödykkeiden tuonnin määrän jyrkän vähenemisen kanssa, kun taas sekä kulu-

Taulukko 8.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2000 Tammi-marraskuu	2000 Marraskuu	2001 Tammi-marraskuu	2001 Syyskuu	2001 Lokakuu	2001 Marraskuu
Vaihtotase	-61,9	-6,5	-12,2	0,0	0,1	2,8
Tulot	1458,1	145,7	1563,7	132,8	146,6	138,1
Menot	1520,0	152,2	1575,9	132,8	146,5	135,3
Tavarat	10,3	-0,5	63,7	5,4	9,6	9,3
Vienti	890,6	93,0	955,1	80,3	95,1	90,2
Tuonti	880,3	93,5	891,3	74,9	85,5	80,9
Palvelut	-2,5	-0,1	2,6	0,1	0,2	-1,9
Vienti	267,4	25,5	285,3	25,8	25,9	22,3
Tuonti	270,0	25,6	282,7	25,7	25,7	24,2
Tuotannon tekijäkorvaukset	-26,4	-0,8	-36,5	-1,3	-4,3	0,4
Tulonsiirrot	-43,3	-5,0	-42,0	-4,2	-5,4	-4,9
Pääomansiirrot	10,0	1,5	8,2	0,0	0,3	0,4
Rahoitustase	77,9	3,9	-78,5	-33,0	-14,6	-15,4
Suorat sijoitukset	12,4	1,5	-94,5	-15,7	5,3	7,8
Ulkomailla	-362,5	-35,6	-199,6	-19,8	-2,0	-13,8
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	-275,2	-25,7	-122,7	-5,0	-4,6	-6,5
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	-87,3	-9,9	-76,9	-14,9	2,6	-7,3
Euroalueelle	374,9	37,1	105,1	4,1	7,3	21,6
Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	299,3	24,5	78,4	6,3	3,0	11,7
Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat	75,6	12,7	26,7	-2,2	4,3	9,9
Arvopaperisijoitukset	-112,4	3,3	52,6	44,6	0,3	11,5
Osakkeet	-236,3	-9,2	134,7	31,3	19,8	9,9
Saamiset	-254,7	-16,6	-89,1	15,4	-5,8	-12,4
Velat	18,4	7,4	223,7	15,9	25,6	22,3
Velkapaperit	123,9	12,6	-82,0	13,3	-19,5	1,6
Saamiset	-111,9	-7,2	-152,1	12,5	-30,6	-25,6
Velat	235,8	19,7	70,1	0,8	11,1	27,1
Lisätieto: Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-100,0	4,9	-41,9	28,9	5,6	19,3
Johdannaiset	2,6	-2,4	-21,6	-1,1	-3,8	-4,0
Muut sijoitukset	159,8	-6,3	-27,0	-59,1	-13,8	-30,7
Valuuttavaranto	15,5	7,8	12,0	-1,6	-2,6	0,0
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	-26,0	1,1	82,4	33,0	14,2	12,1

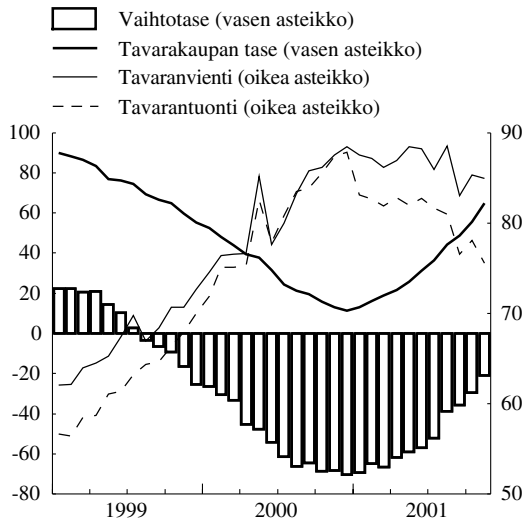
Lähde: EKP.

Huom. Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen viennin. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennystä. Yksityiskohtaisia taulukoita 12 maata käsittelevän euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

Kuvio 22.

Euroalueen vaihtotase, tavarakaupan tase sekä tavaravienti ja -tuonti¹⁾

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

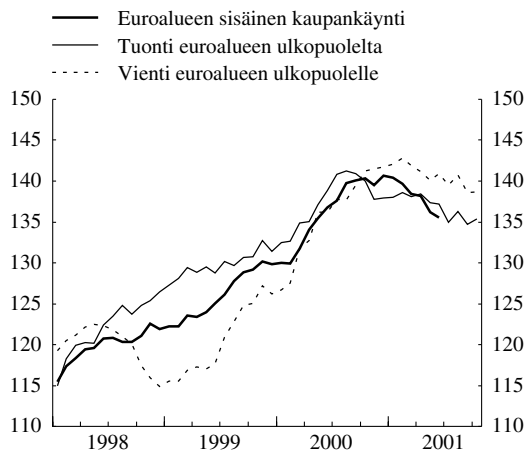
Lähde: EKP.

1) 12 maata käsittävän euroalueen tietoja. Taseet ovat 12 kuukauden summia. Vienti- ja tuontitiedot ovat kuukausittaisia arvoja.

Kuvio 24.

Euroalueen kaupankäynti alueen sisällä ja ulkopuolisten maiden kanssa: määrän tarkastelu¹⁾

(1995 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähteet: Eurostat sekä Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

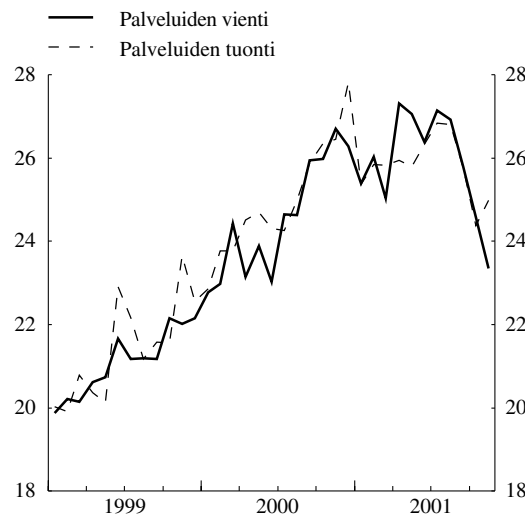
1) Kaikki tiedot ovat 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (arvioitu käyttämällä 11 euromaan yksikköarvoindeksiä). Tuoreimmat havainnot euroalueen ulkopuolisesta kaupasta ovat lokakuulta 2001 ja alueen sisäisestä kaupasta kesäkuulta 2001.

tustavaroiden että välituotteiden tuonnin määrä supistui hitaammin (ks. taulukko 9 "Euroalueen

Kuvio 23.

Euroalueen palveluiden vienti ja tuonti

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

tilastot" -osassa). Samalla euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan viennin määrän pieneneminen johtui lähinnä välituotteiden viennin määrän supistumisesta. Välituotteiden osuus on lähes puolet euroalueen tavaraviennistä. Euroalueen viennin maantieteellinen jakauma osoittaa, että Yhdysvaltoihin suuntautuvan viennin määrä on vähentynyt jyrkästi vuoden 2001 alusta lähtien, kun taas Aasiaan suuntautuvan viennin määrä on supistunut jonkin verran vähemmän. Sitä vastoin Isoon-Britanniaan suuntautuvan viennin määrä ei pienentynyt vaan pysyi melko tasaisena vuoden 2001 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana.

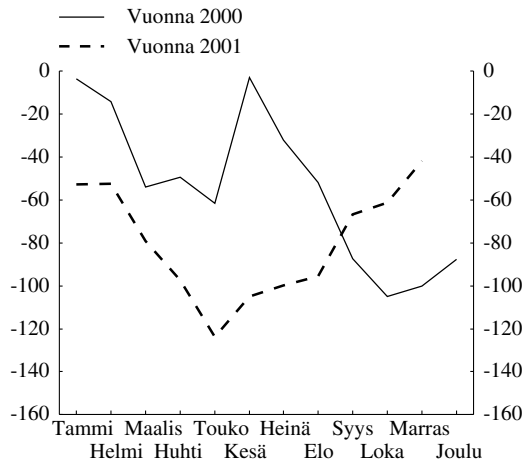
Suorien sijoitusten ja arvopaperisijoitusten yhteenlasketut nettöpääomavirrat olivat edelleen tuontivoittoiset marraskuussa 2001

Rahoitustaseen kehitystä marraskuussa 2001 luonnehti se, että pääomaa tuotiin suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina nettomääräisesti yhteensä 19,3 miljardia euroa (ks. taulukko 8). Tämä johtui pääoman nettotuonnista sekä suo-

Kuvio 25.

Euroalueen suoriin ja arvopaperisijoituksiin liittyvät yhteenlasketut nettopääomavirrat vuonna 2000 ja 2001

(mrd. euroa, kumulatiiviset tiedot)

Lähde: EKP.

Huom. Positiivinen luku osoittaa pääoman nettotuontia ja negatiivinen luku sen nettovientiä.

rina sijoituksina (7,8 miljardia euroa) että arvopaperisijoituksina (11,5 miljardia euroa).

Pääoman nettotuonti suorina sijoituksina selityi sekä omaan pääomaan että uudelleen sijoitettuihin voittoihin (5,2 miljardia euroa) ja lisäksi erään ”Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäiset lainat” (2,6 miljardia euroa) liittyvästä pääoman nettotuonnista.

Arvopaperisijoituksissa osakesijoitukset kehittyivät marraskuussa 2001 samansuuntaisesti kuin ne olivat kehittyneet jo toukokuusta 2001 lähtien, ja osakesijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti oli 9,9 miljardia euroa. Pääomaa tuotiin nettomääräisesti myös velkapapereina, joskin vähemmän (1,6 miljardia euroa), mikä puolestaan

johtui joukkolainoihin liittyvästä 17,6 miljardin euron suuruudesta pääoman nettotuonnista ja rahamarkkinapapereihin liittyvästä 16,0 miljardin euron suuruudesta pääoman nettoviennistä. Euroalueella olevat sijoittivat nettomääräisesti 11,2 miljardia euroa ulkomaisiin rahamarkkinapapereihin. Tämä on toistaiseksi suurin euroalueen maksutaseen tähän erään kirjattu määrä. Sitä vastoin ulkomaiset sijoittajat myivät euroalueella olevien liikkeeseen laskemia rahamarkkinapapereita 4,9 miljardin euron arvosta.

Rahoitustaseen kehitykseen marraskuussa 2001 vaikutti todennäköisimmin Yhdysvaltain talustilanteen tuntuva heikentyminen, joka ilmeni marraskuussa julkaistuista talousluvuista. Tämä on saattanut vaikuttaa euroalueen ulkopuolisten sijoittajien sijoituspäätöksiin. Nämä sijoittajat ostivat euroalueella olevien liikkeeseen laskemia osakkeita (22,3 miljardin euron arvosta) ja joukkolainoja (32,0 miljardin euron arvosta). Maailmantalouden kasvun hidastumisesta huolimatta euroalueella olevat ostivat ulkomaisia osakkeita (12,4 miljardin euron arvosta), mikä osui samaan aikaan, kun keskeisten talousalueiden osakeindeksit nousivat syyskuun laskun jälkeen.

Vuoden 2001 yhtenätoista ensimmäisenä kuukautena pääoman nettovienti suorina sijoituksina ja arvopaperisijoituksina oli yhteensä 41,9 miljardia euroa eli vähemmän kuin puolet vuoden 2000 vastaavana ajankohtana (100,0 miljardia euroa, ks. kuvio 25). Tämä ilmensi ensisijaisesti osakesijoituksissa tapahtuneita muutoksia (236,3 miljardin euron suuruinen pääoman nettovienti tammi-kuusta marraskuuhun 2000 muuttui 134,7 miljardin euron suuruiseksi pääoman nettotuonniksi vastaavana ajankohtana vuonna 2001). Näitä muutoksia tasoitti vain osittain se, että sekä suoriin sijoituksiin että velkapaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti vuonna 2000 muuttui pääoman nettovienniksi vuonna 2001.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka

Tämä artikkeli käsittelee osakemarkkinoiden merkitystä taloudessa ja EKP:n rahapolitiikan strategiassa. Euroalueen taloudessa osakemarkkinat eivät ole yleensä olleet niin tärkeässä asemassa kuin esimerkiksi Yhdysvaltain taloudessa. On kuitenkin merkkejä siitä, että osakemarkkinoiden merkitys euroalueella on viime vuosina lisääntynyt.

Tehokkailla markkinoilla osakkeiden hinnat määräytyvät osinkojen odotetun diskontatun nykyarvon perusteella. Tässä suhteessa osakkeiden hinnat ovat luonteeltaan odotuksiin perustuvia, ja niihin vaikuttavat nopeasti kaikki uudet tiedot, jotka saavat markkinaosapuolet muuttamaan odotuksiaan osakkeiden hintoihin liittyvistä perustekijöistä. Kokemuksen perusteella näyttäisi kuitenkin siltä, että markkinapsykologian muutokset voivat ajoittain synnyttää hintakuplia eli tilanteita, joissa osakkeiden markkinahinnat ovat tilapäisesti huomattavasti korkeammat kuin niiden perustekijöihin perustuva arvo. Tällaisia tilanteita on kuitenkin erittäin vaikea tunnistaa.

Osakkeiden hinnat voivat vaikuttaa talouskehitykseen pääomakustannus-, varallisuus-, luottamus- ja tasevaiikutusten kautta. Lisäksi osakkeiden hinnoista voi saada informaatiota markkinaosapuolten odotuksista talouden tulevan kehityksen suhteen. Koska osakkeiden hinnat antavat viitteitä kokonaiskysynnän ja -tarjonnan kehityksestä, keskuspankkien on seurattava niitä hintavakauteen kohdistuvien riskien tunnistamiseksi. Vaikka osakkeiden hinnat eivät sovellu rahapolitiikan tavoitteeksi, uskottava ja hintavakauteen tähtäävä rahapolitiikka voi merkittävästi edistää osakemarkkinoiden tehokasta toimintaa.

I Johdanto

Euron käyttöönotto tammikuussa 1999 edisti euroalueen osakemarkkinoiden integraation syvenemistä. Samoihin aikoihin osakkeiden hinnat ympäri maailmaa heilahtelivat voimakkaasti, mikä lisäsi yleisön ja poliittisten päättäjien kiinnostusta osakemarkkinoiden kehitykseen. Tässä artikkelissa käsitellään osakemarkkinoiden merkitystä taloudessa ja EKP:n rahapolitiikan strategiassa.

Aluksi luodaan yleiskatsaus osakemarkkinoiden asemaan rahoitusjärjestelmässä ja siihen, miten

tämä ilmenee euroalueella. Seuraavaksi tarkastellaan teoreettisia kysymyksiä, jotka liittyvät osakkeiden arvostukseen tehokkailla markkinoilla, sekä syitä markkinoiden tilapäiseen tehotto-
muuteen erityisesti silloin, kun se ilmenee osakkeiden hintakuplina. Tämän jälkeen kartoitetaan osakemarkkinoiden roolia rahapolitiikan välittymismekanismissa. Lopuksi pohditaan, miksi ja miten osakemarkkinat otetaan huomioon EKP:n rahapolitiikan strategiassa.

2 Osakemarkkinoiden asema euroalueen rahoitusjärjestelmässä

Rahoitusjärjestelmän keskeinen tehtävä on kanna-voida kotitalouksien säästöjä yrityssectorille ja jakaa investointeihin käytettäviä varoja yritysten kesken. Rahoituksenvälitys voidaan hoitaa joko siten, että rahoitusta tarvitsevat ja rahoittajat ovat suoraan yhteydessä toisiinsa (esimerkiksi osakkeiden tai joukkolainojen liikkeeseenlasku), tai epäsuorasti, kun käytetään rahoituksen välittäjiä (esimerkiksi pankkeja, sijoitus- ja eläkerahastoja tai vakuutusyhtiöitä). Rahoitusjärjestelmän toiminnan tehokkuuden perusteella määräytyy, mi-

ten hyvin kotitaloudet pystyvät muuttamaan kulutuksensa aikavirtaa tarpeidensa mukaan ja miten hyvin yritykset pystyvät kartuttamaan ja uudistamaan pääomakantaansa. Tästä syystä myös taloudellinen kasvu ja hyvinvointi ovat pitkällä aikavälillä riippuvaisia rahoitusjärjestelmän tehokkuudesta.

Osakemarkkinoiden merkitys rahoitusjärjestelmässä perustuu suureksi osaksi siihen, missä määrin yritykset, kotitaloudet ja institutionaali-

set sijoittajat käyttävät osakkeita rahoitusmuotona ja sijoituskohteena. Tähän vaikuttavat yleensä osakkeiden liikkeeseenlaskijoiden ja osakkeenomistajien toiminnan syyt ja kannustimet, jotka puolestaan määräytyvät monimutkaisessa markkinavoimien, talouspolitiikan, rahoitusjärjestelmän sääntelyn sekä hitaasti muuttuvien tapojen ja käytäntöjen verkostossa.¹

Yritykset laskevat liikkeeseen osakkeita ja myyvät niitä joko suurelle yleisölle (noteeratut osakkeet, joilla käydään kauppaa pörssiessä) tai suppeammille sijoittajaryhmille (suunnatut osakeantit ja noteeraamattomat osakkeet) ja hankkivat näin ulkoista rahoitusta toimintaansa varten.² Yritykset voivat tehdä osakeanteja tai ostaa omia osakkeitaan myös säädelläkseen pääomarakennettaan. Koska oman pääoman ehtoinen rahoitus kilpailee muiden yritysrahoituksen lähteiden kanssa, yksi keskeisistä osakkeiden tarjontaan vaikuttavista tekijöistä on oman pääoman suhteellinen kustannus eli markkinoiden vaatiman pääoman tuoton ja lainojen tai joukkolainojen koron (ilman veroja, emissiokuluja ja kaikenlaisia muita kustannuksia) erotus.

Sijoittajan näkökulmasta osakkeet tuottavat yleensä säännöllisin väliajoin tuottoa osinkoina. Osakkeiden tuotto muodostuu osinkojen lisäksi pääomavoitoista ja -tappioista, jotka riippuvat osakkeiden hintojen muutoksista. Lisäksi osakkeiden omistaminen oikeuttaa yleensä myös osallistumaan yrityksen päätöksentekoprosessiin. Joskus tämä onkin tärkein syy osakkeiden omistamiseen, esimerkiksi silloin, kun jokin yritys tavoittelee strategiaa omistusosuuksia muissa yrityksissä. Yksityiset kotitaloudet taas käyttävät osakkeita pääasiassa säästämiseen. Ne voivat omistaa osakkeita joko suoraan tai välillisesti ostamalla osuuksia osakkeisiin sijoittavien institutionaalisten sijoittajien pääomasta. Se, miten suuren osan rahoitusvarallisuudestaan kotitaloudet sijoittavat osakemarkkinoille, riippuu siitä, mistä syistä kotitaloudet säästävät, millaisiksi ne mieltävät osakesijoitusten riski- ja tuotto-ominaisuudet muihin sijoituskohteisiin verrattuna ja miten ne suhtautuvat riskeihin.

¹ Ks. *The euro equity markets*. EKP, elokuu 2001.

² Oman pääoman ehtoisen rahoituksen eri muotoja on selostettu *Kuukausikatsauksen helmikuun 2001 numeron artikkelin "Yritysrahoitus euroalueella"* kehikossa 1.

Rahatalouden näkökulmasta on merkille pantavaa, että osakemarkkinoiden merkitys rahoitusjärjestelmän ja koko talouden kannalta määräytyy osakkeiden kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien sekä pitkäaikaisten että suhdanneluonteisten tekijöiden perusteella. Osakemarkkinoiden kehitystrendit voivat määräytyä mm. sen mukaan, verotetaanko omaa pääomaa ja vierasta pääomaa eri tavalla tai miten suuri osuus julkisella sektorilla on eläkejärjestelmässä – vanhuudenpäiviin varautuminen on keskeinen syy kotitalouksien pitkäaikaiseen säästämiseen. Toisaalta on lyhyen aikavälin tekijöitä, joiden vaikutuksesta osakemarkkinoiden merkitys liikkeeseenlaskijoille ja sijoittajille voi muuttua lyhytaikaisesti ja suhdanneluonteisesti. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi osakkeiden hintojen ja korkojen heilahtelut, jotka voivat muuttaa oman pääoman suhteellisia kustannuksia sekä sijoittajien tuotto-odotuksia. Keskuspankin on seurattava tarkoin kummankintyyppisiä tekijöitä, sillä niiden yhteisvaikutus määrää, miten voimakkaasti yritysten investoinnit ja yksityinen kulutus reagoivat osakkeiden hintojen muutoksiin. Tämä osakkeiden hintojen ja taloudellisen toimeliaisuuden välinen kytkös on osa rahapolitiikan välittymismekanismia, jota selostetaan tarkemmin osassa 4. Tässä osassa tarkastellaan seuraavaksi lyhyesti sitä, miten osakemarkkinoiden merkitys euroalueen rahoitusjärjestelmän kannalta on kehittynyt viime aikoina.

Pankit ovat rahoituksen välittäjinä edelleen hallitsevassa asemassa euroalueen rahoitusjärjestelmässä, eikä osakemarkkinoiden asema euroalueella ole läheskään yhtä merkittävä kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, jossa on tapana käyttää markkinaperusteista rahoitusta enemmän kuin euroalueella. Monet muutokset viittaavat kuitenkin siihen, että osakemarkkinoiden asema euroalueella on tullut viime aikoina jonkin verran aiempaa näkyvämmäksi. Osakemarkkinoiden merkitystä mitataan usein nimelliseen bruttokansantuotteeseen (BKT) suhteutetulla kotimaisten pörssiosakkeiden yhteenlasketulla markkina-arvolla. Kuviossa esitetään tämän BKT:hen suhteutetun markkina-arvon kehittymistä euroalueella ja Yhdysvalloissa vuosina 1990–2000. Luvuista näkyy yhtäältä selvästi, että suhteessa BKT:hen Yhdysvaltain osakemarkkinat olivat 2–3 kertaa suuremmat kuin euroalueen osakemarkkinat. Toisaalta euroalueen osakemarkkinat

kasvoivat nopeammin kuin Yhdysvaltojen. Vuosina 1990–2000 BKT:hen suhteutettu markkina-arvo kasvoi euroalueella noin nelinkertaiseksi ja Yhdysvalloissa noin kolminkertaiseksi. Markkina-arvon nopeasta kasvusta suuri osa perustui kuitenkin osakkeiden hintojen nousuun. Laajoilla osakeindekseillä mitattuna euroalueen osakkeiden hinnat nousivat vuoden 1989 lopusta vuoden 2000 loppuun 320 %, kun taas Yhdysvalloissa osakkeiden hinnat nousivat samana ajanjaksona 240 %.³

Euroalueen maiden pörssiin listautuneiden kotimaisten yhtiöiden lukumäärä oli vuoden 1998 lopussa 3 900, mutta vuoden 2000 lopussa pörssi-yhtiöitä oli jo 4 900.⁴ Kun euroalueen osakemarkkinoilta hankittiin vuonna 1998 uutta pääomaa 130 miljardia euroa, vuonna 2000 vastaava määrä oli kasvanut 320 miljardiin euroon. Vuonna 1998 listautumisannit olivat vain kolmannes kaikista osakeanneista euroalueella, mutta vuonna 2000 niiden osuus oli kasvanut jo 50 prosenttiin.⁵

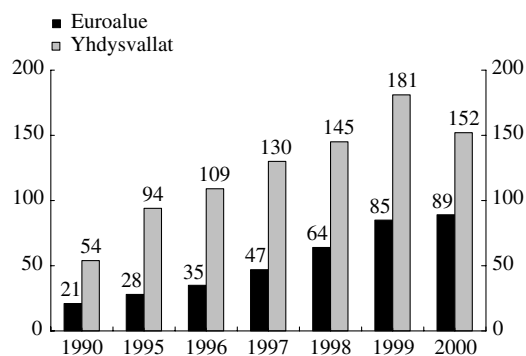
Euroalueen ei-rahoitussektorin⁶ taseiden ja pääomavirtojen tarkastelu yleisesti ottaen vahvistaa käsitystä, että osakemarkkinoiden asema euroalueen rahoitusjärjestelmässä vähitellen korostuu. Noteerattujen osakkeiden osuus yritysten tärkeimmistä velkaeristä (noteeratut osakkeet,

kotimaiset lainat ja muut arvopaperit kuin osakkeet) kasvoi vuoden 1997 neljännen neljänneksen 42 prosentista 51 prosenttiin vuoden 2000 vastaavalla neljänneksellä. Vuonna 1997 oli noteerattuja osakkeita 14 % kaikkien ei-rahoitussektoriin kuuluvien yhteenlasketusta rahoitusomaisuudesta, mutta vuonna 2000 vastaava osuus oli kasvanut 21 prosenttiin. Ei-rahoitussektorin suoraan osakemarkkinoihin liittyvät saamiset ovat siis kasvaneet, ja niitä kasvattavat myös tämän sektorin aiempaa merkittävämmät sijoitusrahasto-osuuksiin ja vakuutus tuotteisiin liittyvät välilliset osakeomistukset. Vuonna 1997 ei-rahoitussektorin kaikista saamisista 8 % oli sijoituksia muihin kuin rahalaitossektoriin kuuluviin sijoitusrahastoihin. Vuonna 2000 vastaava osuus oli 12 %. Lisäksi sijoitusrahastot itsekin kasvattivat tuntuvasti osakkeiden osuutta rahastopääomassaan.⁷ Vaikka ei-rahoitussektorin sijoitukset vakuutus tuotteisiin pysyivät vuosina 1997–2000 jokseenkin samansuuruisina eli noin 21 prosenttina kaikista saamisista, näyttää siltä, että myös vakuutusyhtiöt ja eläkerahastot ovat kasvattaneet osakesijoituksiaan suhteessa muihin sijoituksiin.

Suuri osa noteerattujen osakkeiden kannan kasvusta johtuu kuitenkin osakkeiden hintojen jyrkän nousun aiheuttamista arvostusmuutoksista.⁸ Kauppahintoihin perustuvien virtatietojen perusteella voidaan tarkistaa, miten suuri tällaisten arvostusmuutosten vaikutus on ollut. Kauppahinnoin mitattuna yritysten ulkoisen rahoituksen tarve kasvoi vuoden 1997 neljännen neljänneksen ja vuoden 2000 neljännen neljänneksen välisenä aikana 27 %, mutta noteerattuja osakkeita liikkeeseen laskemalla hankittu rahoitus kasvoi samana kolmen vuoden jaksona vain 17 %. Kauppahinnoin laskettuna yritysten oman pää-

Kuvio.

Kotimaisten osakkeiden markkina-arvo prosentteina BKT:stä

Lähteet: FIBV (International Federation of Stock Exchanges) ja EKP:n laskelmat.

3 Mitattu Datastreamin julkaisemien koko euroalueen ja Yhdysvaltain markkinat kattavien osakeindeksien perusteella.

4 Ks. *The euro equity markets*. EKP, elokuu 2001.

5 Sama, s. 17.

6 Ei-rahoitussektoriin kuuluvat julkisyhteisöt, yritykset, kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Kaikki luvut perustuvat Kuukausikatsauksen tilasto-osassa julkaistuihin tilastoihin.

7 Euroopan sijoitusrahastojen ja -yhtiöiden liiton FEFSIn (European Federation of Investment Funds and Companies) tilastojen mukaan euroalueen sijoitusrahastot kasvattivat osakkeiden osuutta kaikista saamisistaan vuonna 1998 olleesta 24 prosentista 40 prosenttiin vuonna 2000. Ks. *The euro equity markets*. EKP, elokuu 2001, s. 29.

8 Ks. artikkeli ”Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella” Kuukausikatsauksen toukokuun 2001 numerossa.

oman ehtoisen rahoituksen osuus siis pieneni-kin vuosina 1997–2000 muihin ulkoisen rahoituksen lähteisiin verrattuna. Ei-rahoitussektorin kaikki rahoitusomaisuussijoitukset kasvoivat 21 % kauppahinnoin mitattuna vuoden 1999 neljännes-

tä neljänneksestä vuoden 2000 neljanteen neljännekseen. Samana ajanjaksona niiden suorat osakeomistukset kasvoivat 38 %, mikä vahvistaa näkemystä, että osakkeiden merkitys ei-rahoitussektorin sijoituskohteena on kasvanut.

3 Miten osakkeiden hinnat määräytyvät?

Jotta osakemarkkinat voisivat täyttää tehtävänsä taloudessa riittävän hyvin, osakkeiden hinnat eivät saisi järjestelmällisesti poiketa perustekijöihin perustuvasta arvostaan. Tämä arvo riippuu yleisesti ottaen siitä, miten suuren tulovirran yhtiöiden odotetaan tuottavan. Jos osakkeiden hinnat kuvastavat täysin kaikkea saatavissa olevaa osakkeiden arvon määrittämisen kannalta merkittävää tietoa, markkinoiden tehokkuusehdon sanotaan täyttyvän. Jos tehokkuusehto ei täyty, osakkeiden hinnat saattavat lähettää markkinaosapuolille vääriä signaaleja tiettyjen yhtiöiden tai jopa koko osakemarkkinoiden todellisesta tuottavuudesta ja riskeistä. Tämä puolestaan johtaisi pääoman tehottomaan jakautumiseen taloudessa, sillä silloin suhteellisen kannattamattomien yritykset sitoisivat vähäisiä rahoitusresursseja, jotka olisi voitu sijoittaa muihin tuottavampiin tai vähäriskisempiin hankkeisiin.

Seuraavassa käsitellään tavanomaista taloustieteen lähestymistapaa osakkeiden arvostukseen eli osinkojen diskonttausmallia sekä mahdollisia syitä markkinoiden tehottomuuteen etenkin silloin, kun se ilmenee osakkeiden hintakuplina.

Osakkeiden arvon määrittäminen osinkojen diskonttatun nykyarvon perusteella

Rahoitusvaateiden arvo määritellään yleensä niistä odotettavien kassavirtojen diskontattuna nykyarvona. Diskonttaustekijänä käytetään sijoittajan tuottovaatimusta. Osakkeiden arvoa määriteltäessä diskonttatun kassavirran menetelmä vastaa osinkojen diskonttausmallia. Jos osakkeiden hinnat ovat tehokkaat, ne ovat samat kuin rationaalisten osinko-odotusten diskontattu nykyarvo (ks. liite).

Diskonttaustekijä koostuu yhtäältä vaihtoehtoiskustannuksista, eli jonkin muun sijoitusvaihtoehdon menetetyistä tuotoista, ja osakekohtaisesta riskipreemiosta. Jos sijoittajat eivät piittäisi eri sijoituskohteisiin liittyvien riskien eroista, kaikkien sijoituskohteiden odotettu tuotto prosentti olisi sama. Siinä tapauksessa osakkeiden diskonttaustekijä olisi sama kuin tämä yleinen tuotto prosentti. Riskiä karttavat sijoittajat vaativat kuitenkin sitä suurempaa tuotto prosenttia, mitä suurirriskisempiä sijoituskohteet ovat. Niinpä suurirriskisen ja turvallisen sijoituskohteen odotettujen tuotto prosenttien välinen ero on riskipremio, joka kuvastaa sekä sijoittajien riskipreferenssejä että näkemystä sijoitusten tuottoihin liittyvistä riskeistä. Koska osakkeet ovat yleensä suurirriskisempiä kuin esimerkiksi valtion joukkolainat tai pankkitalletukset, sijoittajat vaativat niistä vastaavasti suurempaa odotettavissa olevaa tuotto prosenttia. Kun osakkeiden (riski)preemiota arvioidaan tutkittamalla empiirisesti, kuinka paljon osakkeiden toteutuneet tuotot pitkällä aikavälillä ylittävät keskimäärin joko pitkien joukkolainojen tai lyhytaikaisten pankkitalletusten toteutuneet tuotot, riskipremion havaitaan yleensä olevan positiivinen.

Osinkojen diskonttausmallin keskeisin loppu tulema on, että osakkeiden hinnat ovat luonteeltaan odotuksiin perustuvia, osakemarkkinat toisin sanoen ”käyvät kauppaa tulevaisuudella”. Osakkeiden hintojen muutokset johtuvat pääasiassa ”uutisista” eli uudesta informaatiosta, joka saa markkinaosapuolekset muuttamaan käsitystään markkinoiden perustekijöistä. Tämä osakkeiden hintojen ominaisuus voi olla erityisen hyödyllinen rahapolitiikan kannalta, sillä osakkeiden hintoja voidaan käyttää indikaattoreina markkinaosapuolten odotuksista tulevan talouskehityksen (joka on yhteydessä yritysten tuloksiin ja osinkoihin) suhteen. Tätä aihetta tarkastellaan vielä jäljempänä osassa 4.

Mahdollisia syitä osakemarkkinoiden tehottomuuteen

Koska osakkeiden hintoihin vaikuttavat markkinoiden perustekijät eivät ole suoraan havaittavissa, näkemys osakkeiden hinnoittelun tehokkuudesta perustuu arvioon siitä, ovatko sijoittajien osinko-, korko- ja markkinariskiodotukset oikeutettuja ja kuvastuvatko ne oikealla tavalla osakkeiden hinnoissa. Millaisin argumentein tällaista arviota voitaisiin perustella? Yleensä tämän tyyppisen arvioinnin on perustuttava sekä empiirisiin että teoreettisiin näkökohtiin.

Markkinoiden tehokkuutta koskeva hypoteesi perustuu oletukseen, että sijoittajilla on kannustin hyödyntää kaikkea saatavissa olevaa informaatiota, kun he päättävät siitä, mihin hintaan aikovat ostaa tai myydä osakkeita. Vaikka kaikki sijoittajat eivät käyttäisikään saatavissa olevaa informaatiota rationaalisesti, tehokas arbitraasimekanismi pitää huolen siitä, että rationaaliset sijoittajat saavat arvopapereiden hinnat asettumaan riittävän lähelle markkinoiden perustekijöihin perustuvia arvoja. Arbitraasi toimii täydellisesti esimerkiksi silloin, kun rationaaliset sijoittajat voivat myydä (tai myydä lyhyeksi) ”ylihinnoitellun” arvopaperin yksillä markkinoilla ja samaan aikaan ostaa saman arvopaperin tai arvopaperin, jolla on samanlainen kassavirtarakente, toisilta markkinoilta, joilla arvopaperi on oikein hinnoiteltu tai alihinnoiteltu. Arbitraattorien kauppajen vaikutuksesta hinnat näillä kaksilla eri markkinoilla asettuvat nopeasti samalle, markkinoiden perustekijöihin perustuvalla tasolle. Mekanismi tuottaa tehokkaat hinnat silloinkin, kun kaikki sijoittajat eivät toimi rationaalisesti, jos vain osakkeilla on läheisiä vastineita markkinoilla.

Todellisuudessa ei kuitenkaan ole tarjolla tällaisia täydellisiä osakkeiden vastineita. Tästä seuraa, että perustekijöihin perustuva arbitraasi alkaakin sisältää riskejä, kun siinä käytetään epätäydellisiä osakkeiden vastineita. Riski on siinä, että yli- tai aliarvostetuiksi miellettyjen osakkeiden hinnat voivat sijoitushorisontissa ajautua vielä kauemmas toisistaan siitä syystä, että jostakin yksittäisestä arvopaperista saadaan hyviä tai huonoja uutisia (idiosynkraattinen riski) tai että arvopapereilla käyvät kauppaa ns. kohinasijoittajat, joiden kaupankäynti ei perustu asialliseen informaatioon.

Riskipitoinen arbitraasi törmää arbitraattorien rajalliseen riskinkantokykyyn, joka saattaa johtua rahoituksen saannin rajoituksista ja lyhyestä sijoitushorisontista. Nämä tekijät rajoittavat arbitraattorien mahdollisuuksia saada osakkeiden hinnat yhdenmukaisiksi perustekijöihin perustuvien arvojen kanssa. Lyhyt sijoitushorisontti voi johtua omaisuudenhoidon delegoimisesta ja siihen liittyvistä agentuuriongelmissa. Sijoitusrahaston hoitajat voivat esimerkiksi pidättäytyä ottamasta arbitraasipositiota, jos he eivät odota varallisuushintojen palautuvan perustekijöihin perustuviin arvoihin sen ajanjakson aikana, jona rahaston tuottoa mitataan, sillä rahastonhoitajan palkka riippuu yleensä rahaston lyhyen aikavälin tuotosta. Lisäksi rahastonhoitajat saattavat pelätä, että arbitraasipositioista aiheutuvat tilapäiset tappiot voivat saada rahasto-osuuksiin sijoittaneet myymään osuuksiaan, minkä seurauksena rahaston voi olla pakko realisoida arbitraasipositiot ennen kuin hinnat palautuvat tehokkaalle tasolle.

Arbitraasin rajoittuneisuus ei kuitenkaan yksinään tee markkinoista tehottomia. Siihen täytyy lisäksi liittyä ainakin joidenkin sijoittajien irratiollaista käyttäytymistä (markkinapsykologiaa). Markkinapsykologiaa koskevat teoriat perustuvat empiirisiin aineistoihin ja psykologisiin teorioihin uskomusten muodostumisesta. Teorioiden avulla yritetään selittää, mistä syistä jotkin sijoittajat käyttäytyvät siten, että hinnat ajautuvat kauas perustekijöihin perustuvista arvoista. Useimmat tällaisista syistä liittyvät ylireagoiteihin tai positiivisesta palautteesta johtuviin kauppoihin. Ylireagointi tarkoittaa sitä, että kun on jo jonkin aikaa saatu hyviä uutisia yritysten tuloksista, sijoittajat tulevat liiankin optimistisiksi ja arvelevat, että myös seuraavat tulosilmoitukset ovat positiivisia. Näin he ajavat osakkeiden hinnat perusteettoman korkeiksi. Vastaavasti muutama perättäinen huono uutinen voi saada hinnat laskemaan perusteettoman alhaisiksi. Positiiviseen palautteeseen reagoivat sijoittajat ostavat osakkeita, kun hinnat ovat nousseet, ja myyvät niitä, kun hinnat ovat laskeneet. Tällainen käyttäytymisen voi johtua mm. nykyisen kaltaisen tilanteen jatkumista korostavista hintaodotuksista tai teknisistä kaupankäyntisäännöistä.

Koska todelliset pääomamarkkinat eivät ole kaikilta osin täydelliset ja koska jotkin sijoittajat saat-

tavat käyttäytyä irrationaalisesti, osakkeiden hintojen tehokkuus jää empiiriseksi kysymykseksi. Empiirinen aineisto osakkeiden hintojen tehokkuudesta on kuitenkin varsin ristiriitaista ja tulokset riippuvat lähinnä siitä, millainen teoreettinen viitekehys on valittu ja millaista metodologiaa on käytetty. Koska osakkeiden perustekijöihin perustuvaa arvoa ei nähdä suoraan, on mahdollonta päättää varmuudella, ovatko osakkeet tehokkaasti hinnoiteltuja jonakin tietynä hetkenä vai eivät. Kokemus kuitenkin viittaa siihen, että markkinapsykologia voi ajoittain johtaa osakkeiden hintakupliin eli tilanteisiin, joissa osakkeen markkinahinnat ovat tilapäisesti huomattavasti korkeammat kuin niiden perustekijöihin perustuva arvo.

Voiko osakkeiden hintakuplia havaita?

Kuten edellä mainittiin, osakkeiden hintakupla voi syntyä, kun sijoittajat ylireagoivat saatuaan monta kertaa peräkkäin positiivisia tulosuutisia, jotka johtavat ylioptimistisiin tulos- ja osinko-odotuksiin ("sisäsyntyinen kupla"). Lisäksi kupliin voi olla syynä positiivisesta palautteesta aiheutuva kaupankäynti eli se, että sijoittajat ostavat osakkeita siinä toivossa, että jo havaitut hinnannousut vielä jatkuisivat. Sen seurauksena osakkeiden hinnat voivatkin itse asiassa nousta edelleen, koska kysyntä on voimistunut, mikä taas johtaa odotuksiin uusista hinnannousuista ja niin edelleen. Tässä tapauksessa itsensä toteuttavat odotukset ovat tärkein syy kuplan kehittymiseen, ja kun jokin ulkoinen tapahtuma on ensin pannut reaktion alulle, kupla ruokkii itse itseään ("ulkosyntyinen kupla").

On kuitenkin erittäin vaikeaa tunnistaa kupla empiirisesti, varsinkin etukäteen. Esimerkiksi suuret hintojen muutokset eivät sinänsä merkitse kuplaa, koska myös tehokkaasti hinnoitelluilla osakkeilla on taipumus reagoida voimakkaasti markkinoiden perustekijöitä koskeviin uutisiin.

Yksi yleisesti käytetty keino osakkeiden hintatason arvioimiseksi on tarkastella, miten osakkeiden tunnusluvut, kuten osinkotuotto ja P/E-luku, ovat kehittyneet pitkällä aikavälillä. Tämä keino perustuu siihen, että tunnuslukujen pitäisi ajan

mittaan asettua jollekin pitkän aikavälin tasapainotasolle. Osinkojen diskonttausmallin mukaan (liitteessä olevien yhtälöiden 6 ja 7 muodossa) tämä pitkän aikavälin tasapainotaso määräytyy osinkojen tai yritysten tulosten pitkän aikavälin kasvupotentiaalin sekä reaalikorkojen ja osakkeiden riskipreemion pitkän aikavälin arvojen perusteella.

Historiallisia vertailuja voidaan tehdä kahdella eri tilastointimenetelmällä. Yksi yksinkertainen tapa on verrata nykyisiä tunnuslukuja pitkän aikavälin keskiarvoihin. Vaihtoehtoinen tapa on estimoida pitkän aikavälin tasapainosuhte osakkeiden tunnuslukujen ja esimerkiksi reaalikorkojen ja potentiaalisen tuotannon kasvun (jota käytetään osinkojen pitkän aikavälin kasvun karkeana mittarina) välillä ja antaa pitkän aikavälin tasapainon vaihdella ajan mittaan. Molempia menetelmiä käyttämällä saadaan viitteitä osakkeiden yli- tai aliarvostuksesta silloin, kun nykyiset tunnusluvut poikkeavat huomattavasti estimoidusta pitkän aikavälin tasapainotasosta.

Kumpikaan lähestymistapa ei kuitenkaan takaa riittävää näyttöä osakkeiden hintakuplasta. Esimerkiksi epätavallisen suureen P/E-lukuun voivat olla syynä perustellut odotukset siitä, että yrityksen tuloskasvu tulee olemaan pitkään poikkeuksellisen voimakasta. Tällaisessa tapauksessa P/E-luku on aluksi suuri, mutta sen voidaan odottaa lähinnä tuotto-odotusten toteutumisen vuoksi pienevän ajan mittaan ja lähenevän pitkän aikavälin keskiarvoaan. Osakkeen hinta ei kuitenkaan laske äkillisesti, kuten käy silloin, kun hintakupla puhkeaa. Kehikossa 1, jossa selostetaan tietotekniikkayritysten osakkeiden viimeaikaista jyrkkää hinnannousua ja -laskua, on esimerkki tällaisista kuplien tunnistamiseen liittyvistä ongelmista.

Historiallisiin vertailuihin ei siis voida ratkaista hintakuplien tunnistamisen ongelmaa riittävän varmasti. Historiallista vertailusta voi saada vain heikkoja viitteitä ajoittaisista hintojen ylilyönneistä, joiden vaikutuksesta osakkeiden tunnusluvut kasvavat huomattavasti pitkän aikavälin arvoja suuremmiksi. Ei yleensä liene muuta keinoa päätellä, onko hintakuplaa vai ei, kuin tutkia asiaa käyttämällä kaikkia mahdollisia tietolähteitä ja välineitä – ekonometrisistä malleista anekdoottiseen aineistoon.

Kehikko I.

Tietotekniikkayritysten osakkeiden viimeaikainen hintakehitys

Kymmenen vuoden aikana vuoden 1989 lopusta vuoden 1999 loppuun osakkeiden hinnat Yhdysvalloissa Standard & Poor's 500 -indeksillä mitattuna nousivat epätavallisen paljon sekä nimellisten hintojen perusteella mitattuna (315 %) että reaalisesti (275 %) verrattuna osakkeiden hintakehitykseen viimeisten 130 vuoden aikana. Tähän poikkeukselliseen hinnannousuun on esitetty monia mahdollisia syitä. Tekniikan kehitys sai jotkin tarkkailijat väittämään, että osakkeiden hintakehitys kuvasti Yhdysvaltain talouden astumista uuteen aikakauteen, jossa tuottavuuden kasvu oli muuttunut pysyvästi aiempaa nopeammaksi. Tietotekniikka-alan yritysten, kuten esimerkiksi Internet-yritysten, osakkeet hyötyivät eniten tästä uuden aikakauden aatteesta. Toiset tarkkailijat esittivät, että osakkeiden preemio oli kutistunut erittäin pieneksi rahoitusalan innovaatioiden sekä institutionalisoitujen säästämismuotojen yleistymisen seurauksena (molempien ansiosta kotitaloudet pystyivät aiempaa paremmin hajauttamaan osakeriskejään). Kehitykseen katsottiin myös olevan demografisia syitä.¹

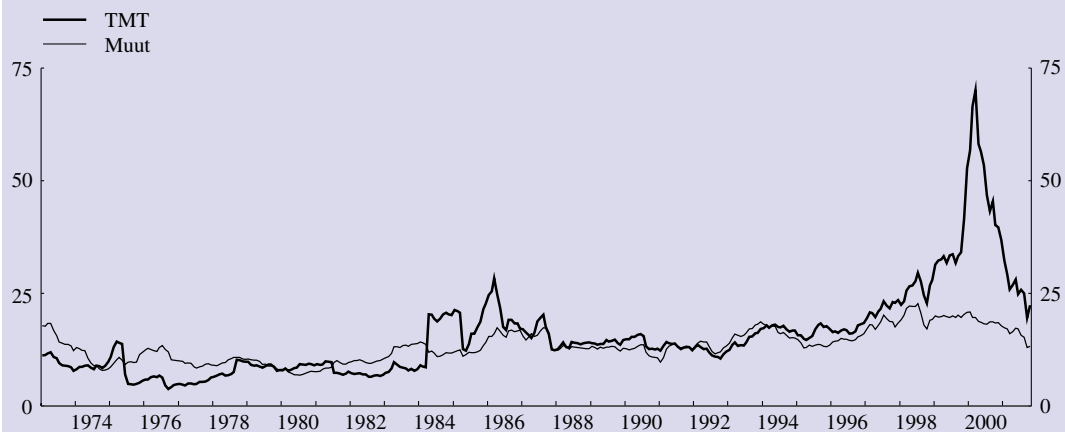
Voitaneen väittää, että etenkin tietotekniikka-alan osakkeiden hintoja paisutti voimakkaasti osakkeiden pitkän aikavälin tuottonäkymiin liittynyt markkinoiden nousuhuuma. Kun nousuhuuma tarttui yhä useampiin sijoittajiin, osakkeiden hinnat kohosivat ennennäkemättömän korkeiksi. Ilmiö saattoi johtua siitä, että sisäsyntyisiin tekijöihin reagoitiin aluksi liian voimakkaasti ja sen jälkeen positiivisesta palautteesta johtuva kaupankäynti voimisti hintakehitystä edelleen.

Vaikka osakkeiden hintojen nousu oli huomattavinta Yhdysvalloissa, se levisi myös euroalueen osakemarkkinoille, tosin vasta jonkin ajan kuluttua. Euroalueella voimakkaasti kasvaneen tietotekniikka-alan osakkeiden P/E-luvut kasvoivat nopeasti etenkin marraskuusta 1999 alkaen. Tietotekniikka-, media- ja televiestintäalan (TMT) osakkeiden keskimääräinen kuukausittainen P/E-luku oli suurimmillaan 70 maaliskuussa 2000, kun se tammikuun 1973 ja joulukuun 1998 välisenä aikana oli ollut keskimäärin 13 (Datastreamin tilastojen mukaan). TMT-osakkeiden hintojen noustessa näin ennennäkemättömän korkeiksi muiden alojen osakkeiden P/E-luku ylsi suurimmillaan vain 21:een tammikuussa 2000, kun niiden P/E-luku oli ollut ajanjaksona 1973–1998 keskimäärin 13 eli sama kuin TMT-alan osakkeiden. Tämä viittaa siihen, että jos osakkeet olivat todellakin yliarvostettuja tänä nousukautena, ilmiö oli rajoittunut pääasiassa tietotekniikka-alan osakkeisiin.

Huhtikuusta 2000 alkaen TMT-alan osakkeiden hinnat laskivat jyrkästi, mikä kuvasti sijoittajien kasvavaa huolestuneisuutta siitä, toteutuisivatko osakkeiden kovat tuotto-odotukset. Maaliskuun 2000 ja lokakuun

Euroalueen tietotekniikka-, media- ja televiestintäalojen (TMT) osakkeiden ja muiden alojen osakkeiden P/E-luvut

(kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähde: Datastream.

¹ Ks. IMF (2000). *World Economic Outlook*. Toukokuu, s. 87.

2001 välisenä aikana TMT-alan osakkeiden hinnat laskivat noin 70 %, kun taas muiden alojen osakkeiden hinnat laskivat vastaavana aikana vain 15 %. Tästä seurasi, että lokakuuhun 2001 mennessä TMT-alan osakkeiden P/E-luku laski 22:een. Luku oli kuitenkin edelleen pitkän aikavälin keskiarvoa suurempi. Muiden alojen osakkeiden P/E-luku sen sijaan laski 15:een eli hyvin lähelle pitkän aikavälin keskiarvoaan.

Näin ollen P/E-luvut eivät laskeneet lähemmäs pitkän aikavälin keskiarvojaan siksi, että tuotto-odotukset olisivat toteutuneet, vaan siksi, että hinnoissa oli korjausliike, mikä vastaa paremmin tietotekniikka-alan osakkeiden viimeaikaista kehitystä koskevaa hintakuplatulkintaa. Yliarvostushypoteesia ei kuitenkaan tue niinkään sijoittajien pettymys tuotto-odotusten suhteen vaan enemmänkin tekniikka-alan viimeaikainen kehitys yleensä sekä useat viitteet epätavallisen voimakkaasta markkinahuumasta ja liioitellusta tuotto-optimismista 1990-luvulla.

4 Osakkeiden hintojen heilahtelu ja taloudellinen toimeliaisuus

Prosessia, jonka kautta rahapolitiikka voi vaikuttaa koko talouteen ja erityisesti hintatasoon, kutsutaan rahapolitiikan välittymismekanismitiksi. Se on monimutkainen ja pitkä syiden ja seurausten ketju, joka kuvaa yhteyksiä rahapolitiikan, varallisuushintojen sekä hyödyke- ja palvelumarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan välillä. Tässä välittymismekanismissa osakemarkkinoillakin on oma roolinsa. Ennen kuin tarkastellaan osakkeiden hintakehityksen yhteyttä reaali-talouteen, käsitellään lyhyesti sitä, vaikuttaako rahapolitiikka osakkeiden hintoihin, ja jos vaikuttaa, niin miten.

Rahapolitiikan vaikutus osakkeiden hintoihin

Osakkeiden reaali-hintojen (hinnat, jotka on deflatoitu tavaroiden ja palveluiden hintaindeksillä) kehitys kuvaa yritysten reaali-tulosten pitkän aikavälin kasvuvauhtia. Tämä kasvuvauhti puolestaan on yhteydessä talouden pitkän aikavälin potentiaaliseen reaali-kasvuun. Pitkällä aikavälillä osakkeiden reaali-hinnat määräytyvät sekä reaali-korkojen kehityksen – se puolestaan liittyy talouden potentiaaliseen kasvuvauhtiin – että pitkän aikavälin osakeriskipreemion perusteella. Osakeriskipreemioon vaikuttavat sijoittajien keskimääräiset riskipreferenssit sekä mahdollisuudet hajauttaa osakemarkkinariskejä.

Rahapolitiikalla voidaan pitkällä aikavälillä kontrolloida vain tavaroiden ja palveluiden yleisen hintatason kehitystä, jolla puolestaan on vaikutusta nimellisiin voittoihin ja siten myös nimellisiin osak-

keiden hintoihin. Sen sijaan ainoa pitkän aikavälin vaikutus, joka rahapolitiikalla on osakkeiden reaali-hintoihin, liittyy siihen, että vakauteen tähtäävä rahapolitiikka vähentää inflaatiokehitykseen liittyvää epävarmuutta ja siten myös epävarmuutta nimellisten varallisuushintojen kehityksestä. Tämä pienentää esimerkiksi joukkolainojen ja osakkeiden hintojen vastaavia riskipreemioita, jolloin tuotantotekijöiden jakautuminen tehostuu ja talouden potentiaalinen kasvuvauhti suurenee. Niinpä rahapolitiikkaregiimin suuntaamisella hintavakauteen voidaan olettaa olevan positiivinen vaikutus osakkeiden reaali-hintojen pitkän aikavälin trenditasoon. Rahapolitiikalla ei kuitenkaan voi olla tämän lisäksi mitään muita kestäviä vaikutuksia reaali-talouden osinkojen kasvuun, reaali-korkoihin, osakkeiden preemioon ja siten osakkeiden reaali-hintoihin.

Tästä huolimatta rahapolitiikka voi lyhyellä aikavälillä vaikuttaa jossakin määrin osakkeiden nimellisiin ja reaaliisiin hintoihin. Tämä tapahtuu kahden erillisen, mutta toisiinsa liittyvän kanavan välityksellä. Rahapolitiikka voi ensiksikin vaikuttaa markkinaosapuolten odotuksiin lyhyen aikavälin talouskasvusta (ja siten yritysten voitoista ja osingoista lyhyellä aikavälillä). Toiseksi se voi vaikuttaa lyhyen aikavälin diskonttokorkoihin rahamarkkinoiden lyhyiden reaali-korkojen muutosten kautta. Käytännössä sijoittajat ja siis myös osakkeiden hinnat usein ennakoivat rahapolitiikallisten päätösten vaikutukset. Näin ollen osakemarkkinoiden välitön reaktio odotettuun rahapolitiikalliseen päätökseen on yleensä varsin pieni. Odottamattomat rahapolitiikalliset päätökset voi-

vat sen sijaan aiheuttaa jonkin verran muutoksia osakkeiden hinnoissa sen jälkeen, kun päätöksistä on ilmoitettu. Koska päätösten vaikutus osinko-odotuksiin ja diskonttaustekijöihin on yleensä samansuuntainen, osakkeiden hinnat yleensä laskevat, kun korkoja (odottamatta) nostetaan, ja nousevat, kun korkoja (odottamatta) lasketaan.

Tästä ”normaalista” reaktiomallista voi kuitenkin olla poikkeuksia. Jos esimerkiksi keskuspankin mielletään arvioivan paremmin tulevaa talouskehitystä kuin suuren yleisön, odottamaton korkojen lasku voidaan markkinoilla tulkita merkiksi siitä, että huonoja talouskasvu-uutisia on tulossa. Tästä seuraa, että osakkeiden hinnat voivat toisinaan myös laskea, kun virallista korkoa odottamatta alennetaan. Siksi on erittäin vaikeaa ennustaa, mihin suuntaan osakkeiden hinnat liikkuvat, kun virallisia korkoja muutetaan.

Osakkeiden hinnat ja taloudellinen toimeliaisuus

Osakkeiden hinnat voivat vaikuttaa talouskehitykseen kulkemalla neljän pääkanavan kautta: pääomakustannus-, varallisuus-, luottamus- ja tasevaikutuskanavaa pitkin.⁹ Ensimmäinen kanava eli pääomakustannusvaikutus tarkoittaa osakkeiden hintojen vaikutusta yritysten pääomakustannuksiin ja siten niiden investointeihin. Osakkeiden hintojen nousu voi merkitä hyviä investointimahdollisuuksia, sillä investoinnit voidaan rahoittaa edullisesti tarjoamalla merkittäväksi uusia osakkeita. Kun osakkeiden hinnat nousevat, yrityksen markkina-arvo suhteessa sen pääomakannan jälleenhankintakustannukseen (nk. Tobinin q) yleensä kasvaa. Tästä seuraa, että yrityksen kannattaa kasvattaa pääomakantaansa, mikä johtaa siihen, että investoinnit, kokonaiskysyntä ja tuotanto kasvavat. Kun pääomakanta vähitellen sopeutuu suurempaan pitkän aikavälin arvoonsa, q palautuu normaalitasolle.

Pääomakustannusvaikutukseen perustuvaa kanavaa voivat heikentää monet tekijät: epävarmuus, sopeutuskustannukset sekä investointipäätösten peruuttamattomuus. Investoinnin tuottavuuteen liittyvä epävarmuus ja uponneet kustannukset merkitsevät ensiksikin, että odottelu kannattaa, ja toiseksi, että tuotto prosenttien pitäisi kasvaa

huomattavasti, jotta investointiin kannattaisi ylipäätään ryhtyä. Odottelu voi kuitenkin myös tulla kalliiksi. Mitä pitempään viivytellään, sitä todennäköisempää on, että muut sijoittajat hyödyntävät kannattavia investointimahdollisuuksia. Tästä seuraa, että on kaiken kaikkiaan epäselvää, kannattaako odotella vai ei.

Toinen kanava liittyy siihen, miten varallisuus vaikuttaa kulutukseen. Osakkeiden hintojen pysyvä nousu merkitsee rahoitusvarallisuuden kasvamista. Kun oletetaan, että talouden toimijat pyrkivät tasoittamaan kulutuksen vaihteluja ajan mittaan, rahoitusvarallisuuden kasvu johtaa suurempaan nykyiseen ja tulevaan kulutukseen ja stimuloi siten kokonaiskysyntää ja tuotantoa. On huomattava, että useimmissa euroalueen kotitalouksissa osakkeiden hintojen muutosten suora varallisuusvaikutus on vähäinen, sillä kotitaloudet omistavat edelleenkin suhteellisen vähän noteerattuja osakkeita suoraan tai välillisesti. Näin ollen on aihetta olettaa, että tämä välittymiskanava ei ole euroalueen kannalta kovin merkittävä, joskin sen merkitys on saattanut kasvaa viime vuosina jonkin verran ja samansuuntaisesti kuin osassa 2 kuvattu kehitys.

Kolmas potentiaalinen kanava, jonka kautta osakkeiden hinnat voivat vaikuttaa investointeihin ja kulutukseen, on luottamusvaikutus. Esimerkiksi osakkeiden hintojen lasku voi olla merkki siitä, että taloudellinen toimeliaisuus ja työllisyys voivat olla heikentyneissä, mikä voi horjuttaa kuluttajien luottamusta tulevaisuuteen ja vähentää todellista kulutuskysyntää jopa sellaisissakin kotitalouksissa, jotka eivät omista osakkeita. Osakkeiden hintojen laaja-alainen lasku voi niin ikään saada muutkin kuin pörssissä noteeratut yritykset muuttamaan voitto-odotuksiaan ja investointisuunnitelmiaan aiempaa varovaisemmiksi.

Neljäs kanava liittyy siihen, että osakkeiden hinnat saattavat muuttaa kulutusta ja investointeja tasevaikutuksen välityksellä. Luottomarkkinoiden epäsymmetrisen informaation takia yritysten ja kotitalouksien lainanotto- ja investointikyky riippuu siitä, minkä arvoisia vakuuksia ne voivat tarjota. Kun vakuuden arvo kasvaa, lainanotto- ja investointikyky

⁹ Ks. Kuukausikatsauksen heinäkuun 2000 numeron artikkeli ”Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella”.

kasvat. Tämä prosessi, jota nimitetään rahoituskiihdyttimiksi, tarkoittaa, että rahoituksen lähtötilanne (eli vakuuden arvo ja siihen liittyvät riskit) on keskeinen asia määriteltäessä sitä, missä määrin ja miten pitkään osakkeiden hintojen muutokset vaikuttavat investointeihin ja kulutukseen.

Osakkeiden hinnat ennakoivina indikaattoreina

Jotta voitaisiin ymmärtää, miten osakkeiden hinnat voivat toimia talouden kehitystä ennakoivina indikaattoreina, on hyvä tarkastella jälleen osin-

kojen diskonttausmallia. Mallin perusteella esimerkiksi osakkeiden hinnat nousevat, jos sijoittajat odottavat saavansa aiempaa suurempia osinkoja, ja laskevat, jos osinkojen odotetaan olevan aiempaa pienemmät. Tästä seuraa, että osakkeiden hintojen muutokset saattavat kuvastaa sitä, että markkinaosapuolet ovat arvioineet uudelleen lyhyen aikavälin talouskasvunäkymiä, sillä yritysten voitot ja siten osingot liittyvät läheisesti taloudelliseen toimeliaisuuteen. Jos talouden toteutunut kehitys yleensä vahvistaa markkinaosapuolten odotukset, osakkeiden hintoja voidaan käyttää reaalisen talouskasvun ennusteena tai sitä ennakoivana indikaattorina (ks. kehikko 2).

Kehikko 2.

Mitä osakkeiden hinnat voivat kertoa tulevasta talouskasvusta?

Osakkeiden hinnat kuvastavat muun muassa markkinaosapuolten odotuksia yritysten tulevista voitoista ja osingoista. Tästä syystä osakkeiden hintojen perusteella tulisi voida ennustaa voittojen ja osinkojen kehitystä. Osakkeiden hintojen pitäisi myös ennustaa tulevaa talouskasvua yleensäkin, sillä taloudellinen toimeliaisuus ja yritysten voitot liittyvät tiiviisti toisiinsa. Tässä kehikossa esitellään empiiristä aineistoa, joka pitkälti vahvistaa sen, että osakkeiden hinnat voivat toimia euroalueen reaalisen talouden toimeliaisuutta ennakoivana indikaattorina.

Oheinen kuvio esittää euroalueen neljännesvuosittaisten osakkeiden hintojen ja BKT:n määrän vuotuisia prosenttimuutoksia. Osakkeiden hintojen voidaan tämän perusteella katsoa toimivan ennakoivana indikaattorina siksi, että osakkeiden hintojen vuosimuutoksia kuvaavan aikasarjan käännepeisteistä suurin osa on edeltänyt BKT:n vuotuisen kasvun aikasarjan käännepeisteitä. Tästä on kuitenkin poikkeuksia esimerkiksi vuonna 1999. Toiseksi yksinkertainen korrelaatioanalyysi kummankin muuttujan neljännesvuosimuutosten ennakoivasta ja viivästyneestä kehityksestä osoittaa, että suurin korrelaatio saadaan osakkeiden hintojen muutosten ja niitä kaksi vuosineljännestä myöhemmin todetun BKT:n määrän välille. Kolmanneksi yksinkertainen ekonometrisen analyysi osoittaa, että euroalueella osakkeiden hintojen kertaluonteinen 10 prosentin nousu ennakoii BKT:n määrän kasvuvauhdin nopeutumista 0,3 prosenttiyksiköllä pitkällä aikavälillä. Tämän estimoidun reaktion aikaprofiili on sellainen, että BKT:n kasvuvauhti alkaa nopeutua noin 0,18 prosenttiyksikköä kaksi vuosineljännestä osakkeiden hintamuutoksen jälkeen, ja noin puolentoista vuoden kuluttua muutoksen vaikutus on kokonaisuudessaan toteutunut.

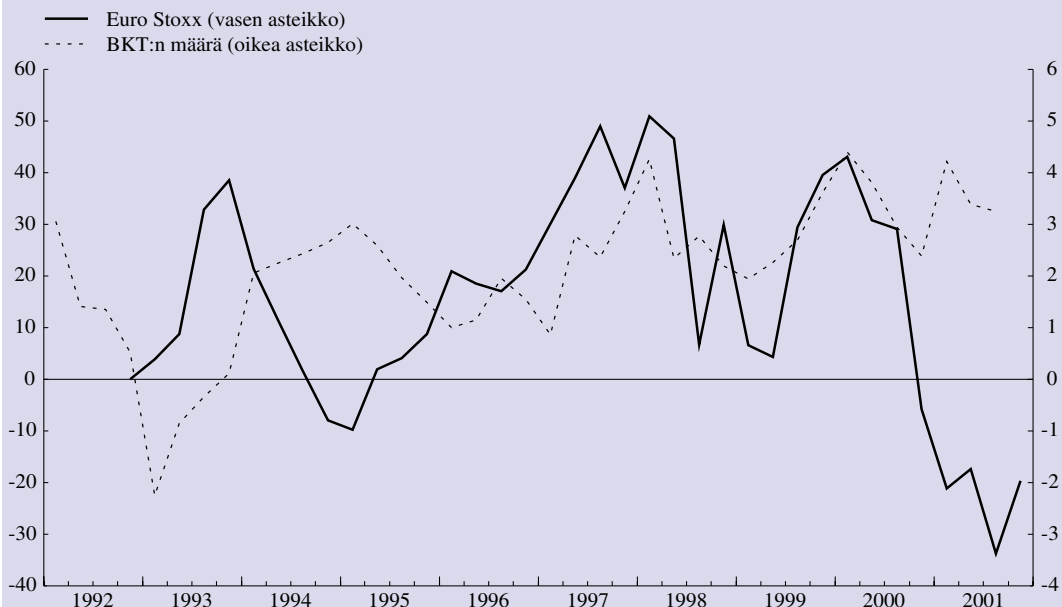
On pidettävä mielessä, että tässä yhteydessä käytetyissä metodologioissa ei ole lainkaan otettu huomioon muita mahdollisia tekijöitä, jotka ovat voineet vaikuttaa joko osakkeiden hintoihin tai taloudelliseen toimeliaisuuteen. Ilmoitetut luvut voivat itse asiassa muuttua, jos analyysiin otetaan mukaan muita muuttujia. Tästä syystä tutkimusta tulisi pitää vain valaisevana esimerkkinä osakkeiden hintojen kyvystä ennakoia BKT:n määrän kasvua (ks. Kuukausikatsauksen marraskuun 2001 numeron artikkeli ”Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus”).

On myös korostettava, että ennakoivan indikaattorin ominaisuus ei merkitse sitä, että osakkeiden hintamuutokset aiheuttaisivat BKT:n määrän kasvua taloudellisessa mielessä. Osakkeiden hinnat pystyvät ennakoimaan BKT:n kasvua siltä osin kuin kyseisten yritysten oikein ennakoitujen voitot kehittyvät samansuuntaisesti

kuin taloudellinen toimeliaisuus yleensä. On kuitenkin empiirisesti erittäin vaikeaa erottaa tämä osakemarkkinoiden passiivinen rooli siitä aktiivisesta roolista, joka sillä on välittymismekanismeissa.

Osakkeiden hinnat ja BKT:n määrä euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosihavaintoja)

Lähteet: Reuters ja EKP.

Osakkeiden hinnat voivat myös nousta, jos sijoittajien käyttämä diskonttaustekijä pienenee – vaikka siksi, että reaalkorkojen odotetaan laskevan tai riskiä halutaan ottaa enemmän tai osakkeiden hintariskin katsotaan olevan aiempaa pienempi – joten ei ole helppoa erottaa, mikä tekijä aiheuttaa kulloinkin osakkeiden hinnanmuutoksen.

On yleensäkin erittäin vaikeaa ellei jopa mahdotonta erottaa toisistaan sellaiset osakkeiden hintamuutokset, jotka ovat perusteltuja talouskehitystä koskevien odotusten valossa, ja muutokset, jotka johtuvat muista tekijöistä tai epärealistisista odotuksista osinkojen ja siten tuotannon

tulevasta kasvusta. Esimerkiksi odotetut teknologian muutokset voivat joko toteutua tai jäädä toteutumatta. Jos muutokset eivät toteudu, odotuksissa petytään ja osakkeiden hinnoissa ilmenee korjausliike, joka saattaa vaikuttaa samanlaiselta kuin hintakuplan puhkeaminen silloin, jos osakkeiden hinnat eivät perustuneet markkinoiden perustekijöihin.

Johtopäätöksenä on, että vaikka osakkeiden hinnat voivat usein toimia hyödyllisenä talouden kehitystä ennakoivana indikaattorina, niiden sisältämää informaatiota tulee arvioida varovaisesti yhdessä muiden taloutta koskevien tietojen ja analyysien kanssa.

5 Osakemarkkinoiden rooli rahapolitiikan kannalta

Osakkeiden hintojen viimeaikainen heilahtelu kaikkialla maailmassa on lisännyt kiinnostusta selvittää varallisuushintojen mahdollista roolia rahapolitiikassa. Tässä osassa selitetään, miten osakemarkkinat otetaan huomioon EKP:n rahapolitiikan strategiassa, ja pohditaan, miksi osakkeiden hintoja ei tulisi pitää rahapolitiikan tavoitteena.

Osakemarkkinoiden rooli EKP:n rahapolitiikan strategiassa

EKP:n ensisijainen tavoite on pitää yllä hintavakautta. EKP:n neuvosto on määritellyt hintavakauden euroalueen yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) alle 2 prosentin vuotiseksi nousuksi. EKP ottaa strategiassaan huomioon myös osakkeiden hintojen muutokset, sillä niillä on merkitystä taloudellisen tilanteen ja siten hintavakauteen kohdistuvien riskien arvioimisessa.¹⁰

Kuten osassa 4 mainittiin, osakkeiden hintoja voidaan pitää taloudellisen toimeliaisuuden muutoksia ennakoivana indikaattorina joko siksi, että ne kuvastavat markkinoiden odotuksia talouskehityksestä (passiivinen rooli), tai siksi, että ne vaikuttavat reaalityalouden kehitykseen (aktiivinen rooli). Siltä osin kuin osakkeiden hinnoista saa tietoa euroalueen kokonaisuuskäynnän ja -tarjonnan kehityksestä, niiden avulla voi tunnistaa talouden kohdistuneita sokkeja ja arvioida, miten pitkäkestoisia euroalueella ilmenevät hintapaineet ovat. Osakkeiden hinnat vaihtelevat kuitenkin huomattavasti, ja ajoittain ne voivat poiketa perustekijöihin perustuvista arvoistaan tai ”tasapainoarvoistaan”. Siksi näiden hintojen sisältämä informaatio on yleensä epävarmempaa ja vaikeammin arvioitavissa kuin muiden talouden indikaattoreiden.

¹⁰ Lisätietoja EKP:n rahapolitiikan tavoitteesta ja strategiasta löytyy tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen artikkelista ”Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia” sekä marraskuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkelista ”EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria”.

Osakkeiden hinnat ovat yksi monista talouden ja rahoitusmarkkinoiden muuttujista, joita seurataan EKP:n rahapolitiikan strategian toiseen pilariin liittyvässä analyysissä. Tämän lisäksi on ajoittain huomattavissa synergiaa osakemarkkinakehityksen analyysin sekä EKP:n rahapolitiikan strategian ensimmäiseen pilariin liittyvän rahatalouden analyysin välillä. Jos esimerkiksi rahan määrä ja luotonanto kasvavat voimakkaasti samaan aikaan kun osakkeiden hinnat nousevat nopeasti, tämä voi olla merkki siitä, että osakkeiden hintakehitys ei ole kestävä. Tässä suhteessa raha-aggregaatit saattavat olla hyödyllisiä osakkeiden hintakuilien indikaattoreita. Vastaavasti osakkeiden hintojen muutosten perusteella voidaan mahdollisesti tunnistaa raha-aggregaattien informatiivisuutta tilapäisesti vääristäviä erityistekijöitä.

Osakkeiden hinnat eivät sovellu rahapolitiikan tavoitteeksi

Yllä selostetusta huolimatta on korostettava, että osakkeiden hinnat eivät sovellu rahapolitiikan tavoitteeksi.

Ensimmäisen rahapolitiikan avulla ei pystytä kontrolloimaan osakkeiden hintoja pitkällä aikavälillä. Vaikka tavaroiden ja palveluiden hintojen nousu liittyy pohjimmiltaan liian suureen rahan määrään, osakkeiden reaalisten hintojen nousu puolestaan johtuu pääasiassa taustalla vaikuttavista reaalityalouden tekijöistä, esimerkiksi tekniikan kehityksestä ja preferensseistä, joita rahapolitiikan avulla ei pystytä kontrolloimaan. Toiseksi vaikka rahapolitiikalla saattaisikin olla jonkin verran lyhytaikaisia vaikutuksia osakkeiden hintoihin, sen avulla ei pystytä lyhyelläkään aikavälillä kontrolloimaan osakkeiden hintoja minkäänasteisella tarkkuudella, semminkin kun on erittäin vaikeaa ennustaa, miten osakkeiden hinnat reagoivat virallisten korkojen muutoksiin. Kolmas ja perusluonteisempi argumentti on, että on erittäin epätodennäköistä, että rahapolitiikasta vastaavilla viranomaisilla olisi parempaa tietoa osakkeiden hintojen tasapainoarvosta kuin markkinoilla yleensä. Lopuksi jos rahapolitiikka keskittyisi osakkeiden hintakehitykseen, yleisön käsitys keskuspankin sitoutumisesta ensisijaiseen hintavakauden tavoitteeseen saattaisi hämärtyä.

Sellainenkin rahapolitiikka, jonka avulla pyrittäisiin vain ajoittain tasoittamaan osakkeiden hintojen vaihteluja, saattaisi johtaa moraalikato-ongelmiin, jos markkinat odottaisivat rahapolitiikalla reagoitavan jatkossakin järjestelmällisesti tällä tavoin. Jos keskuspankin odotettaisiin ryhtyvän auttajaksi, kun merkkejä rahoitusjärjestelmän haavoittuvuudesta ilmaantuu, rahoitusmarkkinat saisivat itse asiassa tästä vakuutuksen suurten tappioiden varalta. Tämä saattaisi lisätä yksityisen sektorin riskinottoa, pitää yllä osakkeiden

hintakuplia ja siten myös lisätä varallisuushintojen suurien korjausliikkeiden todennäköisyyttä.

Moraalikato-ongelma ei tietenkään merkitse sitä, etteikö rahapolitiikassa tarvitsisi välittää osakkeiden hintojen jyrkkien muutosten vaikutuksesta. On kuitenkin pidettävä selvänä, että osakkeiden hinnat eivät ole rahapolitiikan tavoite vaan yksi monista muuttujista, joita on syytä arvioida ja jotka täytyy ottaa huomioon rahapolitiikan harjoittamisessa.

6 Päätelmät

Huolimatta siitä, että euroalueen osakemarkkinat ovat viime aikoina kasvaneet, niiden merkitys talouden kehityksen kannalta on euroalueella vähäisempi kuin Yhdysvalloissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö euroalueen osakemarkkinoilla olisi merkitystä rahapolitiikan kannalta. Osakkeiden hinnoista voi saada lisäinformaatiota markkinaosapuolten odotuksista talouden tulevan kehityksen suhteen. Lisäksi osakkeiden hintojen muutoksilla näyttää olevan pieni, mutta havaittava vaikutus kokonaisyksyntään ja -tarjontaan euroalueella. Lisäksi osakkeiden hintojen kehityksen ja rahan määrän ja luotonannon kehityksen välillä on vaikutussuhde.

Osakkeiden hintojen kehityksestä saatava informaatio otetaan huomioon EKP:n rahapolitiikan strategian kumpaankin pilariin liittyvässä analyysissä. Rahapolitiikalla ei kuitenkaan reagoita itse osakkeiden hintoihin, vaan siihen lisäinformaatioon, jota ne voivat antaa hintavakautta uhkaavista riskeistä. Uskottava rahapolitiikka, joka tähtää hintavakauden säilyttämiseen ja vähentää siten epävarmuutta nimellisten hintojen kehityksestä, edistää osaltaan osakemarkkinoiden tehokasta toimintaa.

Liite:

Osakkeiden arvon määrittäminen osinkojen diskonttausmallin mukaan

Osinkojen diskonttausmallin mukaan osakkeet voidaan arvostaa niiden haltijoille tulevien kasvavien diskontattuun nykyarvoon. Kassavirta koostuu osingoista ja pääomavoitoista. Tätä menetelmää voidaan soveltaa eripituisiin sijoituksiin. Seuraavassa kappaleessa selostetaan vaihe vaiheelta, miten malli voidaan johtaa.

$E_t h_{t+1}$ on odotettu ja vaadittu tuotto siitä, että osaketta pidetään hallussa tulevan jakson ajan (h on tuotto prosentti ja E_t tarkoittaa rationaalisia odotuksia, jotka perustuvat ajanjaksona t saa-

tavissa olevaan informaatioon). Ajanjakson pituus vastaa osinkojen jakotiheyttä. Tuotto jatkossa koostuu kahdesta osasta: osingosta (D_{t+1}) sekä pääomavoitosta tai -tappiosta ($S_{t+1} - S_t$), jotka kumpikin ovat prosenttiosuuksia osakkeen hinnasta S ajanjakson t päättyessä:

$$E_t h_{t+1} = E_t D_{t+1} / S_t + (E_t S_{t+1} - S_t) / S_t \quad (1)$$

Tästä yhtälöstä saadaan osakkeen nykyiseksi hinnaksi S_t :

$$S_t = (E_t D_{t+1} + E_t S_{t+1}) / (1 + E_t h_{t+1}) = \delta_{t+1} (E_t D_{t+1} + E_t S_{t+1}) \quad (2)$$

$\delta_{t+1} = 1/(1 + E_t h_{t+1})$ on diskonttaustekijä ($E_t h_{t+1}$ on diskonttokorko). Yhtälöstä 2 ilmenee, että osakkeen nykyinen hinta on sama kuin seuraavan jakson odotetun osingon ja osakkeen hinnan nykyarvo, joka on diskontattu odotetulla tuotto prosentilla. Ajanjaksoksi $t+1$ odotettu osakkeen hinta voidaan saada selville siirtämällä yhtälö 2 yhden jakson eteenpäin, sillä $E_t S_{t+1} = \delta_{t+2}(E_t D_{t+2} + E_t S_{t+2})$. Tällöin yhtälöstä 2 saadaan:

$$S_t = \delta_{t+1} E_t D_{t+1} + \delta_{t+1} \delta_{t+2} (E_t D_{t+2} + E_t S_{t+2}). \quad (3)$$

Kun tämä toistetaan useaan kertaan ja kun selvyyden vuoksi oletetaan, että sijoittajien käyttämä diskonttaustekijä on vakiona pysyvä h , saadaan osinkojen diskonttausmallille seuraava standardikaava:

$$S_t = \sum_{i=1}^{\infty} \delta^i E_t D_{t+i} + \lim_{T \rightarrow \infty} \delta^T E_t S_{t+T}, \quad (4)$$

$$S_t = \sum_{i=1}^{\infty} \delta^i E_t D_{t+i},$$

$$\text{jos } \lim_{T \rightarrow \infty} \delta^T E_t S_{t+T} = 0.$$

Osakkeen nykyinen hinta määräytyy yksiselitteisesti ainoastaan silloin, kun toinen tekijä – osakkeen äärettömässä tulevaisuudessa olevan hinnan diskontattu nykyarvo – tulee nolllaksi. Tämä ehto merkitsee, että osakkeiden hintakuplien mahdollisuus suljetaan pois. Ehto täyttyy, jos osakkeiden hintojen nousuvauhdin ei odoteta ylittävän diskonttokorkoa, mikä on varmaa niin kauan, kun sijoittajat käyttävät diskonttaustekijänä jakson odotettua tuottoa. Malli ennustaa, että osakkeiden hinnat nousevat, jos sijoittajat odottavat osinkojen kasvavan tulevaisuudessa ja/tai jos sijoittajien käyttämä diskonttaustekijä pienenee. Päinvastaisessa tapauksessa osakkeiden hinnat laskevat. Jotta analyysi saataisiin vielä yksinkertaisemmaksi, oletetaan, että osinkojen odotetaan kasvavan tasaista vauhtia g , joka ei ylitä diskonttaustekijää h . Tässä tapauksessa yhtälön 4 ratkaisu lähestyy rajaa

$$S_t = \sum_{i=1}^{\infty} \frac{D_t (1+g)^i}{(1+h)^i} = D_t \frac{1+g}{h-g} \quad (5)$$

Tällaista osinkojen diskonttausmallin muotoa kutsutaan Gordonin kasvumalliksi. Kun yhtälö 5 järjestetään uudelleen ja oletetaan, että vakio-osurto-osa ϕ tuotoista G maksetaan osinkoina (eli $D_t = \phi G_t$), mallin avulla voidaan ratkaista osin-

kotuoitto (D_t/S_t) ja P/E-luku (S_t/G_t) eli kaksi yleisesti käytettyä osakkeen tunnuslukua:

$$\frac{D_t}{S_t} = \frac{h-g}{1+g}, \quad \frac{S_t}{G_t} = \frac{\phi(1+g)}{h-g}. \quad (6)$$

Diskonttaustekijät määritellään usein mallintamalla riskiä karttavien sijoittajien käyttäytymistä silloin, kun osakkeiden tuotoista on epävarmuutta. Yksinkertaisin tapa käsitellä epävarmuutta osinkojen diskonttausmallissa on purkaa diskonttaustekijä kahteen osaan eli vaihtoehtoiskustannuksia mittaavaan korkoon r ja osakkeiden riskipreemioon ρ . Näin puretusta diskonttaustekijästä saadaan kuitenkin vain identtinen yhtälö, joka ei ole sellaisenaan käyttökelpoinen. Jotta sitä voitaisiin käyttää, tarvitaan riskipreemion malli. Pääomamarkkinainstrumenttien hinnoittelumalli eli CAPM-malli (Capital Asset Pricing Model) on yksi vaihtoehto. Oletetaan, että sijoituskohteet käsittävät riskittömän yhden jakson pituisen instrumentin (jonka koron r_t liki arvona käytetään yleensä lyhyttä korkoa) ja koko osakemarkkinoista muodostetun markkinaportfolion. Tässä tapauksessa markkinaportfolion odotettu yhden jakson tuotto ja vastaava riskipremio voidaan määritellä seuraavasti:

$$E_t h_{t+1} = r_t + \rho_{t+1} = r_t + \lambda_{t+1} E_t \sigma_{t+1}^2. \quad (7)$$

λ_{t+1} on ”riskin markkinahinta” ja $E_t \sigma_{t+1}^2$ markkinaportfolion yhden jakson tuoton odotettu varianssi (joka mittaa ei-diversifioitavaa osakemarkkinariskiä). Riskin markkinahinta kuvastaa sitä, miten riskiä karttava sijoittaja on, ja se on sitä suurempi, mitä enemmän riskiä kartetaan. Näin ollen yhtälövariantissa 7 CAPM-malli ennustaa, että sijoittajat vaativat sitä enemmän tuottoa osakkeiden hallussa pitämisestä, mitä suuremmiksi vaihtoehtoiskustannukset r_t kasvavat, mitä enemmän riskiä kartetaan ja/tai mitä suuremmaksi osakkeiden hintojen odotettu volatilitiiteetti kasvaa.

Käyttämällä yhtälöitä 6 ja 7 saadaan P/E-luvusta seuraava informaatio: P/E-luku kasvaa, kun sijoittajat odottavat osinkojen pitkän aikavälin kasvun nopeutuvan tai jos he odottavat osinkojen jakoprosentin kasvavan, korkojen laskevan ja/tai osakeriskipreemion pienenevän.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina

Tässä artikkelissa tarkastellaan kansainvälisen yhteistyön kehitystä viime aikoina, erityisesti toimenpiteitä kriisien ehkäisemiseksi. Kansainvälisen yhteistyön puitteet ja luonne ovat muuttuneet huomattavasti viimeisten kahden vuosikymmenen aikana, jolloin maasta toiseen suuntautuvien yksityisten pääomavirtojen nopea kasvu ja uusien talouksien liittyminen globalisaatioprosessiin ovat luoneet uusia poliittisia haasteita. Tämän seurauksena kansainvälisen yhteistyön painopiste on siirtynyt suurten teollisuusmaiden välisestä valuuttakurssiasioista optimaalisten politiikan välineiden suunnitteluun sekä kehittyneiden talouksien että järjestelmän kannalta merkittävien uusien markkinatalouksien tarpeisiin. Rahapolitiikan ja rahoituksen kansainvälisen yhteistyön uudet puitteet ja uusi luonne tähtäävät ensisijaisesti yhteisymmärrykseen politiikkojen laatimisen parhaista menettelytavoista (makrotalous ja rahoitusjärjestelmien vakaus). Lisäksi pyritään päätöksenteon avoimuuden ja tilivelvollisuuden parantamiseen suhteessa muihin merkityksellisiin päätöksentekijöihin, markkinaosapuoliin ja yleiseen mielipiteeseen. Perimmäisenä tavoitteena on ehkäistä valuutta-, ulkomaanvelka- ja pankkikriisejä yhä useammin kansainvälisesti sovittujen standardien ja sääntöjen avulla. Kriisien ehkäisyn ja tehostetun seurannan odotetaan edistävän kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakautta siten, että se parantaa kansallista päätöksentekoa sääntöihin perustuvien välineiden ja markkinakurin avulla. Vaikka kansainvälisen yhteistyön uudet puitteet ja uusi luonne ovat osaltaan edistäneet aiempaa vakaampien kansallisten politiikkojen harjoittamista, joillakin osa-alueilla sääntöjen ja standardien käyttöönotosta ei ole vielä kaikilta osin tehty päätöstä. Sopimatta on muun muassa se, ketkä saavat osallistua standardien ja sääntöjen laadintaan ja niiden noudattamisen arviointiin ja kuinka varmistetaan se, että standardit ja säännöt ovat Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) vakiintuneiden seuranta- ja ehdollisuusmenettelyjen mukaisia.

I Johdanto

Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön puitteet ja luonne ovat muuttuneet viimeisten kahden vuosikymmenen aikana sen mukaan, millä kolmesta keskeisestä osa-alueesta on ollut suhteellinen painopiste Bretton Woods -järjestelmän jälkeen. Nämä kansainvälisen yhteistyön keskeiset osa-alueet ovat valuuttakurssien vakaus, ulkomaanvelan kestävä taso ja rahoitusjärjestelmien vakaus. Kansainvälisessä yhteistyössä keskityttiin 1980-luvulla pääasiallisesti suurten teollisuusmaiden välisten valuuttakurssien vakauteen, mutta 1990-luvulla Meksikon ja Aasian uusien markkinatalouksien ulkomaanvelka- ja pankkikriisit toivat esille kaikkia uusia markkinatalousmaita koskevan kysymyksen ulkomaanvelan kestävästä tasosta ja kansallisia talouksia ja rahoitusjärjestelmien vakautta koskevista ongelmista.

Tässä artikkelissa tarkastellaan, kuinka edellä mainitut tapahtumat johtivat yhteistyön painopisteen siirtymiseen tapauskohtaisiin ja usein kriisikeskeisiin järjestelyihin perustuvasta yhteistyöstä sellaiseen, jossa suunnitellaan ja toteutetaan toi-

menpiteitä kansainvälisen rahoitusjärjestelmän lujittamiseksi aiempaa järjestelmällisemmällä ja ennalta ehkäisevämmällä tavalla. Luvussa 2 käsitellään kansainvälisen rahoitusjärjestelmän viimeaikaisia kehitysvaiheita, jotka ovat vaikuttaneet ratkaisevasti kansainvälisen yhteistyön painopisteen muutokseen, ja luvussa 3 tarkastellaan kansainvälisen rahoitusjärjestelmän muutosten vaikutuksia kansainvälisen yhteistyön puitteisiin ja luonteeseen. Luvussa 4 luodaan katsaus standardien ja sääntöjen laadintaan ja käyttöönottoon, joka on kansainvälisen taloudellisen yhteistyön uusi perustekijä. Viimeisessä luvussa esitetään lopuksi joitakin päätelmiä.

Tässä artikkelissa ei käsitellä kriisien hallintaan ja ratkaisemiseen liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. Kansainvälisen yhteistyön viimeaikaisen kehityksen vaikutuksia EKP:n suhteisiin kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin tarkasteltiin tammikuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin”.

2 Kansainvälisessä rahoitusjärjestelmässä tapahtuneet muutokset

Kansainvälinen rahoitusjärjestelmä on muuttunut tuntuvasti muutaman viime vuosikymmenen aikana: maat ovat vapauttaneet yhä enemmän pääomanliikkeitä ja siten antaneet markkinavoimille mahdollisuuden vaikuttaa ratkaisevalla tavalla omaisuushintoihin ja muihin poliittisesti merkityksellisiin rahoitusalan muuttujiin (esimerkiksi korkoihin) sekä pääomavirtojen kulkuun eli rahoitusmarkkinoiden syvenevään yhdentymiseen. Samanaikaisesti yhä useammat maat ovat osallistuneet globalisaatioprosessiin, joka on laajentanut rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen vaikutusalueita. Yhdentymisprosessin ohella rahoitusmarkkinoilla on koettu hyvin hankalia kausia laaja-alaisine ulkoisvaikutuksineen, joita on syytä pitää rahoitusmarkkinoiden globalisaation luonnollisina seurauksina. Vaikka näitä rahoituskriisejä voidaankin jälkikäteen tarkasteltaessa pitää rahoitusmarkkinoiden yhdentymisprosessin hetkellisinä häiriöinä, jotka eivät vaikuta prosessin kulkuun pitkällä aikavälillä, ne ovat kuitenkin vaikuttaneet huomattavalla tavalla kansainvälisen yhteistyön puitteiden ja luonteen muuttumiseen.

Syvenevä rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen

Tärkein taustatekijä syvenevään rahoitusmarkkinoiden yhdentymiseen on ollut siirtyminen julkisen sektorin hallitsemasta rahoitusjärjestelmästä markkinavoimien hallitsemaan rahoitusjärjestelmään.

Bretton Woods -järjestelmässä valuuttakurssien vakautta pidettiin kaupan onnistuneen vapauttamisen edellytyksenä, kun taas pääomanliikkeiden vapauden katsottiin voivan aiheuttaa epävakautta. Näin ollen maille annettiin mahdollisuus säännellä ja jossain määrin niitä jopa kannustettiin sääntelemään pääomanliikkeitä, jotta ne tukisivat kiinteiden, joskin tietyn vaihtelun sallivien valuuttakurssien järjestelmää. Kansallisella tasolla sääntelyn avulla pyrittiin monenlaisiin tavoitteisiin aina teollisuuspoliittisista ja toimialakohtaisista tavoitteista kotimaisten pankki- ja rahoitusmarkkinoiden sääntelemiseen, mikä mahdollisesti tuki välittömän rahapolitiittisen valvonnan järjes-

telmiä. Kun markkinoiden paineet panivat Bretton Woods -järjestelmän koetukselle, pääomanliikkeiden sääntelyyn turvaututtiin entistä enemmän sekä ”heikkojen” että ”vahvojen” valuuttojen maissa. Bretton Woods -järjestelmän jälkeen monet teollisuusmaat höllensivät pääomanliikkeiden sääntelyä ja lopulta poistivat pääomanliikkeitä koskevat rajoitukset sekä kotimaan luotto- ja rahoitusmarkkinoita koskevat rajoitukset. Tämä prosessi alkoi Yhdysvalloista ja Saksasta ja voimistui, kun Iso-Britannia ryhtyi vapauttamaan pääomanliikkeitä vuonna 1979 ja Japani vuonna 1980. Manner-Euroopassa pääomanliikkeet täysin vapautuivat, kun yhtenäismarkkinoihin siirryttiin vuonna 1990 lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Tämä oli talous- ja rahaliiton ensimmäinen vaihe ja samalla yksi euron käyttöönoton edellytyksistä.

Pääomanliikkeitä koskevien rajoitusten asteittainen poistaminen oli perusteltua, koska niiden teho väheni jatkuvan teknisen kehityksen ja rahoitusalan innovaatioiden (ts. euromääräisten markkinoiden syntyminen ja nopean laajenemisen) myötä. Lisäksi asiaan vaikutti vahvistuva käsitys, että pääomanliikkeiden rajoituksista seuraava luotto- ja rahoitusmarkkinoiden liiallinen sääntely vääristi resurssien kohdentumista ja heikensi maiden kykyä sopeutua nopeasti muuttuviin kansallisiin ja kansainvälisiin olosuhteisiin, minkä seurauksena potentiaalisen tuotannon kasvu ei yltänyt optimaaliselle tasolle. Pääomanliikkeiden vapauttaminen oli sinänsä tärkeä osatekijä siirryttäessä kohti markkinapainotteista politiikkaa, jonka tavoitteena oli inflaatiota kiihdyttämätön kestävä kasvu.

Markkinapainotteiseen rahoitusjärjestelmään siirtymisen seurauksena markkinat vaikuttivat entistä enemmän omaisuushintoihin ja muihin poliittisesti merkityksellisiin rahoitusalan muuttujiin, minkä lisäksi pankkien suhteellinen merkitys rahoituksen välittäjinä väheni pääomamarkkinoiden kustannuksella. Lisäksi mahdollisuudet sekä varojen että velkojen hoitamiseen monipuolistamalla toimintoja lisääntyivät huomattavasti. Rahoitusmarkkinoiden kasvu helpotti päätöksentekijöiden mahdollisuuksia toteuttaa markkinoiden kannalta suotuisia rakenneuudistuksia esi-

merkiksi yksityistämällä valtion omistuksessa olleita yrityksiä. Samanaikaisesti päätöksentekijöiden toimintaa on valvottu entistä tarkemmin, kun rahoitusmarkkinoilla on otettu julkisen politiikan luonne aiempaa paremmin huomioon sekä politiikkojen laadinnassa että niiden täytäntöönpanossa.

Laajentuva rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen

Rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen on paitsi syventynyt myös laajentunut uusien toimijoiden liittyttyä globalisaatioprosessiin. On syytä tarkastella tämän kehityksen kahta merkityksellistä piirrettä.

Ensinnäkin uusien markkinoiden merkitys maailmantalouden kannalta kasvaa koko ajan. Aasian uusien markkinatalouksien talouskasvu on jo pitkään ollut kestävä. Kiinassa, Hongkongissa (Kiinan erityishallintoalue), Indonesiassa, Koreassa, Malesiassa, Filippiineillä, Singaporessa, Taiwanissa (Kiinan maakunta) ja Thaimaassa BKT:n määrän keskimääräinen vuotuinen kasvuvauhti oli 7 %, kaupan volyymin 12 % ja valuuttavarannon 17 % vuosina 1980–2000. Maiden keskimääräinen osuus maailmantalouden BKT:stä kasvoi 5,3 prosentista 1980-luvulla 6,9 prosenttiin 1990-luvulla, kun taas niiden keskimääräinen osuus maailmankaupasta kasvoi 8,9 prosentista 14,8 prosenttiin ja maailman valuuttavarannoista 8,4 prosentista 22,1 prosenttiin. Myös useat Latinalaisen Amerikan maat palasivat 1980-luvun ”menetettyjen vuosikymmenten” jälkeen kasvu-uralle. BKT:n määrä kasvoi Argentiinassa, Chilessä, Meksikossa ja Venezuelassa 1980-luvulla keskimäärin vain prosentin verran, mutta 1990-luvulla kasvu ylsi lähes 4 prosenttiin. Kehitys oli suotuisaa myös kaupan volyymin (5 prosentista 9 prosenttiin) ja valuuttavarannon (–2,7 prosentista 17,9 prosenttiin) kasvun suhteen. Näiden maiden osuus maailmantalouden BKT:stä kasvoi 2,1 prosentista 3,2 prosenttiin vuodesta 1990 vuoteen 2000, kun taas niiden osuus maailmankaupasta kasvoi 2,0 prosentista 2,7 prosenttiin ja osuus maailman valuuttavarannoista 2,3 prosentista 3,9 prosenttiin.

Toiseksi Keski- ja Itä-Euroopan ja Aasian entisissä suunnitelmatalouden maissa on siirrytty mark-

kinatalouteen. Näiden kahden kehityssuunnan seurauksena kansainväliseen rahoitusjärjestelmään kuuluvien maiden lukumäärä on aiempaa suurempi, ja uusien markkinoiden velkainstrumenteista (esimerkiksi joukkolainoista ja kansainvälisistä pankkiluotoista) on kehittynyt uusi arvopaperiluokka.

Kansainvälisten pääomavirtojen määrälliset ja rakenteelliset muutokset

Asteittainen siirtyminen julkisen sektorin hallitsemasta rahoitusjärjestelmästä markkinavoimien hallitsemaan rahoitusjärjestelmään on ilmennyt rahoitusmarkkinoilla lähinnä kahdella tavalla.

Ensinnäkin maasta toiseen suuntautuvien pääomavirtojen kokonaismäärä on kasvanut tasaisesti ja nopeasti. Esimerkiksi IMF:n luvut osoittavat, että teollisuusmaiden väliset (brutto)-pääomavirrat kasvoivat yli kaksinkertaisiksi vuosina 1990–1998 ja olivat suurimmillaan vuonna 1997, jolloin niiden kokonaismäärä oli lähes 4 500 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Pääomavirtojen kasvu helpotti sekä Yhdysvaltojen kasvavan vaihtotaseen alijäämän rahoittamista että Japanin ylijäämän saattamista kiertoon, kun taas EU:n vaihtotase pysyi yleisesti ottaen tasapainossa.

Toiseksi uusiin markkinatalouksiin suuntautuneiden yksityisten pääomavirtojen nettomäärä kasvoi huomattavasti. IMF:n mukaan nämä pääomavirrat kasvoivat vuosittain keskimäärin noin 15 miljardista Yhdysvaltain dollarista 1980-luvulla 123 miljardiin Yhdysvaltain dollariin 1990-luvulla ja kasvu oli suurimmillaan 234 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuonna 1996 eli ennen Aasian kriisiä. Pääomavirtojen painopisteen siirtyminen kohti uusia markkinatalouksia näkyy myös siinä, että yksityiset pääomamarkkinat ovat syrjäyttäneet julkisen rahoituksen uusien markkinatalouksien ulkoisten rahoitustarpeiden tyydyttäjinä. Uusien markkinatalouksien julkisen nettoraahoituksen vuotuinen keskimäärä kasvoi 28 miljardista Yhdysvaltain dollarista 1980-luvulla vain hieman eli noin 30 miljardiin Yhdysvaltain dollariin 1990-luvulla. Yksityisen rahoituksen keskimääräinen osuus kokonaisrahoituksesta puolestaan kasvoi 1980-luvun 35 prosentista 81 prosenttiin 1990-luvulla.

3 Kansainvälisen rahapolitiikka- ja rahoitusyhteistyön puitteisiin ja luonteeseen kohdistuvat vaikutukset

Bretton Woods -järjestelmän jälkeen kansainvälisessä yhteistyössä kolme keskeistä osa-aluetta ovat olleet valuuttakurssien vakaus, ulkomaanvelan kestävä taso ja rahoitusjärjestelmien vakaus, joskin yhteistyön suhteellinen painopiste on vaihdellut näiden osa-alueiden kesken.

Kansainvälinen yhteistyö koski 1980-luvulla pääasiallisesti suurten teollisuusmaiden välisten valuuttakurssien vakautta ja keskituloisten maiden ulkomaanvelan kestävä taso. Rahoitusjärjestelmien vakauteen liittyvät ongelmat olivat esillä harvemmin. Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen syventyessä ja laajentuessa nousi esiin kaikkia uusia markkinatalousmaita – ei ainoastaan Latiinalaista Amerikkaa vaan myös Aasiaa ja Eurooppaa – koskeva kysymys ulkomaanvelan kestävästä tasosta ja lisäksi oli kansallisia talouksia ja rahoitusjärjestelmien vakautta koskevia ongelmia. Esiin nousi myös kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja kansallisen päätöksenteon välinen epäsymmetria, joka näyttää voivan vaarantaa kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakauden. Tästä havainnosta seurasi, että yhteistyön painopiste siirtyi tapauskohtaisista ja usein *kriisikeskeisistä* järjestelyistä sellaiseen yhteistyöhön, jossa suunnitellaan ja toteutetaan toimenpiteitä kansainvälisen rahoitusjärjestelmän lujittamiseksi aiempaa järjestelmällisemmällä tavalla.

Kansainvälisen yhteistyön tärkeimmät osa-alueet

Valuuttakursseihin liittyvä yhteistyö

Poliittisen yhteistyön puitteiden ja luonteen muutosten hahmottamista helpottaa 1980-luvulla harjoitetun kansainvälisen yhteistyön pääpiirteiden lyhyt kertaus. Poliittista yhteistyötä harjoittivat tuolloin lähinnä teollisuusmaat, ja sen tavoitteena oli valuuttakurssien vakaus. Tähän tavoitteeseen vaikutti 1970- ja 1980-luvuilla saadut kokemukset kelluvien valuuttakurssien järjestelmästä, joka ei toiminut kuten vapaan kellutuksen puolestapuhujat olivat odottaneet ennen Bretton Woods -järjestelmän päättymistä. Varsinkin tärkeimmät valuuttakurssit kärsivät heilahtelu-

ta, joita pidettiin liian suurina ja joiden katsottiin olevan ristiriidassa talouden perustekijöiden kehityksen kanssa.

Eurooppalaista valuuttakurssiyhteistyötä on harjoitettu maaliskuusta 1979 lähtien Euroopan valuuttajärjestelmän (European Monetary System, EMS) muodossa. EMS:n perustana olivat kokemukset ns. valuuttakäärmeestä, joka oli ensimmäinen yritys muodostaa eurooppalainen valuuttakurssijärjestelmä Bretton Woods -järjestelmän jälkeen. EMS:iin sisältyvän valuuttakurssimekanismin (ERM) tavoitteena oli luoda raholiittisesti vakaa alue, joka tukisi Euroopan taloudellista yhdentymistä.

G5-maat, jotka olivat julkisesti sitoutuneet toimimaan entistä vakaampien valuuttakurssien puolesta, loivat tammikuussa 1985 perustan koordinoida laajasti valuuttamarkkinoilla toteutettavia interventioita. Seuraavien kuukausien aikana toteutettiin yhteistyönä interventioita, joilla pyrittiin estämään Yhdysvaltain dollarin liiallinen vahvistuminen. Nämä interventiot saatettiin osaksi suurempaa kokonaisuutta syyskuussa 1985 tehdyllä Plazan sopimuksella (Plaza Accord), jolla G5-maiden hallitukset ilmaisivat valmiutensa aiempaa tiiviimpään yhteistyöhön tavoitteenaan dollarin heikentäminen edelleen. Plazan sopimus muodosti perustan tulevalle yhteistyölle, ja siinä hahmoteltiin interventioiden ja niiden pohjana olevien kansallisten linjanmuutosten asemaa. Valuuttakursseihin liittyvää yhteistyötä jatkettiin helmikuussa 1987 tehdyllä Louvren sopimuksella (Louvre Accord), jossa osallistujamaat sopivat talouspolitiikan koordinoitavien toimenpiteiden tehostamisesta ja tiiviistä yhteistyöstä valuuttakurssien pitämiseksi vakaasti silloisella tasolla. 1990-luvulla G7-maiden valuuttakurssipoliittisen yhteistyön painopiste siirtyi kiristyneisiin olosuhteisiin liittyvistä tapauskohtaisista markkinareaktioista ja toimenpiteistä asteittain keskipitkän aikavälin poliittisiin suuntaviivoihin ja edelleen kohti vakaita, yleisesti yhdenmukaista kansallista makrotalouden hoitoa. G7-maat totesivat, että vakaan makrotalous- ja rakennepolitiikan harjoittaminen kansallisella tasolla on valuuttakurssien vakauden välttämätön, mutta riittämätön edellytys. Ne kat-

soivat myös, että vakautta uhkaavien riskitekijöiden aiempaa järjestelmällisempi minimointi voisi olla keskipitkällä aikavälillä tehokkaampi toimintamalli kuin epävakauden aiheuttamien markkinavaikutusten hillitseminen.

Ulkomaanvelan kestävä taso

Kansainvälisessä yhteistyössä tarkasteltiin 1980-luvulla myös ulkomaanvelan kestävä taso, sillä ns. Bakerin ja Bradyn suunnitelmissa tavoitteena oli maksutaseen palauttaminen kestävä tasolle keskituloisissa maissa, jotka olivat ajautuneet velkakriisiin 1980-luvun alussa. Erityisesti vuonna 1989 hyväksytyssä Bradyn suunnitelmassa näkyi yleinen käsitys, jonka mukaan velkakriisin pysyvä ratkaisu edellytti luotonantajien ja luotonottajien välisten suhteiden keskitettyä koordinoitua IMF:n avulla. Suunnitelmassa ei kuitenkaan millään tavalla pyritty toteuttamaan uudistuksia, joilla olisi voitu estää samanlaisten ongelmien ilmaantumisen myöhemmin. Bradyn suunnitelmaa voidaan siten pitää esimerkkinä tapauskohtaisesta, kertaluonteisesta kansainvälisestä yhteistyöstä, vaikka sitä sovellettiin laaja-alaisesti Latinalaisessa Amerikassa ja Kaakkois-Aasiassa. Kansainvälinen yhteisö ryhtyi vasta 1990-luvulla koettujen Meksikon ja Aasian uusien markkinatalouksien velkakriisien jälkeen lujittamaan kansainvälistä rahoitusjärjestelmää aiempaa järjestelmällisemmin ja ennalta ehkäisevämmiin.

Rahoitusjärjestelmien vakaus

Tällä osa-alueella kansainvälistä yhteistyötä harjoittivat 1980-luvulla teollisuusmaat, ja siinä keskityttiin lähes yksinomaan pankkivalvontaan liittyviin asioihin. Baselin pankkivalvontakomitea perustettiin vuonna 1974 saksalaisen Herstatt-pankin tehtyä konkurssin, mikä toi korostetusti esiin kasvavat kansainväliset systeemiriskit, joita nopeasti kehittyvistä valuuttaoperaatioista ja niihin liittyvistä maasta toiseen tehtävistä selvityksistä aiheutuu. Vuonna 1988 komitea esitteli luottolaitosten vakavaraisuussäntelyä koskevan sopimuksen (Capital Accord), joka noudatti komitealle asetettua tavoitetta edistää suurten teollisuusmaiden välistä yhteistyötä globaalistuvan pankkialan sääntelemiseksi ja valvomiseksi. Sopi-

mus laadittiin suurelta osin vastauksena keskituloisten maiden ulkomaanvelkaongelmiin 1980-luvulla. Sopimuksella korotettiin valvontaviranomaisten edellyttämän pääoman määrää, jotta yksittäiset laitokset voisivat selviytyä mahdollisista riskeistä (esimerkiksi markkina- ja luottoriskeistä), mikä osaltaan edisti yhtäläisten kilpailumahdollisuuksien luomista kansainvälisillä markkinoilla toimiville pankeille. Vaikka luottolaitosten vakavaraisuussäntelyä koskevassa sopimuksessa kuvastuikin näkemys, jonka mukaan lisääntyneet maasta toiseen ulottuvat kytkökset kansallisten rahoituslaitosten, markkinoiden ja infrastruktuurien välillä edellyttivät yhteisten vähimmäisvaatimusten määrittämistä, yhteisiä sääntöjä laativat ja sovelsivat aluksi vain teollisuusmaat. Komitea on kuitenkin alusta pitäen kannustanut G10:een kuulumattomia maita laajaan pankkialan yhteistyöhön ja johtanut tätä yhteistyötä. Tulokset ovat nähtävissä ”tehokkaan pankkivalvonnan peruseriaatteina”, jotka hyväksyttiin vuonna 1995 Halifaxissa pidetyssä G7-maiden valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokouksessa sen kannustamana ja ohjaamana.

Kansainvälisen yhteistyön peruseriaatteiden muutokset

Kansainvälistä yhteistyötä täydensi 1980-luvulla teollisuusmaiden päätöksentekijöiden keskuudessa yleistynyt keskipitkän aikavälin vakautteen tähtäävä politiikka, jonka tavoitteina olivat sisäisesti vakaat valuutat ja terve julkinen talous. Tämän seurauksena politiikan painopiste siirtyi aktiivisesta lyhyen aikavälin kysynnänhallinnasta vakautteen tähtäävään makrotalouspolitiikkaan, jota pidettiin inflaatiota kiihdyttämättömän kestävä kasvun edellytyksenä.

Uusi politiikka perustuu seuraaviin periaatteisiin:

- Valuuttakurssi on omaisuushinta, joka perustuu markkinaosapuolten käsityksiin tosiasiallisista ja oletetuista taloudellisista tuloksista ja politiikoista. Näin ollen valuuttakurssien muutoksissa näkyy markkinoiden arvio eri maiden kansallisten politiikkojen perustekijöistä ja johdonmukaisuudesta. Yksittäisten politiikkojen tasolla tämä tarkoittaa sitä, että valuuttakursseja voidaan pitää pikemminkin

politiikkojen seurauksena kuin niiden tavoitteena.

- On välttämätöntä, että jokainen maa huolehtii itse omasta taloudestaan. Nyt kun pääomavirrrat on vapautettu, markkinoilla määrättyvien omaisuushintojen ja muiden poliittisesti merkityksellisten rahoitusalan muuttujien oletetaan rankaisevan virheellisestä kansallisesta politiikasta. Tämän vuoksi kansallisella tasolla tarvitaan vakaita poliittisia välineitä, jotta voidaan parantaa maiden taloudellisia ja rahoituksellisia tuloksia ja siten edistää kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kehityksen vakautta.
- Poliitiikan osa-alueita koskevan tavoitteenasettelun pitäisi noudattaa ”optimaalista” toimintakehikkoa, joka voidaan jakaa kolmeen osaan. Ensinnäkin rahapolitiikan ensisijainen tavoite on hintavakaus. Toiseksi julkisten menojen ja tulojen tason ja kokoonpanon määrittely on finanssipolitiikan tehtävä. Finanssipolitiikka voi osaltaan sujuvoittaa taloudellista toimintaa suhdannekierron aikana lähinnä automaattisten vakauttajien avulla siten, että ne toimivat sopusoinnussa terveen ja kestäväen julkistalouden kanssa. Kolmanneksi rakennepolitiikan päätavoitteena on potentiaalisen tuotannon kasvun parantaminen. Rakennepolitiikalla pitäisi edistää resurssien tehokasta kohdentamista tuote-, työ- ja rahoitusmarkkinoilla ja lujittaa talouden kykyä selviytyä häiriöistä.

Uusi politiikka kehittyi vähitellen yksittäisten teollisuusmaiden kokemusten pohjalta. Kehittyneiden talouksien käyttöön ottamat, entistä enemmän sääntöihin perustuvat poliittiset välineet kavenisivat kansallisen tason poliittista harkintavaltaa, mikä lisäsi politiikan ennakoitavuutta, vähensi eri maiden politiikkojen välistä epäyhtenäisyyttä ja kohensi kansallisen talouden perustekijöitä. Tämän politiikan katsottiin vähentäneen tarvetta koordinoida varsinaisia poliittisia päätöksiä kansainvälisellä tasolla, koska katsottiin, että epävakaita kansallisista tuloksista ja/tai poliitikoista johtuvien kielteisten ulkoisvaikutusten mahdollisuus oli pienentynyt.

Kuten edellä todettiin, kansainvälisen yhteistyön painopiste muuttui 1990-luvulla uusien markki-

natalouksien kokemien rahoituskriisien jälkeen. Äkillinen ja huomattava maasta toiseen suuntautuvien yksityisten pääomavirtojen muutos, josta uusien markkinatalouksien rahoituskriisit saivat alkunsa, vahvisti käsitystä, jonka mukaan näiden maiden hallittu integroiminen kansainväliseen rahoitusjärjestelmään edistää ratkaisevasti kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden vakautta. Oli ilmeistä, että uusille markkinatalouksille oli tiedotettava teollisuusmaiden kokemuksista kansallisen politiikan parhaista menettelytavoista. Vuosina 1994–1995 koetun Meksikon kriisin jälkeen Halifaxissa pidettiin kesäkuussa 1995 G7-maiden valtion- ja hallitusten päämiesten huippukokous, jossa korostettiin tehokkaan kriisintorjunnan tarvetta ja siten vakaiden politiikkojen ja laajemman avoimuuden merkitystä. Myös valvonnan ja sääntelyn toimivaltaisia viranomaisia pyydettiin kehittämään ja parantamaan standardeja riskien vähentämiseksi. Vuosien 1997 ja 1998 Aasian kriisit antoivat lisäpontta näille aloitteille. Kansainväliset laitokset ja foorumit nopeuttivat toimintaansa kansainvälisten standardien ja sääntöjen luomiseksi. Näiden standardien ja sääntöjen tarkoituksena on lisätä avoimuutta ja tilivelvollisuutta makrotalouspolitiikan perinteisillä osa-alueilla sekä varmistaa kansallisten rahoituslaitosten, markkinoiden ja infrastruktuurien vakaus.

Tämän artikkelin loppuosassa esitetään havainnollisesti, miksi standardeja ja sääntöjä voidaan pitää yhtenä kansainvälisen yhteistyön uutena perustekijänä. Tähän uuteen toimintamalliin perustuvien tehostettujen seuranta- ja ehkäisytoimien odotetaan jo nykyisellään edistävän kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakautta, kun taas pyrkimyksiä valuuttakursseihin ja ulkomaanvelkaan liittyvissä asioissa on syytä jatkaa. Viimeaikaiset kokemukset ovat osoittaneet, että tarkoituksenmukaiset kansalliset poliittiset välineetkään eivät aina riitä. Uusien markkinatalouksien osalta voidaan todeta, että Aasian kriisi on tuonut korostetusti esille sen, kuinka merkittävä tietyn valuuttakurssijärjestelmän ja siihen liittyvien makrotalous- ja rakennepolitiikkojen välinen yhdenmukaisuus on kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta. Koska ulkomaanvelkakriisien riski on edelleen olemassa, on myös parannettava kriisien hallintaan ja ratkaisemiseen liittyviä poliittisia välineitä erityisesti yksityisen sektorin toiminnan osalta.

4 Standardit ja säännöt kansainvälisen yhteistyön uutena perustekijänä

Standardien ja sääntöjen pääpiirteet

Vaikka standardit ja säännöt eivät olekaan ilmiöinä uusia, niiden määrä ja soveltamisala ovat kasvaneet huomattavasti viime vuosina samoin kuin tätä prosessia tukevien laitosten ja foorumien määrä. Prosessin voidaan karkeasti ottaen katsoa etenevän kolmella tasolla.

Poliittisen sysäyksen antajana toimivat ensinnäkin kansainväliset foorumit. Näihin kuuluvat G7- ja G10-maiden kokoukset, suurten teollisuusmaiden ja uusien markkinatalouksien välisen vuoropuhelun parantamiseksi perustettu epävirallinen G20-ryhmä sekä rahoitusjärjestelmän vakautta edistävä foorumi (Financial Stability Forum, FSF), joka perustettiin huhtikuussa 1999 edistämään kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakautta kansainvälisen tiedottamisen ja rahoitusmarkkinoiden valvontaan liittyvän yhteistyön avulla. Toiseksi standardeja laativat monet laitokset aina julkisen sektorin toimijoista – IMF, Maailmanpankki, OECD ja keskuspankkikomiteat (ts. Baselin pankkivalvontakomitea sekä maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitea) – yksityisen sektorin toimijoihin, joita ovat mm. kansainvälinen kirjanpitostandardikomitea ja tilintarkastajien kansainvälinen yhteistyöjärjestö. Kolmanneksi standardeja antavat pääasiassa IMF ja Maailmanpankki tiiviissä yhteistyössä kulloisenkin standardin laatijan kanssa. Standardeja annettaessa on kuitenkin huomioitava se, että standardien ja sääntöjen noudattaminen on edelleen vapaaehtoista.

FSF on nimennyt rahoitusjärjestelmien vakauden kannalta 12 keskeistä standardia ja sääntöä. Niiden kuvaukset ja laatijat esitetään liitteenä olevassa taulukossa 1. Standardit ja säännöt voidaan jakaa FSF:n ehdottaman luokittelun avulla kolmeen pääryhmään: 1) makrotalouspolitiikkaan ja tietojen avoimuuteen, 2) rahoitusmarkkinoiden sääntelyyn ja valvontaan sekä 3) instituutioiden ja markkinoiden infrastruktuuriin.

Ensimmäiseen ryhmään luokitellaan kolme standardia: raha- ja rahamarkkinapolitiikan avoimuutta koskevat IMF:n hyvän käytännön säännöt, julkisen talouden avoimuutta koskevat hyvän käytän-

nön säännöt ja julkaisukäytäntöä koskeva erikoisstandardi. Ne pohjautuvat sääntöihin perustuvien ja avoimien politiikan välineiden tiedettyihin etuihin ja ilmentävät jossain määrin edellä mainittua politiikkaa. Esimerkkinä voidaan mainita raha- ja rahamarkkinapolitiikan avoimuutta koskevat hyvän käytännön säännöt, joissa ”rahamarkkinapolitiikalla” tarkoitetaan rahoitus- ja maksujärjestelmien sääntelyä, valvontaa ja seurantaa, markkinat ja laitokset mukaan luettuina. Tällä säännöstöllä pyritään edistämään rahoitusjärjestelmien vakautta, markkinoiden tehokkuutta ja kuluttajansuojaa. Säännöstön ja myös julkisen talouden avoimuutta koskevan säännöstön neljä pääperiaatetta ovat 1) keskuspankin ja rahoituslaitosten tehtävien, vastuiden ja tavoitteiden selkeä määrittely, 2) keskuspankin ja rahoituslaitosten politiikkojen laadinnan ja julkistamisen avoimuus, 3) luotettavien tietojen toimittaminen markkinoille ja suurelle yleisölle ja 4) keskuspankin ja rahoituslaitosten tilivelvollisuus ja ehdoton luotettavuus.

Toiseen ryhmään kuuluvat standardit, joiden voidaan katsoa jatkavan ja laajentavan pankkivalvonnan alalla harjoitettavaa kansainvälistä yhteistyötä, joka alkoi edellä mainitun luottolaitosten vakavaraisuussääntelyä koskevan sopimuksen myötä. Kolmessa standardissa – tehokkaan pankkivalvonnan peruseriaatteet, arvopapereita koskevan sääntelyn tavoitteet ja periaatteet sekä vakuutusalan peruseriaatteet – esitetään periaatteet, joita pidetään keskeisinä näiden kolmen osaluheen tehokkaan valvonnan ja sääntelyn kannalta.

Kolmanteen ryhmään luokitellut standardit liittyvät lähinnä markkinoiden infrastruktuuriin (esim. systeemisesti merkittävien maksujärjestelmien peruseriaatteet) ja mikrotalouden kysymyksiin (esim. yritysjohton valvonta, kirjanpito ja tilintarkastus) mutta myös rikosoikeuteen ja lainvalvontaan, jotka sisältyvät kansainvälisen rahanpesunvastaisen erityisryhmän antamaan 40 suositukseen. Näitä standardeja voidaan lisäksi pitää peruselementteinä, joiden avulla maat voivat kehittää vakaita kansallisia rahoitusjärjestelmiä, sillä ne edustavat instituutioiden ja markkinainfrastruktuurin mikrotaloudellista perustaa.

IMF ja Maailmanpankki laativat standardien ja sääntöjen noudattamista koskevia ns. ROSC-raportteja (Reports on the Observance of Standards and Codes), joissa arvioidaan yksinomaan sitä, missä määrin maat noudattavat kansainvälisesti tunnustettuja standardeja II-osa-alueella, jotka on katsottu hyödyllisiksi IMF:n ja Maailmanpankin toiminnan kannalta. Lisäksi IMF ja Maailmanpankki käynnistivät vuonna 1999 yhteisen rahoitussektorin arviointiohjelman eli FSAP-ohjelman (Financial Sector Assessment Program), jossa tarkastellaan laaja-alaisesti rahoitussektorin tilaa maittain. Ohjelmassa tarkastellaan myös merkityksellisten kansainvälisten standardien ja sääntöjen noudattamista. Arvioinnit tehdään yleensä kokonaisuuksina, joihin yksittäiset standardit ja säännöt sisältyvät. Tämä toimintamalli jättää riittävästi liikkumavaraa arvioitavien osa-alueiden suhteen. Koska standardien noudattaminen on vapaaehtoista, myös ROSC-raporttien laadintaan ja FSAP-ohjelmiin osallistuminen ja tulosten julkaiseminen on edelleen vapaaehtoista.

Toistaiseksi vain harvat maat ovat osallistuneet ROSC-raporttien laadintaan ja FSAP-ohjelmiin, mutta osallistujamaiden määrä on kasvussa. Syyskuun 2001 loppuun mennessä oli laadittu 169 ROSC-arviointia 57 maasta. Näistä oli julkaistu 109 arviointia 36 maasta. Myös EKP osallistui tähän prosessiin. Marraskuussa 2001 julkaistiin raha- ja rahamarkkinapolitiikan avoimuutta ja systeemisesti merkittävien maksujärjestelmien peruseriaatteita koskeva ROSC-raportti sekä IMF:n neljännen sopimusartiklan mukainen raportti euroalueen raha- ja valuuttakurssipolitiikasta vuonna 2001. IMF katsoi, että eurojärjestelmä toimii kaikilta osin hyvin avoimella ja sääntöjen mukaisella tavalla. FSAP-ohjelmaan on tähän mennessä osallistunut 62 maata, joista on saatettu päätökseen 22 arviointia ja julkaistu 4 arviointia. ROSC-raporttien laadintaan ja FSAP-ohjelmiin osallistuvien rajallinen määrä ei kuitenkaan johdu pelkästään siitä, että toiminta on vapaaehtoista ja vielä suhteellisen uutta, vaan myös siitä, että alkuarvioinnit ja niiden säännölliset päivitykset edellyttävät varsin paljon resursseja. Vaikka prosessia onkin päätetty nopeuttaa asettamalla vuotuisiksi tavoitteeksi 24 FSAP-ohjelmaa, vie vuosia ennen kuin jokaiselle IMF:n tai Maailmanpankin jäsenmaalle on laadittu ROSC-raportti ja/tai FSAP-ohjelma.

Avoinna olevat kysymykset

Vaikka standardien ja sääntöjen merkityksestä ja ansioista ollaan entistä yksimielisempiä, niiden kehittäminen ja käyttöönotto sekä niiden noudattamisen arviointi eri maissa ovat tuoneet esiin kysymyksiä ja haasteita, joista useimmat liittyvät toiminnan uutuuteen ja vapaaehtoisuuteen.

Osallistumismahdollisuudet

Koska prosessi on luonteeltaan vapaaehtoinen, standardien ja sääntöjen laajamittainen käyttöönotto edellyttää niiden hyväksytyksi tuleamista. Eräät tahot ovat esittäneet kritiikkiä, jonka mukaan ensimmäiset standardit ja säännöt on kehitetty pelkästään teollisuusmaita käsittävillä foorumeilla (G7, G10) ja uudet markkinataloudet ja kehitysmaat on suurelta osin jätetty prosessin ulkopuolelle, vaikka niidenkin oletetaan ottavan standardit ja säännöt käyttöön. IMF ja Maailmanpankki ovat reagoineet tähän ongelmaan käynnistämällä erityisohjelmia, joissa ulkopuolisten tahojen kuuleminen on nykyistä ajantasaisempien standardien ja sääntöjen valmistelutyön kiinteä osa. Parantamalla kaikkien jäsenmaiden sekä yksityisen sektorin laitosten ja tutkijoiden osallistumismahdollisuuksia nämä Bretton Woods -toimielimet ovat lisänneet standardien ja sääntöjen hyväksyttävyyttä. Muut standardien laatijat, joihin kuuluu vähemmän jäseniä kuin IMF:ään ja Maailmanpankkiin, ovat myös entistä useammin olleet valmiit valmisteluprosesseissaan laajaan ulkopuolisten kuulemiseen, johon uudet markkinataloudet ja joissakin tapauksissa yksityinen sektori ja tutkijat voivat osallistua (esim. Baselin peruseriaatteet ja systeemisesti merkittävien maksujärjestelmien peruseriaatteet). Tätä vuoropuhelua on syytä jatkaa kansallisten viranomaisten sekä yksityisen sektorin ja tiedeyhteisöjen edustajien kanssa, jotta tietoisuus, hyväksyttävyyden ja osallistuminen lisääntyisi. Standardien ja sääntöjen laatimisen avoimuus todennäköisesti tuottaa myös hyödyllistä palautetta ja voi johtaa nykyisten standardien parannuksiin.

Itsearviointi

Eräät maat ovat turvautuneet itsearviointiin eli omien kansallisten viranomaistensa laatimaan arvioon. Itsearviointia voidaan pitää tärkeänä osatekijänä maan osallistumisessa standardien ja sääntöjen kehittämiseen. Se on hyödyllinen käytönoton ensimmäinen vaihe, jonka aikana voidaan havaita heikkoudet ja määrittellä painopisteet, joten se toimii myös lähtökohtana ulkopuolisten tahojen tekemälle arvioinnille. Koska itsearvioinnin objektiivisuus voi olla rajallinen, sen ei voida katsoa korvaavan kansainvälisten laitosten tekemiä ulkopuolisia arviointeja. Lisäksi on syytä huomata, että ainoastaan ulkopuoliset arvioijat pystyvät varmistamaan eri maita koskevien arviointien yhdenmukaisuuden.

Käyttöönottotavat

Ihannetapauksessa standardeja ja sääntöjä voitaisiin pitää yleispätevinä, kaikissa maissa yhdenmukaisesti sovellettavina välineinä, sillä ne ilmentävät kansainvälistä yhteisymmärrystä parhaista menettelytavoista tietyllä politiikan alalla. Taloudelliset ja institutionaaliset olosuhteet kuitenkin vaihtelevat maittain. Tämän vuoksi eräät tarkkailijat ovat sitä mieltä, että standardien laatijoiden olisi sovellettava standardien laadinnassa monitahoista toimintamallia eli sovellettava keskenään erilaisissa kehitysvaiheissa oleviin maihin erilaisia arviointiperusteita. Tätä toimintamallia on osittain sovellettu laadittaessa yhtenäistä julkaisukäytäntöä koskevia sääntöjä – julkaisukäytännöstä on laadittu kaksi standardia erilaisine vaatimuksineen (General and Special Data Dissemination Standards). Standardeihin ja sääntöihin perustuvan toimintamallin keskeinen piirre ja suurin hyöty on kuitenkin se, että maat ovat sopineet yhdenmukaisista määrittelmistä ja niiden käytöstä. Näin ollen voidaan sanoa, että kyseessä on vaihtokauppa standardien ja sääntöjen laadinnan yleispätevyyden ja niiden yhdenmukaisen soveltamisen välillä. Koska standardien noudattamisen oletetaan muun muassa vakuuttavan markkinat siitä, että maat ovat ns. hyviä riskejä, maakohtaisesti eriytetty standardien soveltaminen ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta. Maiden erilaiset olosuhteet voidaan vaihtoehtoisesti ottaa huomioon laatimalla uskottavat aika-

taulut standardien ja sääntöjen täydelliselle käytönotolle. Näyttää myös väistämättömältä, että institutionaalisten valmiuksien ja kehitystason erojen vuoksi kukin maa asettaa standardit omaan tärkeysjärjestykseensä.

Seuranta ja ehdollisuus

Parhaiden menettelytapojen kehittäminen tarjoaa IMF:lle huomattavat mahdollisuudet keskittää toimintaansa kahdenvälisen seurannan alalla ja suunnata ehdollisuuspolitiikkaansa. Lisäksi painopisteen siirtyessä standardeihin ja sääntöihin IMF:stä ei tule ainoastaan kriisinhallinnasta vaan myös kriisintorjunnasta vastaava laitos. Standardien ja sääntöjen noudattamisen ja IMF:n tärkeimpien kansainvälisen yhteistyön välineiden (ts. seurannan, taloudellisen tuen ja ehdollisuuden) välillä ei kuitenkaan ole nykyisin muodollista kytköstä. Tämä johtuu osaksi siitä, että standardien ja sääntöjen noudattaminen on vapaaehtoista sekä siitä, että niitä soveltavien maiden määrä on edelleen rajallinen.

Arvioimalla, missä määrin tietty maa noudattaa standardeja, voidaan havaita mahdollisia puutteita kansallisilla politiikan aloilla, minkä vuoksi IMF:n johtokunta pitää sitä seurannan tärkeänä osatekijänä. ROSC-raportit toimitetaan nykyään johtokunnalle käytäessä keskusteluja neljännen sopimusartiklan mukaisista konsultaatioista. Johtokunta voi kannustaa maita osallistumaan vapaaehtoisesti ROSC-raporttien laadintaan tai FSAP-ohjelmiin, jos neljännen sopimusartiklan mukaisen konsultaatioprosessin aikana havaitaan heikkouksia ja jos kyseinen maa ei ole vielä ilmaissut osallistumishalukkuuttaan.

Rahoituksen myöntämisehtojen (ehdollisuuden) kannalta voisi olla syytä harkita kannustimien tarjoamista, jotta maita rohkaistaisiin nopeuttamaan toimia standardien ja sääntöjen noudattamiseksi. Tällä tavoin parannettaisiin maiden kykyä selviytyä kriiseistä. Tämän vuoksi IMF:n ja Maailmanpankin olisi tutkittava tapoja, joilla standardit ja ehdollisuus voitaisiin kytkeä toisiinsa nykyistä tiiviimmin, kuten on tehty esimerkiksi IMF:n ehdollisen rahoitusjärjestelyn (Contingent Credit Line) tapauksessa. Tämän rahoitusjärjestelyn vaatimuksissa mainitaan standardien ja sään-

töjen noudattaminen yhtenä tekijänä, jonka perusteella voidaan varmistaa, ovatko tietyn maan politiikat ”ensiluokkaisia”.

Yksityisen sektorin asema

lhannetapauksessa sen, missä määrin tietty maa noudattaa standardeja ja sääntöjä, olisi ilmentävä markkinaosapuolten tekemissä riskiarvioinneissa ja niihin liittyvissä investointipäätöksissä ja -ehdoissa. Tämä markkinakannustimiin perustuva kanava ei kuitenkaan vielä toimi tehokkaasti, mikä saattaa johtua siitä, että prosessi on vielä suhteellisen uusi ja standardit eivät ole levinneet yleiseen tietoisuuteen luokituslaitosten ja muiden markkinaosapuolten keskuudessa. Markkinaosapuolten mukaan standardien noudattamisen arviointia voidaan parantaa monelta osin, esimerkiksi lisäämällä arvioitavien maiden määrää, tekemällä ROSC-raporttien julkaisemisesta pakollista, julkaisemalla säännöllisiä päivityksiä ja parantamalla käyttäjäystävällisyyttä järjeistettyjen ja standardoitujen julkaisumuotojen avulla. Äärimmillen vietyinä nämä suositukset johtaisivat

luokitusten julkistamiseen. IMF ja Maailmanpankki suhtautuvat kuitenkin edelleen varauksellisesti standardien noudattamisen määrälliseen luokitteluun, sillä se muuttaisi näiden järjestöjen perusluonnetta.

Muutamat yksityisen sektorin yritykset ovat myös ryhtyneet laatimaan arvioita standardien noudattamisesta yksittäisissä maissa. Periaatteessa tällaisia yksityisen sektorin arviointeja voidaan pitää hyödyllisinä, koska ne voivat toimia sillanrakentajina julkisen sektorin lähinnä laadullisten arviointien ja yksityisen sektorin vaatimien määrällisten tietojen välillä. Arvioinneilta edellytetään kuitenkin objektiivisuutta ja täsmällisyyttä. Arviointien laatuun ja riippumattomuuteen kohdistuvat epäilyt veisivät pohjan standardeihin ja sääntöihin perustuvan toimintamallin uskottavuudelta. Tämän vuoksi näiden arviointien ei toistaiseksi voida katsoa korvaavan kansainvälisten rahoituslaitosten tekemää työtä. Jos näille markkinoille tulee tuonnempaa lisää yrityksiä, keskenään kilpailevat markkinavoimat mahdollisesti varmistavat riittävän laatutason nykyistä paremmin.

5 Päätelmät

Tässä artikkelissa on pyritty osoittamaan, että kansainvälinen taloudellinen yhteistyö on mukautunut joustavasti 1990-luvulla tapahtuneisiin olosuhteiden muutoksiin sekä uuteen politiikkaan, joka korostaa sääntöihin perustuvien, avoimien politiikkojen merkitystä. Kansainvälisen yhteistyön uudet puitteet ja uusi luonne käyvät ilmi

kansainvälisesti sovitusta standardeista ja säännöistä, joilla pyritään lisäämään avoimuutta ja tilivelvollisuutta makrotalouspolitiikan perinteisillä osa-alueilla ja varmistamaan kansallisten rahoituslaitosten, markkinoiden ja infrastruktuurien vakaus. Yhtenä merkittävänä piirteenä on pyrkimys ottaa huomioon kansainvälisen rahoitusjär-

jestelmän ja kansallisen päätöksenteon välinen epäsymmetria. Tämä toteutetaan ottamalla käyttöön sääntöihin perustuvia ja avoimia poliittisia välineitä, jotka kaventavat kansallisen tason poliittista harkintavaltaa ja siten periaatteessa vähentävät sattumanvaraisuutta, kun kansainvälisellä tasolla ilmenee tarvetta varsinaisten poliittisten päätösten koordinointiin.

Standardien ja sääntöjen kehittämisessä ja käyttöönotossa sekä maakohtaisen standardien noudattamisen arvioinnissa on edistytty merkittävästi, vaikka toistaiseksi ratkaisematta onkin joukko

kysymyksiä ja haasteita, joista useimmat liittyvät toiminnan vapaaehtoisuuteen ja uutuuteen. Koko prosessin johdonmukaisuuden varmistamiseksi standardien laadintaan ja käyttöönottoon osallistuvien laitosten ja foorumien on parannettava yhteistyötään. Standardien laatijoiden on toisaalta osallistuttava arviointimenetelmien kehittämiseen yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi. Toisaalta IMF:n ja Maailmanpankin, jotka ovat johtavia standardien käyttöönottajia, on myös osallistuttava kokemusten arviointiin sekä mahdolliseen standardien ja sääntöjen kehittämiseen tulevaisuudessa.

Taulukko.

FSF:n nimeämät, rahoitusjärjestelmän vakauden kannalta keskeiset kansainväliset standardit

Osa-alue	Standardin nimi	Standardintielin	Pääpiirteet
I. Makrotaloustaloustieteen ja tietojen avoimuus			
Raha- ja rahamarkkina-politiikan avoimuus	Raha- ja rahamarkkina-politiikan avoimuutta koskevat hyvän käytännön säännöt (syyskuu 1999)	IMF http://www.imf.org	Säännöissä määritellään keskuspankkien rahapolitiikan avoimuutta sekä keskuspankkien ja muiden rahoituslaitosten rahamarkkinapolitiikan avoimuutta koskevat suositeltavat käytännöt.
Finanssipolitiikan avoimuus	Julkisen talouden avoimuutta koskevat hyvän käytännön säännöt (huhtikuu 1998)	IMF http://www.imf.org	Sääntöihin sisältyvät avoimuusvaatimukset koskevat valtionhallinnon rakennetta ja toimintoja, finanssipolitiikan tavoitteita, julkisen sektorin tilinpitoa ja julkisen talouden ennusteita.
Yhtenäistetty julkaisukäytäntö	Julkaisukäytäntöä koskeva erikoisstandardi (SDDS) (maaliskuu 1996) / Julkaisukäytäntöä koskeva yleisjärjestelmä (GDDS) (joulukuu 1997)	IMF http://www.imf.org	SDDS-standardi on tarkoitettu lähinnä maille, jotka toimivat kansainvälisillä pääomamarkkinoilla tai pyrkivät pääsemään niille. SDDS-standardin hyväksyneet maat sitoutuvat noudattamaan hyvää tilastointitapaa neljällä osa-alueella: 1) julkaistujen tietojen kattavuus, säännöllisyys ja oikea-aikaisuus, 2) julkaisu-aikataulujen julkistaminen etukäteen, 3) tietojen luotettavuus ja (4) tietojen laatu. GDDS-standardi on tarkoitettu lähinnä maille, jotka eivät toimi kansainvälisillä pääomamarkkinoilla eivätkä pyri pääsemään näille markkinoille. GDDS-järjestelmässä otetaan huomioon siihen kuuluvien maiden talouksien moninaisuus ja monien maiden tilastojärjestelmien kehittämistarpeet.
II. Rahoitusmarkkinoiden sääntely ja valvonta			
Pankkivalvonta	Tehokkaan pankkivalvonnan peruseriaa-teen (syyskuu 1997)	Baselin pankkivalvontakomitea (BCBS). G10-maiden keskuspankkien perustama BCBS toimii jäsenmaiden välisen säännöllisen yhteistyön foorumina, jolla käsitellään pankkivalvontaan liittyviä seikkoja. http://www.bis.org	Asiakirja on laadittu tiiviissä yhteistyössä G10-maiden ulkopuolisten valvontaviranomaisten kanssa. Se on kattava suunnitelma tehokkaaksi valvontajärjestelmäksi ja tarkoitettu valvontaviranomaisten ja muiden viranomaisten kansainvälisen toiminnan peruslähtökohdaksi. Peruseriaa-teen, joita valvontajärjestelmän on noudatettava ollakseen tehokas, on 25. Lokakuussa 1999 komitea kehitti joukon menetelmiä peruseriaa-teen käyttöönoton ja arvioinnin helpottamiseksi.
Arvopapereita koskeva sääntely	Arvopapereita koskevan sääntelyn tavoitteet ja periaa-teen (syyskuu 1998)	Arvopaperipörssiä valvovien viranomaisten kansainvälinen järjestö (IOSCO). IOSCO edistää arvopaperi- ja futuuri-markkinoiden kansallisten sääntelyviranomaisten välistä yhteistyötä. http://www.iosco.org	Asiakirjassa määritellään kolme tavoitetta (sijoittajien suoja; markkinoiden oikeudenmukaisuus, tehokkuus ja avoimuus; systeemiriskien pienentäminen) ja 30 periaatetta, joihin arvopaperimarkkinoiden sääntely perustuu. Lisäksi asiakirjassa esitetään esimerkkejä nykyisistä käytännöistä, mutta myönnetään samalla, että nämä käytännöt muuttuvat ja niiden pitääkin muuttua, kun markkinat kehittyvät ja tekninen kehitys ja sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön parantaminen tuo käyttöön muita strategioita.
Vakuutusvalvonta	Vakuutusalan peruseriaa-teen (syyskuu 1997, muutettu versio lokakuu 2000)	Vakuutusalan valvontaviranomaisten kansainvälinen järjestö (IAIS). Vuonna 1994 perustettu IAIS on yli 100 maan sääntely- ja valvontaviranomaisten välisen yhteistyön foorumi. http://www.iaisweb.org	Vakuutusalan peruseriaa-teen sisältyviä keskeisiä periaa-teen on noudatettava, jotta vakuutusvalvontajärjestelmä olisi tehokas. Asiakirjassa määritellään vakuutusvalvonnan toimintakehikko ja alueet, jotka on otettava huomioon kunkin maan lainsäädännössä tai määräyksissä.

Osa-alue	Standardin nimi	Standardointielin	Pääpiirteet
III. Instituutioiden ja markkinoiden infrastruktuuri			
Maksukyvyttömyys	Kehitteillä	Maaailmanpankki http://www.worldbank.org	
Yritysjohdon valvonta	Yritysjohdon valvonnan periaatteet (toukokuu 1999)	OECD http://www.oecd.org	Periaatteiden avulla pyritään parantamaan yritysjohdon valvontaa koskevaa oikeus-, instituutio- ja sääntelykehystä sekä OECD-maissa että OECD:n ulkopuolisissa maissa. Periaatteet on luokiteltu viiteen ryhmään: 1) osakkeenomistajien oikeudet, 2) osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu, 3) osakkeenomistajien asema, 4) tietojen julkisuus ja avoimuus ja 5) yhtiön hallituksen velvollisuudet.
Kirjanpito	Kansainväliset kirjanpitostandardit (IAS) (standardeja kehitetään jatkuvasti)	Kansainvälinen kirjanpitostandardikomitea (IASB). IASB on yksityisen sektorin organisaatio, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa kirjanpitoperiaatteita, joita yritykset ja muut organisaatiot ympäri maailmaa soveltavat tilinpäätösraportoinnissaan. http://www.iasc.org.uk	IAS-standardeihin sisältyviä periaatteita on noudatettava tilinpäätösten laadinnassa. Tähän mennessä on julkaistu yhteensä 41 kansainvälistä kirjanpitostandardia.
Tilintarkastus	Kansainväliset tilintarkastusstandardit (ISAs) (standardeja kehitetään jatkuvasti)	Tilintarkastajien kansainvälinen yhteistyöjärjestö (IFAC). IFAC on yksityisen sektorin organisaatio, jonka tavoitteena on kehittää ja tehostaa tilintarkastusalaa, jotta se voi tarjota yhdenmukaisia, korkealuokkaisia palveluja yleisen edun mukaisella tavalla. http://www.ifac.org	Eri maissa julkaistut tilintarkastusta ja siihen liittyviä palveluja koskevat kansalliset standardit eroavat toisistaan muodoltaan ja sisällöltään. Kansainvälinen tilintarkastuskäytäntökomitea (IAPC) ottaa huomioon nämä asiakirjat ja erot ja voi siten julkaista kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja (ISAs), joiden on tarkoitus tulla hyväksytyiksi kansainvälisellä tasolla. Kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja on noudatettava tilinpäätösten tarkastuksessa ja – tarvittaessa muunnetussa muodossa – muiden tietojen tarkastuksessa ja siihen liittyvissä palveluissa.
Maksu- ja selvitys-järjestelmät	Systeemisesti merkittävien maksujärjestelmien perusperiaatteet (tammikuu 2001)	Maksu- ja selvitys-järjestelmäkomitea (CPSS). G10-maiden keskuspankkien perustama CPSS toimii jäsenkeskuspankkien välisen säännöllisen yhteistyön foorumina, jolla käsitellään maksu- ja selvitys-järjestelmiin liittyviä seikkoja. http://www.bis.org	Asiakirjassa esitetään systeemisesti merkittävien maksujärjestelmien suunnittelua ja toimintaa koskevat perusperiaatteet. Siinä annetaan myös ohjeita periaatteiden käyttöönotosta ja kuvaillaan, miten keskuspankkien on toimittava sen varmistamiseksi, että periaatteita noudatetaan.
Markkinoiden luotettavuus	Kansainvälisen rahanpesunvastaisen erityisryhmän (FATF) 40 suositusta (kehitetty alun perin vuonna 1990, tarkistettu vuonna 1996)	FATF FATF perustettiin Pariisissa vuonna 1989 pidentyissä G7-huippukokouksessa, ja siihen kuuluu 26 jäsenmaata. Se seuraa jäsenten edistymistä rahanpesun vastaisten toimenpiteiden toteuttamisessa. http://www.oecd.org/fatf	Rahanpesun vastaisen toiminnan perusta luotiin antamalla 40 suositusta. Suositukset koskevat rikosoikeusjärjestelmää ja lainvalvontaa, rahoitusjärjestelmiä ja niiden sääntelyä sekä kansainvälistä yhteistyötä.

Lähteet: Rahoitusjärjestelmän vakautta edistävä foorumi (<http://www.fsforum.org>) ja taulukossa mainitut instituutiot.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	30*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	31*
	3.3 Osakeindeksit	32*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	33*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	34*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	36*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	42*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	43*
5	Euroalueen reaalitalous	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	44*
	5.2 Muita keskeisiä reaalitalouden tilastoja	46*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	47*
	5.4 Työmarkkinat	48*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	49*
	6.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	53*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	54*
	7.2 Velka	55*
	7.3 Velan muutos	56*
8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
	8.1 Maksutase	57*
	8.2 Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	58*
	8.3 Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	59*
	8.4 Maksutase: suorat sijoitukset	60*
	8.5 Maksutase: arvopaperisijoitukset	61*
	8.6 Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	62*
	8.7 Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	64*

9	Euroalueen ulkomaankauppa	66*
10	Valuuttakurssit	68*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	70*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
	12.1 Taloudellinen kehitys	71*
	12.2 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	72*
	Teknisiä huomautuksia	73*
	Yleistä	75*

Kreikka liittyi euroalueeseen 1.1.2001

Kuukausikatsauksen tilasto-osassa euroalueen tilastot kattavat ne euroalueen maat, jotka tarkasteluajankohtana kuuluivat euroalueeseen. Siten euroalueen tilastot vuoden 2000 loppuun saakka kattavat 11 maata ja vuoden 2001 alusta 12 maata. Poikkeukset on erikseen merkitty.

Kreikan liittymisen ajankohta on taulukoissa merkitty viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Absoluuttiset muutokset ja prosenttimuutokset vuodesta 2000 vuoteen 2001 perustuvat mahdollisuuksien mukaan sellaisiin aikasarjoihin, joissa Kreikan liittyminen euroalueeseen on otettu huomioon.

Kreikan tiedoilla täydennettyjä euroalueen taloustilastoja vuoden 2000 loppuun saakka on saatavissa cvs-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int).

Taulukkomerkintöjen selityksiä

”.”	Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
”-”	Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
”..”	Nolla tai merkityksetön.
”miljardia”	10 ⁹
^(p)	Ennakkotieto.
kp.	Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1),2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ¹⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
				3 kk:n liukuva keskiarvo				
	1	2	3	4	5	6	7	8
2000	8,0	4,5	4,9	-	9,6	20,7	4,40	5,44
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	3,6	4,2	5,5	-	7,8	.	4,26	5,03
2001 II	2,4	3,4	4,3	-	8,2	25,7	4,60	5,19
III	3,9	4,5	6,0	-	7,4	26,1	4,28	5,12
IV	5,4	5,6	7,6	-	6,5	.	3,45	4,81
2002 I	.	.	.	-
2001 syys	5,0	5,0	6,8	6,8	6,7	26,0	3,98	5,04
loka	5,2	5,4	7,5	7,4	6,5	24,8	3,60	4,82
marras	6,0	5,9	8,0	7,8	6,6	25,2	3,39	4,67
joulu	5,0	6,1	8,0	.	6,1	.	3,34	4,96
2002 tammi	3,34	5,02

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
2000	2,3	5,5	3,4	3,4	5,5	83,8	2,1	8,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	2,6	2,2	.	.	.	83,2	.	8,5
2001 II	3,1	3,7	2,9	1,6	0,9	83,6	1,6	8,4
III	2,7	1,5	3,4	1,4	-0,5	83,0	1,3	8,4
IV	2,2	-1,0	.	.	.	81,8	.	8,5
2002 I	80,8	.	.
2001 syys	2,5	0,7	-	-	-0,7	-	-	8,5
loka	2,4	-0,7	-	-	-2,6	-	-	8,5
marras	2,1	-1,3	-	-	-4,2	-	-	8,5
joulu	2,1	-1,1	-	-	.	-	-	8,5
2002 tammi	2,5	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssi

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1991/I = 100)		USD/euro
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2000	-50,2	35,6	17,6	-111,5	378,0	88,2	86,3	0,924
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	392,4	91,0	88,1	0,896
2001 II	-6,4	15,9	-51,7	25,7	410,0	89,5	86,9	0,873
III	6,3	23,4	-15,3	53,6	393,4	91,2	88,2	0,890
IV	392,4	92,0	88,5	0,896
2002 I
2001 syys	0,0	5,4	-15,7	44,6	393,4	92,6	89,4	0,911
loka	0,5	9,6	5,3	0,3	393,6	92,8	89,4	0,906
marras	3,2	9,3	7,8	11,5	396,5	91,3	87,7	0,888
joulu	392,4	91,9	88,3	0,892
2002 tammi	91,6	87,9	0,883

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko 1.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja	Valuutta-	Valuutta-	Euromääräiset	Euromääräiset	Perus-	Pitempi-	Käänteiset	
		kultasaamiset	määräiset	määräiset	saamiset	luotot				rahoitus-
		1	2	3	4	5	6	7	8	
2001	syys	7.	128 268	274 275	24 166	5 419	212 066	152 000	60 001	0
		14.	128 229	274 508	21 487	5 316	206 078	142 999	60 001	0
		21.	128 229	272 731	22 101	5 264	192 542	132 000	60 001	0
		28.	128 236	262 282	22 121	5 171	213 410	151 999	60 002	0
	loka	5.	128 236	260 738	21 750	5 134	197 093	136 999	60 002	0
		12.	128 235	263 821	21 573	5 353	176 542	116 509	60 004	0
		19.	128 235	264 640	22 147	5 539	203 189	142 510	60 004	0
		26.	128 234	264 955	21 503	5 582	203 107	143 000	60 001	0
	marras	2.	128 233	264 162	21 770	5 728	187 030	127 001	60 001	0
		9.	128 233	262 142	21 932	5 895	164 621	104 368	60 001	0
		16.	128 233	262 623	21 311	5 942	214 783	154 369	60 001	0
		23.	128 233	264 958	20 997	5 980	193 762	133 002	60 001	0
		30.	128 233	264 230	21 900	5 956	201 288	88 001	60 001	0
	joulu	7.	128 228	266 093	21 572	6 040	199 026	139 001	60 001	0
		14.	128 228	264 143	23 388	5 823	194 462	134 001	60 001	0
		21.	128 227	263 756	22 269	5 699	186 228	123 000	60 000	0
28.		126 801	264 607	25 200	5 736	203 597	142 000	60 000	0	
2002	tammi	4.	126 801	265 809	23 862	6 280	201 109	116 000	60 000	25 000
		11.	126 801	266 160	23 154	6 413	174 073	114 000	60 000	0
		18.	126 801	270 820	20 624	6 224	165 037	105 000	60 000	0
		25.	126 801	269 475	22 236	6 312	185 053	125 000	60 000	0
helmi	1.	126 801	267 766	21 901	6 498	201 055	141 000	60 000	0	

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille				Käänteiset hienosäätö-operaatiot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitus-todistukset	
			RTGS-tilit (ml. vähimmäis-varantotalletukset)	Talletus-mahdol-lisuus	Määrä- aikais- talletukset						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2001	syys	7.	338 188	127 999	127 948	34	0	0	17	4 843	3 784
		14.	334 283	114 049	113 892	143	0	0	14	4 922	3 784
		21.	329 229	118 922	115 501	3 405	0	0	16	4 934	3 784
		28.	327 899	131 745	131 705	39	0	0	1	4 802	3 784
	loka	5.	329 095	120 574	120 452	109	0	0	13	5 160	3 784
		12.	325 194	104 993	104 828	153	0	0	12	5 470	3 784
		19.	319 984	143 582	143 444	126	0	0	12	5 512	3 784
		26.	315 159	129 632	129 591	29	0	0	12	5 680	3 784
	marras	2.	316 956	124 952	124 830	110	0	0	12	5 829	2 939
		9.	312 642	103 687	103 581	94	0	0	12	9 165	2 939
		16.	306 770	150 156	149 826	311	0	0	19	12 969	2 939
		23.	300 526	115 953	114 745	1 152	0	0	56	16 850	2 939
		30.	300 093	131 734	131 577	152	0	0	5	21 096	2 939
	joulu	7.	302 095	117 849	117 792	51	0	0	6	24 217	2 939
		14.	296 918	130 282	130 010	263	0	0	9	27 447	2 939
		21.	292 780	126 867	120 378	6 485	0	0	4	29 604	2 939
28.		278 110	142 595	142 126	465	0	0	4	34 757	2 939	
2002	tammi	4.	394 627	131 467	131 338	121	0	0	8	23 657	2 939
		11.	375 052	129 061	128 927	130	0	0	4	23 771	2 939
		18.	349 219	139 161	139 001	155	0	0	5	23 811	2 939
		25.	325 771	130 845	130 804	37	0	0	4	12 379	2 939
helmi	1.	312 923	134 033	133 974	59	0	0	0	2 116	2 939	

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
							12	13	14	15
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	43	22	320	28 286	70 160	85 090	828 051	2001	syys	7.
0	3 060	18	380	28 349	70 160	86 182	820 690			14.
0	519	22	387	28 303	70 160	86 387	806 105			21.
0	1 373	36	446	28 715	70 163	86 819	817 364			28.
0	10	82	294	28 734	70 163	86 708	798 851		loka	5.
0	12	17	793	28 293	70 166	87 307	782 084			12.
0	632	43	830	28 123	70 166	87 569	810 439			19.
0	72	34	418	28 371	70 171	87 654	809 996			26.
0	3	25	397	28 498	70 171	89 664	795 654		marras	2.
0	228	24	458	28 464	70 085	90 152	771 984			9.
0	393	20	399	28 203	70 085	89 923	821 504			16.
0	741	18	525	28 178	70 075	89 781	802 491			23.
53 000	276	10	499	28 273	70 088	90 221	810 690			30.
0	12	12	421	28 113	70 102	90 264	809 860		joulu	7.
0	454	6	419	28 180	70 000	90 907	805 551			14.
0	3 199	29	404	28 210	69 599	91 039	795 432			21.
0	1 573	24	487	27 981	68 729	91 523	814 662			28.
0	30	79	88 488	27 924	68 603	90 355	899 232	2002	tammi	4.
0	65	8	88 487	27 847	68 611	90 554	872 101			11.
0	30	7	88 490	27 917	68 616	90 323	864 853			18.
0	28	25	44 363	27 927	68 616	88 903	839 687			25.
0	11	44	531	27 601	68 575	89 397	810 126		helmi	1.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
								13	14	15	16
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
47 863	8 489	3 978	14 669	7 183	69 255	141 340	60 460	828 051	2001	syys	7.
49 858	18 713	3 904	12 407	7 183	69 787	141 340	60 460	820 690			14.
45 858	9 040	3 941	11 289	7 183	70 123	141 340	60 462	806 105			21.
55 876	8 507	2 485	16 349	6 889	73 585	124 991	60 452	817 364			28.
49 116	8 225	2 497	14 560	6 889	73 508	124 991	60 452	798 851		loka	5.
48 132	8 835	2 440	17 391	6 889	73 513	124 991	60 452	782 084			12.
40 613	8 495	2 444	19 392	6 889	74 301	124 991	60 452	810 439			19.
58 830	8 642	2 475	19 623	6 889	73 839	124 991	60 452	809 996			26.
48 019	8 651	2 432	19 477	6 889	74 067	124 991	60 452	795 654		marras	2.
47 322	8 711	2 433	18 355	6 889	74 397	124 991	60 453	771 984			9.
51 757	8 676	2 429	18 082	6 889	75 393	124 991	60 453	821 504			16.
67 049	8 460	2 427	20 730	6 889	75 224	124 991	60 453	802 491			23.
54 422	8 580	2 524	21 215	6 889	75 754	124 991	60 453	810 690			30.
60 080	9 019	2 506	22 848	6 889	75 974	124 991	60 453	809 860		joulu	7.
44 885	9 172	2 410	22 900	6 889	76 264	124 991	60 454	805 551			14.
40 300	9 481	2 412	21 389	6 889	77 326	124 991	60 454	795 432			21.
50 902	9 446	2 525	20 458	6 967	78 073	125 309	62 581	814 662			28.
39 193	10 860	2 670	20 807	6 967	77 594	125 288	63 164	899 232	2002	tammi	4.
36 511	8 471	2 716	20 675	6 967	77 448	125 318	63 173	872 101			11.
42 861	8 451	2 605	22 998	6 967	77 375	125 318	63 149	864 853			18.
61 347	8 538	2 584	23 432	6 967	76 451	125 318	63 117	839 687			25.
54 483	8 738	2 713	21 300	6 967	75 480	125 316	63 119	810 126		helmi	1.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korro vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto		
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos			
	Korko	Muutos	Korko	Korko		Korko	Muutos	
	1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
	huhti 9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
	marras 5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
	maalis 17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
	huhti 28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
	kesä 9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
	syys 1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
	loka 6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>					
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
	elo 31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
	syys 18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
	marras 9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50

Lähde: EKP.

- Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton koroon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät¹⁾

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot²⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää		
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko			
	1	2	3	4	5	6	7		
2001 elo	1.	100 746	71 000	-	4,50	4,50	4,51	14	
	8.	132 809	91 000	-	4,50	4,50	4,51	14	
	15.	111 157	70 000	-	4,50	4,50	4,51	14	
	22.	142 012	83 000	-	4,50	4,50	4,51	14	
	29.	72 907	70 000	-	4,50	4,50	4,50	14	
	syys	5.	132 696	82 000	-	4,25	4,27	4,28	14
		12.	118 708	61 000	-	4,25	4,26	4,27	14
		19.	110 778	71 000	-	3,75	3,76	3,77	14
		26.	111 927	81 000	-	3,75	3,76	3,77	14
	loka	3.	76 444	56 000	-	3,75	3,75	3,76	14
		10.	60 510	60 510	-	3,75	3,75	3,75	14
		17.	143 828	82 000	-	3,75	3,78	3,79	14
		24.	73 932	61 000	-	3,75	3,75	3,76	14
		31.	99 611	66 000	-	3,75	3,75	3,76	14
		marras	7.	38 368	38 368	-	3,75	3,75	3,75
	14.		174 732	116 000	-	3,25	3,37	3,40	14
21.	63 173		17 000	-	3,25	3,26	3,27	14	
28.	95 578		71 000	-	3,25	3,27	3,29	14	
joulu	5.	106 643	68 000	-	3,25	3,27	3,27	14	
	12.	109 662	66 000	-	3,25	3,27	3,27	16	
	19.	140 810	57 000	-	3,25	3,43	3,46	14	
	28.	105 649	85 000	-	3,25	3,45	3,52	12	
2002 tammi	2.	88 696	31 000	-	3,25	3,28	3,29	14	
	9.	155 890	83 000	-	3,25	3,30	3,32	14	
	16.	116 846	22 000	-	3,25	3,31	3,32	14	
	23.	146 286	103 000	-	3,25	3,29	3,30	14	
	30.	108 013	38 000	-	3,25	3,31	3,32	13	
helmi 6.	156 977	91 000	-	3,25	3,30	3,31	14		

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko		
1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi 14.	79 846	15 000	-	3,13	-	42	
14.	39 343	15 000	-	3,10	-	70	
14.	46 152	15 000	-	3,08	-	105	
helmi 25.	77 300	15 000	-	3,04	-	91	
maalis 25.	53 659	15 000	-	2,96	2,97	98	
huhti 29.	66 911	15 000	-	2,53	2,54	91	
touko 27.	72 294	15 000	-	2,53	2,54	91	
heinä 1.	76 284	15 000	-	2,63	2,64	91	
29.	64 973	15 000	-	2,65	2,66	91	
elo 26.	52 416	15 000	-	2,65	2,66	91	
syys 30.	41 443	15 000	-	2,66	2,67	84	
loka 28.	74 430	25 000	-	3,19	3,42	91	
marras 25.	74 988	25 000	-	3,18	3,27	98	
joulu 23.	91 088	25 000	-	3,26	3,29	98	
2000 tammi 27.	87 052	20 000	-	3,28	3,30	91	
maalis 2.	72 960	20 000	-	3,60	3,61	91	
30.	74 929	20 000	-	3,78	3,80	91	
huhti 27.	64 094	20 000	-	4,00	4,01	91	
kesä 1.	64 317	20 000	-	4,40	4,42	91	
29.	41 833	20 000	-	4,49	4,52	91	
heinä 27.	40 799	15 000	-	4,59	4,60	91	
elo 31.	35 417	15 000	-	4,84	4,87	91	
syys 28.	34 043	15 000	-	4,84	4,86	92	
loka 26.	43 085	15 000	-	5,06	5,07	91	
marras 30.	31 999	15 000	-	5,03	5,05	91	
joulu 29.	15 869	15 000	-	4,75	4,81	90	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 tammi 25.	31 905	20 000	-	4,66	4,69	90	
maalis 1.	45 755	20 000	-	4,69	4,72	91	
29.	38 169	19 101	-	4,47	4,50	91	
huhti 25.	43 416	20 000	-	4,67	4,70	92	
touko 31.	46 448	20 000	-	4,49	4,51	91	
kesä 28.	44 243	20 000	-	4,36	4,39	91	
heinä 26.	39 369	20 000	-	4,39	4,42	91	
elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23	91	
syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58	85	
loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98	
marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34	91	
joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31	97	
2002 tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33	84	

3. Muut huutokauppoina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ³⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	8	
2000 tammi 5. ⁴⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1
marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7
2002 tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3
10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 3) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 4) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilastot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Rahamarkkina- paperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6	7
2000 jouluku ³⁾	10 071,5	5 711,3	136,7	187,2	1 273,6	528,3	2 234,3
			<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001 tammi	10 164,2	5 712,6	139,2	196,7	1 275,6	574,6	2 265,6
helmi	10 247,4	5 724,4	145,3	201,2	1 284,7	597,8	2 294,0
maalis	10 503,6	5 883,5	151,1	203,4	1 292,6	654,7	2 318,3
huhti	10 554,6	5 924,3	154,5	202,8	1 292,1	657,7	2 323,2
touko	10 687,3	5 984,7	166,6	198,9	1 307,5	693,2	2 336,4
kesä	10 705,3	6 015,6	175,7	198,7	1 314,2	656,6	2 344,5
heinä	10 590,4	5 912,2	183,4	199,1	1 312,5	636,2	2 346,9
elo	10 551,6	5 872,7	187,8	190,2	1 309,3	654,1	2 337,6
syys	10 627,3	5 956,0	188,2	191,3	1 315,7	631,6	2 344,6
loka	10 687,8	5 962,3	190,8	196,5	1 313,7	672,4	2 352,2
marras	10 798,1	6 073,4	199,0	191,3	1 300,9	656,5	2 376,9
jouluku ⁴⁾	10 895,8	6 225,5	204,2	184,1	1 316,6	602,5	2 362,9

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien ja rahamarkkinapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kukin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.
- 3) Sisältää Kreikassa olevien luottolaitosten varantopohjan (marraskuussa 134,4 miljardia euroa ja joulukuussa 134,6 miljardia euroa, joista 107,3 ja 110,3 miljardiin euroon sovelletaan 2 prosentin velvoitetta). Euroalueella olevat luottolaitokset voivat tilapäisesti vähentää varantopohjastaan velkansa Kreikassa oleville luottolaitoksille. Tammikuun 2001 lopun varantopohjasta alkaen noudatetaan normaalikäytäntöä.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko, % ⁶⁾
	1	2	3	4	5
2001 helmi	120,1	120,6	0,5	0,0	4,76
maalis	120,4	120,9	0,5	0,0	4,77
huhti	120,8	121,3	0,5	0,0	4,77
touko	124,2	124,8	0,7	0,0	4,71
kesä	125,0	125,6	0,6	0,0	4,52
heinä	126,4	127,0	0,6	0,0	4,51
elo	127,2	127,7	0,5	0,0	4,50
syys	125,3	126,0	0,7	0,0	4,27
loka	124,4	125,0	0,6	0,0	3,76
marras	126,1	126,6	0,5	0,0	3,62
jouluku	126,4	127,3	0,9	0,0	3,30
2002 tammi	128,7	130,1	1,4	0,0	3,34
helmi ⁴⁾	131,7

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuukauden velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen kättäsummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittäiset varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päättyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luottolaitosten sekkitilit ⁴⁾	Perusraha (keskuspankkirahat) ⁵⁾				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletusmahdollisuus	Muut likviditeettiä vähentävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit eurojärjestelmässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojärjestelmä kulta- ja valuuttasaamiset (netto)	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Maksuvalmiusluotto	Muut likviditeettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
2000 joului	394,4	210,4	45,0	0,4	0,0	0,2	0,0	360,4	61,1	111,1	117,4	478,0				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi	383,7	205,3	45,0	0,5	0,0	0,6	0,0	368,3	52,2	94,2	119,1	488,0				
helmi	377,9	188,9	49,8	2,6	0,0	0,4	0,0	354,8	57,0	86,3	120,7	476,0				
maalis	375,6	185,2	54,1	0,4	0,0	0,5	0,0	353,0	53,0	87,7	121,0	474,5				
huhti	382,1	172,4	58,4	2,2	0,0	0,5	0,0	354,6	49,5	89,1	121,4	476,4				
touko	384,4	144,0	59,1	0,4	17,0	0,6	0,0	352,7	39,4	87,5	124,8	478,1				
kesä	385,0	161,7	59,1	0,2	0,0	0,4	0,0	351,1	41,3	87,5	125,7	477,3				
heinä	397,6	161,9	59,9	0,2	0,0	0,4	0,0	350,8	42,5	98,8	127,1	478,3				
elo	402,1	164,0	60,0	0,1	0,0	0,2	0,0	347,6	48,8	101,8	127,8	475,6				
syys	401,3	147,1	60,0	0,5	3,5	0,4	0,0	335,4	45,2	105,4	126,1	461,9				
loka	389,9	136,7	60,0	1,1	0,0	0,1	0,0	325,2	43,6	93,6	125,1	450,4				
marras	385,0	132,3	60,0	0,2	0,0	0,3	0,0	311,3	46,1	93,1	126,7	438,3				
joului	383,7	122,5	60,0	0,5	12,4	0,8	0,0	298,0	43,5	109,3	127,4	426,2				
2002 tammi ¹⁾	385,2	118,5	60,0	0,4	3,7	0,6	0,0	344,3	38,3	54,2	130,4	475,2				

Lähde: EKP.

1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitilialdojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.

2) Sisältää kansallisten keskuspankkien EMU:n toisessa vaiheessa tekemät rahapoliittiset operaatiot, joiden erääntyminen ajoittuu kolmanteen vaiheeseen.

3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.

4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.

5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitilien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat				Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet				Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet			Ulkomaiset saamiset ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	euroalueelle	Rahalaitoksille ¹⁾	Julkis-yhteisöille	Muille	Rahalaitosten	Julkis-yhteisöjen	Muiden	Rahalaitosten	Muiden						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1998	225,2	204,6	20,4	0,1	87,8	1,1	86,2	0,5	5,5	1,8	3,7	322,3	7,9	49,4	698,1
1999 IV	444,6	424,3	19,7	0,5	89,1	1,9	86,1	1,1	14,1	4,3	9,8	400,6	9,9	56,2	1 014,5
2000 I	443,4	424,5	18,4	0,5	96,2	2,4	92,7	1,1	14,4	4,3	10,1	439,1	9,8	48,9	1 051,9
II	580,7	561,8	18,4	0,5	97,4	2,6	93,6	1,2	14,7	4,4	10,4	454,8	10,0	51,8	1 209,3
III	493,1	474,4	18,2	0,5	98,5	2,9	94,6	1,0	14,6	4,4	10,2	459,1	10,2	54,4	1 129,8
2000 joulukuu	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	457,0	429,3	27,1	0,6	105,3	2,5	101,4	1,3	15,3	4,3	11,0	394,2	11,3	57,4	1 040,4
2001 tammi	401,5	373,7	27,2	0,6	104,5	2,6	100,8	1,0	15,5	4,7	10,8	390,4	11,4	54,0	977,4
helmi	398,8	371,0	27,2	0,6	105,2	2,5	101,5	1,2	14,9	4,6	10,3	386,2	11,3	53,7	970,1
maaliskuu	401,7	373,9	27,2	0,6	105,0	2,7	101,2	1,1	14,7	4,6	10,1	396,8	11,3	54,4	983,9
huhti	376,1	348,3	27,2	0,6	106,5	2,6	102,7	1,3	14,7	4,6	10,1	390,3	11,7	53,6	953,0
touko	398,5	370,7	27,2	0,6	106,4	2,9	102,3	1,3	14,3	4,6	9,7	398,9	11,8	53,2	983,2
kesä	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
heinä	424,4	396,6	27,2	0,6	106,9	3,3	102,4	1,2	14,3	4,7	9,7	404,9	12,0	57,3	1 019,9
elokuu	391,1	363,3	27,2	0,6	107,6	3,5	102,9	1,2	14,0	4,6	9,4	396,9	12,0	54,6	976,0
syys	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,1	4,8	8,3	397,1	11,9	54,9	971,8
lokakuu	356,7	328,9	27,2	0,6	107,8	3,9	102,8	1,2	13,4	4,8	8,7	400,0	12,0	55,6	945,7
marraskuu	370,0	342,4	27,1	0,6	107,3	3,8	102,2	1,2	13,6	4,7	8,9	400,4	12,1	55,0	958,4
joulukuu ^(p)	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	4,6	9,2	399,0	12,1	54,4	998,9

2. Velat

	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euroalueelta	Rahalaitosten ¹⁾			Muiden julkis-yhteisöjen/muiden	Rahamarkkina-paperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat	Yhteensä
			Rahalaitosten ¹⁾	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	359,1	152,0	94,2	54,4	3,5	13,8	97,1	18,6	57,4	698,1	
1999 IV	393,4	341,5	279,3	53,4	8,8	7,9	174,3	49,8	47,6	1 014,5	
2000 I	366,2	372,1	319,8	43,1	9,1	6,3	186,5	75,1	45,7	1 051,9	
II	374,4	497,9	432,8	52,6	12,5	6,3	193,4	92,0	45,4	1 209,3	
III	373,5	404,2	346,1	45,6	12,5	4,6	221,2	75,0	51,4	1 129,8	
2000 joulukuu	390,3	327,3	270,4	47,1	9,8	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi 1.	399,4	346,2	288,0	47,9	10,4	5,6	199,2	30,9	59,1	1 040,4	
2001 tammi	373,2	313,3	250,9	51,5	10,9	5,5	196,8	30,6	58,0	977,4	
helmi	370,6	313,1	249,7	52,0	11,4	5,5	194,8	27,9	58,3	970,1	
maaliskuu	370,6	312,6	253,4	46,8	12,4	5,5	204,6	26,8	63,8	983,9	
huhti	372,6	289,9	234,8	41,2	13,8	5,5	205,6	25,3	54,1	953,0	
touko	369,6	317,5	266,5	36,0	15,1	5,5	212,1	27,6	50,9	983,2	
kesä	368,9	342,2	274,1	51,8	16,3	5,6	223,7	32,6	54,2	1 027,2	
heinä	366,9	343,5	282,7	46,9	14,0	5,6	214,7	31,9	57,3	1 019,9	
elokuu	356,1	320,4	259,2	46,6	14,7	5,6	211,6	28,4	53,9	976,0	
syys	346,2	323,6	269,4	37,6	16,6	5,5	209,2	30,0	57,3	971,8	
lokakuu	333,9	302,8	244,7	40,0	18,1	5,5	210,6	34,3	58,5	945,7	
marraskuu	317,5	330,4	277,5	35,2	17,6	4,7	210,1	35,2	60,6	958,4	
joulukuu ^(p)	286,1	391,2	342,4	35,1	13,8	4,6	211,6	35,6	69,7	998,9	

Lähde: EKP.

1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positioilla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euroalueelle	Rahalaitoksille	Julkisyhteisöille	Muille	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Rahalaitosten	Julkisyhteisöjen	Muiden	Rahamarkkinapaperit	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Rahalaitosten	Muiden	Ulkomaiset saamiset	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1998	9 088,0	3 154,5	822,0	5 111,5	2 021,0	720,8	1 112,0	188,1	107,3	521,0	168,5	352,6	1 591,7	150,6	776,8	14 256,5
1999 IV	9 779,2	3 413,9	828,3	5 537,0	2 179,3	828,8	1 123,7	226,7	129,9	650,6	211,5	439,1	1 719,4	154,0	919,3	15 531,7
2000 I	10 020,5	3 511,1	821,4	5 688,1	2 225,3	869,5	1 128,0	227,8	131,9	729,6	230,2	499,4	1 822,5	152,0	977,5	16 059,2
II	10 125,0	3 461,9	817,3	5 845,8	2 211,1	894,9	1 073,2	243,0	151,4	704,0	210,0	494,0	1 892,1	154,2	1 023,3	16 261,1
III	10 233,9	3 456,0	799,8	5 978,0	2 231,5	940,5	1 033,8	257,2	142,0	707,6	204,1	503,6	2 003,5	155,8	1 035,0	16 509,4
2000 joulukuuta	10 419,3	3 510,3	818,7	6 090,2	2 192,4	932,7	995,8	263,8	142,8	750,9	240,1	510,7	2 025,7	158,7	1 015,3	16 705,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	10 527,3	3 547,2	826,8	6 153,4	2 254,9	934,1	1 054,6	266,3	142,8	762,2	242,8	519,5	2 008,5	161,6	1 039,5	16 896,9
2001 tammi	10 598,7	3 583,4	830,9	6 184,4	2 249,7	935,3	1 044,8	269,5	152,4	779,2	247,2	532,0	2 072,5	160,4	1 066,9	17 079,7
helmikuu	10 668,2	3 639,9	822,7	6 205,6	2 287,3	954,3	1 054,7	278,4	154,5	788,0	248,5	539,5	2 097,2	161,0	1 054,6	17 210,9
maaliskuu	10 805,1	3 707,2	825,3	6 272,5	2 318,9	968,4	1 064,0	286,5	158,1	812,1	255,3	556,9	2 240,1	160,8	1 097,1	17 592,2
huhtikuu	10 775,5	3 646,5	817,2	6 311,8	2 336,6	975,4	1 068,7	292,6	163,0	836,0	259,3	576,7	2 223,5	161,5	1 110,8	17 607,0
toukokuu	10 799,5	3 655,3	812,1	6 332,1	2 379,0	991,2	1 089,0	298,8	163,4	835,9	258,4	577,5	2 275,8	162,8	1 131,7	17 748,1
kesäkuu	10 886,2	3 691,0	809,4	6 385,9	2 393,8	990,3	1 103,7	299,8	166,6	799,1	251,3	547,9	2 287,8	163,5	1 128,3	17 825,3
heinäkuu	10 845,7	3 647,1	806,6	6 392,0	2 414,7	1 003,8	1 098,0	312,9	171,5	795,0	252,4	542,5	2 210,9	164,6	1 073,8	17 676,0
elokuu	10 820,8	3 651,0	802,5	6 367,4	2 413,2	1 002,9	1 088,9	321,4	165,4	783,2	247,5	535,7	2 223,5	164,9	1 064,9	17 635,9
syyskuu	10 945,6	3 722,4	803,6	6 419,6	2 414,0	996,1	1 092,4	325,6	165,2	771,5	245,1	526,4	2 295,6	165,7	1 115,8	17 873,4
lokakuu	10 969,4	3 719,1	801,0	6 449,3	2 415,5	1 004,2	1 083,0	328,2	167,1	778,9	244,0	534,9	2 338,9	166,3	1 147,2	17 983,2
marraskuu	11 110,7	3 793,6	816,2	6 500,9	2 428,9	1 009,5	1 087,9	331,4	158,8	782,3	246,8	535,5	2 424,5	167,1	1 137,5	18 209,7
joulukuuta ¹⁾	11 135,8	3 799,1	820,0	6 516,7	2 421,3	1 008,3	1 077,0	335,9	154,8	809,6	248,5	561,1	2 403,3	168,1	1 156,8	18 249,7

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euroalueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkisyhteisöjen/muiden	Yön yli	Määräaikaiset	Irtsanomiset	Repot	Rahamarkkinarahastojen rahastosuudet ¹⁾	Rahamarkkinapaperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit ¹⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat	Muut velat	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1998	0,4	8 286,4	3 305,2	95,4	4 885,8	1 387,1	1 929,0	1 393,2	176,5	241,4	2 261,3	754,6	1 507,0	1 205,2	14 256,5
1999 IV	0,7	8 735,0	3 590,6	88,6	5 055,8	1 537,4	2 043,1	1 331,4	143,9	293,4	2 531,0	849,2	1 870,2	1 252,3	15 531,7
2000 I	0,7	8 809,3	3 612,4	87,0	5 109,9	1 568,0	2 052,6	1 312,0	177,3	325,1	2 589,9	890,7	2 099,0	1 344,6	16 059,2
II	0,6	8 849,4	3 620,7	93,3	5 135,4	1 596,2	2 080,7	1 291,3	167,3	344,7	2 652,2	898,5	2 120,2	1 395,5	16 261,1
III	0,0	8 858,0	3 595,0	113,7	5 149,4	1 577,0	2 128,7	1 272,3	171,4	334,8	2 720,3	913,5	2 294,7	1 388,0	16 509,4
2000 joulukuuta	0,0	9 056,8	3 679,2	117,4	5 260,2	1 648,8	2 159,7	1 276,8	174,9	323,3	2 712,9	941,5	2 299,3	1 371,2	16 705,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	0,0	9 203,5	3 700,5	118,3	5 384,7	1 663,3	2 198,0	1 328,2	195,2	323,3	2 657,2	960,0	2 301,0	1 396,1	16 896,9
2001 tammi	0,0	9 191,4	3 727,3	95,6	5 368,4	1 613,2	2 211,7	1 329,7	213,8	337,1	2 756,6	964,1	2 414,9	1 415,6	17 079,7
helmikuu	0,0	9 222,5	3 742,1	103,6	5 376,8	1 614,5	2 223,1	1 323,4	215,8	346,9	2 791,6	969,7	2 447,2	1 432,9	17 210,9
maaliskuu	0,0	9 324,9	3 806,1	103,6	5 415,2	1 623,9	2 242,6	1 322,8	225,9	358,8	2 817,3	982,4	2 636,0	1 472,8	17 592,2
huhtikuu	0,0	9 302,4	3 747,8	111,3	5 443,3	1 653,5	2 241,2	1 323,8	224,9	367,0	2 829,9	986,4	2 650,8	1 470,4	17 607,0
toukokuu	0,0	9 336,8	3 746,3	110,9	5 479,6	1 677,0	2 242,9	1 322,4	237,3	378,2	2 845,5	990,9	2 727,1	1 469,6	17 748,1
kesäkuu	0,0	9 423,6	3 798,3	113,7	5 511,6	1 715,8	2 240,6	1 330,7	224,5	382,2	2 861,2	998,2	2 710,4	1 449,9	17 825,3
heinäkuu	0,0	9 364,8	3 755,3	108,7	5 500,8	1 699,0	2 241,9	1 333,5	226,4	393,6	2 872,3	997,7	2 610,3	1 437,3	17 676,0
elokuu	0,0	9 344,5	3 746,4	105,8	5 492,2	1 666,9	2 254,2	1 337,2	233,9	405,1	2 859,6	1 000,5	2 591,0	1 435,3	17 635,9
syyskuu	0,0	9 484,2	3 832,0	110,2	5 541,9	1 733,6	2 237,5	1 342,5	228,2	410,4	2 874,2	1 011,3	2 609,4	1 483,9	17 873,4
lokakuu	0,0	9 484,3	3 808,8	113,2	5 562,3	1 732,4	2 241,1	1 351,8	236,9	423,6	2 899,2	1 019,5	2 626,6	1 530,0	17 983,2
marraskuu	0,0	9 601,3	3 868,8	115,1	5 617,4	1 780,8	2 242,1	1 365,0	229,5	434,6	2 887,1	1 024,1	2 691,0	1 571,6	18 209,7
joulukuuta ¹⁾	0,0	9 709,3	3 840,1	104,2	5 765,0	1 879,4	2 262,0	1 404,3	219,4	433,0	2 883,6	1 037,4	2 679,2	1 507,3	18 249,7

Lähde: EKP.

1) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

											Yhteensä	
	Lainat			Hallussa			Hallussa	Ulkomaiset	Kiinteä	Muut		
	euro- alueelle	Julkis- yhteisöille	Muille	olevat euro- alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet	Julkis- yhteisöjen	Muiden						olevat euro- alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
2000	kesä	6 681,9	835,6	5 846,3	1 411,0	1 166,8	244,2	504,4	2 346,9	164,2	1 041,3	12 149,6
	heinä	6 708,5	833,9	5 874,6	1 393,1	1 140,7	252,4	509,0	2 374,1	164,9	1 086,5	12 236,1
	elo	6 715,1	822,0	5 893,1	1 385,2	1 128,6	256,6	510,7	2 419,6	165,2	1 127,2	12 323,1
	syys	6 796,6	818,1	5 978,5	1 386,6	1 128,4	258,2	513,8	2 462,5	166,0	1 054,9	12 380,3
	loka	6 841,4	820,0	6 021,4	1 379,8	1 115,5	264,3	514,0	2 515,0	168,0	1 119,0	12 537,3
	marras	6 883,7	827,0	6 056,7	1 375,9	1 112,2	263,7	515,8	2 487,9	167,7	1 068,0	12 499,1
	joulu	6 926,6	835,9	6 090,7	1 354,6	1 089,4	265,1	521,7	2 406,4	169,9	1 028,8	12 408,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	tammi 1.	7 007,9	853,9	6 154,0	1 423,6	1 156,0	267,6	530,4	2 402,7	172,9	1 008,9	12 533,7
2001	tammi	7 043,1	858,1	6 185,0	1 416,2	1 145,6	270,6	542,8	2 462,9	171,8	1 083,0	12 719,8
	helmi	7 056,1	849,9	6 206,2	1 435,7	1 156,1	279,6	549,8	2 483,5	172,3	1 072,0	12 769,3
	maalis	7 125,7	852,6	6 273,1	1 452,7	1 165,2	287,6	567,0	2 636,9	172,0	1 116,5	13 070,9
	huhti	7 156,8	844,4	6 312,4	1 465,2	1 171,4	293,8	586,8	2 613,8	173,3	1 127,3	13 123,1
	touko	7 172,0	839,3	6 332,7	1 491,4	1 191,3	300,1	587,2	2 674,7	174,6	1 147,5	13 247,5
	kesä	7 223,1	836,6	6 386,5	1 506,3	1 205,2	301,0	557,4	2 702,5	175,4	1 146,2	13 310,9
	heinä	7 226,4	833,8	6 392,6	1 514,5	1 200,4	314,1	552,2	2 615,8	176,5	1 091,4	13 176,9
	elo	7 197,7	829,7	6 368,0	1 514,4	1 191,8	322,6	545,1	2 620,3	176,9	1 081,8	13 136,1
	syys	7 251,0	830,8	6 420,2	1 520,9	1 194,2	326,6	534,7	2 692,8	177,6	1 133,4	13 310,4
	loka	7 278,1	828,2	6 449,9	1 515,2	1 185,8	329,4	543,5	2 739,0	178,3	1 163,6	13 417,7
	marras	7 344,8	843,3	6 501,5	1 522,8	1 190,1	332,6	544,5	2 824,9	179,1	1 154,0	13 570,1
	joulu ¹⁾	7 363,0	845,7	6 517,3	1 516,2	1 178,9	337,3	570,2	2 802,3	180,2	1 165,3	13 597,9

2. Velat: kannat

													Yhteensä		
	Liik- keessä oleva raha	Valtion talletuk- set	Muiden julkisyh- teisöjen/ muiden talletuk- set euro- alueelta	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Raha- markki- narahas- tojen rahasto- osuudet ³⁾	Raha- markki- napaperit ja liik- keeseen lasketut velka- paperit ³⁾	Oma pääoma ja varauk- set	Ulko- maiset velat ²⁾	Muut velat		Raha- laitosten väliset velat, netto	
															1
2000	kesä	341,2	146,0	5 147,9	1 608,7	2 080,7	1 291,3	167,3	319,2	1 634,8	877,6	2 212,2	1 440,9	29,7	12 149,6
	heinä	343,1	134,6	5 150,3	1 605,0	2 088,6	1 284,6	172,0	316,8	1 639,7	893,9	2 256,0	1 475,9	25,9	12 236,1
	elo	338,0	140,5	5 149,0	1 577,6	2 122,4	1 279,6	169,4	320,4	1 658,0	898,2	2 310,0	1 500,2	8,8	12 323,1
	syys	339,0	159,2	5 161,8	1 589,5	2 128,7	1 272,3	171,4	310,5	1 663,8	926,3	2 369,7	1 439,4	10,7	12 380,3
	loka	336,8	172,4	5 165,9	1 590,7	2 141,1	1 263,5	170,6	313,5	1 684,4	932,8	2 437,2	1 481,7	12,5	12 537,3
	marras	336,9	168,7	5 187,2	1 608,9	2 148,6	1 256,2	173,5	319,8	1 668,5	920,7	2 419,8	1 477,0	0,4	12 499,1
	joulu	347,6	164,5	5 270,0	1 658,6	2 159,7	1 276,8	174,9	300,1	1 661,9	894,5	2 329,3	1 428,2	11,9	12 408,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi 1.	355,3	166,2	5 395,1	1 673,3	2 198,4	1 328,2	195,2	300,1	1 663,7	912,1	2 219,4	1 455,2	12,1	12 533,7
2001	tammi	335,3	147,1	5 379,3	1 623,7	2 212,1	1 329,7	213,8	313,2	1 695,6	909,0	2 445,5	1 473,6	21,1	12 719,8
	helmi	334,3	155,6	5 388,2	1 625,5	2 223,5	1 323,4	215,8	322,3	1 710,4	911,3	2 475,1	1 491,2	-19,2	12 769,3
	maalis	335,5	150,3	5 427,6	1 636,0	2 242,9	1 322,8	225,9	333,2	1 719,2	927,1	2 662,8	1 536,7	-21,6	13 070,9
	huhti	335,4	152,5	5 457,1	1 666,9	2 241,6	1 323,8	224,9	341,8	1 719,7	928,1	2 676,2	1 524,4	-12,2	13 123,1
	touko	332,1	146,9	5 494,7	1 691,7	2 243,2	1 322,4	237,3	351,3	1 720,5	940,0	2 754,7	1 520,4	-13,2	13 247,5
	kesä	332,2	165,5	5 527,9	1 731,7	2 241,0	1 330,7	224,5	349,3	1 739,6	966,0	2 743,0	1 504,1	-16,8	13 310,9
	heinä	327,3	155,5	5 514,8	1 712,6	2 242,3	1 333,5	226,4	358,4	1 734,5	955,3	2 642,1	1 494,6	-5,7	13 176,9
	elo	318,5	152,4	5 506,8	1 681,2	2 254,6	1 337,2	233,9	369,9	1 728,6	960,0	2 619,4	1 489,2	-8,6	13 136,1
	syys	308,9	147,8	5 558,5	1 749,9	2 237,9	1 342,5	228,2	374,4	1 750,9	970,6	2 639,4	1 541,2	18,7	13 310,4
	loka	294,7	153,3	5 580,4	1 750,2	2 241,5	1 351,8	236,9	386,4	1 766,7	981,4	2 660,9	1 588,5	-5,4	13 417,7
	marras	279,0	150,2	5 635,1	1 798,1	2 242,5	1 365,0	229,5	395,2	1 758,9	982,8	2 726,2	1 632,2	10,4	13 570,1
	joulu ¹⁾	240,2	139,3	5 778,8	1 892,8	2 262,3	1 404,3	219,4	393,6	1 760,7	995,7	2 714,9	1 577,0	-3,1	13 597,9

Lähde: EKP.

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

2) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.

3) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään "ulkomaiset velat".

3. Saamiset: virrat¹⁾

												Yhteensä
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ²⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2000	heinä	22,2	-1,3	23,5	-18,9	-26,2	7,3	3,1	-3,5	0,7	44,9	48,6
	elo	7,1	-8,6	15,7	-7,1	-10,5	3,5	1,0	4,1	0,3	40,5	45,9
	syys	66,9	-4,1	71,0	-0,2	-3,5	3,3	2,4	17,6	0,7	-73,2	14,2
	loka	40,6	1,9	38,6	-10,2	-17,0	6,8	1,6	10,1	3,2	64,3	109,5
	marras	49,2	7,2	42,1	-6,3	-5,3	-1,0	0,5	8,0	-0,3	-51,0	0,1
	joulu	60,9	9,8	51,1	-15,6	-19,0	3,4	4,8	6,9	1,2	-29,4	28,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	tammi	34,5	2,9	31,6	-12,2	-15,7	3,4	12,5	60,4	-1,0	29,5	123,7
	helmi	14,0	-8,2	22,2	13,4	4,5	8,9	7,4	16,3	0,5	-11,9	39,7
	maalis	61,8	2,3	59,4	11,9	4,2	7,7	17,2	102,7	0,1	46,0	239,7
	huhti	33,2	-8,2	41,4	12,5	6,7	5,8	18,4	-18,5	1,2	9,9	56,8
	touko	5,1	-5,6	10,7	25,8	21,3	4,5	1,0	4,6	1,4	18,7	56,5
	kesä	57,0	-2,6	59,6	14,3	13,7	0,7	-32,6	26,5	0,9	-1,4	64,7
	heinä	12,2	-2,5	14,6	9,6	-3,2	12,8	-8,5	-45,3	1,1	-50,5	-81,4
	elo	-19,4	-3,7	-15,6	4,5	-4,4	8,9	-6,0	52,3	0,3	-10,6	21,1
	syys	49,1	1,0	48,0	-1,1	-4,4	3,3	-4,9	50,8	0,7	51,9	146,5
	loka	25,7	-2,7	28,4	-6,7	-9,6	2,9	5,4	45,3	0,7	30,2	100,7
	marras	65,8	15,0	50,7	10,0	7,9	2,1	-3,3	66,0	1,1	6,7	146,5
	joulu ¹⁾	24,0	2,4	21,6	-5,2	-7,4	2,2	25,2	-24,1	1,0	9,9	31,6

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/ muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määräaika-	Irtisanomiset	Repot	Rahamarkkina-rahasto- osuudet ³⁾	Rahamarkkina- paperit ja liikkeeseen lasketut velkapaperit ³⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ²⁾	Muut velat	Rahalaitosten väliset velat, netto	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2000	heinä	1,9	-11,3	-1,3	-5,0	5,0	-6,1	4,7	-3,0	2,5	15,4	13,1	37,8	-6,5	48,6
	elo	-5,1	5,8	-5,8	-29,4	31,4	-5,1	-2,7	3,3	10,7	4,9	15,2	31,8	-15,1	45,9
	syys	1,0	18,8	6,8	10,8	1,3	-7,4	2,0	-8,9	0,4	18,8	44,0	-66,2	-0,5	14,2
	loka	-2,2	13,2	-1,3	-0,8	9,2	-8,8	-0,8	2,5	12,8	5,0	24,9	45,0	9,6	109,5
	marras	0,1	-3,6	25,9	20,0	10,1	-7,2	3,0	6,1	-8,6	-11,9	17,5	-12,2	-13,2	0,1
	joulu	10,7	-4,3	96,0	53,6	20,0	20,9	1,5	-9,4	-3,1	-21,9	-11,7	-32,9	5,4	28,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	tammi	-20,1	-19,0	-15,3	-49,3	13,9	1,5	18,6	14,6	27,5	-4,3	115,6	18,0	6,6	123,7
	helmi	-1,0	8,7	8,3	1,5	11,2	-6,3	1,9	9,3	14,2	2,8	25,9	11,3	-39,8	39,7
	maalis	1,3	-5,2	33,2	8,5	15,3	-0,8	10,1	12,4	4,3	16,6	139,9	45,3	-8,2	239,7
	huhti	-0,1	2,2	29,8	30,8	-1,0	1,1	-1,1	9,3	-2,7	1,3	18,3	-11,7	10,3	56,8
	touko	-3,3	-5,6	29,7	21,9	-3,0	-1,7	12,4	10,4	-11,6	8,7	19,4	10,2	-1,3	56,5
	kesä	0,1	18,6	34,3	40,3	-1,5	8,3	-12,8	-0,9	20,7	19,0	-7,3	-17,6	-2,3	64,7
	heinä	-5,0	-10,0	-8,6	-17,6	4,1	3,0	1,9	9,5	0,8	-6,7	-62,4	-10,5	11,5	-81,4
	elo	-8,8	-3,1	-2,4	-29,7	16,0	3,9	7,5	10,8	1,1	6,9	25,7	-6,2	-2,9	21,1
	syys	-9,6	-4,6	51,1	68,5	-17,1	5,3	-5,6	4,1	15,6	9,8	20,2	40,8	19,1	146,5
	loka	-14,1	5,4	21,9	0,9	2,9	9,2	8,9	12,4	14,8	7,6	18,6	45,9	-11,8	100,7
	marras	-15,7	-3,0	52,7	47,2	-0,3	13,1	-7,4	10,1	23,5	2,5	38,5	33,2	4,6	146,5
	joulu ¹⁾	-38,8	-11,0	143,9	95,0	19,8	39,3	-10,1	0,3	2,0	13,8	-16,1	-49,2	-14,0	31,6

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

				M1				M2	
				Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset						
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	kesä	341,2	1 674,1	2 015,3	112,85	916,4	1 244,6	4 176,3	106,29
	heinä	343,1	1 672,3	2 015,4	112,77	924,0	1 236,8	4 176,2	106,21
	elo	338,0	1 643,0	1 981,0	110,74	956,5	1 230,4	4 167,9	105,91
	syys	339,0	1 654,4	1 993,4	111,38	961,5	1 220,3	4 175,3	106,04
	loka	336,8	1 656,8	1 993,6	111,28	973,1	1 211,1	4 177,7	105,99
	marras	336,9	1 675,2	2 012,1	112,41	986,3	1 202,0	4 200,4	106,66
	joulu	347,6	1 728,7	2 076,3	116,22	991,8	1 221,0	4 289,1	109,16
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi 1.	355,3	1 743,4	2 098,7	-	1 028,6	1 271,1	4 398,5	-
2001	tammi	335,3	1 692,7	2 028,0	112,31	1 042,1	1 275,0	4 345,1	107,85
	helmi	334,3	1 692,9	2 027,2	112,25	1 054,6	1 269,6	4 351,4	107,99
	maalis	335,5	1 703,1	2 038,6	112,78	1 070,7	1 269,7	4 379,0	108,57
	huhti	335,4	1 735,8	2 071,2	114,58	1 072,0	1 273,3	4 416,6	109,50
	touko	332,1	1 759,1	2 091,2	115,52	1 072,9	1 273,1	4 437,2	109,83
	kesä	332,2	1 798,3	2 130,5	117,71	1 070,3	1 282,9	4 483,7	111,01
	heinä	327,3	1 780,2	2 107,5	116,52	1 077,2	1 287,1	4 471,8	110,81
	elo	318,5	1 747,4	2 065,9	114,32	1 092,7	1 292,8	4 451,4	110,41
	syys	308,9	1 815,1	2 123,9	117,52	1 075,2	1 299,6	4 498,7	111,57
	loka	294,7	1 816,1	2 110,8	116,82	1 078,9	1 311,5	4 501,1	111,64
	marras	279,0	1 864,6	2 143,6	118,60	1 081,0	1 326,4	4 551,0	112,83
	joulu ⁴⁾	240,2	1 963,6	2 203,8	121,95	1 094,3	1 367,2	4 665,3	115,67

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

				M1				M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli- talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %	Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %
		1	2	3	4	5	6	7	8
2000	heinä	1,9	-3,2	-1,3	6,9	5,8	-7,5	-3,0	3,7
	elo	-5,1	-31,1	-36,3	7,1	30,9	-6,5	-11,9	4,3
	syys	1,0	10,3	11,4	6,2	3,9	-10,1	5,1	4,2
	loka	-2,2	0,4	-1,8	5,8	9,3	-9,3	-1,9	3,7
	marras	0,1	20,2	20,4	5,0	15,1	-9,0	26,5	3,8
	joulu	10,7	57,4	68,1	5,7	11,0	19,3	98,4	3,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	tammi	-20,1	-50,5	-70,5	1,6	13,7	3,9	-52,9	2,6
	helmi	-1,0	-0,1	-1,1	2,1	12,3	-5,4	5,8	2,9
	maalis	1,3	8,3	9,5	2,0	13,7	-0,1	23,2	3,2
	huhti	-0,1	32,6	32,5	1,6	1,6	3,7	37,8	3,2
	touko	-3,3	20,4	17,1	3,2	-3,3	-0,5	13,3	3,6
	kesä	0,1	39,5	39,6	4,3	-1,9	9,8	47,5	4,4
	heinä	-5,0	-16,5	-21,5	3,3	8,9	4,4	-8,3	4,3
	elo	-8,8	-31,1	-39,9	3,2	18,1	5,9	-15,9	4,3
	syys	-9,6	67,4	57,8	5,5	-17,8	6,8	46,8	5,2
	loka	-14,1	1,6	-12,6	5,0	3,2	11,8	2,5	5,3
	marras	-15,7	47,9	32,2	5,5	1,2	14,8	48,2	5,8
	joulu ⁴⁾	-38,8	99,2	60,4	4,9	13,3	40,8	114,6	6,0

Lähde: EKP.

- 1) Raha-agregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.

M3 ²⁾							
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			
9	10	11	12	13			
167,3	319,2	131,5	4 794,4	107,44	2000	kesä	
172,0	316,8	127,2	4 792,2	107,38		heinä	
169,4	320,4	129,8	4 787,5	107,18		elo	
171,4	310,5	128,9	4 786,1	107,10		syys	
170,6	313,5	131,7	4 793,6	107,16		loka	
173,5	319,8	126,7	4 820,5	107,85		marras	
174,9	300,1	134,9	4 898,9	109,96		joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
195,2	300,1	135,0	5 028,8	-	2001	tammi 1.	
213,8	313,2	137,9	5 010,0	109,59	2001	tammi	
215,8	322,3	144,3	5 033,8	110,10		helmi	
225,9	333,2	139,0	5 077,2	110,96		maalis	
224,9	341,8	139,5	5 122,8	111,93		huhti	
237,3	351,3	133,5	5 159,3	112,55		touko	
224,5	349,3	144,3	5 201,8	113,50		kesä	
226,4	358,4	139,4	5 196,0	113,46		heinä	
233,9	369,9	141,1	5 196,2	113,57		elo	
228,2	374,4	145,8	5 247,1	114,53		syys	
236,9	386,4	149,8	5 274,3	115,11		loka	
229,5	395,2	151,7	5 327,5	116,31		marras	
219,4	393,6	146,7	5 425,0	118,45		joulu ⁴⁾	

M3 ²⁾							
Repot	Rahamarkkina- rahastojen rahasto- osuudet	Rahamarkkina- paperit ja enintään 2 vuoden velka- paperit	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
9	10	11	12	13			
4,7	-3,0	-1,5	-2,8	4,3	2000	heinä	
-2,7	3,3	2,6	-8,8	4,7		elo	
2,0	-8,9	-2,0	-3,8	4,4		syys	
-0,8	2,5	2,9	2,7	4,2		loka	
3,0	6,1	-4,5	31,1	3,9		marras	
1,5	-9,4	3,7	94,2	4,2		joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
18,6	14,6	2,8	-16,9	3,6	2001	tammi	
1,9	9,3	6,2	23,2	3,8		helmi	
10,1	12,4	-6,6	39,2	4,0		maalis	
-1,1	9,3	-1,8	44,3	4,0		huhti	
12,4	10,4	-7,7	28,4	4,5		touko	
-12,8	-0,9	9,7	43,6	5,6		kesä	
1,9	9,5	-4,7	-1,6	5,7		heinä	
7,5	10,8	2,6	5,1	6,0		elo	
-5,6	4,1	-1,3	44,0	6,9		syys	
8,9	12,4	2,7	26,5	7,4		loka	
-7,4	10,1	4,2	55,1	7,8		marras	
-10,1	0,3	-6,7	98,0	7,7		joulu ⁴⁾	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

				M1			Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		M2	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	
										1
2000	kesä	338,7	1 647,6	1 986,3	111,22	2 169,2	101,20	4 155,4	105,76	
	heinä	338,9	1 661,3	2 000,2	111,92	2 171,2	101,22	4 171,4	106,09	
	elo	339,2	1 676,2	2 015,5	112,67	2 185,8	101,82	4 201,2	106,76	
	syys	339,5	1 670,8	2 010,4	112,33	2 194,9	102,19	4 205,3	106,80	
	loka	339,8	1 677,3	2 017,1	112,59	2 200,2	102,33	4 217,3	107,00	
	marras	337,8	1 679,5	2 017,3	112,70	2 209,9	102,87	4 227,3	107,34	
	joulu	337,1	1 677,1	2 014,2	112,74	2 198,9	102,63	4 213,1	107,23	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	tammi 1.	342,3	1 692,5	2 034,8	-	2 285,6	-	4 320,3	-	
2001	tammi	341,0	1 688,4	2 029,4	112,39	2 295,7	103,11	4 325,1	107,35	
	helmi	340,0	1 709,5	2 049,5	113,49	2 310,5	103,76	4 360,1	108,21	
	maalis	337,5	1 714,6	2 052,1	113,52	2 329,7	104,51	4 381,9	108,64	
	huhti	336,2	1 725,4	2 061,5	114,04	2 340,0	104,98	4 401,5	109,13	
	touko	332,4	1 753,4	2 085,8	115,22	2 345,6	105,04	4 431,4	109,69	
	kesä	329,7	1 762,9	2 092,6	115,62	2 361,4	105,78	4 454,0	110,27	
	heinä	324,4	1 772,7	2 097,1	115,95	2 374,1	106,44	4 471,3	110,79	
	elo	318,0	1 792,8	2 110,8	116,80	2 378,6	106,77	4 489,4	111,35	
	syys	309,1	1 822,5	2 131,5	117,94	2 392,2	107,37	4 523,7	112,19	
	loka	296,9	1 842,6	2 139,5	118,41	2 406,2	107,97	4 545,7	112,74	
	marras	278,3	1 881,6	2 159,9	119,50	2 425,7	108,80	4 585,6	113,69	
	joulu ⁶⁾	234,0	1 905,1	2 139,1	118,37	2 451,6	109,96	4 590,7	113,82	

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

				M1			Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾			M2		
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , %
2000	heinä	0,2	12,4	12,6	0,6	6,5	0,5	0,0	1,2	13,1	0,3	3,7
	elo	0,3	13,0	13,3	0,7	7,2	12,9	0,6	1,8	26,2	0,6	4,3
	syys	0,3	-6,5	-6,2	-0,3	6,3	7,9	0,4	2,2	1,8	0,0	4,1
	loka	0,3	4,4	4,7	0,2	6,0	2,9	0,1	2,0	7,6	0,2	3,9
	marras	-2,0	4,1	2,1	0,1	5,3	11,7	0,5	2,5	13,8	0,3	3,8
	joulu	-0,7	1,4	0,7	0,0	5,1	-5,3	-0,2	2,1	-4,6	-0,1	3,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	tammi	-4,0	-3,1	-7,1	-0,3	2,2	10,9	0,5	3,5	3,8	0,1	2,9
	helmi	-1,0	20,8	19,9	1,0	2,3	14,6	0,6	3,5	34,5	0,8	2,9
	maalis	-2,5	3,2	0,6	0,0	1,6	16,7	0,7	4,3	17,4	0,4	3,0
	huhti	-1,4	10,7	9,3	0,5	1,4	10,5	0,4	4,8	19,8	0,5	3,2
	touko	-3,8	25,2	21,4	1,0	2,9	1,3	0,1	4,0	22,7	0,5	3,5
	kesä	-2,7	9,8	7,1	0,3	4,0	16,4	0,7	4,5	23,6	0,5	4,3
	heinä	-5,3	11,4	6,1	0,3	3,6	14,9	0,6	5,2	21,0	0,5	4,4
	elo	-6,4	21,8	15,4	0,7	3,7	7,3	0,3	4,9	22,6	0,5	4,3
	syys	-9,0	29,5	20,6	1,0	5,0	13,3	0,6	5,1	33,9	0,8	5,0
	loka	-12,2	20,7	8,5	0,4	5,2	13,5	0,6	5,5	22,0	0,5	5,4
	marras	-18,6	38,3	19,7	0,9	6,0	18,5	0,8	5,8	38,2	0,8	5,9
	joulu ⁶⁾	-44,3	23,8	-20,5	-0,9	5,0	25,9	1,1	7,1	5,4	0,1	6,1

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

M3 ²⁾				Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾		
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ⁴⁾						
9	10	11	12	13	14		
613,1	115,47	4 768,5	106,86	5 823,3	114,76	2000	kesä
616,5	116,54	4 787,9	107,28	5 858,5	115,36		heinä
617,5	116,65	4 818,8	107,88	5 917,8	116,47		elo
617,4	116,59	4 822,7	107,92	5 991,1	117,63		syys
626,0	118,14	4 843,3	108,27	6 035,7	118,42		loka
626,2	118,27	4 853,5	108,59	6 067,5	119,18		marras
637,3	121,53	4 850,4	108,87	6 075,3	119,66		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
657,8	-	4 978,1	-	6 130,0	-	2001	tammi l.
673,9	124,63	4 999,1	109,35	6 179,7	120,48	2001	tammi
676,0	125,01	5 036,1	110,15	6 212,7	121,14		helmi
683,8	126,49	5 065,7	110,71	6 263,5	121,99		maalis
689,6	127,30	5 091,1	111,23	6 303,8	122,81		huhti
701,1	129,25	5 132,6	111,96	6 340,7	123,34		touko
712,8	131,41	5 166,8	112,73	6 361,2	123,86		kesä
725,3	133,83	5 196,6	113,47	6 377,1	124,33		heinä
742,1	137,00	5 231,5	114,34	6 395,7	124,87		elo
757,3	138,60	5 281,0	115,28	6 432,2	125,50		syys
786,2	143,76	5 331,9	116,37	6 465,1	126,12		loka
785,6	144,29	5 371,2	117,27	6 512,4	127,02		marras
794,4	145,96	5 385,1	117,58	6 502,2	126,94		joulu ⁶⁾

M3 ²⁾							Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾				
Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
5,7	0,9	8,5	18,7	0,4	4,3	4,5	35,0	0,5	9,1	2000	heinä
0,6	0,1	7,3	26,8	0,6	4,7	4,5	59,1	1,0	9,5		elo
-0,3	0,0	6,1	1,5	0,0	4,4	4,5	73,3	1,0	10,0		syys
8,2	1,3	7,3	15,8	0,3	4,3	4,2	44,5	0,7	9,8		loka
0,7	0,1	5,2	14,4	0,3	4,0	4,1	31,9	0,6	9,3		marras
17,3	2,8	7,7	12,7	0,3	4,1	4,0	7,9	0,4	9,6		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
17,4	2,5	10,3	21,3	0,4	3,9	3,9	104,4	0,7	9,3	2001	tammi
2,1	0,3	9,9	36,5	0,7	3,8	3,8	32,9	0,6	9,0		helmi
8,0	1,2	8,7	25,3	0,5	3,7	3,8	50,7	0,7	8,7		maalis
4,4	0,6	9,1	24,2	0,5	3,9	4,0	40,4	0,7	8,4		huhti
10,6	1,5	10,5	33,3	0,7	4,4	4,6	36,7	0,4	8,0		touko
11,7	1,7	13,8	35,3	0,7	5,5	5,2	20,5	0,4	7,9		kesä
13,1	1,8	14,8	34,1	0,7	5,8	5,7	16,0	0,4	7,8		heinä
17,2	2,4	17,4	39,8	0,8	6,0	6,2	18,7	0,4	7,2		elo
8,7	1,2	18,9	42,6	0,8	6,8	6,8	36,4	0,5	6,7		syys
28,2	3,7	21,7	50,2	0,9	7,5	7,4	32,9	0,5	6,5		loka
2,9	0,4	22,0	41,2	0,8	8,0	7,8	47,2	0,7	6,6		marras
9,0	1,2	20,1	14,4	0,3	8,0	.	-10,2	-0,1	6,1		joulu ⁶⁾

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisin instrumentteihin sisältyvät reposopimukset, rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, rahamarkkinapaperit ja enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä:			
								lainat	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	kesä	1 164,7	115,5	1 498,3	877,6	2 002,4	6 594,9	5 846,3	115,21	134,6	164,2
	heinä	1 165,1	116,6	1 507,2	893,9	1 974,6	6 636,0	5 874,6	115,67	118,1	164,9
	elo	1 166,3	118,2	1 523,0	898,2	1 950,6	6 660,4	5 893,1	115,98	109,6	165,2
	syys	1 167,5	120,5	1 529,9	926,3	1 946,4	6 750,5	5 978,5	117,38	92,8	166,0
	loka	1 168,4	121,3	1 548,6	932,8	1 935,5	6 799,7	6 021,4	118,14	77,8	168,0
	marras	1 162,6	122,9	1 537,2	920,7	1 939,2	6 836,2	6 056,7	118,96	68,1	167,7
	joulu	1 168,2	125,4	1 525,2	894,5	1 925,3	6 877,6	6 090,7	119,97	77,1	169,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi 1.	1 170,0	126,7	1 526,9	912,1	2 009,9	6 952,0	6 154,0	-	183,3	172,9
2001	tammi	1 170,2	126,8	1 555,3	909,0	2 003,7	6 998,4	6 185,0	120,58	17,4	171,8
	helmi	1 169,2	126,9	1 564,2	911,3	2 006,0	7 035,5	6 206,2	121,01	8,4	172,3
	maalis	1 172,5	126,4	1 576,9	927,1	2 017,7	7 127,7	6 273,1	122,17	-26,0	172,0
	huhti	1 169,7	124,6	1 577,8	928,1	2 015,7	7 193,0	6 312,4	122,98	-62,4	173,3
	touko	1 170,5	123,2	1 584,5	940,0	2 030,6	7 220,0	6 332,7	123,19	-80,0	174,6
	kesä	1 170,8	122,0	1 593,2	966,0	2 041,8	7 245,0	6 386,5	124,35	-40,5	175,4
	heinä	1 165,2	120,7	1 592,5	955,3	2 034,1	7 258,9	6 392,6	124,63	-26,3	176,5
	elo	1 161,9	119,5	1 585,1	960,0	2 021,5	7 235,6	6 368,0	124,33	0,9	177,6
	syys	1 162,7	118,6	1 603,5	970,6	2 025,0	7 281,6	6 420,2	125,27	53,4	176,9
	loka	1 162,6	116,9	1 615,5	981,4	2 014,0	7 322,8	6 449,9	125,82	78,1	178,3
	marras	1 161,5	115,8	1 605,6	982,8	2 033,4	7 378,6	6 501,5	126,81	98,7	179,1
	joulu ⁴⁾	1 168,0	115,8	1 612,7	995,7	2 024,6	7 424,9	6 517,3	127,23	87,4	180,2

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä:	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
								lainat			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	heinä	-0,8	1,4	3,9	15,4	-27,4	33,9	23,5	9,1	-16,7	0,7
	elo	0,5	1,7	8,2	4,9	-19,1	20,1	15,7	9,5	-11,1	0,3
	syys	-2,6	2,2	2,6	18,8	-7,6	76,6	71,0	10,0	-26,5	0,7
	loka	-0,1	0,8	10,8	5,0	-15,0	47,0	38,6	9,8	-14,8	3,2
	marras	-5,0	1,6	-4,7	-11,9	1,8	41,6	42,1	9,3	-9,5	-0,3
	joulu	9,0	2,5	-3,9	-21,9	-9,2	59,3	51,1	9,5	18,6	1,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	0,1	0,2	24,1	-4,3	-12,7	47,5	31,6	9,3	-55,2	-1,0
	helmi	-1,1	0,1	8,5	2,8	-3,7	38,5	22,2	9,0	-9,6	0,5
	maalis	1,6	-0,5	9,5	16,6	6,6	84,3	59,4	8,7	-37,2	0,1
	huhti	-2,6	-1,9	-0,1	1,3	-1,4	65,6	41,4	8,4	-36,8	1,2
	touko	0,3	-1,4	-3,9	8,7	15,7	16,2	10,7	8,1	-14,9	1,4
	kesä	0,4	-1,1	11,3	19,0	11,0	27,7	59,6	7,9	33,9	0,9
	heinä	-4,8	-1,4	5,2	-6,7	-5,7	19,0	14,6	7,7	27,1	1,1
	elo	-2,2	-1,2	-1,4	6,9	-8,1	-12,8	-15,6	7,2	26,6	0,3
	syys	0,6	-0,9	17,8	9,8	-3,3	46,5	48,0	6,7	30,6	0,7
	loka	-0,3	-1,7	12,3	7,6	-12,3	36,7	28,4	6,5	26,8	0,7
	marras	-1,5	-1,1	19,2	2,5	22,9	49,5	50,7	6,6	27,6	1,1
	joulu ⁴⁾	6,5	0,1	9,0	13,8	-5,0	49,0	21,6	6,1	-8,0	1,0

1) Raha-aggregaatteihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.

2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaitoksille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaitosten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2000 I	335,4	207,2	127,9	37,1	25,7	135,1	193,8	291,9	251,3	338,1	306,1	16,0	839,7	99,5	
II	381,5	246,1	135,7	38,8	29,1	141,3	186,8	290,0	252,1	339,0	306,0	19,7	835,6	99,0	
III	385,4	247,2	138,8	33,0	25,3	120,4	173,3	288,4	252,4	337,8	305,3	18,5	818,1	97,3	
IV	394,8	252,9	142,8	31,5	21,8	114,8	173,1	297,3	255,4	350,9	315,8	14,6	835,9	99,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	395,4	253,4	-	31,6	21,8	-	185,6	297,3	255,4	351,5	316,4	15,2	849,6	-	
2001 I	418,0	273,0	153,0	35,9	26,8	130,5	189,3	295,3	255,3	352,4	314,0	15,6	852,6	99,1	
II	425,3	280,7	155,7	35,8	26,7	130,2	175,0	294,0	254,9	350,1	312,1	17,2	836,3	97,2	
III ⁴⁾	408,7	258,3	149,5	35,6	26,3	130,5	168,2	293,9	254,1	350,7	313,4	17,7	830,5	96,6	

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2000 II	20,6	13,8	18,6	1,7	3,5	-4,1	-7,3	-1,8	1,3	0,9	-0,1	3,7	-4,6	-0,3	
III	8,6	1,1	24,5	-5,7	-3,8	-21,2	-9,9	-2,3	-0,3	-0,5	0,0	-1,2	-13,9	-1,1	
IV	11,2	6,8	18,2	-1,5	-3,5	6,6	0,2	8,8	3,0	12,8	10,3	-3,9	18,0	-0,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 I	28,1	22,7	19,6	4,3	5,0	-3,4	-0,6	-2,0	-0,1	-0,7	-3,7	0,4	-2,9	-0,4	
II	7,5	7,6	14,7	-0,1	-0,1	-7,9	-14,7	-1,3	-0,4	-2,2	-1,9	1,6	-16,7	-1,8	
III ⁴⁾	-16,9	-22,4	7,7	0,1	-0,4	8,4	-6,3	0,0	-0,7	0,5	1,3	0,6	-5,2	-0,8	

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutustuotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 I	900,8	392,8	1 207,8	2 501,4	109,9	89,0	162,5	200,6	452,1	110,0
II	918,2	407,1	1 236,9	2 562,1	113,0	93,5	161,5	201,9	456,9	111,7
III	953,5	423,6	1 256,9	2 634,0	115,8	96,4	164,9	208,3	469,7	114,4
IV	967,3	429,3	1 287,8	2 684,4	118,6	98,1	165,4	212,9	476,5	116,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 tammi 1.	996,0	436,6	1 293,6	2 726,2	-	102,7	166,3	213,0	482,0	-
2001 I	1 033,6	445,4	1 313,5	2 792,5	120,9	99,3	168,5	212,7	480,6	115,1
II	1 051,2	455,8	1 343,4	2 850,4	123,2	100,6	171,2	217,6	489,4	117,3
III ⁴⁾	1 028,1	466,6	1 370,2	2 864,9	124,5	101,8	171,6	220,8	494,3	118,5

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossectorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutustuotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000 II	22,1	16,3	31,1	69,5	9,3	4,5	-0,4	2,8	6,9	7,1
III	28,8	16,4	18,1	63,2	11,1	2,1	3,2	5,8	11,1	8,0
IV	19,3	9,6	36,3	65,2	10,8	1,8	0,5	4,6	6,9	8,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	32,8	5,4	13,6	51,8	10,0	-4,4	0,1	0,4	-3,9	4,6
II	14,1	12,2	26,6	52,9	9,1	1,2	3,0	4,9	9,1	5,0
III ⁴⁾	-18,0	14,0	33,6	29,7	7,5	1,5	0,1	3,2	4,9	3,6

Lähde: EKP.

- Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomauksia.

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ²⁾					
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
20,2	58,8	1 660,4	1 739,4	114,1	140,9	100,4	342,8	584,2	110,7	2 775,6	112,7	39,0	111,8	2000 I
21,2	60,6	1 699,2	1 781,0	116,7	144,8	102,1	341,3	588,3	111,9	2 826,2	114,8	37,6	107,8	II
22,8	62,9	1 747,7	1 833,5	118,9	142,4	100,8	342,1	585,3	111,7	2 888,4	116,6	37,6	107,7	III
23,1	62,3	1 791,6	1 876,9	121,7	146,6	101,8	340,1	588,4	113,1	2 941,8	118,9	38,2	109,3	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
23,1	62,7	1 802,4	1 888,2	-	146,7	101,8	340,1	588,6	-	2 958,8	-	38,2	-	2001 I
22,8	61,7	1 832,2	1 916,8	123,6	145,9	104,4	341,9	592,2	114,0	2 989,5	120,1	37,3	106,5	II
23,4	62,3	1 868,4	1 954,1	125,7	147,7	100,6	342,7	591,0	115,1	3 034,6	122,1	40,7	116,5	III
23,0	61,2	1 901,6	1 985,9	127,8	144,4	100,7	345,2	590,3	115,1	3 070,5	123,6	39,2	112,0	III ⁴⁾

Kotitaloudet												Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt		
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto					Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %					
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
1,1	1,6	37,2	40,0	10,2	3,9	2,5	-0,2	6,2	5,8	53,0	8,7	-1,4	5,2	2000 II
0,0	0,7	32,9	33,6	9,0	-1,7	-0,9	2,0	-0,6	5,0	44,0	8,0	0,0	3,9	III
0,2	-0,6	42,5	42,1	8,6	4,5	2,1	0,5	7,0	3,6	56,0	7,4	0,6	2,0	IV
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
-0,4	-0,9	31,2	29,9	8,3	0,2	2,6	1,8	4,5	3,0	30,6	6,6	-1,0	-4,8	2001 I
0,6	0,5	32,1	33,2	7,7	1,9	-2,0	5,9	5,8	2,9	48,1	6,3	3,5	8,1	II
-0,4	-1,1	33,3	31,8	7,5	-3,3	0,3	3,2	0,1	3,0	36,8	5,9	-1,6	4,0	III ⁴⁾

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot				Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt						
	Yhteensä ²⁾				Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾
	Yön yli	Määräaikaiset	Repot	Yön yli		Määräaikaiset	Repot	Osa-valtiohallinto	Paikallishallinto			Sosiaaliturvarahastot				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	438,2	162,2	183,0	87,4	131,0	458,8	35,4	407,1	13,1	110,9	130,2	28,1	58,6	52,7	269,6	102,6
II	428,2	164,5	181,6	76,8	129,9	460,7	34,6	411,0	11,6	111,4	146,0	31,7	62,7	59,3	299,6	114,0
III	427,3	158,6	187,0	76,6	129,8	464,4	34,1	413,7	12,9	111,6	159,2	30,3	63,2	57,8	310,5	117,8
IV	431,1	153,6	198,9	74,0	131,0	477,6	40,6	418,5	15,3	114,8	164,5	30,6	68,2	53,2	316,5	120,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	433,0	153,0	200,2	75,2	-	479,9	40,7	418,5	17,5	-	166,2	30,6	69,1	55,1	321,0	-
2001 I	441,9	151,8	194,2	91,2	133,4	483,5	38,2	423,0	18,8	115,7	150,3	30,9	65,0	57,2	303,5	113,4
II	455,4	164,3	195,9	89,3	136,3	486,1	41,4	424,0	16,9	116,3	164,3	31,5	66,8	60,8	323,4	120,9
III ^(p)	456,2	163,0	202,0	86,0	134,1	487,6	39,4	426,7	17,7	116,7	153,7	33,3	67,6	60,6	315,1	117,8

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot				Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt						
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yön yli	Määräaikaiset	Repot	Yön yli		Määräaikaiset	Repot	Osa-valtiohallinto	Paikallishallinto			Sosiaaliturvarahastot				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 II	-3,8	2,3	4,9	-10,6	7,2	1,9	0,3	2,8	-1,5	6,9	15,8	3,6	4,1	6,5	30,0	17,7
III	-0,1	-5,8	6,1	-0,2	10,1	1,0	-0,7	0,3	1,3	5,7	13,3	-1,4	-0,4	-1,5	10,0	18,2
IV	3,9	-4,9	11,9	-2,6	8,9	13,2	6,5	4,8	2,4	6,1	5,3	0,4	5,0	-4,6	6,1	12,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	7,7	-2,5	-5,9	16,0	1,8	3,7	-2,5	4,5	1,3	4,3	-15,6	0,1	-4,1	2,1	-17,5	10,6
II	9,6	12,4	-2,1	-1,8	4,9	2,8	3,4	1,0	-1,9	4,5	13,9	0,5	1,9	3,6	19,9	6,1
III ^(p)	-7,2	-1,3	-1,9	-3,3	3,3	1,5	-1,9	2,7	0,9	4,6	-10,6	1,9	0,7	-0,3	-8,3	0,0

Lähde: EKP.

- 1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- 2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾ 12
2000 I	440,2	291,9	24,4	31,1	787,7	101,4	887,1	1 090,7	1 274,7	42,4	3 294,9	102,2
II	459,7	307,7	24,1	26,9	818,4	104,6	888,2	1 095,1	1 254,6	46,6	3 284,5	101,8
III	464,2	329,5	24,7	25,0	843,4	106,4	874,4	1 109,7	1 235,3	51,6	3 270,9	101,4
IV	497,4	324,6	24,1	26,3	872,4	111,5	907,1	1 131,5	1 241,4	57,1	3 337,0	103,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 tammi 1.	504,5	337,9	24,2	30,5	897,2	-	910,6	1 154,0	1 292,3	69,6	3 426,6	-
2001 I	478,9	349,2	24,1	32,4	884,6	108,9	906,2	1 192,3	1 287,0	78,9	3 464,5	104,6
II	514,5	335,7	24,4	32,1	906,7	111,3	947,4	1 198,7	1 293,5	82,5	3 522,0	106,4
III ⁴⁾	515,1	322,1	25,4	35,5	898,1	112,5	964,8	1 203,7	1 304,9	84,5	3 557,8	107,5

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteistöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
	Yön yli 1	Määrä- aikaiset 2	Irti- sanomis- ehtoiset 3	Repot 4	Yhteensä 5	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 6	Yön yli 7	Määrä- aikaiset 8	Irti- sanomis- ehtoiset 9	Repot 10	Yhteensä 11	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , % 12
2000 II	19,8	9,5	-0,3	-4,3	24,8	8,2	2,2	4,4	-21,2	4,2	-10,3	1,2
III	0,3	14,1	1,3	-2,0	13,7	8,9	-13,8	14,6	-19,6	5,0	-13,8	1,0
IV	36,8	2,8	-0,6	1,3	40,3	11,1	32,8	22,5	6,4	5,5	67,1	1,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-28,3	6,9	-0,1	1,8	-19,8	7,4	-4,6	37,8	-5,8	9,3	36,7	2,4
II	32,9	-13,4	0,3	-0,4	19,4	6,4	41,1	6,4	6,2	3,6	57,4	4,4
III ⁴⁾	4,1	0,5	1,0	3,5	9,1	5,7	17,3	5,0	11,7	2,0	36,0	6,0

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskelmistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 1998 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	943,8	94,0	79,4	405,7	485,1	119,2	1 428,8	101,2	129,4	147,5	291,7	152,1	443,7	106,4	573,2	114,0
II	977,7	97,1	81,0	399,0	480,0	118,7	1 457,7	103,3	153,0	152,8	302,8	161,3	464,1	107,8	617,1	116,0
III	979,4	94,4	79,3	441,4	520,7	123,3	1 500,0	102,7	168,2	160,9	321,5	175,4	496,9	110,1	665,1	119,5
IV	945,4	93,4	78,9	445,6	524,5	127,9	1 469,8	103,3	171,1	172,5	290,6	183,7	474,3	109,2	645,4	120,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 tammi 1.	964,1	-	78,9	449,3	528,2	-	1 492,2	-	171,3	-	296,2	184,0	480,2	-	651,5	-
2001 I	1 051,5	100,5	76,3	517,9	594,2	143,1	1 645,7	112,7	188,8	188,1	285,7	204,8	490,4	113,2	679,3	127,1
II	1 071,3	100,7	78,9	519,3	598,2	141,1	1 669,5	112,3	205,1	200,5	294,3	208,0	502,3	114,0	707,4	130,0
III ^(p)	1 082,0	104,5	75,4	527,5	602,9	147,0	1 684,9	116,7	204,1	205,5	275,4	209,6	485,0	113,8	689,1	130,8

2. Virrat⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 II	31,0	-6,4	2,2	-4,1	-2,0	4,3	29,0	-3,1	4,7	9,6	10,1	-4,3	5,8	12,7	10,5	12,1
III	-27,3	-2,6	-1,7	20,5	18,8	8,3	-8,6	0,9	8,1	23,2	17,1	-6,9	10,2	13,0	18,3	15,3
IV	-9,9	3,7	-0,7	19,9	19,2	10,4	9,3	6,0	12,2	26,7	-31,5	27,3	-4,2	7,2	8,0	11,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	70,9	6,8	3,7	58,9	62,6	20,1	133,5	11,3	15,4	27,5	5,3	12,1	17,3	6,4	32,8	11,5
II	3,0	3,7	2,6	-11,2	-8,6	18,9	-5,6	8,7	12,4	31,2	9,1	-5,6	3,5	5,8	15,9	12,1
III ^(p)	40,1	10,7	-3,5	28,6	25,2	19,2	65,3	13,7	5,2	27,7	-19,5	18,5	-1,0	3,3	4,2	9,5

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			
Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Joulukuu 1998 = 100 ³⁾	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
47,4	198,5	64,4	154,9	111,8	170,5	1 534,6	124,7	71,4	463,4	534,8	127,6	2 069,4	125,5	2000 I	
50,8	205,0	67,5	160,7	118,3	176,5	1 505,6	122,4	77,2	470,1	547,3	130,7	2 052,9	124,5	II	
58,0	226,4	81,4	191,2	139,4	203,5	1 578,2	123,5	81,7	526,3	608,0	140,2	2 186,2	127,8	III	
61,6	241,8	80,0	193,9	141,6	210,9	1 550,8	125,1	84,6	504,0	588,6	139,1	2 139,4	128,7	IV	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
62,3	-	80,2	-	142,5	-	1 553,8	-	85,6	506,6	592,2	-	2 146,0	-	2001 tammi 1.	
65,1	252,2	93,9	227,9	159,1	235,8	1 781,6	140,8	89,3	577,1	666,4	154,1	2 448,0	144,2	2001 I	
61,1	236,5	97,2	234,4	158,3	233,8	1 817,3	140,8	94,8	587,0	681,9	155,0	2 499,2	144,5	II	
63,5	245,4	90,4	217,3	153,9	226,7	1 717,7	137,6	93,7	581,9	675,6	158,0	2 393,3	142,8	III ^(p)	

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
1,6	41,6	2,4	29,2	4,0	34,0	-29,2	4,3	5,8	7,3	13,1	16,7	-16,2	7,3	2000 II	
5,3	31,1	12,8	64,4	18,1	49,1	14,5	9,7	4,4	35,5	40,0	22,2	54,4	12,9	III	
4,0	47,8	1,2	47,1	5,1	47,4	20,1	12,4	3,0	-7,9	-4,9	17,7	15,2	13,8	IV	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2,7	27,1	14,0	47,1	16,7	38,3	194,9	12,9	3,5	60,1	63,5	20,8	258,4	14,9	2001 I	
-4,1	15,3	2,7	45,9	-1,4	32,4	0,2	15,1	5,6	-1,5	4,1	18,6	4,3	16,1	II	
2,3	8,4	-7,1	13,7	-4,8	11,4	-42,0	11,4	-1,1	14,2	13,1	12,7	-28,9	11,7	III ^(p)	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 I	3 932,0	3 496,3	55,0	380,8	265,7	32,4	60,5	22,2	5 249,2	5 074,6	30,5	144,1	105,1	17,6	11,9	9,5
II	4 055,9	3 620,9	52,8	382,2	265,1	34,7	62,2	20,1	5 291,3	5 111,2	27,9	152,3	113,0	17,1	13,2	9,0
III	3 945,3	3 485,3	57,9	402,1	279,2	38,1	64,9	19,9	5 316,4	5 127,4	29,1	160,0	121,0	16,5	12,5	10,1
IV	3 949,6	3 526,2	47,5	376,0	265,0	34,4	61,0	15,6	5 434,6	5 256,4	27,3	150,9	115,1	14,6	11,3	9,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 059,5	3 558,8	55,4	445,3	316,6	40,2	67,8	20,7	5 578,1	5 367,8	31,2	179,2	130,8	23,8	12,3	12,2
II	4 072,3	3 585,9	52,8	433,6	309,0	40,3	65,4	19,0	5 693,6	5 480,6	30,7	182,2	133,5	24,0	11,6	13,2
III ³⁾	4 092,2	3 613,9	47,7	430,6	302,8	38,7	70,8	18,4	5 714,6	5 515,8	28,1	170,8	125,0	22,6	11,0	12,2

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 I	1 534,6	605,0	151,1	778,5	615,6	66,4	65,9	30,6	534,8	244,3	51,4	239,1	195,4	21,6	11,4	10,8
II	1 505,6	598,2	134,1	773,2	614,1	61,0	63,2	34,9	547,3	243,5	52,1	251,7	203,8	22,0	15,1	10,7
III	1 578,2	611,6	145,6	821,0	661,9	63,3	63,4	32,4	608,0	252,8	61,0	294,2	245,5	23,1	13,8	11,8
IV	1 550,8	590,9	126,8	833,2	684,3	53,1	65,7	30,1	588,6	254,1	64,0	270,5	225,5	20,5	12,3	12,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 781,6	698,5	142,6	940,5	776,8	66,4	65,8	31,5	666,4	295,7	70,6	300,1	255,9	17,6	14,2	12,4
II	1 817,3	690,0	133,8	993,5	815,3	72,9	73,1	32,2	681,9	286,7	73,2	322,0	274,1	19,3	13,6	14,9
III ³⁾	1 717,7	667,7	136,5	913,2	748,3	59,2	76,2	29,5	675,6	294,4	68,9	312,3	263,0	18,4	15,9	15,0

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit

	Velkapaperit								Rahamarkkinapaperit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut
2000 I	2 425,6	2 139,7	43,1	242,8	136,3	53,8	33,8	18,8	250,5	226,0	1,8	22,7	14,5	4,6	2,0	1,7
II	2 482,6	2 185,5	40,6	256,6	145,5	58,9	33,6	18,6	262,8	234,9	1,4	26,4	17,2	5,4	2,5	1,4
III	2 554,8	2 226,6	47,7	280,5	158,2	65,3	37,4	19,7	272,2	233,6	2,2	36,4	26,6	5,7	2,8	1,3
IV	2 566,9	2 246,0	46,5	274,4	157,3	62,1	35,4	19,7	262,2	215,8	2,4	44,1	34,0	5,6	2,9	1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	2 667,6	2 327,9	48,3	291,4	172,0	61,5	37,5	20,5	278,5	227,8	2,1	48,6	41,6	3,0	2,6	1,5
II	2 731,2	2 358,2	53,9	319,1	189,2	69,4	39,6	20,8	275,5	227,0	4,3	44,2	35,8	4,7	2,5	1,1
III ³⁾	2 746,5	2 380,3	54,0	312,2	184,4	67,4	39,3	21,1	265,1	217,9	4,3	42,9	34,9	4,5	2,4	1,1

Lähde: EKP.

- 1) Kantoja ei ole puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten tai valuuttakurssimuutosten aiheuttamista eroista. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.
- 2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.
- 3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	3 935,1	-	-	-	-	-	-	6 528,3	6 261,4	33,9	233,0	128,2	35,1	65,9	3,7	
II	4 025,6	-	-	-	-	-	-	6 681,9	6 388,6	35,4	257,9	144,7	38,4	70,5	4,3	
III	3 935,6	-	-	-	-	-	-	6 796,5	6 485,5	34,8	276,3	155,8	44,4	72,1	4,0	
IV	3 938,0	-	-	-	-	-	-	6 926,6	6 622,4	32,4	271,8	151,6	41,2	74,3	4,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	4 081,4	-	-	-	-	-	-	7 125,6	6 782,4	35,1	308,1	182,3	45,4	74,9	5,6	
II	4 089,3	-	-	-	-	-	-	7 223,0	6 856,8	29,4	336,9	204,6	51,7	74,0	6,5	
III ^(p)	4 086,7	-	-	-	-	-	-	7 249,3	6 905,6	29,6	314,2	180,9	51,7	75,6	5,9	

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	871,9	834,7	11,6	25,5	16,4	5,0	2,4	1 449,6	1 417,1	4,8	27,6	14,2	11,3	1,2	0,8	
II	897,5	858,2	12,5	26,9	17,8	4,9	2,6	1 411,0	1 377,3	6,0	27,6	14,7	10,5	1,6	0,9	
III	943,4	898,7	10,6	34,1	24,5	5,3	2,5	1 386,6	1 353,3	3,6	29,7	16,6	11,0	1,2	0,9	
IV	935,3	895,0	10,8	29,5	19,7	5,9	2,1	1 354,6	1 320,7	5,6	28,2	16,7	9,7	1,0	0,9	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	971,2	931,2	9,5	30,4	20,6	6,3	1,7	1 452,7	1 413,1	3,6	36,0	21,2	13,1	1,1	0,6	
II	993,4	950,7	10,7	32,0	22,1	6,5	1,6	1 506,3	1 464,7	4,7	36,9	21,7	13,3	1,1	0,8	
III ^(p)	1 000,9	961,1	9,9	30,0	20,6	6,2	1,6	1 517,7	1 478,8	4,2	34,7	20,3	12,5	1,2	0,7	

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	943,8	422,9	95,5	425,4	306,9	49,3	33,0	36,2	485,1	154,7	40,8	289,6	248,9	13,9	20,4	6,3
II	977,7	462,7	92,2	422,8	308,2	44,9	33,2	36,4	480,0	149,6	41,6	288,8	246,6	14,1	21,4	6,8
III	979,4	445,9	90,9	442,6	331,9	42,1	33,8	34,8	520,7	156,0	46,1	318,5	273,9	14,5	23,3	6,9
IV	945,4	410,0	89,2	446,2	337,8	44,1	32,6	31,7	524,5	163,3	45,3	315,8	271,2	11,5	25,9	7,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	1 051,5	468,3	98,6	484,5	365,8	46,3	34,5	37,0	594,2	198,2	48,6	347,4	301,2	11,9	26,2	8,0
II	1 071,3	473,2	103,0	495,2	376,1	47,3	36,7	35,0	598,2	184,4	47,7	366,0	318,4	12,1	26,9	8,6
III ^(p)	1 082,0	485,9	102,8	493,2	377,2	42,7	39,8	33,5	602,9	201,9	46,8	354,2	306,7	12,6	26,0	8,9

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ³⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2000 I	129,4	53,2	8,6	67,6	51,7	7,8	3,0	5,1	443,7	94,9	27,8	321,1	279,3	27,1	5,6	9,1
II	153,0	64,8	8,3	79,8	63,7	7,9	2,7	5,5	464,1	95,7	28,3	340,1	299,4	26,9	4,5	9,3
III	168,2	62,4	15,3	90,4	75,1	8,2	2,7	4,4	496,9	109,1	32,2	355,6	312,0	30,3	4,2	9,0
IV	171,1	61,1	19,7	90,3	75,6	7,7	2,4	4,6	474,3	111,5	31,7	331,0	290,6	27,1	3,6	9,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001 I	188,8	64,8	22,7	101,3	87,1	7,3	2,3	4,6	490,4	120,8	24,4	345,3	306,8	25,7	2,7	10,1
II	205,1	71,9	25,1	108,1	94,1	6,8	2,5	4,8	502,3	121,0	25,7	355,7	315,8	26,9	3,0	9,9
III ^(p)	204,1	77,9	24,7	101,5	89,5	5,9	2,3	3,7	485,0	127,2	26,0	331,6	293,9	26,1	3,8	7,7

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

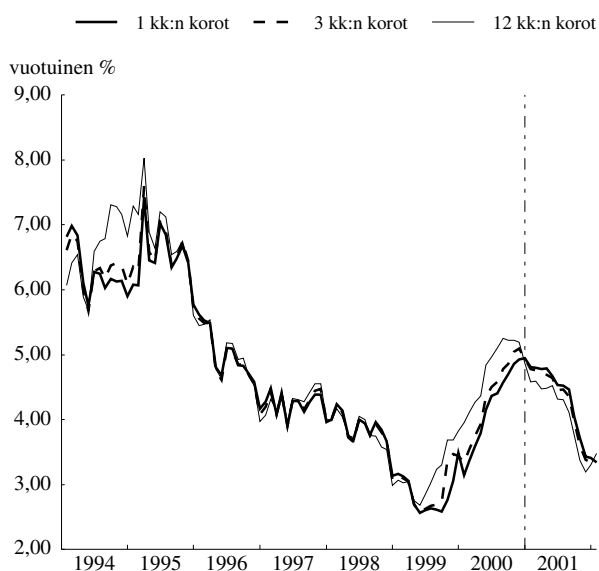
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2, 3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1997	3,98	4,23	4,24	4,25	4,28	5,76	0,62
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2001 tammi	4,75	4,81	4,77	4,68	4,58	5,73	0,50
helmi							
maalis	4,99	4,80	4,76	4,67	4,59	5,35	0,41
huhti	4,78	4,78	4,71	4,58	4,47	4,96	0,19
touko	5,06	4,79	4,69	4,57	4,49	4,63	0,10
kesä	4,65	4,67	4,64	4,57	4,53	4,11	0,07
heinä	4,54	4,53	4,45	4,35	4,31	3,83	0,07
elo	4,51	4,52	4,47	4,39	4,31	3,75	0,08
syys	4,49	4,46	4,35	4,22	4,11	3,56	0,08
loka	3,99	4,05	3,98	3,88	3,77	3,03	0,06
marras	3,97	3,72	3,60	3,46	3,37	2,40	0,08
joulu	3,51	3,43	3,39	3,26	3,20	2,10	0,08
2002 tammi	3,34	3,42	3,34	3,26	3,30	1,92	0,08
tammi	3,29	3,35	3,34	3,34	3,48	1,82	0,09
2002 tammi 4.	3,45	3,36	3,29	3,27	3,37	1,87	0,09
11.	3,34	3,35	3,35	3,35	3,50	1,83	0,09
18.	3,31	3,35	3,35	3,35	3,48	1,77	0,09
25.	3,31	3,35	3,38	3,42	3,61	1,87	0,09
helmi 1.	3,32	3,35	3,38	3,42	3,63	1,92	0,09

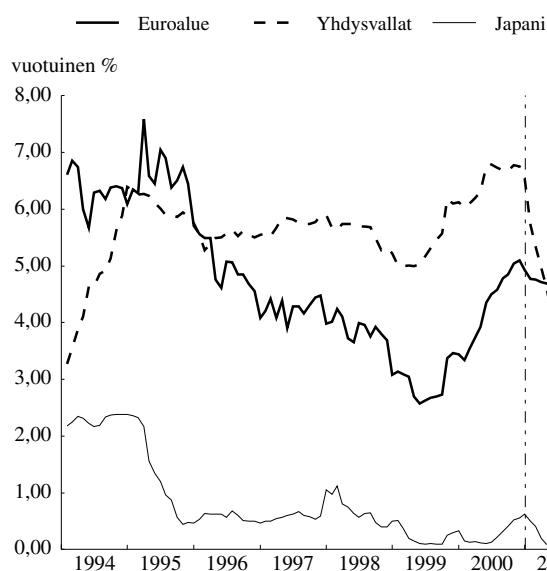
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eoniakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja siitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

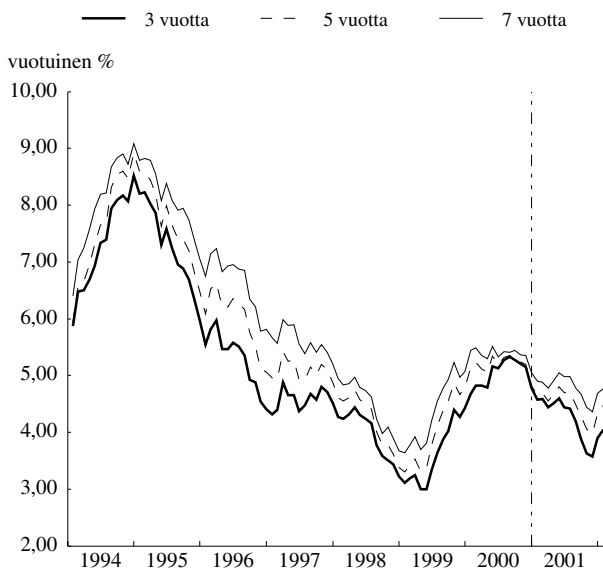
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani	
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7	
1997	4,33	4,51	4,87	5,20	5,99	6,45	2,15	
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30	
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75	
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76	
2001	4,11	4,23	Euroalueen laajeneminen 4,49		4,79	5,03	5,01	1,34
2001 tammi	4,55	4,57	4,67	4,90	5,01	5,14	1,54	
helmi	4,56	4,59	4,69	4,88	5,02	5,10	1,43	
maalis	4,44	4,44	4,56	4,78	4,94	4,89	1,19	
huhti	4,49	4,51	4,66	4,90	5,10	5,13	1,36	
touko	4,56	4,60	4,80	5,05	5,26	5,37	1,28	
kesä	4,39	4,44	4,70	4,99	5,21	5,26	1,19	
heinä	4,33	4,42	4,70	4,99	5,25	5,23	1,33	
elo	4,11	4,19	4,49	4,78	5,06	4,97	1,36	
syys	3,77	3,89	4,29	4,67	5,04	4,76	1,40	
loka	3,44	3,63	4,05	4,44	4,82	4,55	1,36	
marras	3,36	3,58	3,98	4,37	4,67	4,61	1,33	
joulu	3,66	3,90	4,33	4,68	4,96	5,07	1,35	
2002 tammi	3,84	4,04	4,48	4,76	5,02	5,00	1,42	
2002 tammi 4.	3,73	4,00	4,46	4,80	5,09	5,16	1,40	
11.	3,83	4,01	4,44	4,71	4,97	4,92	1,40	
18.	3,82	4,00	4,43	4,71	4,97	4,93	1,43	
25.	4,05	4,24	4,66	4,91	5,14	5,11	1,47	
2002 helmi 1.	3,98	4,16	4,57	4,82	5,03	5,00	1,50	

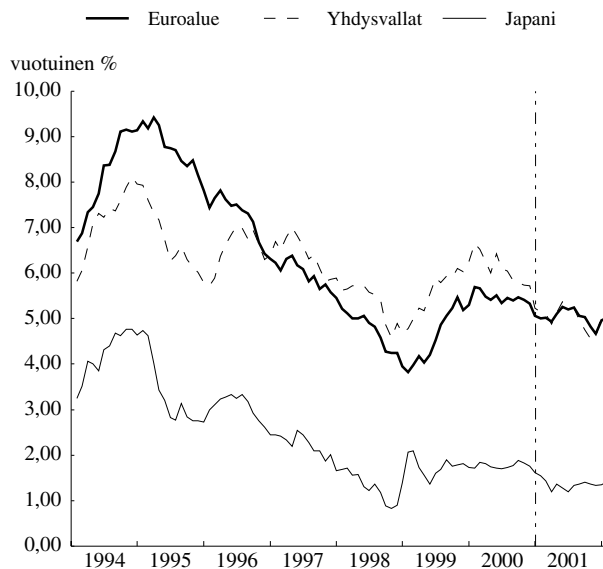
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

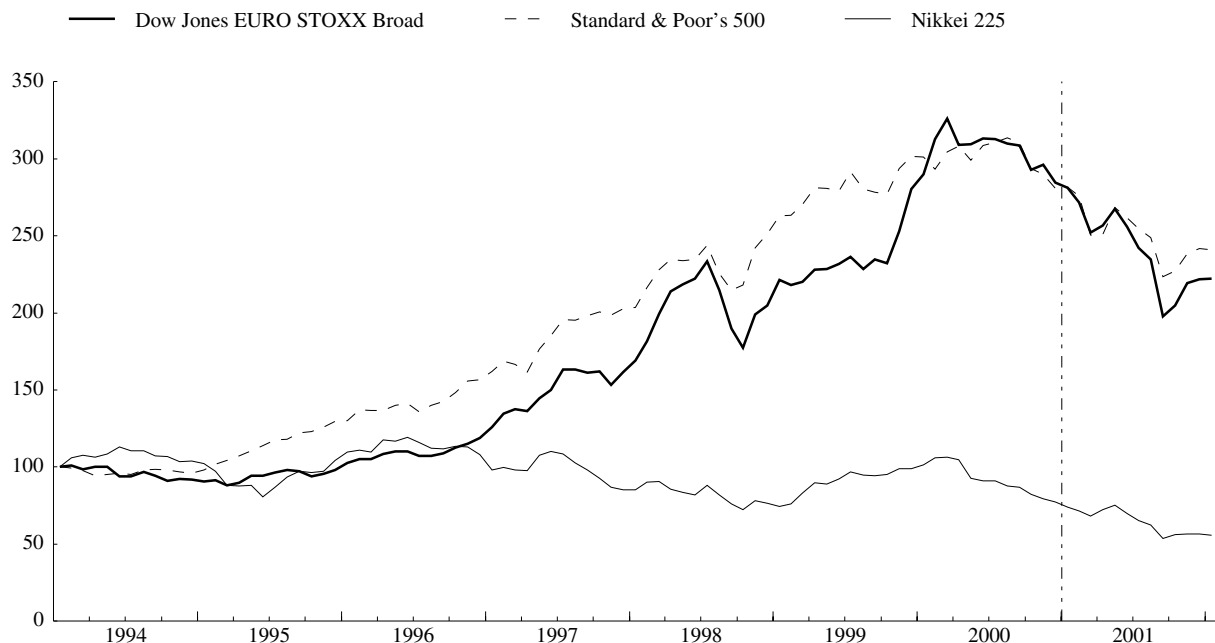
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani		
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit													
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sykli- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi	Nikkei 225 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			
1997	207,6	2 319,6	233,4	191,9	231,9	227,3	184,4	168,0	227,7	205,5	324,1	301,7	873,9	18 373,4		
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4		
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9		
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8		
2001	tammi	390,2	4 729,7	317,3	261,6	314,4	339,7	371,9	354,0	792,1	318,7	727,8	524,3	1 334,2	13 739,7	
	helmi	377,1	4 525,9	320,2	260,4	319,0	349,5	364,5	355,7	656,6	317,8	654,4	549,5	1 305,5	13 274,1	
	maalis	349,9	4 199,2	311,0	241,7	305,7	340,6	334,5	334,5	567,8	300,6	602,9	524,7	1 186,8	12 684,9	
	huhti	356,3	4 305,2	308,4	242,6	304,8	352,5	339,4	329,9	587,4	311,5	635,0	534,6	1 189,2	13 436,7	
	touko	370,8	4 481,8	316,5	258,9	312,0	371,8	345,9	345,9	662,4	311,0	623,9	553,2	1 270,7	14 014,3	
	kesä	355,1	4 289,7	306,4	241,8	316,9	379,2	341,0	328,6	553,5	320,9	538,3	580,1	1 238,7	12 974,9	
	heinä	336,2	4 037,8	302,7	233,8	316,6	349,9	328,2	306,5	449,5	324,2	512,0	565,7	1 205,9	12 140,1	
	elo	325,8	3 884,7	287,9	226,3	309,0	346,6	322,4	303,6	426,5	324,2	453,6	549,3	1 178,3	11 576,2	
	syys	274,3	3 277,0	253,2	176,7	284,2	315,8	265,9	253,2	325,4	298,7	366,5	509,2	1 058,7	9 974,7	
	loka	284,4	3 440,9	260,5	180,4	281,1	322,5	269,9	253,7	373,4	302,7	418,9	539,7	1 076,6	10 428,8	
	marras	304,2	3 674,4	281,3	202,1	286,7	313,7	287,5	270,6	464,5	297,0	473,2	528,8	1 130,3	10 519,7	
	joulu	308,0	3 708,4	286,2	209,9	288,8	313,0	285,6	282,2	496,4	286,4	480,9	520,9	1 144,9	10 490,8	
2002	tammi	308,5	3 690,1	293,2	210,8	287,8	320,2	286,3	281,8	494,5	291,1	459,7	524,8	1 140,5	10 338,5	
2002	tammi	4.	317,5	3 820,4	298,1	220,4	290,5	322,2	290,7	290,4	530,6	288,0	497,9	521,9	1 172,5	10 871,5
	11.	309,5	3 696,7	294,0	213,7	283,7	319,0	285,1	286,2	507,4	288,5	462,1	521,8	1 145,6	10 441,6	
	18.	305,2	3 639,3	289,9	207,8	285,3	314,2	285,0	278,8	481,2	293,7	450,9	528,1	1 138,9	10 293,3	
	25.	309,4	3 701,3	297,2	207,2	288,3	328,8	289,4	277,3	490,1	295,2	454,5	528,9	1 133,3	10 144,1	
	helmi	1.	308,6	3 682,7	299,9	207,1	291,9	337,1	285,8	281,0	494,8	296,5	435,2	511,9	1 122,2	9 791,4

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittaiset tiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

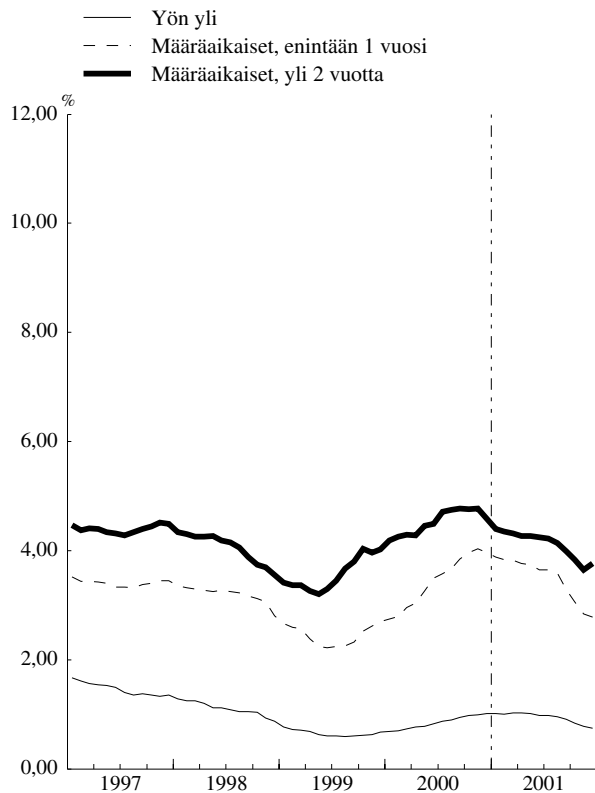
Pankkien luotto- ja talletuskorot

(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

		Talletuskorot						Luottokorot			
		Yön yli	Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet	
			Enintään 1 vuosi	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Kulutus- luotot	Asunto- luotot
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1998		1,10	3,20	3,22	4,06	2,61	3,25	6,73	5,80	10,05	5,87
1999		0,65	2,44	2,45	3,57	2,15	2,76	5,65	5,10	9,40	5,29
2000		0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,86	6,34
2000	joulu	1,01	3,96	3,96	4,58	2,49	4,21	7,18	6,45	10,19	6,43
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	1,01	3,88	3,88	4,39	2,52	4,01	7,19	6,40	10,32	6,29
	helmi	1,01	3,84	3,83	4,35	2,50	3,99	7,11	6,44	10,26	6,24
	maalis	1,02	3,82	3,82	4,32	2,50	3,99	7,04	6,32	10,22	6,18
	huhti	1,03	3,76	3,76	4,26	2,50	3,91	7,07	6,34	10,24	6,14
	touko	1,01	3,75	3,74	4,27	2,48	3,91	7,03	6,34	10,22	6,17
	kesä	0,98	3,65	3,65	4,25	2,45	3,85	6,97	6,25	10,17	6,13
	heinä	0,97	3,65	3,65	4,22	2,44	3,80	6,90	6,20	10,10	6,05
	elo	0,96	3,59	3,59	4,14	2,40	3,68	6,89	6,19	10,16	5,96
	syys	0,91	3,28	3,28	3,98	2,36	3,33	6,71	6,07	10,08	5,86
	loka	0,84	3,06	3,06	3,84	2,29	3,01	6,46	5,82	9,99	5,65
	marras	0,78	2,84	2,83	3,65	2,19	2,75	6,31	5,71	9,86	5,48
	joulu	0,75	2,78	2,78	3,77	2,15	2,79	6,16	5,69	9,82	5,52

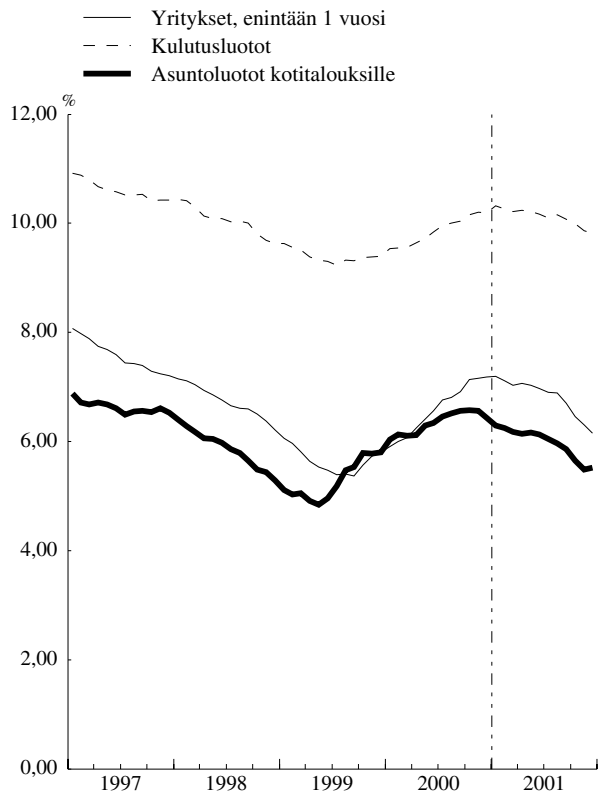
Talletuskorot

(kuukausittain)

Luottokorot

(kuukausittain)

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luotto-kannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	302,1	302,4	-0,3	686,5	283,8	290,2	-6,4	612,8	18,4	12,2
	joulu	246,0	278,8	-32,8	653,6	229,7	264,5	-34,8	578,8	16,3	14,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	376,4	346,8	29,6	687,5	358,6	326,2	32,4	616,0	17,7	20,6
	helmi	404,6	390,7	13,9	702,7	383,9	373,5	10,4	626,0	20,7	17,2
	maalis	452,8	436,5	16,3	722,9	432,7	417,8	14,9	643,3	20,1	18,7
	huhti	441,9	431,8	10,1	733,8	424,2	412,8	11,5	654,5	17,6	19,0
	touko	478,1	480,7	-2,6	735,8	456,9	460,2	-3,3	652,5	21,2	20,5
	kesä	410,7	418,8	-8,1	726,9	388,1	395,7	-7,6	643,3	22,7	23,2
	heinä	393,5	385,8	7,7	735,0	370,3	365,3	5,0	649,7	23,2	20,5
	elo	423,1	418,1	5,0	738,5	404,6	400,0	4,6	655,2	18,4	18,1
	syys	396,3	399,8	-3,5	734,9	374,1	376,3	-2,2	653,5	22,2	23,5
	loka	498,1	494,1	4,1	742,0	480,1	470,9	9,2	663,0	18,0	23,2
	marras	486,8	489,7	-2,9	740,7	460,3	466,5	-6,2	656,7	26,4	23,1

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	107,3	79,7	27,6	6 460,7	92,7	67,3	25,3	5 895,4	14,7	12,4
	joulu	102,0	103,6	-1,6	6 437,6	88,4	87,8	0,6	5 898,8	13,6	15,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	153,4	144,5	8,9	6 535,8	136,1	132,2	4,0	5 993,7	17,2	12,3
	helmi	139,6	85,6	53,9	6 590,5	117,1	70,5	46,5	6 042,3	22,5	15,1
	maalis	155,9	102,2	53,7	6 654,7	127,8	87,1	40,6	6 085,0	28,1	15,0
	huhti	114,9	74,1	40,8	6 694,3	98,2	64,6	33,6	6 118,2	16,7	9,5
	touko	134,9	80,9	54,0	6 765,6	117,4	68,0	49,4	6 167,8	17,5	12,8
	kesä	137,6	78,5	59,1	6 820,0	116,5	58,8	57,7	6 223,9	21,1	19,7
	heinä	140,1	98,5	41,6	6 852,1	123,9	85,5	38,5	6 262,5	16,2	13,1
	elo	89,2	74,0	15,2	6 855,5	75,7	62,8	12,9	6 274,1	13,5	11,2
	syys	128,4	110,1	18,2	6 875,7	112,6	92,3	20,3	6 294,9	15,8	17,8
	loka	142,8	106,1	36,8	6 915,0	122,6	91,4	31,2	6 326,4	20,2	14,6
	marras	133,0	95,4	37,6	6 956,3	106,8	86,0	20,8	6 347,4	26,2	9,4

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset	Liikkeeseen-laskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseen-laskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	409,4	382,1	27,3	7 147,2	376,4	357,5	18,9	6 508,2	33,0	24,6
	joulu	348,0	382,4	-34,4	7 091,2	318,0	352,2	-34,2	6 477,6	30,0	30,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	529,7	491,3	38,5	7 223,3	494,8	458,4	36,4	6 609,7	35,0	32,9
	helmi	544,2	476,3	67,8	7 293,2	501,0	444,0	56,9	6 668,3	43,2	32,3
	maalis	608,6	538,7	69,9	7 377,6	560,5	504,9	55,5	6 728,3	48,2	33,7
	huhti	556,8	505,9	50,9	7 428,1	522,5	477,4	45,1	6 772,7	34,3	28,5
	touko	613,0	561,6	51,4	7 501,4	574,3	528,3	46,1	6 820,3	38,6	33,3
	kesä	548,3	497,3	51,0	7 546,9	504,5	454,4	50,1	6 867,2	43,8	42,9
	heinä	533,7	484,3	49,3	7 587,1	494,3	450,8	43,4	6 912,3	39,4	35,5
	elo	512,2	492,0	20,2	7 594,1	480,3	462,8	17,5	6 929,3	31,9	29,2
	syys	524,6	509,9	14,7	7 610,6	486,6	468,6	18,1	6 948,3	38,0	41,4
	loka	641,0	600,1	40,8	7 657,0	602,7	562,3	40,4	6 989,3	38,2	37,8
	marras	619,8	585,1	34,7	7 697,1	567,2	552,5	14,7	7 004,1	52,6	32,5

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmoitusten määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
6,1	73,7	16,6	8,5	8,1	60,8	300,3	298,6	1,7	673,5	2000	marras
2,0	74,8	21,1	7,0	14,0	74,8	250,7	271,5	-20,8	653,6		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
-2,8	71,5	12,9	29,3	-16,4	58,5	371,6	355,5	16,0	674,5	2001	tammi
3,5	76,7	12,5	13,1	-0,5	57,9	396,4	386,6	9,9	684,0		helmi
1,4	79,6	26,3	6,3	20,0	78,0	459,0	424,1	34,9	721,3		maalis
-1,4	79,3	7,2	29,2	-22,0	55,9	431,4	441,9	-10,5	710,4		huhti
0,7	83,3	11,8	13,5	-1,7	54,2	468,8	473,7	-5,0	706,7		touko
-0,5	83,6	25,1	9,8	15,2	69,5	413,1	405,5	7,6	712,8		kesä
2,7	85,3	6,2	25,5	-19,3	50,2	376,6	390,8	-14,3	699,9		heinä
0,3	83,3	9,9	14,7	-4,8	45,4	414,6	414,7	-0,2	700,6		elo
-1,3	81,4	22,0	12,0	10,0	55,4	396,1	388,3	7,8	708,9		syys
-5,2	79,1		loka
3,3	84,0		marras

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,3	565,3	17,2	6,8	10,4	706,2	109,9	74,1	35,7	6 601,6	2000	marras
-2,2	538,9	17,0	7,1	10,0	716,1	105,4	94,8	10,6	6 614,9		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
4,9	542,1	16,3	6,7	9,6	713,0	152,5	138,9	13,6	6 706,7	2001	tammi
7,4	548,3	36,3	13,0	23,2	736,0	153,3	83,6	69,8	6 778,2		helmi
13,0	569,7	37,0	8,1	29,0	764,9	164,8	95,2	69,6	6 849,9		maalis
7,2	576,2	20,0	6,7	13,3	778,1	118,2	71,4	46,9	6 896,2		huhti
4,7	597,8	27,0	10,4	16,6	794,5	144,4	78,4	65,9	6 962,3		touko
1,4	596,1	33,6	8,7	24,8	819,5	150,1	67,5	82,5	7 043,5		kesä
3,2	589,5	14,8	5,8	9,0	828,8	138,7	91,3	47,5	7 091,4		heinä
2,3	581,4	12,9	6,0	6,9	835,9	88,6	68,8	19,8	7 110,0		elo
-2,0	580,9	8,4	9,0	-0,6	835,3	121,0	101,3	19,7	7 130,1		syys
5,6	588,6		loka
16,8	608,9		marras

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
8,4	639,0	33,8	15,3	18,5	766,9	410,2	372,8	37,4	7 275,1	2000	marras
-0,2	613,6	38,1	14,1	24,0	790,9	356,1	366,3	-10,2	7 268,5		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2,1	613,6	29,3	36,0	-6,7	771,4	524,0	494,4	29,6	7 381,1	2001	tammi
10,9	625,0	48,8	26,1	22,7	793,9	549,8	470,1	79,6	7 462,2		helmi
14,4	649,3	63,4	14,4	49,0	842,9	623,8	519,3	104,5	7 571,2		maalis
5,8	655,4	27,2	35,9	-8,7	834,0	549,6	513,3	36,3	7 606,6		huhti
5,3	681,1	38,8	23,9	14,9	848,1	613,1	552,1	61,0	7 669,0		touko
0,9	679,7	58,6	18,5	40,1	889,0	563,2	473,0	90,2	7 756,2		kesä
5,9	674,8	21,0	31,3	-10,2	879,0	515,3	482,1	33,2	7 791,3		heinä
2,7	664,7	22,8	20,7	2,1	881,3	503,1	483,5	19,6	7 810,6		elo
-3,3	662,2	30,4	21,0	9,4	890,7	517,1	489,6	27,5	7 839,1		syys
0,4	667,7		loka
20,1	692,9		marras

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	612,8	254,4	4,6	87,0	263,9	3,0	60,8	28,1	20,3	11,0	
joulu	578,8	244,0	4,5	86,0	241,4	2,9	74,8	34,9	23,7	14,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	616,0	257,1	5,0	89,5	261,5	2,9	58,5	30,0	17,0	10,1	
helmi	626,0	260,3	4,9	93,2	265,4	2,2	57,9	30,6	16,0	10,0	
maalis	643,3	265,0	5,1	94,5	276,5	2,2	78,0	37,9	25,8	12,6	
huhti	654,5	269,2	5,5	92,4	285,3	2,2	55,9	26,8	18,5	9,7	
touko	652,5	261,0	5,5	99,4	284,1	2,4	54,2	26,5	18,0	8,8	
kesä	643,3	261,7	5,3	97,5	276,9	2,0	69,5	32,1	24,7	11,5	
heinä	649,7	259,4	5,1	100,8	280,8	3,6	50,2	25,3	17,3	6,7	
elo	655,2	255,0	4,4	106,4	285,9	3,6	45,4	23,1	15,7	5,8	
syys	653,5	252,2	4,1	105,9	287,5	3,7	55,4	27,1	22,2	5,5	
loka	663,0	262,0	3,8	109,8	284,0	3,4	
marras	656,7	251,4	3,9	106,7	291,2	3,6	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	5 895,4	2 175,6	239,7	285,4	3 089,2	105,5	706,2	169,1	220,4	64,6	
joulu	5 898,8	2 175,8	252,9	288,3	3 075,3	106,5	716,1	171,3	221,9	67,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	5 993,7	2 200,0	251,7	285,2	3 149,8	107,1	713,0	172,4	227,8	65,9	
helmi	6 042,3	2 230,0	257,8	289,2	3 156,5	108,8	736,0	183,5	233,3	75,4	
maalis	6 085,0	2 241,0	265,5	299,8	3 168,2	110,5	764,9	195,9	238,6	80,5	
huhti	6 118,2	2 247,7	271,2	303,8	3 182,7	112,7	778,1	198,7	246,1	82,8	
touko	6 167,8	2 255,7	281,2	312,8	3 204,6	113,4	794,5	204,6	252,3	88,5	
kesä	6 223,9	2 270,7	288,9	320,2	3 230,8	113,4	819,5	212,9	259,0	90,7	
heinä	6 262,5	2 289,5	306,0	322,7	3 228,8	115,5	828,8	215,5	264,5	92,7	
elo	6 274,1	2 289,4	307,4	329,2	3 229,7	118,3	835,9	216,6	271,4	93,4	
syys	6 294,9	2 296,1	311,3	327,7	3 237,3	122,5	835,3	217,4	272,2	92,8	
loka	6 326,4	2 311,5	322,1	324,4	3 240,9	127,5	
marras	6 347,4	2 315,2	329,6	332,4	3 241,0	129,3	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	6 508,2	2 429,9	244,3	372,4	3 353,1	108,5	766,9	197,2	240,7	75,6	
joulu	6 477,6	2 419,8	257,3	374,4	3 316,7	109,4	790,9	206,2	245,6	81,4	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	6 609,7	2 457,2	256,7	374,6	3 411,2	110,0	771,4	202,4	244,9	76,0	
helmi	6 668,3	2 490,3	262,7	382,4	3 421,9	111,0	793,9	214,2	249,3	85,4	
maalis	6 728,3	2 506,1	270,6	394,3	3 444,7	112,7	842,9	233,8	264,4	93,1	
huhti	6 772,7	2 516,9	276,7	396,2	3 467,9	114,8	834,0	225,5	264,6	92,5	
touko	6 820,3	2 516,7	286,8	412,2	3 488,7	115,8	848,8	231,0	270,3	97,3	
kesä	6 867,2	2 532,3	294,1	417,7	3 507,7	115,4	889,0	245,0	283,6	102,2	
heinä	6 912,3	2 548,9	311,1	423,5	3 509,7	119,1	879,0	240,8	281,7	99,4	
elo	6 929,3	2 544,4	311,8	435,6	3 515,6	121,9	881,3	239,7	287,1	99,2	
syys	6 948,3	2 548,3	315,4	433,7	3 524,8	126,2	890,7	244,5	294,3	98,3	
loka	6 989,3	2 573,5	325,9	434,1	3 524,9	130,9	
marras	7 004,1	2 566,6	333,4	439,0	3 532,2	132,9	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin raha-laitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,2	0,9	0,3	673,5	282,5	24,9	97,9	264,1	3,9	0,3	2000 marras	
0,1	1,1	0,8	653,6	278,9	28,2	100,2	241,5	4,0	0,8	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	1,0	0,2	674,5	287,2	22,1	99,6	261,6	3,9	0,2	2001 tammi	
0,1	1,1	0,1	684,0	290,9	20,9	103,2	265,5	3,3	0,1	helmi	
0,2	1,0	0,4	721,3	303,0	30,9	107,1	276,7	3,2	0,4	maalis	
0,1	0,8	0,1	710,4	296,0	23,9	102,1	285,3	2,9	0,1	huhti	
0,1	0,8	0,1	706,7	287,5	23,5	108,2	284,2	3,2	0,1	touko	
0,2	0,8	0,2	712,8	293,7	29,9	109,0	277,1	2,8	0,2	kesä	
0,2	0,7	0,0	699,9	284,7	22,3	107,5	281,0	4,3	0,0	heinä	
0,1	0,6	0,0	700,6	278,1	20,1	112,2	286,0	4,2	0,0	elo	
0,1	0,5	0,1	708,9	279,3	26,3	111,4	287,7	4,2	0,1	syys	
.	loka	
.	marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
100,9	32,9	118,3	6 601,6	2 344,6	460,1	350,0	3 190,2	138,4	118,3	2000 marras	
100,5	37,9	117,2	6 614,9	2 347,1	474,8	355,5	3 175,8	144,4	117,2	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
90,2	35,6	121,1	6 706,7	2 372,4	479,5	351,0	3 240,0	142,7	121,1	2001 tammi	
88,3	36,5	118,9	6 778,2	2 413,5	491,1	364,6	3 244,8	145,3	118,9	helmi	
90,8	41,7	117,5	6 849,9	2 436,9	504,1	380,3	3 258,9	152,3	117,5	maalis	
91,6	41,9	116,9	6 896,2	2 446,4	517,4	386,7	3 274,3	154,6	116,9	huhti	
92,6	40,9	115,7	6 962,3	2 460,3	533,5	401,3	3 297,1	154,3	115,7	touko	
94,5	47,4	115,1	7 043,5	2 483,6	547,8	410,8	3 325,3	160,8	115,1	kesä	
94,0	47,4	114,7	7 091,4	2 505,0	570,5	415,4	3 322,8	162,9	114,7	heinä	
93,8	47,3	113,4	7 110,0	2 506,0	578,8	422,6	3 323,5	165,7	113,4	elo	
92,0	47,3	113,6	7 130,1	2 513,5	583,5	420,5	3 329,2	169,8	113,6	syys	
.	loka	
.	marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
101,1	33,8	118,6	7 275,1	2 627,1	485,0	448,0	3 454,2	142,3	118,6	2000 marras	
100,7	39,0	118,0	7 268,5	2 626,1	503,0	455,8	3 417,3	148,4	118,0	joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
90,4	36,6	121,3	7 381,1	2 659,6	501,5	450,6	3 501,6	146,6	121,3	2001 tammi	
88,4	37,6	119,1	7 462,2	2 704,5	512,0	467,8	3 510,3	148,6	119,1	helmi	
90,9	42,7	117,9	7 571,2	2 739,9	535,0	487,4	3 535,6	155,4	117,9	maalis	
91,7	42,7	117,0	7 606,6	2 742,5	541,3	488,7	3 559,6	157,5	117,0	huhti	
92,6	41,7	115,8	7 669,0	2 747,8	557,1	509,5	3 581,4	157,5	115,8	touko	
94,7	48,2	115,3	7 756,2	2 777,3	577,7	519,8	3 602,4	163,7	115,3	kesä	
94,2	48,2	114,8	7 791,3	2 789,7	592,8	522,9	3 603,8	167,2	114,8	heinä	
93,9	47,9	113,5	7 810,6	2 784,1	598,9	534,8	3 609,5	169,8	113,5	elo	
92,1	47,8	113,7	7 839,1	2 792,7	609,8	532,0	3 616,9	174,0	113,7	syys	
.	loka	
.	marras	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	283,8	189,7	3,0	55,9	33,6	1,5	16,6	7,4	7,1	1,9	
joulu	229,7	162,1	2,1	45,9	18,0	1,6	21,1	9,3	6,9	4,2	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	358,6	238,7	3,4	67,0	47,7	1,9	12,9	6,7	4,7	1,2	
helmi	383,9	275,9	2,2	62,9	41,4	1,5	12,5	6,1	4,5	1,7	
maalis	432,7	312,8	3,1	67,0	48,1	1,6	26,3	10,1	12,3	3,5	
huhti	424,2	301,7	3,2	69,4	48,5	1,4	7,2	2,7	3,3	1,1	
touko	456,9	341,6	2,8	71,3	39,2	1,9	11,8	5,7	5,0	0,8	
kesä	388,1	282,1	2,7	64,7	37,4	1,1	25,1	9,8	11,5	3,3	
heinä	370,3	245,3	2,3	75,3	44,9	2,6	6,2	2,8	2,8	0,6	
elo	404,6	287,5	1,6	68,7	45,3	1,5	9,9	4,8	4,1	0,9	
syys	374,1	269,6	2,2	66,2	34,3	1,8	22,0	8,0	11,4	2,2	
loka	480,1	346,1	2,0	85,7	45,1	1,1	
marras	460,3	347,5	2,3	67,1	42,2	1,3	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	92,7	34,2	8,4	8,1	39,0	3,0	17,2	3,7	10,1	1,0	
joulu	88,4	38,8	19,9	4,5	23,1	2,0	17,0	5,1	3,2	3,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	136,1	56,4	4,0	0,8	72,1	2,8	16,3	3,8	7,5	0,4	
helmi	117,1	57,6	10,0	5,0	42,1	2,4	36,3	12,7	8,8	10,0	
maalis	127,8	45,2	12,0	14,4	53,3	2,8	37,0	14,3	7,3	5,6	
huhti	98,2	40,9	8,5	7,1	39,1	2,6	20,0	5,3	9,1	2,5	
touko	117,4	38,7	13,2	11,7	52,9	0,9	27,0	8,9	9,7	6,5	
kesä	116,5	44,5	11,0	10,9	49,6	0,5	33,6	11,7	8,7	3,8	
heinä	123,9	52,0	20,7	6,1	42,6	2,5	14,8	4,8	7,1	2,2	
elo	75,7	29,2	6,1	7,6	29,6	3,1	12,9	3,4	8,5	0,8	
syys	112,6	35,7	6,7	2,3	63,2	4,6	8,4	4,8	3,0	0,2	
loka	122,6	58,4	13,1	4,6	40,8	5,7	
marras	106,8	49,2	10,5	8,6	35,8	2,7	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000 marras	376,4	223,9	11,4	64,0	72,6	4,5	33,8	11,2	17,3	2,9	
joulu	318,0	200,9	22,0	50,4	41,1	3,7	38,1	14,4	10,1	7,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 tammi	494,8	295,0	7,4	67,8	119,8	4,7	29,3	10,5	12,2	1,6	
helmi	501,0	333,5	12,1	67,9	83,5	3,9	48,8	18,9	13,4	11,7	
maalis	560,5	358,0	15,1	81,4	101,5	4,4	63,4	24,4	19,6	9,1	
huhti	522,5	342,6	11,7	76,5	87,6	4,0	27,2	7,9	12,4	3,7	
touko	574,3	380,3	16,0	83,0	92,1	2,9	38,8	14,7	14,8	7,3	
kesä	504,5	326,6	13,7	75,5	87,0	1,6	58,6	21,6	20,2	7,0	
heinä	494,3	297,3	23,0	81,3	87,5	5,1	21,0	7,6	9,9	2,9	
elo	480,3	316,7	7,7	76,3	74,9	4,6	22,8	8,2	12,6	1,7	
syys	486,6	305,4	8,9	68,5	97,5	6,4	30,4	12,7	14,4	2,4	
loka	602,7	404,5	15,1	90,3	86,0	6,9	
marras	567,2	396,7	12,8	75,7	78,0	4,0	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,1	0,0	0,0	300,3	197,1	10,1	57,9	33,6	1,5	0,0	2000	
0,0	0,2	0,4	250,7	171,4	9,0	50,1	18,0	1,8	0,4	marras joul	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
0,1	0,0	0,1	371,6	245,4	8,1	68,2	47,8	1,9	0,1	2001	
0,0	0,1	0,0	396,4	282,0	6,7	64,6	41,4	1,6	0,0	tammi helmi	
0,1	0,1	0,3	459,0	322,9	15,4	70,5	48,2	1,7	0,3	maalis	
0,0	0,1	0,0	431,4	304,3	6,5	70,5	48,5	1,5	0,0	huhti touko	
0,0	0,2	0,0	468,8	347,4	7,9	72,1	39,3	2,1	0,0	kesä	
0,1	0,1	0,2	413,1	291,9	14,3	67,9	37,5	1,2	0,2	heinä	
0,0	0,0	0,0	376,6	248,0	5,1	75,9	44,9	2,6	0,0	elo	
0,1	0,0	0,0	414,6	292,3	5,7	69,6	45,4	1,5	0,0	syys loka	
0,1	0,4	0,0	396,1	277,6	13,5	68,4	34,3	2,1	0,0	marras	
.	
.	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,7	0,1	0,6	109,9	37,9	18,5	9,1	40,8	3,1	0,6	2000	
0,2	5,0	0,1	105,4	43,9	23,2	7,8	23,3	7,1	0,1	marras joul	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,2	0,3	3,1	152,5	60,2	11,5	1,2	73,4	3,1	3,1	2001	
2,8	1,7	0,2	153,3	70,4	18,8	15,0	44,8	4,1	0,2	tammi helmi	
3,2	5,5	1,1	164,8	59,5	19,3	20,0	56,6	8,3	1,1	maalis	
1,3	0,6	1,2	118,2	46,2	17,6	9,7	40,4	3,2	1,2	huhti touko	
1,7	0,0	0,1	144,4	47,6	22,9	18,2	54,6	1,0	0,1	kesä	
2,0	6,7	0,8	150,1	56,3	19,6	14,6	51,6	7,2	0,8	heinä	
0,5	0,1	0,0	138,7	56,8	27,8	8,3	43,2	2,6	0,0	elo	
0,1	0,0	0,0	88,6	32,6	14,6	8,5	29,7	3,2	0,0	syys loka	
0,1	0,0	0,4	121,0	40,5	9,7	2,5	63,3	4,6	0,4	marras	
.	
.	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,8	0,1	0,6	410,2	235,0	28,6	66,9	74,4	4,6	0,6	2000	
0,2	5,3	0,6	356,1	215,3	32,1	57,9	41,3	8,9	0,6	marras joul	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
1,3	0,3	3,3	524,0	305,6	19,6	69,4	121,1	5,1	3,3	2001	
2,8	1,9	0,2	549,8	352,4	25,5	79,6	86,3	5,7	0,2	tammi helmi	
3,3	5,6	1,5	623,8	382,4	34,7	90,5	104,8	10,0	1,5	maalis	
1,3	0,6	1,2	549,6	350,5	24,1	80,2	88,9	4,6	1,2	huhti touko	
1,7	0,2	0,1	613,1	395,0	30,8	90,3	93,9	3,1	0,1	kesä	
2,1	6,8	1,0	563,2	348,2	33,9	82,6	89,1	8,4	1,0	heinä	
0,6	0,1	0,1	515,3	304,9	32,9	84,2	88,1	5,2	0,1	elo	
0,2	0,0	0,1	503,1	324,9	20,3	78,0	75,1	4,7	0,1	syys loka	
0,2	0,4	0,4	517,1	318,1	23,2	70,9	97,6	6,7	0,4	marras	
.	
.	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	-6,4	-5,6	0,1	0,6	-1,8	0,3	8,1	4,0	3,6	0,9
	joulu	-34,8	-11,1	-0,1	-1,1	-22,5	0,0	14,0	6,9	3,4	3,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	32,4	13,0	0,6	3,5	14,9	0,5	-16,4	-4,9	-6,6	-4,2
	helmi	10,4	3,6	-0,1	3,6	3,9	-0,7	-0,5	0,6	-1,1	-0,1
	maalis	14,9	2,7	0,2	1,0	11,1	-0,1	20,0	7,3	9,8	2,6
	huhti	11,5	4,4	0,4	-2,0	8,8	0,0	-22,0	-11,1	-7,3	-3,0
	touko	-3,3	-9,4	0,1	7,0	-1,1	0,2	-1,7	-0,4	-0,5	-0,9
	kesä	-7,6	2,1	-0,3	-1,8	-7,3	-0,4	15,2	5,6	6,7	2,7
	heinä	5,0	-3,6	-0,2	3,2	4,0	1,6	-19,3	-6,7	-7,4	-4,8
	elo	4,6	-5,3	-0,7	5,6	5,0	0,0	-4,8	-2,2	-1,6	-0,9
	syys	-2,2	-3,2	-0,3	-0,5	1,7	0,1	10,0	4,0	6,5	-0,3
	loka	9,2	9,7	-0,4	3,7	-3,5	-0,3
	marras	-6,2	-10,6	0,1	-3,0	7,1	0,2

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	25,3	2,8	2,7	4,6	13,6	1,6	10,4	1,5	9,3	0,8
	joulu	0,6	-2,5	13,1	2,9	-13,9	1,0	10,0	2,2	1,6	2,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	4,0	22,4	-1,2	-3,2	-14,8	0,8	9,6	0,8	6,4	0,1
	helmi	46,5	28,1	6,1	3,9	6,8	1,7	23,2	11,2	5,5	9,8
	maalis	40,6	9,4	7,2	10,6	11,7	1,8	29,0	12,3	5,3	5,1
	huhti	33,6	7,4	5,5	4,0	14,5	2,1	13,3	2,9	7,6	2,4
	touko	49,4	7,8	9,9	9,0	21,9	0,7	16,6	5,9	6,2	5,7
	kesä	57,7	16,5	7,6	7,3	26,2	0,0	24,8	8,3	6,6	2,2
	heinä	38,5	19,0	17,1	2,6	-2,2	2,0	9,0	2,5	5,4	2,0
	elo	12,9	1,2	1,4	6,5	0,9	2,9	6,9	1,1	6,8	0,7
	syys	20,3	6,2	3,9	-1,5	7,5	4,2	-0,6	0,8	0,8	-0,6
	loka	31,2	15,1	10,8	-3,4	3,7	5,0
	marras	20,8	3,4	7,6	8,0	0,1	1,8

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat					Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
		Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2000	marras	18,9	-2,8	2,8	5,2	11,9	1,9	18,5	5,6	13,0	1,7
	joulu	-34,2	-13,6	13,0	1,9	-36,4	0,9	24,0	9,1	5,0	5,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	tammi	36,4	35,4	-0,6	0,3	0,1	1,2	-6,7	-4,1	-0,3	-4,1
	helmi	56,9	31,7	6,0	7,4	10,7	1,0	22,7	11,8	4,4	9,7
	maalis	55,5	12,1	7,3	11,6	22,8	1,7	49,0	19,6	15,1	7,7
	huhti	45,1	11,8	5,8	2,0	23,2	2,2	-8,7	-8,2	0,3	-0,6
	touko	46,1	-1,6	10,0	15,9	20,7	1,0	14,9	5,5	5,7	4,8
	kesä	50,1	18,6	7,4	5,5	18,9	-0,4	40,1	13,9	13,2	4,9
	heinä	43,4	15,4	17,0	5,8	1,7	3,6	-10,2	-4,2	-2,0	-2,8
	elo	17,5	-4,1	0,8	12,1	5,9	2,8	2,1	-1,1	5,2	-0,2
	syys	18,1	3,0	3,6	-2,0	9,2	4,3	9,4	4,7	7,3	-0,9
	loka	40,4	24,8	10,4	0,3	0,2	4,7
	marras	14,7	-7,2	7,6	5,0	7,2	2,0

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä									
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
0,0	-0,2	-0,3	1,7	-1,6	3,8	1,5	-1,8	0,1	-0,3	2000	marras	
-0,1	0,2	0,4	-20,8	-4,3	3,3	2,2	-22,6	0,1	0,4		joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
0,0	-0,1	-0,6	16,0	8,1	-6,1	-0,7	14,9	0,3	-0,6	2001	tammi	
0,0	0,1	-0,1	9,9	4,2	-1,2	3,5	3,9	-0,5	-0,1		helmi	
0,1	-0,1	0,3	34,9	10,0	10,0	3,6	11,2	-0,1	0,3		maalis	
-0,1	-0,2	-0,3	-10,5	-6,7	-7,0	-5,0	8,6	-0,2	-0,3		huhti	
0,0	0,0	0,0	-5,0	-9,8	-0,4	6,1	-1,1	0,2	0,0		touko	
0,1	0,0	0,1	7,6	7,7	6,4	0,9	-7,2	-0,3	0,1		kesä	
0,0	-0,1	-0,2	-14,3	-10,3	-7,6	-1,6	3,9	1,5	-0,2		heinä	
0,0	-0,1	0,0	-0,2	-7,5	-2,2	4,7	5,0	-0,2	0,0		elo	
0,0	-0,1	0,0	7,8	0,7	6,2	-0,8	1,7	0,0	0,0		syys	
.		loka	
.		marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
0,3	-0,3	-1,2	35,7	4,3	12,0	5,4	14,0	1,3	-1,2	2000	marras	
-0,4	5,0	-1,0	10,6	-0,2	14,7	5,5	-14,3	6,0	-1,0		joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
1,0	0,0	1,4	13,6	23,2	5,2	-3,1	-13,8	0,8	1,4	2001	tammi	
-2,0	0,9	-2,2	69,8	39,3	11,6	13,6	4,8	2,6	-2,2		helmi	
2,5	5,2	-1,5	69,6	21,8	12,4	15,7	14,2	7,0	-1,5		maalis	
0,9	0,2	-0,6	46,9	10,3	13,1	6,4	15,3	2,3	-0,6		huhti	
1,0	-1,0	-1,1	65,9	13,7	16,1	14,7	22,8	-0,3	-1,1		touko	
1,9	6,5	-0,6	82,5	24,8	14,2	9,5	28,2	6,5	-0,6		kesä	
-0,5	0,0	-0,4	47,5	21,5	22,5	4,6	-2,8	2,0	-0,4		heinä	
-0,2	-0,1	-1,3	19,8	2,3	8,2	7,2	0,7	2,8	-1,3		elo	
-1,8	0,0	0,2	19,7	7,0	4,7	-2,0	5,7	4,2	0,2		syys	
.		loka	
.		marras	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
0,3	-0,5	-1,5	37,4	2,8	15,8	6,9	12,2	1,4	-1,5	2000	marras	
-0,5	5,2	-0,6	-10,2	-4,5	18,0	7,7	-36,9	6,1	-0,6		joulu	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
1,0	-0,1	0,8	29,6	31,3	-0,9	-3,8	1,1	1,2	0,8	2001	tammi	
-2,0	1,0	-2,2	79,6	43,5	10,5	17,1	8,8	2,0	-2,2		helmi	
2,6	5,2	-1,1	104,5	31,8	22,4	19,3	25,3	6,9	-1,1		maalis	
0,7	-0,1	-0,9	36,3	3,6	6,2	1,5	24,0	2,1	-0,9		huhti	
1,0	-1,0	-1,1	61,0	3,9	15,7	20,8	21,7	-0,1	-1,1		touko	
2,0	6,5	-0,5	90,2	32,5	20,6	10,5	21,0	6,1	-0,5		kesä	
-0,6	0,0	-0,6	33,2	11,2	14,9	3,0	1,2	3,6	-0,6		heinä	
-0,3	-0,2	-1,3	19,6	-5,2	6,0	11,9	5,6	2,6	-1,3		elo	
-1,8	-0,1	0,2	27,5	7,7	10,9	-2,9	7,4	4,2	0,2		syys	
.		loka	
.		marras	

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi¹⁾

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	100,0	100,0	61,9	61,9	38,1	38,1	100,0	100,0	61,9	38,1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	102,7	1,1	101,8	0,7	104,4	1,9	-	-	-	-
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,3	2,3	105,5	2,7	107,8	1,7	-	-	-	-
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	109,0	2,6	108,3	2,7	110,5	2,5	-	-	-	-
2001 I	107,8	2,5	107,1	2,7	109,3	2,2	107,9	0,5	107,2	109,4
2001 II	109,2	3,1	108,9	3,5	110,1	2,5	109,1	1,1	108,6	110,2
2001 III	109,5	2,7	108,6	2,7	111,2	2,5	109,4	0,3	108,7	110,8
2001 IV	109,6	2,2	108,7	1,8	111,3	2,8	109,7	0,3	108,7	111,6
2001 helmi	107,9	2,6	107,1	2,8	109,5	2,2	107,9	0,3	107,2	109,3
2001 maalisk	108,3	2,6	107,7	2,8	109,5	2,2	108,2	0,3	107,6	109,5
2001 huhti	108,8	2,9	108,3	3,4	109,9	2,4	108,7	0,5	108,1	110,2
2001 touko	109,4	3,4	109,1	3,8	110,0	2,5	109,2	0,4	108,8	110,2
2001 kesä	109,5	3,0	109,1	3,4	110,4	2,5	109,3	0,1	108,9	110,4
2001 heinä	109,4	2,8	108,4	3,0	111,3	2,5	109,2	-0,1	108,6	110,6
2001 elo	109,4	2,7	108,4	2,7	111,4	2,5	109,3	0,1	108,6	110,8
2001 syys	109,7	2,5	108,9	2,3	111,1	2,6	109,7	0,3	109,0	111,0
2001 loka	109,6	2,4	108,8	2,1	111,1	2,8	109,7	0,0	108,9	111,4
2001 marras	109,5	2,1	108,6	1,6	111,2	2,7	109,6	-0,1	108,6	111,5
2001 jouluk	109,7	2,1	108,6	1,7	111,5	2,8	109,8	0,1	108,7	111,8
2002 tammi ³⁾	.	2,5

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ⁴⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ⁴⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ²⁾	20,3	12,3	8,0	41,6	32,1	9,5	10,0	6,2	2,4	13,9	5,6
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1998	1,6	1,4	2,0	0,2	0,9	-2,6	2,3	1,7	-1,0	2,2	1,8
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,1	1,7	3,4	0,7	13,3	1,6	2,6	-4,2	2,3	2,4
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	4,6	2,9	7,2	1,7	1,4	2,8	1,8	3,6	-2,9	3,4	2,7
2001 I	3,2	1,9	5,3	2,5	1,1	7,2	1,9	3,2	-4,2	3,1	2,4
2001 II	5,0	2,8	8,5	2,8	1,5	7,3	1,8	3,6	-2,8	3,3	2,6
2001 III	5,2	3,4	8,1	1,4	1,5	1,2	1,8	3,7	-2,5	3,3	2,8
2001 IV	4,9	3,5	6,9	0,3	1,6	-4,1	1,9	3,8	-1,8	3,7	3,0
2001 helmi	3,1	2,0	4,7	2,6	1,1	8,2	1,9	3,2	-4,2	3,1	2,4
2001 maalisk	3,9	2,2	6,7	2,2	1,3	5,6	1,8	3,1	-4,0	3,1	2,5
2001 huhti	4,4	2,5	7,3	2,8	1,4	7,8	1,8	3,6	-2,8	3,1	2,5
2001 touko	5,3	2,8	9,2	3,1	1,5	8,6	1,8	3,6	-2,8	3,5	2,5
2001 kesä	5,4	3,0	9,0	2,4	1,5	5,5	1,8	3,5	-2,7	3,4	2,6
2001 heinä	5,4	3,3	8,7	1,8	1,4	2,9	1,8	3,8	-2,4	3,2	2,7
2001 elo	5,1	3,4	7,7	1,6	1,4	2,1	1,8	3,7	-2,7	3,3	2,7
2001 syys	5,2	3,5	7,7	0,9	1,6	-1,3	1,8	3,6	-2,3	3,5	2,9
2001 loka	5,2	3,6	7,7	0,6	1,6	-2,7	1,9	3,8	-1,8	3,7	3,0
2001 marras	4,7	3,5	6,5	0,0	1,5	-5,0	1,9	3,7	-2,1	3,6	3,0
2001 jouluk	4,7	3,6	6,5	0,2	1,6	-4,5	1,9	4,0	-1,7	3,7	3,0
2002 tammi

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

- 1) Kattavuutta on laajennettu sekä tammikuusta 2000 että tammikuusta 2001 alkaen. Muutos vaikuttaa vuotuisiin prosenttimuutoksiin vuosina 2000 ja 2001, erityisesti erässä palvelut (muut). Muutosta on selitetty lyhyesti tilastosivujen Yleistä-osassa.
- 2) Viittaa ajanjaksoon 2001.
- 3) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.
- 4) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat ¹⁾		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/barreli)	
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾									Rakentaminen ⁴⁾	Tehdas-teollisuus	Kokonaisindeksi ilman energiaa ⁵⁾		
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Kulutustavarat		Energia						
	1995 = 100		Kokonaisindeksi	Väli-tuotteet	Pääoma-hyödykkeet	Kokonaisindeksi	Kestävät		Ei-kestävät					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1996	100,3	0,3	0,3	-1,8	1,4	1,7	2,0	1,7	0,9	1,4	0,9	6,0	-7,5	16,0
1997	101,4	1,1	0,6	0,2	0,3	1,1	0,6	1,2	3,2	1,2	0,8	10,7	14,6	17,0
1998	100,6	-0,8	0,2	-0,4	0,6	0,5	0,7	0,5	-5,2	0,3	-0,6	-21,0	-12,5	12,0
1999	100,2	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	-0,1	0,7	-0,2	0,5	1,1	0,2	15,8	-5,9	17,1
2000	105,7	5,5	2,6	5,0	0,6	1,5	1,4	1,5	19,0	2,3	5,2	50,8	16,7	31,0
2000 IV	108,0	6,2	3,1	5,3	0,8	2,3	1,7	2,4	20,1	3,0	5,4	36,8	14,2	34,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	107,9	2,2	1,9	1,3	1,1	3,0	2,0	3,2	2,7	.	1,2	-8,8	-7,6	27,8
2001 I	108,3	4,6	3,0	4,0	0,9	3,2	2,0	3,3	10,9	2,3	3,2	4,1	-0,8	28,4
2001 II	108,9	3,7	2,4	2,0	1,0	3,5	2,2	3,7	8,9	2,3	2,6	4,6	-3,0	31,7
2001 III	108,3	1,5	1,6	0,3	1,1	3,1	2,1	3,2	0,7	2,3	0,6	-11,3	-10,4	29,0
2001 IV	107,1	-1,0	0,8	-1,1	1,2	2,4	1,7	2,4	-8,2	.	-1,5	-28,8	-15,6	22,4
2001 tammi	108,0	4,9	3,1	4,5	0,9	2,9	1,9	3,0	12,4	-	3,6	7,5	0,7	27,3
2001 helmi	108,3	4,6	3,0	4,1	0,9	3,1	2,0	3,3	11,2	-	3,3	5,9	-0,1	29,9
2001 maaliskuu	108,5	4,2	2,9	3,5	0,9	3,5	2,2	3,7	9,1	-	2,8	-0,8	-3,0	28,1
2001 huhti	108,7	4,2	2,7	2,6	1,0	3,6	2,2	3,8	10,6	-	3,0	10,1	-3,7	29,8
2001 touko	109,0	3,7	2,3	1,9	1,0	3,5	2,2	3,6	9,3	-	2,7	1,4	-5,9	32,7
2001 kesä	109,0	3,2	2,2	1,5	1,1	3,4	2,2	3,6	7,0	-	2,1	3,0	0,9	32,5
2001 heinä	108,3	2,1	1,8	0,7	1,1	3,2	2,1	3,3	2,8	-	1,2	-1,3	-1,8	29,4
2001 elokuu	108,2	1,7	1,6	0,3	1,1	3,1	2,1	3,3	1,4	-	0,8	-10,4	-10,7	28,7
2001 syys	108,3	0,7	1,3	-0,2	1,2	2,9	1,9	3,0	-2,1	-	-0,1	-20,7	-18,1	28,8
2001 loka	107,6	-0,7	1,0	-0,8	1,2	2,7	1,8	2,8	-7,3	-	-1,2	-30,2	-19,3	23,8
2001 marras	107,1	-1,3	0,8	-1,1	1,2	2,3	1,7	2,4	-9,6	-	-1,8	-34,1	-15,1	21,7
2001 joulukuu	106,8	-1,1	0,6	-1,3	1,2	2,1	1,8	2,1	-7,8	-	-1,5	-20,6	-12,3	21,5
2002 tammi	-14,3	-6,2	22,6

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
	1995 = 100							
	15	16	17	18	19	20	21	22
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,8
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,4	0,9	-0,1	-1,4
1999	106,4	1,1	1,2	1,1	1,8	0,9	-0,5	-0,1
2000	107,8	1,3	2,5	2,2	1,9	2,6	4,8	8,3
1999 IV	106,8	0,9	1,7	1,5	2,1	1,4	1,8	4,3
2000 I	107,3	1,1	2,3	2,0	2,0	2,3	3,8	7,7
2000 II	107,6	1,1	2,2	1,8	1,8	2,6	4,7	8,2
2000 III	108,1	1,5	2,6	2,3	1,9	2,5	5,1	8,4
2000 IV	108,5	1,6	2,7	2,5	2,0	3,0	5,5	8,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	110,7	2,7	2,6	2,7	2,7	2,4	2,0	1,7
2001 I	109,8	2,1	2,4	2,3	2,0	2,3	3,5	4,4
2001 II	110,6	2,5	2,6	2,7	2,3	2,1	2,7	3,1
2001 III	110,7	2,0	2,0	2,3	1,7	2,1	0,8	0,7

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT									
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾			
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1996	5 534,9	5 409,3	3 143,5	1 142,4	1 121,8	1,6	125,7	1 655,2	1 529,5	
1997	5 649,4	5 500,8	3 201,1	1 150,7	1 138,4	10,6	148,5	1 827,2	1 678,7	
1998	5 882,9	5 743,6	3 330,8	1 176,9	1 202,3	33,5	139,3	1 948,8	1 809,5	
1999	6 139,7	6 035,5	3 495,4	1 230,7	1 286,7	22,6	104,1	2 053,0	1 948,9	
2000	6 429,6	6 358,2	3 661,5	1 277,9	1 376,7	42,0	71,4	2 408,4	2 337,0	
2000 II	1 601,3	1 583,8	912,4	318,0	342,8	10,6	17,5	588,6	571,1	
III	1 615,5	1 597,6	920,1	320,3	347,2	10,0	17,9	616,2	598,3	
IV	1 630,2	1 615,3	927,3	324,1	349,6	14,2	14,9	638,4	623,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	1 686,1	1 659,5	962,8	332,9	356,6	7,1	26,6	644,1	617,5	
II	1 698,8	1 675,7	975,9	336,6	355,5	7,8	23,1	644,1	621,0	
III	1 702,1	1 676,4	980,4	337,4	356,8	1,8	25,7	634,4	608,7	

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT									
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾			
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾	
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1996	5 384,3	5 263,4	3 045,7	1 112,0	1 106,1	-0,4	120,9	1 635,7	1 514,9	
1997	5 509,4	5 354,4	3 093,0	1 126,1	1 132,0	3,3	155,0	1 806,3	1 651,2	
1998	5 667,3	5 544,2	3 186,3	1 140,0	1 190,3	27,6	123,0	1 938,6	1 815,6	
1999	5 816,5	5 723,7	3 288,1	1 164,6	1 254,4	16,5	92,8	2 039,5	1 946,7	
2000	6 011,8	5 883,9	3 372,0	1 186,3	1 308,3	17,3	127,8	2 283,1	2 155,2	
2000 II	1 500,9	1 471,7	843,8	296,2	326,4	5,3	29,2	561,3	532,0	
III	1 507,1	1 473,4	844,7	296,5	329,2	3,0	33,6	581,1	547,5	
IV	1 515,8	1 480,6	846,1	298,7	329,2	6,6	35,3	594,9	559,6	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	1 551,4	1 512,4	873,3	304,5	334,0	0,7	39,0	599,8	560,8	
II	1 552,4	1 516,3	878,1	305,7	331,2	1,3	36,1	596,5	560,4	
III	1 554,3	1 514,8	879,6	306,4	331,1	-2,3	39,5	592,1	552,5	

(vuotuinen prosenttimuutos)

1996	1,4	1,0	1,6	1,7	1,2	-	-	4,5	3,2	
1997	2,3	1,7	1,6	1,3	2,3	-	-	10,4	9,0	
1998	2,9	3,5	3,0	1,2	5,1	-	-	7,3	10,0	
1999	2,6	3,2	3,2	2,2	5,4	-	-	5,2	7,2	
2000	3,4	2,8	2,6	1,9	4,3	-	-	11,9	10,7	
2000 II	3,9	3,5	3,3	2,2	4,9	-	-	11,7	10,9	
III	3,2	2,7	2,4	1,6	3,8	-	-	12,3	11,4	
IV	2,8	2,2	1,9	1,6	3,2	-	-	12,0	10,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	2,5	1,7	2,0	2,0	1,4	-	-	8,8	7,0	
II	1,6	1,0	1,8	2,0	-0,4	-	-	5,2	3,7	
III	1,4	0,8	1,8	2,1	-1,3	-	-	0,8	-0,6	

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toiminnoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1996	5 173,4	139,7	1 207,3	300,7	1 059,3	1 334,5	1 131,9	200,5	562,1
1997	5 266,5	138,6	1 227,1	291,8	1 086,9	1 377,7	1 144,4	199,4	582,2
1998	5 467,1	138,7	1 273,5	295,0	1 139,5	1 441,2	1 179,3	199,8	615,5
1999	5 675,7	135,4	1 295,0	311,3	1 183,4	1 526,0	1 224,7	201,0	665,0
2000	5 949,8	137,0	1 373,8	325,9	1 235,8	1 612,1	1 265,2	212,4	692,1
2000 II	1 480,9	34,0	342,2	81,2	307,7	400,5	315,3	53,2	173,6
III	1 496,4	34,8	346,3	81,3	310,1	406,0	317,9	53,4	172,4
IV	1 508,5	34,6	349,1	82,1	314,0	409,3	319,4	53,3	175,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 561,4	37,0	360,6	85,3	327,3	421,3	329,9	54,9	179,6
II	1 572,8	37,7	359,4	85,4	330,9	426,6	332,7	55,4	181,5
III	1 579,2	37,7	357,8	86,2	334,2	428,4	335,0	56,4	179,3

4. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalve- luiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1996	5 041,2	139,6	1 178,3	295,5	1 039,5	1 289,5	1 098,9	200,0	543,1
1997	5 160,6	140,2	1 216,9	290,2	1 072,1	1 331,1	1 110,0	207,1	556,0
1998	5 309,3	142,2	1 253,6	292,0	1 113,7	1 381,8	1 126,0	213,8	571,8
1999	5 443,0	145,1	1 263,7	298,9	1 162,6	1 432,6	1 140,1	221,8	595,2
2000	5 636,2	145,2	1 321,9	304,4	1 211,0	1 495,3	1 158,6	232,4	607,9
2000 II	1 405,3	36,2	329,6	75,9	301,9	372,2	289,6	57,7	153,3
III	1 413,7	36,6	332,1	75,9	303,5	375,7	289,9	58,4	151,8
IV	1 422,7	36,4	334,1	75,8	307,0	378,6	290,9	59,1	152,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	1 458,1	38,3	341,9	77,4	317,2	386,9	296,5	60,6	153,9
II	1 458,6	38,3	338,4	76,4	318,0	389,9	297,5	61,2	155,1
III	1 462,1	38,6	337,1	76,4	319,1	392,4	298,4	61,9	154,2

(vuotuinen prosentimuutos)

1996	1,5	5,5	-0,3	-1,8	1,0	3,7	1,7	2,5	1,4
1997	2,4	0,4	3,3	-1,8	3,1	3,2	1,0	3,5	2,4
1998	2,9	1,4	3,0	0,6	3,9	3,8	1,4	3,2	2,8
1999	2,5	2,1	0,8	2,4	4,4	3,7	1,3	3,7	4,1
2000	3,5	0,0	4,6	1,8	4,2	4,4	1,6	4,8	2,1
2000 II	3,9	-0,2	5,0	2,4	4,7	4,5	1,9	5,2	4,5
III	3,4	0,5	4,5	1,0	3,7	4,3	1,6	4,3	1,8
IV	3,2	-0,5	4,2	0,5	4,1	4,0	1,4	4,5	-0,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	2,8	0,3	3,7	-1,4	3,7	3,4	1,4	4,3	0,3
II	2,0	0,0	1,5	-1,5	2,8	3,3	1,2	4,5	-0,7
III	1,7	-0,3	0,4	-1,5	2,6	3,0	1,4	4,3	-0,3

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan väliuotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾									Raken- taminen	Tehdas- teollisuus
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita					Energia			
		1995 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1998	3,5	109,3	4,3	4,4	3,5	7,5	2,8	4,6	2,4	1,2	0,3	4,7
1999	1,9	111,4	2,0	1,8	1,5	2,4	1,7	1,3	1,8	1,4	2,9	2,0
2000	5,0	117,5	5,5	5,7	5,9	8,6	2,2	5,9	1,5	1,8	2,1	5,9
2000 IV	4,5	120,1	5,2	5,5	5,2	8,9	2,0	4,3	1,6	0,0	1,1	5,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001
2001 I	3,1	119,5	4,2	4,4	2,8	8,0	3,0	3,0	3,1	-1,7	-2,1	5,1
II	0,2	118,3	0,9	0,5	-0,2	1,8	0,4	-1,8	0,8	1,1	-2,5	0,9
III	-1,2	117,6	-0,5	-0,7	-1,8	0,1	0,1	-4,2	1,0	0,8	-0,8	-0,7
IV
2001 helmi	3,3	119,9	4,6	4,6	2,9	8,3	3,4	2,0	3,8	-1,5	-1,1	5,4
maalis	1,8	119,5	3,1	3,3	1,6	6,3	2,8	3,2	2,8	-2,4	-4,3	3,9
huhti	0,0	118,3	0,9	0,4	-0,2	1,4	0,2	-2,0	0,6	0,8	-4,1	0,9
touko	-0,5	117,7	-0,1	-0,4	-1,1	0,8	-0,5	-3,8	0,2	1,9	-3,4	-0,3
kesä	1,2	118,8	1,8	1,6	0,6	3,1	1,4	0,2	1,6	0,5	-0,9	2,0
heinä	-1,2	116,8	-1,4	-1,6	-1,8	-1,9	-0,9	-6,9	0,4	0,3	-1,1	-1,7
elo	-1,1	118,3	0,9	0,6	-1,4	2,9	1,4	0,2	1,6	1,3	-2,4	0,9
syys	-1,3	117,6	-0,7	-0,9	-2,1	-0,1	0,1	-4,3	1,1	0,8	-4,1	-0,9
loka	-1,9	115,9	-2,6	-2,8	-3,8	-1,8	-1,8	-7,8	-0,6	-0,4	-1,6	-2,9
marras	-3,3	115,1	-4,2	-4,7	-5,8	-4,3	-3,2	-7,9	-2,2	1,3	-4,1	-4,9
joulu

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		1995 = 100	Yhteensä		Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet				
	1995 = 100			1995 = 100			18	Tekstiilit, vaatteet, jalkineet	Kotitalous- esineet		
			13			14				15	16
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1998	107,9	3,6	104,5	3,0	2,0	3,6	2,1	4,5	923	7,2	
1999	111,5	3,3	107,2	2,6	3,1	2,5	1,4	3,0	973	5,4	
2000	116,0	4,1	109,7	2,4	1,9	2,3	1,7	4,8	952	-2,1	
2000 IV	118,1	3,7	110,5	1,6	1,4	1,6	0,6	3,8	924	-3,8	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	970	-0,7	
2001 I	119,3	4,5	111,1	2,4	1,6	2,7	2,7	1,2	950	-5,1	
II	120,9	3,9	111,2	1,0	1,0	1,1	0,7	-0,6	1 005	1,8	
III	121,8	4,3	111,6	1,6	1,3	1,5	2,2	-0,8	952	-1,1	
IV	972	2,5	
2001 helmi	119,1	3,3	111,0	1,5	1,5	1,4	0,1	0,1	953	-6,2	
maalis	119,0	4,8	110,7	2,4	1,4	3,1	2,2	0,0	952	-3,7	
huhti	120,4	3,8	111,3	1,2	1,1	1,2	0,8	-0,5	969	-1,8	
touko	120,9	2,8	111,0	0,0	0,8	0,0	-0,4	-1,8	992	0,0	
kesä	121,5	5,1	111,4	1,7	1,3	2,1	1,6	0,4	1 053	7,3	
heinä	121,7	4,3	111,5	1,6	1,4	1,4	0,5	-1,9	936	-1,5	
elo	121,8	4,5	111,6	1,7	1,4	1,5	0,4	0,9	961	-0,5	
syys	121,9	3,9	111,8	1,6	1,3	1,7	5,9	-1,2	960	-1,2	
loka	121,2	2,3	110,7	-0,1	1,0	0,3	-3,8	0,0	966	3,2	
marras	122,5	3,0	112,0	1,2	1,1	1,1	2,3	-0,9	975	3,3	
joulu	976	0,8	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA/A.A.A., European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ^{1),2)} (1995 = 100)	Tehdasteollisuus					Kuluttajien luottamusindikaattori ¹⁾				
		Teollisuuden luottamusindikaattori				Kapasi- teetin käyttö- aste ³⁾ , %	Yhteensä	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1998	101,4	-1	-5	9	11	83,0	-5	2	-4	16	-2
1999	101,2	-7	-17	11	7	81,8	-4	3	-4	12	-1
2000	103,8	5	3	5	17	83,8	1	4	1	1	0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	100,9	-8	-13	13	3	83,2	-5	2	-9	13	0
2001 I	103,0	1	-1	8	12	84,4	1	4	-2	-1	1
2001 II	101,6	-5	-8	13	5	83,6	-2	3	-5	6	1
2001 III	100,3	-10	-17	15	2	83,0	-8	1	-12	18	-2
2001 IV	98,9	-17	-27	17	-8	81,8	-11	1	-16	29	0
2002 I	80,8
2001 tammi	103,4	3	0	6	14	-	1	4	-1	-3	-1
2001 helmi	103,1	1	0	8	12	-	1	4	-2	1	2
2001 maaliskuu	102,5	-1	-3	10	9	-	1	4	-3	0	2
2001 huhti	102,1	-4	-6	12	6	-	0	4	-3	3	2
2001 touko	101,6	-5	-9	13	6	-	-2	3	-4	8	1
2001 kesä	101,1	-7	-10	14	3	-	-3	2	-7	8	1
2001 heinä	100,7	-9	-16	15	5	-	-6	2	-10	14	-1
2001 elokuu	100,1	-10	-16	15	2	-	-8	1	-12	19	-3
2001 syys	100,1	-11	-18	15	-1	-	-9	1	-13	21	-1
2001 loka	99,1	-16	-25	16	-8	-	-10	2	-17	27	1
2001 marraskuu	98,6	-18	-28	18	-9	-	-12	1	-17	31	-1
2001 joulukuu	98,9	-17	-28	16	-7	-	-10	1	-14	28	0
2002 tammi	99,0	-14	-28	14	-1	-	-11	0	-13	28	-1

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori ¹⁾			
	Yhteensä	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yhteensä	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
1998	-19	-25	-12	-3	-3	13	8	32	32	30	32
1999	-7	-14	1	-5	-5	15	4	26	24	24	30
2000	1	-6	8	-1	4	16	9	30	36	22	32
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	-5	-10	1	-6	-4	16	3	15	17	8	21
2001 I	-1	-7	5	-2	4	18	9	26	30	16	34
2001 II	-3	-9	4	-6	-5	16	3	24	24	16	31
2001 III	-7	-10	-3	-6	-5	16	3	14	18	6	19
2001 IV	-9	-14	-4	-9	-11	15	-2	-4	-5	-8	0
2002 I
2001 tammi	1	-8	9	0	5	19	14	28	32	20	33
2001 helmi	-2	-7	4	0	10	19	10	26	29	17	33
2001 maaliskuu	-2	-7	3	-5	-3	15	2	25	28	10	36
2001 huhti	-2	-8	4	-4	-1	16	4	25	23	17	34
2001 touko	-2	-9	5	-7	-9	15	3	23	24	15	30
2001 kesä	-5	-11	2	-7	-6	17	3	23	24	16	29
2001 heinä	-7	-10	-3	-4	0	16	3	17	21	10	21
2001 elokuu	-8	-10	-6	-8	-6	17	-1	14	16	4	21
2001 syys	-5	-9	0	-6	-8	15	6	12	17	5	15
2001 loka	-8	-12	-4	-9	-11	14	-1	-2	-4	-6	3
2001 marraskuu	-10	-14	-5	-9	-10	14	-3	-6	-7	-7	-4
2001 joulukuu	-9	-16	-2	-10	-12	17	-1	-5	-5	-11	1
2002 tammi	-12	-19	-4	-12	-15	15	-5	1	1	-16	18

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Tiedot viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

3) Tiedot kapasiteetin käyttöasteesta kerätään tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Vuositiedot ovat neljännesvuosittaisen kyselyjen keskiarvoja.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat

1. Työllisyys ja työttömyys koko kansantaloudessa¹⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, kausivaihtelusta puhdistettu, ellei toisin mainita)

	Työllisyys						Työttömyys			
	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialan mukaan		Yhteensä		Aikuisväestö ²⁾	Nuoriso ²⁾
	1995 = 100		Palkan-saajat	Yrittäjät	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut	Miljoonaa	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta	Prosentteina työvoimasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	101,3	0,8	0,9	0,1	-0,4	1,5	14,823	11,5	9,9	23,2
1998	102,9	1,6	1,8	0,4	1,1	2,2	14,076	10,9	9,4	21,2
1999	104,6	1,6	2,2	-0,6	0,0	2,6	12,964	9,9	8,6	19,1
2000	106,8	2,1	2,4	0,2	0,8	2,8	11,711	8,9	7,7	17,1
2000 IV	107,6	2,2	2,3	1,2	1,1	2,7	11,305	8,5	7,5	16,5
2000 joul	-	-	-	-	-	-	11,249	8,5	7,4	16,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	-	-	-	-	-	-	11,611	8,5	7,4	16,7
2001 I	108,0	1,9	2,2	0,5	1,2	2,4	11,621	8,5	7,4	16,7
II	108,2	1,6	1,7	0,6	0,8	2,0	11,564	8,4	7,3	16,7
III	108,4	1,3	1,5	0,0	0,2	1,8	11,577	8,4	7,3	16,7
IV	-	-	-	-	-	-	11,681	8,5	7,4	16,9
2001 tammi	-	-	-	-	-	-	11,681	8,5	7,4	16,8
helmi	-	-	-	-	-	-	11,615	8,5	7,4	16,7
maalis	-	-	-	-	-	-	11,569	8,5	7,3	16,6
huhti	-	-	-	-	-	-	11,548	8,4	7,3	16,7
touko	-	-	-	-	-	-	11,567	8,4	7,3	16,7
kesä	-	-	-	-	-	-	11,577	8,5	7,3	16,7
heinä	-	-	-	-	-	-	11,573	8,4	7,3	16,7
elo	-	-	-	-	-	-	11,568	8,4	7,3	16,7
syys	-	-	-	-	-	-	11,590	8,5	7,3	16,7
loka	-	-	-	-	-	-	11,638	8,5	7,4	16,8
marras	-	-	-	-	-	-	11,689	8,5	7,4	16,9
joul	-	-	-	-	-	-	11,716	8,5	7,4	16,9

2. Työvoimakustannukset ja työn tuottavuus

(vuotuinen prosenttimuutos)

	Yksikkötyökustannukset koko kansantaloudessa ja aluerät (kp.)			Työvoimakustannusindeksit ³⁾					Palkat työntekijää kohden tehdasteollisuudessa	
	Yksikkötyökustannukset	Työvoimakustannukset työntekijää kohden	Työn tuottavuus	Yhteensä	Alaerittäin		Toimialan mukaan			
					Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturvamaksut ja muut kustannukset	Teollisuus ilman rakentamista	Palvelut		
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1996	1,9	3,0	1,1	3,5	3,0	4,5	3,6	4,0	3,7	
1997	0,7	2,2	1,6	2,5	2,6	2,5	2,2	2,7	2,3	
1998	0,2	1,4	1,3	1,7	2,1	0,8	1,6	1,5	2,2	
1999	1,3	2,2	0,9	2,2	2,4	1,4	2,5	1,9	2,7	
2000	1,1	2,5	1,4	3,4	3,7	2,4	3,3	3,0	2,7	
1999 III	1,2	2,1	0,9	2,3	2,5	1,6	2,7	2,0	2,9	
IV	0,4	2,2	1,8	2,5	2,7	1,5	2,8	1,8	2,5	
2000 I	0,4	2,5	2,1	3,6	3,9	2,8	3,8	3,4	3,0	
II	0,5	2,1	1,7	3,5	3,8	2,6	3,4	2,9	2,8	
III	1,4	2,4	1,0	3,4	3,8	2,4	3,2	2,6	2,5	
IV	1,7	2,2	0,4	3,1	3,5	1,9	2,8	3,0	2,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	2,2	2,4	0,2	3,2	3,6	1,9	3,0	3,1	3,2	
II	2,5	2,5	0,0	2,9	3,3	1,6	3,1	2,1	2,8	
III	2,5	2,5	0,0	3,4	3,7	2,3	3,3	3,4	2,9	

Lähteet: Sarakkeet 1–6 ja 18 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat, sarakkeet 7–10 sekä 14–17 Eurostat ja sarakkeet 11–13 ja 19 kansallisiin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat.

- 1) Työllisyystilastot perustuvat EKT 95:een. Kattavuuserojen vuoksi neljännesvuositilastot eivät täysin täsmää vuositilastojen kanssa. Työttömyys-tilastot ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat; ilmaistu prosentteina ikäryhmän työvoimasta.
- 3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus ja terveydenhuolto. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaissummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkoalueella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	10	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	IV	4 685,3	320,6	4 072,2	1 158,1	1 466,3	1 322,5	125,3	153,9	138,7	215,8
1998	I	4 642,4	311,8	4 050,9	1 133,2	1 457,0	1 342,7	118,0	139,4	140,2	247,2
	II	4 699,1	315,5	4 100,3	1 204,9	1 452,7	1 341,9	100,8	147,4	135,8	239,7
	III	4 677,5	311,8	4 074,2	1 184,2	1 451,1	1 341,4	97,4	156,4	135,1	237,6
	IV	4 826,0	323,4	4 211,1	1 282,9	1 463,3	1 386,3	78,6	149,8	141,6	215,3
1999	I	4 675,3	317,8	4 075,8	1 239,1	1 464,5	1 306,2	66,0	133,4	148,4	243,9
	II	4 701,5	324,0	4 114,1	1 321,8	1 418,3	1 315,6	58,4	125,0	138,4	242,7
	III	4 712,8	327,5	4 112,6	1 324,5	1 416,4	1 313,0	58,7	133,3	139,4	238,6
	IV	4 858,9	350,0	4 214,8	1 370,8	1 457,6	1 323,4	63,0	142,0	152,1	229,7
2000	I	4 836,8	334,7	4 222,0	1 379,5	1 462,5	1 303,2	76,8	130,2	150,0	260,6
	II	4 893,7	341,2	4 256,5	1 409,6	1 485,6	1 282,5	78,9	146,0	150,1	247,2
	III	4 913,5	339,0	4 265,6	1 396,7	1 523,5	1 263,5	81,9	159,2	149,7	254,1
	IV	5 030,2	347,6	4 361,5	1 464,5	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	156,6	230,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 145,3	335,5	4 502,3	1 446,2	1 625,7	1 314,5	115,9	150,3	157,1	260,0
	II	.	332,2	4 587,8	1 526,2	1 621,1	1 321,0	119,6	164,3	.	269,0
	III	.	308,9	4 617,0	1 549,5	1 608,7	1 333,3	125,5	153,7	.	.
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1997	IV	1 580,9	202,9	1 378,0	2 735,9	1 573,4	1 162,4	184,9	2 384,1	2 129,4	254,7
1998	I	1 599,3	194,5	1 404,8	3 260,9	1 937,6	1 323,3	186,5	2 463,8	2 199,6	264,2
	II	1 549,4	169,2	1 380,2	3 487,4	2 058,5	1 428,9	186,7	2 522,3	2 255,9	266,4
	III	1 537,3	158,1	1 379,2	3 187,4	1 744,2	1 443,2	187,9	2 567,8	2 298,7	269,1
	IV	1 533,9	157,5	1 376,4	3 513,3	1 991,3	1 522,0	172,8	2 631,5	2 362,4	269,1
1999	I	1 574,3	136,7	1 437,5	3 734,8	2 096,4	1 638,4	194,8	2 706,9	2 428,2	278,7
	II	1 506,5	127,6	1 378,9	3 980,3	2 238,9	1 741,4	211,5	2 774,8	2 494,1	280,7
	III	1 506,9	116,5	1 390,4	4 068,7	2 317,3	1 751,4	209,2	2 841,0	2 557,5	283,4
	IV	1 550,3	146,5	1 403,8	4 589,6	2 751,4	1 838,2	199,9	2 956,0	2 669,1	286,9
2000	I	1 544,6	147,0	1 397,6	4 862,3	2 928,4	1 934,0	209,8	3 086,9	2 786,5	300,3
	II	1 583,7	147,2	1 436,6	4 796,7	2 884,3	1 912,5	199,0	3 137,7	2 834,7	303,0
	III	1 643,3	163,1	1 480,2	4 922,5	2 989,6	1 932,9	203,5	3 196,7	2 890,5	306,2
	IV	1 710,9	178,4	1 532,5	5 011,4	3 089,5	1 921,9	205,8	3 208,8	2 900,1	308,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 767,8	217,6	1 550,1	4 743,8	2 875,3	1 868,6	228,3	3 254,3	2 932,6	321,7
	II
	III

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaulukitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton; ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissektoreittäin										Lisätieto: Muiden kuin pankkien lainat euro- alueen ulko- puolisista pankeista ³⁾	
		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ⁴⁾			
				Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset		Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1997	IV	5 834,8	5 315,1	923,5	54,2	869,3	2 404,9	837,2	1 567,7	2 506,4	224,2	2 282,2	141,6
1998	I	5 893,7	5 357,3	907,2	35,5	871,7	2 450,3	853,8	1 596,5	2 536,2	223,5	2 312,7	146,9
	II	6 005,4	5 453,0	902,0	31,8	870,2	2 504,8	878,0	1 626,8	2 598,6	233,1	2 365,5	151,3
	III	6 080,3	5 524,1	903,1	33,3	869,9	2 528,8	865,0	1 663,7	2 648,4	233,7	2 414,7	147,4
	IV	6 226,8	5 663,4	911,3	36,0	875,2	2 601,1	903,0	1 698,1	2 714,4	240,5	2 473,9	151,3
1999	I	6 261,9	5 682,7	903,1	36,1	867,0	2 594,4	920,0	1 674,4	2 764,4	251,5	2 512,9	156,8
	II	6 424,9	5 817,3	900,5	38,7	861,8	2 686,6	962,4	1 724,2	2 837,7	255,1	2 582,6	183,3
	III	6 491,0	5 886,3	885,9	37,7	848,2	2 701,3	941,7	1 759,6	2 903,8	255,0	2 648,8	191,4
	IV	6 668,2	6 039,1	900,7	42,1	858,7	2 796,4	980,0	1 816,4	2 971,1	263,8	2 707,3	201,4
2000	I	6 813,2	6 155,8	891,3	41,1	850,3	2 895,2	1 037,8	1 857,4	3 026,6	265,3	2 761,2	221,1
	II	6 961,5	6 261,6	885,6	42,0	843,6	2 997,9	1 090,2	1 907,6	3 078,1	273,9	2 804,2	219,7
	III	7 098,5	6 378,1	865,7	39,9	825,9	3 101,1	1 145,8	1 955,2	3 131,7	275,7	2 856,0	252,2
	IV	7 270,3	6 500,3	883,0	42,0	841,0	3 198,6	1 160,2	2 038,4	3 188,7	281,6	2 907,1	253,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	7 445,8	6 671,8	896,0	41,6	854,4	3 315,5	1 238,7	2 076,7	3 234,3	279,7	2 954,6	257,3
	II	.	6 762,0	278,8
	III	.	6 805,0
		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletus- velka	Yritysten vakuutus- tekninen eläkevastuu- velka		
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset							
			Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset					
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22				
1997	IV	3 638,0	3 335,1	499,0	2 836,0	302,9	45,8	257,1	1 997,7	135,2	236,2		
1998	I	3 762,1	3 442,3	492,5	2 949,8	319,8	55,8	263,9	2 465,0	136,3	239,1		
	II	3 826,3	3 504,1	491,7	3 012,3	322,2	54,0	268,2	2 705,7	134,2	242,1		
	III	3 920,1	3 587,1	494,5	3 092,6	333,0	55,6	277,4	2 317,1	133,8	245,1		
	IV	3 927,6	3 594,0	466,5	3 127,5	333,6	55,1	278,5	2 641,8	140,3	248,2		
1999	I	3 981,0	3 633,3	462,3	3 171,0	347,7	66,0	281,7	2 734,6	146,9	251,2		
	II	3 964,6	3 609,6	451,8	3 157,8	355,0	67,1	287,9	2 975,3	136,6	254,3		
	III	3 950,8	3 581,5	444,8	3 136,7	369,3	75,3	294,0	3 081,5	137,6	257,4		
	IV	3 914,7	3 534,6	419,9	3 114,7	380,1	78,5	301,6	3 947,8	149,8	260,8		
2000	I	3 980,8	3 600,9	425,2	3 175,8	379,8	79,2	300,6	4 414,5	147,6	263,6		
	II	4 019,5	3 621,7	425,4	3 196,4	397,8	89,0	308,8	4 165,7	147,6	266,6		
	III	4 057,7	3 638,7	421,8	3 216,9	419,0	95,9	323,1	4 044,3	147,2	269,0		
	IV	4 113,6	3 666,1	401,8	3 264,3	447,5	102,4	345,0	3 830,1	153,7	271,4		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	4 262,3	3 797,4	429,8	3 367,6	464,9	112,2	352,7	3 441,4	154,7	273,8		
	II		
	III		

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuuvetka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat¹⁾

		Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ²⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin ³⁾ (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	IV	130,5	9,4	111,5	73,9	5,1	37,6	-5,1	3,2	6,4	-13,6
1998	I	-45,7	-8,8	-24,1	-25,7	-11,1	20,1	-7,3	-14,5	1,6	29,5
	II	52,1	3,6	44,8	68,0	-5,9	-0,5	-16,7	8,0	-4,4	-4,9
	III	-14,7	-3,7	-19,2	-18,0	2,3	-0,3	-3,3	9,0	-0,7	2,8
	IV	148,1	11,6	136,6	98,0	12,7	44,8	-18,9	-6,6	6,5	-24,4
1999	I	-39,4	-5,2	-36,8	-19,2	-15,1	10,2	-12,7	-4,2	6,8	22,0
	II	22,3	6,3	34,4	81,3	-48,7	9,3	-7,6	-8,4	-9,9	-4,4
	III	13,2	3,4	0,4	3,6	-0,9	-2,6	0,3	8,3	1,0	-2,6
	IV	139,4	22,2	95,8	44,4	36,9	10,3	4,2	8,7	12,7	-14,5
2000	I	-28,2	-15,3	1,1	6,4	1,4	-20,4	13,7	-11,9	-2,1	26,0
	II	51,2	6,7	28,6	31,5	16,9	-21,8	2,1	15,8	0,0	-12,8
	III	7,4	-2,2	-3,3	-17,0	29,3	-18,5	2,9	13,3	-0,4	-2,1
	IV	128,9	8,6	108,1	71,4	27,2	5,8	3,8	5,3	6,9	-16,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	-19,8	-19,8	15,0	-34,3	41,9	-6,1	13,4	-15,6	0,6	13,5
	II	.	-3,3	82,7	77,3	-4,4	6,3	3,6	13,9	.	4,4
	III	.	-23,4	47,1	26,6	1,8	12,7	6,0	-10,6	.	.
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾				Vakuutustekninen vastuuvulka		
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahastot	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1997	IV	5,8	-7,7	13,5	68,7	51,7	17,0	-12,3	53,6	51,8	1,8
1998	I	-27,8	-8,4	-19,5	92,7	-6,1	98,9	7,3	66,9	54,6	12,4
	II	-70,2	-25,0	-45,2	117,4	24,2	93,2	0,0	46,9	44,9	2,0
	III	-6,0	-11,0	5,0	97,9	12,0	85,8	1,0	43,2	40,6	2,6
	IV	-9,9	-1,6	-8,2	87,4	68,5	18,9	-16,1	50,2	48,2	1,9
1999	I	23,8	-13,0	36,7	105,0	3,3	101,7	0,2	70,5	58,1	12,5
	II	-35,8	-11,2	-24,6	146,6	58,3	88,4	16,7	54,3	51,7	2,7
	III	-6,2	-9,9	3,6	91,7	53,1	38,6	-2,1	56,6	53,4	3,2
	IV	55,6	25,4	30,2	6,7	39,8	-33,1	-9,4	74,1	71,8	2,4
2000	I	-20,4	3,9	-24,3	-8,9	-43,3	34,4	5,4	83,7	70,9	12,8
	II	47,7	-0,8	48,5	82,6	68,9	13,7	-14,0	53,6	50,9	2,7
	III	67,7	16,6	51,1	151,8	139,2	12,6	1,2	52,6	49,4	3,2
	IV	13,2	7,8	5,4	253,0	185,9	67,1	-0,8	61,5	59,0	2,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	91,0	47,0	44,0	61,6	6,7	54,9	22,1	66,4	53,3	13,1
	II
	III

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekninen vastuuvulka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

2. Velat²⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallisestoreittain											Lisätieto:
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ³⁾			Muiden kuin pankkien lainat euroalueen ulkopuolisista pankeista ³⁾	
		1	Euroalueen rahalaitoksista	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset ⁵⁾	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset		Pitkä-aikaiset
vuosi	kuukausi												
1997	IV	155,8	146,2	21,1	4,4	16,7	68,4	27,7	40,8	66,2	6,7	59,5	-16,6
1998	I	67,2	43,9	-15,7	-18,5	2,8	55,0	27,1	27,9	27,9	-0,7	28,7	3,9
	II	116,8	110,6	-5,5	-3,7	-1,9	54,5	22,1	32,3	67,9	9,5	58,4	6,4
	III	77,4	81,0	2,6	1,4	1,2	24,8	-15,9	40,7	50,0	0,6	49,5	-0,7
	IV	161,5	150,8	8,8	2,8	6,1	76,3	37,5	38,8	76,4	6,8	69,5	3,5
1999	I	85,1	77,0	-7,0	0,1	-7,1	19,6	22,3	-2,8	72,5	9,1	63,4	0,8
	II	159,7	133,2	-4,3	2,6	-6,9	89,2	40,4	48,8	74,8	3,6	71,2	23,9
	III	69,9	71,7	-14,7	-1,0	-13,7	17,6	-16,9	34,5	67,1	-0,2	67,3	8,5
	IV	169,3	147,3	15,0	4,3	10,8	87,9	35,8	52,1	66,3	8,9	57,5	-7,1
2000	I	140,2	109,6	-8,0	-0,9	-7,1	90,8	55,1	35,7	57,4	1,6	55,7	15,0
	II	157,2	116,6	-6,3	0,8	-7,1	109,6	57,4	52,1	53,9	8,5	45,4	-0,8
	III	123,3	93,3	-16,2	-2,1	-14,1	91,3	48,2	43,1	48,3	0,2	48,1	22,9
	IV	187,7	139,8	17,7	2,1	15,6	110,4	18,9	91,5	59,6	6,1	53,5	10,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	92,6	78,6	-4,9	-0,5	-4,4	66,1	45,9	20,2	31,3	-5,4	36,7	0,9
	II	.	87,9	16,4
	III	.	59,7
		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletusvelka	Yritysten vakuutus-tekni- ninen eläkevastuu- velka		
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset							
		13	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	20	21	22		
1997	IV	-8,8	-4,6	-33,5	28,9	-4,2	-7,5	3,3	44,1	6,9	2,3		
1998	I	70,4	59,8	-4,9	64,7	10,5	9,7	0,9	11,0	1,1	2,4		
	II	54,1	51,2	-0,6	51,7	2,9	-1,8	4,7	37,3	-2,1	2,4		
	III	62,3	55,1	3,1	51,9	7,3	1,4	5,8	10,7	-0,4	2,4		
	IV	-9,4	-14,8	-30,4	15,6	5,4	0,8	4,7	40,6	6,4	2,2		
1999	I	72,8	58,3	1,3	57,1	14,5	10,7	3,8	10,8	6,6	2,5		
	II	43,5	34,4	-7,7	42,1	9,1	0,9	8,3	36,0	-10,3	2,5		
	III	52,5	33,9	-10,0	43,9	18,5	8,1	10,4	34,4	1,0	2,5		
	IV	-8,0	-14,9	-27,9	13,0	6,9	3,1	3,8	41,9	12,1	2,6		
2000	I	61,2	60,9	11,1	49,8	0,3	0,5	-0,2	-34,9	-2,2	2,4		
	II	44,0	24,2	-1,2	25,4	19,8	10,1	9,7	29,9	0,0	2,4		
	III	52,2	27,2	-2,2	29,4	25,0	7,2	17,8	72,4	-0,4	2,4		
	IV	12,1	-16,5	-26,2	9,6	28,6	6,8	21,8	51,9	6,4	2,4		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	53,2	30,6	31,9	-1,4	22,6	9,7	12,9	51,0	1,1	2,5		
	II		
	III		

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvara- ja velkaluokitukset. Näitä ovat käteinen ja talletukset, muut arvopaperit kuin osakkeet, lainat (paitsi julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät), noteeratut osakkeet, rahasto-osuudet ja vakuutustekni- ninen vastuvelka. Kohtaan eivät sisälly muut rahoitusinstrumentit, kuten johdannaiset, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet (kuin osakkeet) ja muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 5) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä, ellei toisin mainita)

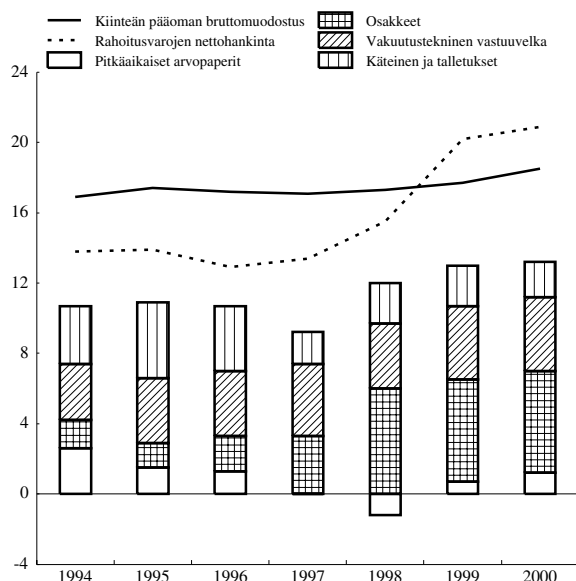
	Euroalueen säästäminen ja investoinnit ¹⁾			Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoituksen käyttö ^{1), 2)}							
	Brutto-säästäminen	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Nettoluotonanto rahaliiton ulkopuolisille	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Yritykset (pl. rahoitussektori)	Rahoitusvarojen nettohankinta	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Pitkäaikaiset arvopaperit	Osakkeet	Vakuutustekninen vastuvelka
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1993	20,2	20,3	0,5	16,8	10,6	13,0	5,5	0,4	0,9	0,5	3,0
1994	20,6	20,1	0,2	16,9	10,3	13,8	3,3	2,4	2,6	1,6	3,2
1995	21,6	20,6	0,2	17,4	10,6	13,9	4,3	1,8	1,5	1,4	3,7
1996	21,2	20,3	0,6	17,2	10,5	12,9	3,7	0,2	1,3	2,0	3,7
1997	21,8	20,1	1,2	17,1	10,5	13,4	1,8	-0,6	0,0	3,3	4,1
1998	21,8	20,3	0,6	17,3	10,8	15,5	2,3	-2,0	-1,2	6,0	3,7
1999	21,7	20,7	-0,1	17,7	11,1	20,2	2,3	0,8	0,7	5,8	4,2
2000	21,9	21,2	-0,5	18,5	11,8	20,9	2,0	1,9	1,2	5,8	4,2

	Yksityisen sektorin (pl. rahoitussektori) rahoitus ^{1), 2)}						Rahoituksen käyttö, netto ³⁾	Rahoituksen käyttö, % bruttoinvestoinneista ⁴⁾	Nettovelkaantuminen, % rahoituksesta ⁵⁾		
	Brutto-säästäminen	Kotitaloudet	Nettovelkaantuminen	Muut arvopaperit kuin osakkeet	Pitkäaikaiset arvopaperit	Osakkeet				Lainat	
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1993	20,8	12,8	7,7	1,2	1,4	1,4	3,7	4,5	5,3	43,6	27,0
1994	20,7	11,8	9,6	1,0	1,1	1,6	3,7	3,8	4,2	45,0	31,7
1995	21,9	12,1	7,4	-1,8	-1,7	1,4	4,8	3,6	6,5	44,4	25,3
1996	21,4	11,8	8,8	0,2	0,0	1,6	5,7	4,8	4,1	42,9	29,1
1997	20,6	11,3	9,5	0,1	0,1	1,3	5,9	4,7	3,9	43,9	31,6
1998	20,2	10,5	12,5	0,4	0,3	2,4	7,6	5,9	3,0	47,3	38,2
1999	19,2	10,0	17,5	0,8	0,4	3,1	10,0	7,6	2,7	53,3	47,7
2000	18,8	9,5	20,9	1,2	0,7	3,7	10,6	6,9	0,0	53,0	52,6

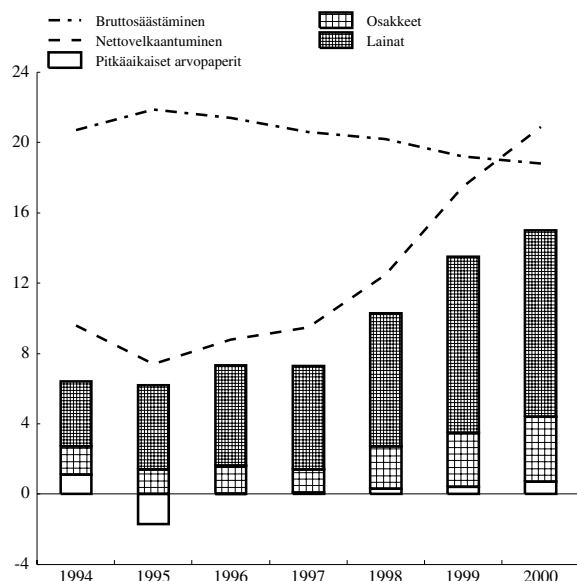
Yksityisen ei-rahoitussektorin investoinnit ja rahoitus^{1), 2)}

(prosenttia BKT:stä)

Investoinnit

Rahoitus

Lähde: EKP.

1) Keskeisiä investointien ja rahoituksen eriä.

2) Yksityinen ei-rahoitussektori sisältää yritykset, kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt.

3) Sarakkeet 6–14.

4) Sarake 6: (sarakkeet 4+6).

5) Sarake 14: (sarakkeet 12+14).

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääoma-tulot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾		
		Välitörmät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työntantaja	Vakuutettu	Myynnit			Pääoma-verot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	46,4	46,0	11,8	9,5	2,2	13,0	0,9	16,7	8,5	5,1	2,3	0,4	0,2	41,7
1992	47,4	46,7	11,9	9,8	2,0	13,0	0,9	17,1	8,6	5,2	2,4	0,7	0,6	42,5
1993	48,0	47,5	12,1	10,0	2,1	13,2	0,8	17,4	8,6	5,3	2,5	0,5	0,3	43,0
1994	47,5	47,1	11,6	9,5	2,0	13,5	0,8	17,5	8,5	5,4	2,5	0,4	0,2	42,7
1995	47,2	46,6	11,6	9,5	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,6	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,3	47,6	12,2	9,6	2,6	13,5	0,7	17,6	8,8	5,5	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,9	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	4,9	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,3	47,7	12,8	10,1	2,6	14,4	0,6	16,5	8,5	5,0	2,4	0,6	0,3	43,9
2000	47,9	47,4	13,0	10,1	2,7	14,2	0,6	16,3	8,5	4,9	2,4	0,5	0,3	43,7

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot							Pääoma-menot	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾				
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot			EU:n toimielinten maksamat	Inves-toinnit	Pää-oman-siirrot	EU:n toimi-elinten maksamat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	51,1	46,3	11,2	5,0	5,3	24,9	21,0	2,4	0,6	4,8	3,2	1,6	0,0	45,8
1992	52,2	47,5	11,4	5,0	5,6	25,5	21,9	2,3	0,5	4,7	3,2	1,5	0,0	46,6
1993	53,6	49,0	11,6	5,2	5,8	26,5	22,8	2,4	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,8
1994	52,6	48,3	11,3	5,0	5,5	26,5	22,9	2,3	0,5	4,4	2,9	1,5	0,1	47,1
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,8	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,2	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,2	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,8	47,1	11,0	4,8	5,1	26,2	23,1	2,1	0,5	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	49,9	46,0	10,7	4,7	4,7	25,9	22,6	2,0	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,2
1999	49,6	45,5	10,7	4,7	4,2	25,9	22,6	2,0	0,5	4,1	2,5	1,6	0,1	45,4
2000	48,7	44,7	10,5	4,7	4,0	25,5	22,2	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,6

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijää-mä (-) / ylijää-mä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuo-toiset tulon-siirrot	Kiinteän pääoman kuluminen	Myynnit (miinus)	Kollektiiviset kulutus-menot	Yksi-lölliset kulutus-menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1991	-4,7	-4,6	-0,3	-0,1	0,3	0,6	20,3	11,2	5,0	4,8	1,8	-2,3	8,6	11,7
1992	-4,8	-4,2	-0,3	-0,2	0,0	0,8	20,7	11,4	5,0	4,9	1,8	-2,4	8,7	12,0
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,1	11,6	5,2	5,0	1,9	-2,5	8,9	12,2
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,1	1,8	-2,5	8,6	12,1
1995	-5,0	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,7	20,5	11,2	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1996	-4,3	-3,6	-0,4	-0,1	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,8	-2,5	8,5	12,1
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,3	11,0	4,8	5,1	1,8	-2,5	8,4	12,0
1998	-2,2	-2,2	-0,2	0,2	0,1	2,5	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,5	8,1	11,8
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,2	11,8
2000	-0,8	-1,3	-0,1	0,2	0,5	3,2	19,8	10,5	4,7	5,1	1,7	-2,4	8,1	11,8

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1997	-2,0	-2,7	-4,0	-3,2	-3,0	1,2	-2,7	3,4	-1,1	-1,9	-2,7	-1,5
1998	-0,8	-2,2	-2,4	-2,6	-2,7	2,3	-2,8	3,5	-0,8	-2,4	-2,4	1,3
1999	-0,6	-1,6	-1,8	-1,1	-1,6	2,3	-1,8	3,7	0,4	-2,2	-2,1	1,9
2000	0,1	1,2	-1,1	-0,3	-1,3	4,5	-0,3	6,1	2,2	-1,1	-1,5	6,9

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot (mukaan lukien UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot: Euroopan komissio.

- 1) Tuloja, menoja ja alijäämää (-) / ylijäämää (+) koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen ylijäämää nämä tulot mukaan laskettuna on 0,3 %). Tiedot vuotta 1995 edeltävältä ajalta perustuvat osittain arvioihin. Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.
- 2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.
- 3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittole-mattomille yhteisöille.
- 4) Kokonaismenot miinus korkomenot.
- 5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhytaikaiset arvopaperit	Pitkäaikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾				
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset	Muut sektorit	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1991	57,4	2,6	16,1	9,6	29,1	48,1	24,7	7,4	16,1	9,2
1992	60,9	2,6	16,8	10,1	31,5	50,2	26,4	7,6	16,2	10,7
1993	67,2	2,7	17,6	9,9	37,0	52,5	27,6	8,7	16,2	14,8
1994	69,9	2,9	16,8	10,3	40,0	56,2	29,8	9,9	16,4	13,8
1995	74,2	2,9	18,3	9,8	43,1	58,6	30,5	10,9	17,2	15,6
1996	75,4	2,9	17,8	9,9	44,8	59,2	30,3	13,2	15,8	16,2
1997	74,8	2,8	17,0	8,9	46,1	57,2	29,0	14,4	13,7	17,7
1998	73,1	2,8	15,8	7,9	46,6	53,5	27,0	16,2	10,4	19,6
1999	72,0	2,9	14,8	6,9	47,5	50,1	25,3	14,9	9,9	22,0
2000	69,5	2,7	13,6	6,3	47,0	46,3	22,9	13,4	10,0	23,2

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ³⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osavaltiohallinto	Paikallis-hallinto	Sosiaali-turva-rahas-tot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtu-vakor-koinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsen-valuutta ³⁾	Ei-koti-maan valuutta	
1991	57,4	46,6	4,5	6,0	0,3	11,8	45,6	4,8	17,7	18,8	20,9	56,2	1,9	1,1
1992	60,9	49,7	4,7	6,1	0,4	12,2	48,7	6,3	17,8	20,9	22,1	59,6	2,2	1,3
1993	67,2	55,2	5,2	6,3	0,6	11,9	55,3	6,7	18,5	24,3	24,5	65,5	2,9	1,7
1994	69,9	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,7	7,4	16,6	26,6	26,8	68,1	3,0	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,9	17,6	26,2	30,3	72,3	2,9	1,9
1996	75,4	62,9	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,3	30,9	73,5	2,7	1,9
1997	74,8	62,3	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,2	31,0	72,8	2,8	2,0
1998	73,1	61,0	6,3	5,4	0,3	7,7	65,4	5,5	16,3	25,9	30,9	71,4	3,2	1,7
1999	72,0	60,2	6,2	5,3	0,3	7,0	65,1	5,0	14,4	26,8	30,8	70,2	-	1,8
2000	69,5	58,1	6,1	5,1	0,3	5,6	63,9	4,4	14,5	27,4	27,7	67,7	-	1,8

3. Euromaat – julkinen velka

	BE 1	DE 2	GR 3	ES 4	FR 5	IE 6	IT 7	LU 8	NL 9	AT 10	PT 11	FI 12
1997	125,3	61,0	108,2	66,7	59,3	65,1	120,2	6,1	69,9	64,7	58,9	54,1
1998	119,7	60,9	105,0	64,7	59,5	54,8	116,4	6,4	66,8	63,9	54,7	48,8
1999	115,9	61,3	103,9	63,4	58,5	49,3	114,6	6,0	63,1	64,7	54,5	47,3
2000	110,3	60,3	102,7	60,7	57,6	38,6	110,5	5,3	56,1	63,1	53,7	44,0

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-fylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.
- 2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.
- 5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt-aikaiset arvo-paperit	Pitkä-aikaiset arvo-paperit	Koti-mainen luoton-antaja ⁶⁾	Raha-laitokset	Muut rahoitus-laitokset	
											11	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1991	5,2	5,1	0,0	0,2	-0,1	0,2	1,2	0,0	3,9	.	.	.	
1992	6,8	5,6	0,4	0,7	0,1	0,1	1,6	1,0	4,0	4,8	3,1	0,7	
1993	8,1	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,3	0,1	6,4	3,7	2,0	1,3	
1994	6,1	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	0,0	0,9	4,8	6,3	3,6	1,7	
1995	7,7	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,4	0,0	5,2	5,2	2,2	1,5	
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,4	3,2	2,7	0,8	2,6	
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,6	3,0	0,2	-0,1	1,8	
1998	1,6	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,1	-0,8	2,4	
1999	1,6	1,3	0,3	0,0	0,0	0,2	-0,5	-0,7	2,6	-1,5	-0,7	-0,7	
2000	0,8	0,8	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,7	

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisu

	Velan muutos	Alijää-mä (-) / ylijää-mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisu ⁹⁾											Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset							Arvos-tus-tekijät	Valuutta-kurssi-vaiku-tukset	Luokit-telu-muu-tokset	
				Yhteensä	Käteinen ja talle-tukset	Arvo-paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis-tämis-tulot	Pääoma-sijoituk-set				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1991	5,2	-4,7	0,5	1,1	0,3	0,1	0,4	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	-0,8
1992	6,8	-4,8	2,0	0,8	0,2	0,1	0,3	0,2	-0,1	0,2	0,4	0,3	0,7	0,1
1993	8,1	-5,7	2,4	1,3	1,0	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,6
1994	6,1	-5,1	1,0	0,2	0,0	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	-0,1
1995	7,7	-5,0	2,7	0,6	0,0	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3
1996	3,8	-4,3	-0,4	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,3
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,3
1998	1,6	-2,2	-0,6	-0,6	0,2	0,0	-0,2	-0,6	-0,8	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,3
1999	1,6	-1,3	0,3	0,0	0,4	0,2	0,1	-0,7	-0,8	0,1	0,3	0,2	0,0	0,0
2000	0,8	0,3	1,1	1,0	0,9	0,2	0,1	-0,2	-0,4	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,1

Lähteet: EKP.

- 1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.
- 2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.
- 3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).
- 4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulle ottamat velat.
- 5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.
- 6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.
- 7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.
- 8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.
- 9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.
- 10) Ei sisällä johdannaisia.
- 11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamisiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

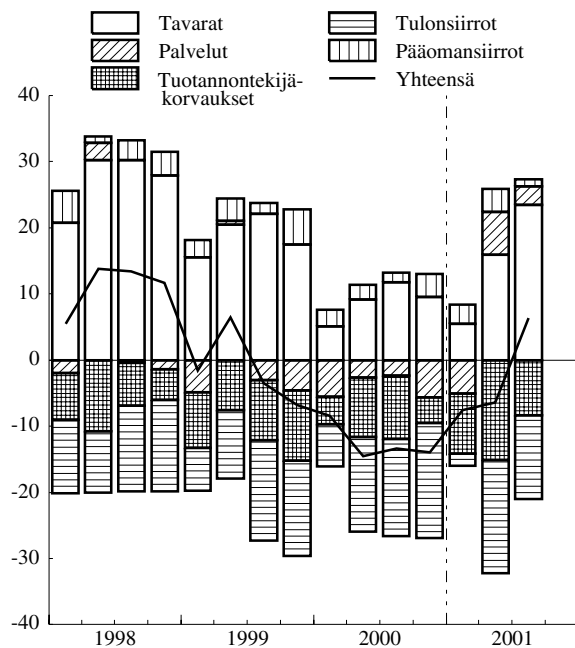
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pää- oman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoit- ukset	Arvo- paperi- sijoit- ukset	Johdan- naiset	Muut sijoituk- set	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	62,1	116,4	3,1	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,5	-24,3
1998	31,9	109,0	-1,1	-28,8	-47,2	12,4	-68,4	-81,3	-110,0	-8,2	123,0	8,2	24,1
1999	-18,3	75,6	-11,9	-35,7	-46,3	12,9	10,9	-118,1	-45,7	4,5	160,1	10,1	-5,5
2000	-59,9	35,6	-16,1	-26,7	-52,6	9,7	93,4	17,6	-111,5	-1,7	171,5	17,6	-43,2
2000 III	-14,8	11,8	-2,3	-9,6	-14,6	1,5	-5,3	-87,2	0,3	-0,3	77,2	4,7	18,6
2000 IV	-17,4	9,5	-5,6	-3,9	-17,4	3,5	25,7	-13,5	12,7	-8,5	24,4	10,7	-11,8
2000 syys	-3,0	2,8	-1,2	-1,8	-2,8	0,8	-7,6	-32,6	-4,0	1,9	23,0	4,0	9,8
2000 loka	-5,4	4,3	-1,6	-2,0	-6,2	0,3	0,8	-18,4	0,5	-2,1	19,9	0,7	4,4
2000 marras	-5,0	1,9	-0,8	-0,8	-5,2	1,4	3,7	1,4	2,2	-2,5	-5,1	7,7	-0,2
2000 joulou	-7,0	3,3	-3,2	-1,1	-5,9	1,8	21,2	3,4	9,9	-4,0	9,6	2,3	-16,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001 I	-10,5	5,5	-5,0	-9,1	-1,9	2,9	30,6	-40,6	-38,5	-2,0	102,2	9,5	-23,0
2001 II	-9,9	15,9	6,5	-15,1	-17,2	3,5	-12,0	-51,7	25,7	0,7	10,8	2,5	18,4
2001 III	5,3	23,4	2,9	-8,4	-12,7	1,0	-67,1	-15,3	53,6	-12,3	-95,6	2,5	60,8
2001 tammi	-11,1	-3,9	-2,4	-7,5	2,7	1,3	2,3	-9,9	-42,8	-4,6	57,2	2,4	7,5
2001 helmi	1,2	3,3	-1,1	-0,6	-0,5	1,5	7,7	2,4	-2,3	-0,7	3,8	4,5	-10,4
2001 maalisk	-0,6	6,0	-1,5	-1,0	-4,0	0,1	20,6	-33,2	6,6	3,3	41,2	2,7	-20,1
2001 huhti	-6,7	3,1	1,6	-7,0	-4,5	2,2	11,7	0,8	-19,2	1,7	21,4	7,0	-7,1
2001 touko	-2,2	4,4	2,8	-3,9	-5,4	0,5	-9,6	-41,5	15,1	3,6	16,8	-3,6	11,3
2001 kesä	-1,0	8,4	2,1	-4,2	-7,3	0,8	-14,0	-11,0	29,8	-4,6	-27,4	-0,8	14,2
2001 heinä	-0,8	10,7	1,7	-7,5	-5,7	0,4	-20,1	1,1	4,1	-7,5	-17,9	0,0	20,5
2001 elo	6,0	7,3	1,1	0,4	-2,8	0,6	-13,9	-0,7	4,9	-3,7	-18,5	4,1	7,3
2001 syys	0,0	5,4	0,1	-1,3	-4,2	0,0	-33,0	-15,7	44,6	-1,1	-59,1	-1,6	33,0
2001 loka	0,1	9,6	0,2	-4,3	-5,4	0,3	-14,6	5,3	0,3	-3,8	-13,8	-2,6	14,2
2001 marras	2,8	9,3	-1,9	0,4	-4,9	0,4	-15,4	7,8	11,5	-4,0	-30,7	0,0	12,1

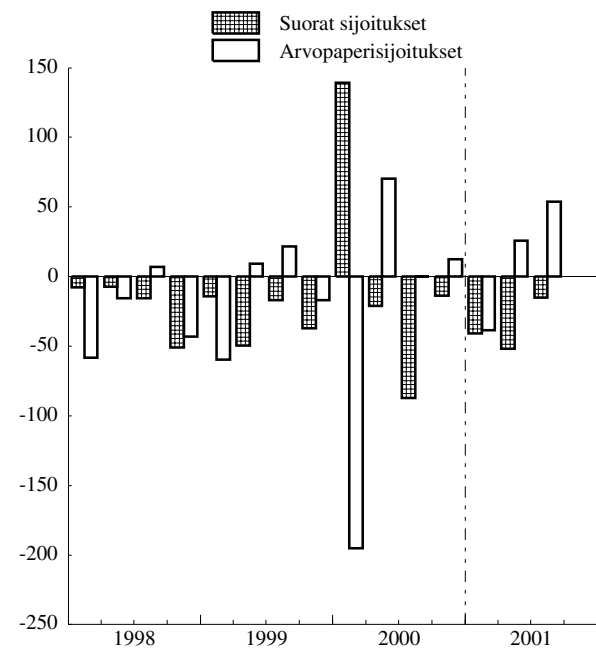
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 156,3	62,1	754,6	638,3	214,2	211,0	189,5	204,7	60,1	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,7	1 245,8	31,9	784,4	675,4	231,9	233,0	198,5	227,3	63,0	110,1	17,7	5,3	
1999	1 334,5	1 352,7	-18,3	818,1	742,5	244,5	256,4	207,0	242,7	64,8	111,1	19,1	6,3	
2000	1 597,6	1 657,5	-59,9	986,8	951,3	279,5	295,7	264,0	290,7	67,2	119,9	18,3	8,7	
2000	III	400,2	415,0	-14,8	246,6	234,8	75,5	77,9	65,7	75,3	12,3	27,0	4,4	2,9
	IV	437,4	454,8	-17,4	274,6	265,1	75,1	80,8	72,7	76,6	14,9	32,3	5,9	2,5
2000	syys	140,1	143,1	-3,0	86,1	83,3	25,0	26,2	24,5	26,2	4,5	7,3	1,7	0,9
	loka	146,0	151,5	-5,4	94,2	89,8	25,3	26,9	22,9	24,9	3,6	9,8	0,9	0,6
	marras	145,2	150,2	-5,0	93,9	92,0	24,3	25,1	21,9	22,7	5,1	10,3	2,2	0,8
	joulu	146,2	153,1	-7,0	86,6	83,3	25,5	28,7	27,9	29,0	6,2	12,2	2,9	1,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	I	423,3	433,9	-10,5	254,5	249,0	68,7	73,7	70,6	79,6	29,6	31,5	4,4	1,5
	II	435,1	444,9	-9,9	262,7	246,8	83,0	76,5	74,4	89,5	15,0	32,2	5,3	1,8
	III	420,6	415,3	5,3	252,6	229,2	85,3	82,5	68,3	76,7	14,3	27,0	2,7	1,6
2001	tammi	140,4	151,5	-11,1	79,8	83,7	22,4	24,8	22,6	30,1	15,6	12,9	1,8	0,5
	helmi	135,1	133,9	1,2	82,3	78,9	22,4	23,5	22,5	23,1	7,9	8,4	1,9	0,4
	maalis	147,8	148,5	-0,6	92,4	86,4	23,9	25,4	25,4	26,4	6,1	10,2	0,7	0,5
	huhti	138,7	145,4	-6,7	83,6	80,5	26,3	24,6	23,0	30,0	5,8	10,3	2,6	0,4
	touko	148,3	150,5	-2,2	89,0	84,7	28,3	25,6	26,0	29,9	4,9	10,3	1,4	1,0
	kesä	148,1	149,1	-1,0	90,0	81,6	28,4	26,3	25,4	29,6	4,3	11,6	1,3	0,4
	heinä	151,8	152,5	-0,8	90,8	80,1	30,6	28,9	25,5	32,9	4,9	10,6	1,0	0,6
	elo	136,0	130,0	6,0	81,5	74,2	29,0	27,9	21,0	20,7	4,5	7,2	1,1	0,5
	syys	132,8	132,8	0,0	80,3	74,9	25,8	25,7	21,8	23,1	4,9	9,2	0,6	0,5
	loka	146,6	146,5	0,1	95,1	85,5	25,9	25,7	21,1	25,4	4,4	9,8	1,0	0,6
	marras	138,1	135,3	2,8	90,2	80,9	22,3	24,2	20,7	20,4	4,9	9,8	1,0	0,6

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											Tulot 10	Menot 11
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot			
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11		
1999	III	334,8	340,7	-6,0	209,0	190,0	61,1	64,3	48,7	57,6	15,9	28,8	
	IV	353,1	365,0	-11,9	217,5	203,7	64,0	68,3	53,9	64,1	17,8	28,9	
2000	I	371,1	378,7	-7,6	229,3	217,2	65,6	68,7	59,8	65,4	16,4	27,4	
	II	387,3	407,2	-19,8	241,5	231,8	67,3	72,6	60,9	70,0	17,7	32,7	
	III	410,5	426,4	-16,0	252,9	245,0	71,6	74,2	70,2	79,0	15,8	28,2	
	IV	431,7	449,5	-17,8	264,8	259,8	75,5	80,9	73,8	76,8	17,5	32,1	
2000	syys	142,2	143,3	-1,1	86,9	83,3	24,8	25,9	24,9	26,4	5,6	7,7	
	loka	141,8	146,8	-5,0	87,1	84,8	24,7	26,3	24,7	25,4	5,3	10,3	
	marras	144,6	149,7	-5,0	88,4	86,8	25,4	26,3	24,7	25,8	6,1	10,8	
	joulu	145,3	153,1	-7,8	89,4	88,2	25,4	28,3	24,5	25,6	6,1	11,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	428,6	436,1	-7,5	260,8	247,6	76,4	77,0	72,1	82,0	19,2	29,4	
	II	431,2	441,6	-10,3	263,5	247,5	80,7	78,1	69,1	82,1	17,9	34,0	
	III	428,7	427,5	1,2	257,5	239,2	79,9	79,4	72,9	80,0	18,4	28,9	
2001	tammi	144,1	147,1	-3,0	87,5	83,1	25,4	25,4	24,6	29,6	6,5	9,0	
	helmi	143,4	143,5	0,0	87,2	82,7	26,0	25,8	24,0	25,4	6,3	9,5	
	maalis	141,1	145,6	-4,5	86,1	81,9	25,0	25,8	23,6	26,9	6,3	10,9	
	huhti	143,7	148,1	-4,3	86,9	82,8	27,3	25,9	22,8	28,3	6,7	11,0	
	touko	145,5	146,3	-0,8	88,4	82,0	27,1	25,8	24,4	27,4	5,6	11,1	
	kesä	142,0	147,2	-5,2	88,2	82,7	26,4	26,3	21,9	26,4	5,6	11,8	
	heinä	145,1	149,8	-4,7	85,9	81,7	27,1	26,8	26,0	30,4	6,1	10,9	
	elo	146,3	141,9	4,4	88,5	81,0	26,9	26,8	24,8	26,2	6,0	7,9	
	syys	137,2	135,8	1,5	83,0	76,6	25,8	25,8	22,0	23,4	6,4	10,1	
	loka	139,0	139,1	-0,1	85,3	78,1	24,6	24,4	22,6	26,5	6,5	10,1	
	marras	136,7	133,4	3,2	85,0	75,6	23,3	25,0	22,5	23,0	5,9	9,8	

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,0	242,7	12,6	5,0	194,4	237,7	42,7	50,3	64,1	101,5	87,7	85,9
2000	264,0	290,7	13,2	5,4	250,8	285,2	57,4	59,3	74,6	106,9	118,7	119,0
2000 III	65,7	75,3	3,3	1,5	62,4	73,8	14,3	15,2	18,9	28,7	29,3	29,8
2000 IV	72,7	76,6	3,4	1,3	69,3	75,3	16,7	17,0	18,9	24,2	33,7	34,1
					<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001 I	70,6	79,6	3,3	1,1	67,2	78,5	15,6	15,4	17,8	26,3	33,8	36,8
2001 II	74,4	89,5	3,4	1,5	71,0	88,0	18,8	15,4	21,5	39,4	30,7	33,3
2001 III	68,3	76,7	3,3	1,5	65,0	75,1	14,7	15,9	22,0	28,2	28,3	31,1

	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot			
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot	
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20
1999	36,2	46,1	6,4	4,2	9,5	34,0	54,6	67,5
2000	47,4	52,2	10,0	7,1	14,2	30,6	60,5	76,3
2000 III	11,9	13,2	2,4	2,0	3,4	7,6	15,5	21,1
2000 IV	13,3	14,8	3,3	2,3	3,0	5,5	16,0	18,7
					<i>Euroalueen laajeneminen</i>			
2001 I	13,1	13,0	2,5	2,4	2,4	7,0	15,4	19,4
2001 II	16,2	13,0	2,6	2,4	5,3	17,1	16,2	22,3
2001 III	12,4	14,1	2,2	1,7	3,6	8,3	18,5	19,9

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Ulkomaille			Euroalueelle		
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja
	1	2	3	4	5	6
1997	-93,1	.	.	48,6	.	.
1998	-172,8	.	.	91,5	.	.
1999	-315,6	-234,7	-81,0	197,5	144,2	53,3
2000	-382,4	-283,6	-98,7	400,0	296,4	103,6
2000 III	-124,8	-117,8	-7,0	37,6	28,6	9,0
IV	-93,3	-67,9	-25,4	79,7	32,7	47,1
2000 syys	-47,1	-26,4	-20,6	14,4	5,5	8,9
loka	-35,9	-31,7	-4,2	17,5	11,1	6,4
marras	-35,6	-25,7	-9,9	37,0	24,4	12,6
joulu	-21,8	-10,5	-11,3	25,2	-2,8	28,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	-65,4	-26,5	-38,9	24,7	28,7	-4,0
II	-80,6	-59,2	-21,4	28,9	16,4	12,4
III	-37,8	-25,9	-12,0	22,6	18,5	4,0
2001 tammi	-17,4	-11,6	-5,8	7,5	5,1	2,4
helmi	-15,0	-1,9	-13,1	17,4	15,3	2,1
maalis	-33,0	-13,0	-20,0	-0,2	8,4	-8,5
huhti	-6,8	-9,4	2,6	7,6	2,8	4,9
touko	-51,8	-41,3	-10,5	10,3	10,2	0,1
kesä	-21,9	-8,5	-13,4	10,9	3,4	7,5
heinä	-13,9	-15,4	1,5	15,1	10,4	4,7
elo	-4,1	-5,5	1,4	3,4	1,9	1,5
syys	-19,8	-5,0	-14,9	4,1	6,3	-2,2
loka	-2,0	-4,6	2,6	7,3	3,0	4,3
marras	-13,8	-6,5	-7,3	21,6	11,7	9,9

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,3	121,6	27,7
1999	-311,4	265,7	-156,3	92,4	-155,1	-154,4	-0,7	173,4	117,4	55,9
2000	-412,8	301,2	-288,5	44,9	-124,3	-102,7	-21,6	256,3	229,6	26,7
2000 III	-98,4	98,7	-56,9	37,3	-41,4	-34,8	-6,6	61,4	71,8	-10,4
2000 IV	-78,4	91,1	-59,9	38,4	-18,5	-15,6	-2,9	52,7	59,4	-6,7
2000 syys	-35,9	31,9	-11,1	7,9	-24,8	-23,0	-1,8	24,0	27,1	-3,1
2000 loka	-19,5	20,0	-9,1	2,7	-10,4	-10,4	0,0	17,4	25,0	-7,6
2000 marras	-25,9	28,1	-16,4	7,6	-9,5	-7,5	-2,0	20,6	23,8	-3,2
2000 joulou	-33,0	42,9	-34,4	28,2	1,4	2,3	-0,9	14,7	10,6	4,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	-82,9	44,4	-29,1	18,7	-53,8	-37,2	-16,6	25,7	24,5	1,2
2001 II	-75,5	101,3	-42,5	108,7	-33,0	-46,6	13,6	-7,5	-1,6	-5,9
2001 III	-8,4	62,0	0,7	48,3	-9,1	-12,3	3,2	13,6	30,4	-16,7
2001 tammi	-36,9	-5,9	-20,7	-0,4	-16,2	-6,9	-9,3	-5,5	-9,1	3,6
2001 helmi	-29,2	26,9	-12,6	12,5	-16,6	-16,4	-0,2	14,4	16,2	-1,8
2001 maalisk	-16,7	23,3	4,3	6,5	-21,0	-13,9	-7,1	16,8	17,4	-0,6
2001 huhti	-20,7	1,5	-16,4	11,0	-4,3	-11,8	7,5	-9,5	-3,1	-6,4
2001 touko	-28,1	43,2	-14,5	58,8	-13,6	-17,0	3,5	-15,7	-12,8	-2,8
2001 kesä	-26,8	56,6	-11,6	38,9	-15,2	-17,8	2,6	17,7	14,3	3,3
2001 heinä	-13,6	17,7	-9,9	15,6	-3,7	-7,4	3,8	2,1	3,9	-1,8
2001 elo	-22,7	27,5	-4,7	16,8	-18,0	-15,4	-2,6	10,7	21,4	-10,7
2001 syys	27,9	16,8	15,4	15,9	12,5	10,5	2,0	0,8	5,2	-4,3
2001 loka	-36,4	36,7	-5,8	25,6	-30,6	-20,6	-10,1	11,1	9,0	2,1
2001 marras	-38,0	49,5	-12,4	22,3	-25,6	-14,4	-11,2	27,1	32,0	-4,9

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet				Velkapaperit							
	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit			
					Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Julkisyhteisöt	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)	Muut sektorit
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	0,1	-2,1	-1,5	-152,8	0,1	-1,7	-15,4	-137,4	0,9	-0,1	-8,1	6,7
2000	0,0	-2,5	-4,4	-281,6	-1,7	-1,2	-72,7	-27,2	2,2	-0,7	-11,5	-11,5
2000 III	-0,1	-0,4	-2,4	-54,1	-2,3	-0,4	-14,8	-17,4	0,5	-1,4	-7,5	1,8
2000 IV	0,0	-0,6	-5,0	-54,3	0,9	0,0	2,7	-19,2	0,6	0,9	0,8	-5,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	-0,1	-0,4	-11,0	-17,6	1,0	-0,6	-16,3	-21,4	-1,3	-1,2	-18,0	4,0
2001 II	0,0	-0,7	6,3	-48,0	0,7	0,0	-22,3	-25,0	-0,7	-0,1	2,1	12,3
2001 III	-0,1	-0,4	-1,1	2,3	1,0	-0,2	2,1	-15,2	0,1	-0,6	-12,2	15,9

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998	-81,9	204,9	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,6	15,2
1999	-32,5	192,6	-2,0	6,6	3,3	-13,0	18,1	161,1	-47,2	53,8	65,3	107,3	-51,8	37,8
2000	-178,9	350,5	-1,1	0,9	-2,5	1,0	-131,3	289,6	-49,3	53,0	-82,0	236,6	-44,0	58,9
2000 III	-31,7	108,9	0,2	-2,0	-5,4	2,7	-17,2	74,9	-12,0	8,4	-5,2	66,5	-9,3	33,3
2000 IV	-49,5	74,0	-0,9	2,9	5,7	3,4	-63,9	59,5	-22,7	11,8	-41,1	47,6	9,6	8,3
2000 syys	-7,0	30,0	0,0	1,7	-5,6	-0,7	-5,3	33,0	-2,8	2,4	-2,5	30,6	3,9	-4,0
2000 loka	-8,5	28,4	-0,4	0,7	8,1	1,7	-18,4	25,0	-3,2	6,3	-15,2	18,7	2,1	1,1
2000 marras	-51,0	45,9	-0,3	0,9	-2,9	0,6	-50,6	48,0	-6,4	8,1	-44,2	39,9	2,8	-3,7
2000 joul	10,0	-0,4	-0,2	1,2	0,4	1,2	5,1	-13,5	-13,2	-2,5	18,3	-11,0	4,6	10,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001 I	-136,1	238,3	0,8	-2,6	2,4	-8,2	-135,0	261,7	-7,4	1,8	-127,6	259,9	-4,3	-12,6
2001 II	8,1	2,6	-0,8	4,3	-0,3	2,8	12,0	-9,1	-10,2	17,0	22,2	-26,1	-2,7	4,7
2001 III	-71,6	-24,0	1,0	-0,9	0,3	0,0	-61,5	-29,2	-6,6	11,3	-54,9	-40,5	-11,4	6,2
2001 tammi	-45,2	102,4	0,5	1,3	3,6	-6,4	-51,4	108,2	-3,9	-1,9	-47,5	110,1	2,1	-0,7
2001 helmi	-6,6	10,4	0,3	-2,1	0,1	-3,8	-4,8	16,8	-2,8	4,7	-2,0	12,1	-2,2	-0,5
2001 maal	-84,3	125,5	0,0	-1,8	-1,3	2,0	-78,7	136,7	-0,7	-1,0	-78,0	137,7	-4,3	-11,3
2001 huhti	7,1	14,3	-0,3	-1,6	-0,2	-0,8	14,4	16,2	-0,4	5,4	14,8	10,8	-6,9	0,5
2001 touko	2,3	14,5	-0,3	1,6	1,2	2,4	4,7	4,9	-7,3	4,2	12,0	0,7	-3,4	5,6
2001 kesä	-1,2	-26,2	-0,3	4,2	-1,3	1,2	-7,2	-30,2	-2,6	7,4	-4,6	-37,6	7,5	-1,4
2001 heinä	43,1	-61,0	0,7	-0,4	-1,7	0,8	46,3	-67,2	-2,1	1,9	48,4	-69,1	-2,2	5,8
2001 elo	-35,1	16,6	0,1	-2,4	1,7	-2,7	-31,5	25,0	-4,6	3,7	-26,9	21,3	-5,4	-3,4
2001 syys	-79,6	20,4	0,1	1,9	0,3	1,8	-76,2	13,0	0,1	5,6	-76,3	7,4	-3,8	3,8
2001 loka	-26,5	12,7	-0,5	4,5	-0,2	2,1	-22,4	7,1	-4,4	2,9	-18,0	4,2	-3,3	-1,1
2001 marras	-58,8	28,2	0,0	2,0	2,5	2,3	-54,0	25,1	-10,0	-14,6	-44,0	39,7	-7,3	-1,2

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,2	6,7	5,5	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
2000 III	0,2	-2,0	-1,8	0,0	0,0	0,0
2000 IV	-0,9	2,9	2,0	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	0,8	-2,7	-1,9	0,0	0,0	0,0
2001 II	-0,8	4,3	3,5	0,0	0,0	0,0
2001 III	1,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0
2000	0,1	0,0	0,1	-1,8	1,0	-0,8	-0,8	0,0	-0,8
2000 III	0,0	0,0	0,0	-5,1	2,6	-2,5	-0,3	0,1	-0,2
2000 IV	0,1	0,0	0,1	5,3	3,2	8,6	0,3	0,2	0,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	0,0	0,0	0,0	2,9	-8,0	-5,1	-0,5	-0,2	-0,7
2001 II	0,0	0,0	0,0	0,1	2,7	2,8	-0,4	0,1	-0,3
2001 III	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6	-0,3	0,0	-0,3

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	16	17	18	19	20	21
1999	17,3	160,4	177,7	0,8	0,7	1,5
2000	-127,3	284,3	157,0	-4,1	5,3	1,3
2000 III	-15,8	74,9	59,1	-1,4	0,0	-1,4
2000 IV	-62,4	55,1	-7,4	-1,4	4,4	2,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001 I	-130,5	257,8	127,3	-4,5	3,9	-0,6
2001 II	15,4	-11,9	3,5	-3,4	2,8	-0,6
2001 III	-60,6	-31,0	-91,6	-0,8	1,8	1,0

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1999	-7,5	4,8	-2,7	-21,3	20,4	-1,0	-23,0	12,7	-10,3
2000	-14,9	10,4	-4,5	-23,8	53,6	29,8	-5,4	-5,0	-10,4
2000 III	-4,3	3,0	-1,3	-4,0	30,3	26,3	-1,0	0,0	-1,0
2000 IV	-4,3	1,3	-2,9	17,7	4,5	22,3	-3,9	2,4	-1,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001 I	-4,8	4,2	-0,6	3,0	-16,3	-13,3	-2,5	-0,4	-3,0
2001 II	-3,7	1,8	-1,9	2,1	3,9	6,0	-1,2	-1,0	-2,1
2001 III	-1,3	-2,2	-3,6	-8,4	7,3	-1,1	-1,7	1,1	-0,6

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä	Kulta	Erityiset nosto-oikeudet	Varanto-osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset							Muut saamiset
					Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdannaiset	
						Rahaviranomaiset ja BIS	Pankit	Osakkeet	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,7	12,5	-11,4	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,2
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	11,6	4,3	2,9	0,0	-5,6	10,1	-0,1	1,7
2000 III	4,7	0,3	-0,1	0,0	3,6	2,4	3,2	0,0	-5,5	3,5	-0,1	0,8
2000 IV	10,7	0,0	0,3	-0,6	10,5	1,1	3,8	0,0	0,8	4,7	0,0	0,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	9,5	0,3	-0,4	0,2	10,8	7,8	-6,9	-1,1	5,2	5,7	0,0	-1,3
2001 II	2,5	-0,1	-0,6	-0,7	5,0	0,2	-0,8	0,0	5,5	0,0	0,0	-1,1
2001 III	2,5	0,2	0,0	-4,5	5,0	-0,9	1,4	0,0	4,9	-0,4	0,0	1,7

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto

1. Ulkomainen nettovarallisuus¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; saamiset vähennettynä veloilla; ajanjakson lopun kantatieto)

	Yhteensä	Suorat sijoitukset			Arvopaperisijoitukset					Johdannaiset	Muut sijoitukset				Valuuttavaranto
		Yhteensä	Oma pääoma (ml. uudelleen sijoitetut voitot)	Muu pääoma	Yhteensä	Osakkeet	Velkapaperit				Yhteensä	Kauppa- luotot	Lainat/ käteinen ja talletukset	Muut saamiset/ velat	
							Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit						
1997	32,7	177,6	148,6	29,1	-724,7	-358,7	-366,0	-339,8	-26,2	-5,9	222,4	79,8	51,3	91,4	363,3
1998	-147,9	152,2	124,2	28,0	-713,5	-462,0	-251,5	-229,0	-22,5	2,3	81,7	100,0	-107,1	88,8	329,4
1999	-75,0	402,4	318,9	83,5	-752,8	-591,3	-161,4	-108,4	-53,0	10,1	-107,3	111,9	-338,2	119,0	372,6
2000	-101,4	466,6	395,0	71,6	-666,8	-366,9	-299,9	-263,1	-36,7	7,0	-286,2	115,7	-530,4	128,5	378,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	-152,1	459,3	388,5	70,8	-721,5	-375,8	-345,7	-308,6	-37,1	7,0	-288,2	114,9	-531,6	128,5	391,2

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

2. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin¹⁾ valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto														Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset
	Yhteensä	Kulta		Erityiset nosto- oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset								Muut saami- set	
		Miljoonaa troy- unssia	Yhteensä			Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdan- naiset			
						Raha- viran- omaiset ja BIS	Pankit	Yhteen- sä	Osak- keet	Joukko- lainat	Raha- mark- kina- paperit				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Eurojärjestelmä²⁾															
1998 joul ³⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	199,9	12,6	18,3	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	1,3	7,6
1999 joul ³⁾	372,6	116,4	402,762	4,5	24,3	225,1	12,8	21,4	191,1	0,0	134,3	56,7	-0,2	2,4	14,6
2000 joul ³⁾	378,0	117,8	399,537	4,3	20,8	234,2	9,2	20,2	204,2	0,0	153,9	50,3	0,7	0,7	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	391,2	119,2	404,119	4,3	21,2	245,7	9,2	27,6	208,2	0,0	157,9	50,3	0,7	0,7	16,3
2001 tammi	385,8	115,0	404,119	4,5	22,3	243,2	11,8	19,9	210,7	-	-	-	0,8	0,8	20,9
helmi	383,8	116,5	404,119	4,8	21,3	240,5	10,4	21,7	207,8	-	-	-	0,6	0,6	21,2
maalis ⁴⁾	393,0	117,6	403,153	4,9	21,4	246,9	9,7	27,3	209,5	-	-	-	0,5	2,1	20,2
huhti	386,3	119,5	403,153	4,9	21,1	240,2	11,5	23,7	204,6	-	-	-	0,4	0,6	23,4
touko	408,4	127,2	403,153	5,6	22,3	251,5	10,6	25,7	215,0	-	-	-	0,2	1,8	22,9
kesä ⁴⁾	410,0	128,6	403,089	5,7	22,9	249,6	9,8	28,4	211,2	-	-	-	0,2	3,2	22,7
heinä ⁴⁾	397,1	122,3	402,639	5,5	22,7	242,7	8,5	32,7	201,2	-	-	-	0,4	3,9	23,8
elo ⁴⁾	381,8	120,0	402,430	5,5	21,9	232,4	8,3	26,3	197,3	-	-	-	0,5	2,0	23,7
syys ⁴⁾	393,4	129,0	401,904	5,4	25,8	232,0	10,2	24,7	196,7	-	-	-	0,4	1,2	21,9
loka ⁴⁾	393,6	123,9	401,902	5,4	24,9	237,4	8,6	31,2	197,1	-	-	-	0,5	2,1	22,0
marras ⁴⁾	396,5	124,4	401,903	5,4	24,7	240,1	7,9	31,8	199,9	-	-	-	0,4	1,9	22,2
joul ⁴⁾	392,4	126,1	401,874	5,5	25,3	233,0	7,9	23,4	201,2	-	-	-	0,4	2,6	24,9
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joul ³⁾	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	40,6	0,3	6,0	34,3	0,0	27,7	6,5	0,0	1,7	2,6
2000 joul ³⁾	44,7	7,0	24,030	0,0	0,0	36,9	0,6	6,1	30,0	0,0	19,8	10,2	0,3	0,7	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi	45,7	7,0	24,656	0,0	0,0	37,9	0,7	2,6	34,3	-	-	-	0,3	0,7	3,5
helmi	46,2	7,1	24,656	0,0	0,0	38,4	0,6	3,9	33,9	-	-	-	0,1	0,6	3,0
maalis	46,3	7,2	24,656	0,0	0,0	37,0	0,6	5,2	31,1	-	-	-	0,0	2,1	3,9
huhti	44,8	7,3	24,656	0,0	0,0	37,0	0,8	5,2	31,0	-	-	-	0,0	0,5	3,6
touko	49,6	7,8	24,656	0,0	0,0	40,0	0,8	5,2	34,0	-	-	-	0,0	1,8	2,7
kesä	50,7	7,9	24,656	0,1	0,0	40,0	0,9	6,8	32,3	-	-	-	0,0	2,8	3,1
heinä	49,8	7,5	24,656	0,1	0,0	38,4	1,0	7,8	29,6	-	-	-	0,0	3,9	2,9
elo	45,5	7,3	24,656	0,1	0,0	36,1	1,1	4,2	30,8	-	-	-	0,0	2,0	3,5
syys	44,5	7,9	24,656	0,1	0,0	35,4	1,4	3,4	30,6	-	-	-	0,0	1,1	3,9
loka	47,9	7,6	24,656	0,1	0,0	38,5	0,9	5,5	32,1	-	-	-	0,0	1,8	2,8
marras	48,3	7,6	24,656	0,1	0,0	38,7	0,9	4,2	33,6	-	-	-	0,0	1,9	3,2
joul ³⁾	49,0	7,7	24,656	0,1	0,0	38,6	0,8	4,5	33,3	-	-	-	0,0	2,6	3,6

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoa ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuun.

3) Tilanne 1.1.1999.

4) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1,2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (1995 = 100)		
	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka- aineet ja tuotanto- hyödykkeet	Investoin- titavarat	Kulutus- tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1997	762,8	357,3	168,3	202,3	661,0	674,2	389,3	104,8	161,4	481,9	62,6	122,5	119,8
1998	797,1	369,6	179,8	213,6	697,8	711,4	393,3	122,9	175,8	540,3	41,6	128,1	126,4
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	133,8	138,8
2000	1 010,1	480,7	221,3	264,7	880,0	1 002,9	576,7	178,4	217,0	725,7	118,5	162,3	178,2
2000													
II	248,4	118,7	55,2	63,7	216,4	244,5	140,5	43,9	52,7	178,9	26,3	157,7	172,8
III	251,0	120,8	53,7	65,8	218,6	246,3	143,0	41,8	54,2	176,6	31,8	165,8	184,2
IV	279,8	130,9	63,9	73,3	243,8	278,8	159,7	52,0	57,8	199,4	34,3	173,8	195,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	258,9	121,7	56,2	67,9	226,8	260,6	148,5	47,4	54,4	190,5	27,0	173,4	182,3
II	265,7	121,9	58,5	68,3	232,6	258,1	145,4	44,2	54,0	186,7	28,0	172,4	182,3
III	255,5	115,7	54,9	69,1	223,6	238,2	132,0	37,4	54,6	170,9	27,6	171,8	177,8
2001													
kesä	91,6	41,8	20,2	24,0	80,6	86,4	48,7	14,4	18,6	62,4	10,0	175,5	184,6
heinä	91,6	41,7	19,5	24,7	80,9	83,4	46,4	13,0	18,8	59,8	9,4	169,4	180,6
elo	81,4	36,8	18,1	21,3	71,0	76,7	41,8	11,6	18,0	54,8	9,4	175,8	179,9
syys	82,6	37,2	17,3	23,0	71,8	78,1	43,7	12,8	17,8	56,3	8,8	170,2	172,9
loka	96,4	42,7	21,6	26,4	84,3	86,8	47,7	14,6	19,7	63,2	8,4	169,9	170,5
marras	90,0	84,5	167,0	169,4
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1997	10,8	9,1	12,0	10,6	12,0	7,2	8,3	13,1	6,7	10,7	2,4	115,9	110,3
1998	3,6	4,2	5,9	3,6	4,0	11,6	8,1	21,8	7,6	13,4	-4,5	120,1	123,1
1999	2,2	2,9	-0,8	3,5	1,4	6,1	3,5	13,0	7,8	7,1	6,0	122,7	130,6
2000	12,0	12,1	12,5	12,4	13,2	5,3	6,2	11,1	3,9	8,2	4,3	137,6	137,6
2000													
II	14,5	13,8	13,4	14,2	15,5	6,2	6,8	12,9	4,4	10,0	0,2	135,6	137,3
III	9,8	9,3	10,2	12,1	10,8	5,9	7,0	10,5	3,2	8,1	5,5	139,1	140,9
IV	9,7	11,0	13,9	8,2	11,2	3,1	3,8	10,5	0,8	4,4	6,3	142,3	139,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	6,4	4,2	11,7	5,9	7,3	1,6	0,7	5,6	-4,3	1,0	-3,1	143,0	138,3
II	2,6	-1,8	4,3	2,3	3,3	-1,7	-4,0	-5,4	-5,4	-2,7	-3,0	140,2	136,5
III	-0,2	-4,7	1,3	0,0	0,5	-4,0	-6,8	-13,8	-4,8	-6,2	-3,6	139,8	136,4
2001													
kesä	3,6	-0,8	6,1	4,1	4,6	-2,3	-5,1	-7,3	-3,2	-3,2	-2,4	142,2	136,8
heinä	4,7	1,9	1,2	2,8	6,1	-1,1	-3,6	-8,6	-1,5	-1,8	-2,6	137,9	133,9
elo	1,8	-5,2	10,7	1,3	2,8	-3,8	-7,2	-16,4	-3,3	-6,3	-2,9	143,4	137,6
syys	-6,8	-10,9	-6,9	-3,9	-7,1	-7,0	-9,4	-16,2	-9,4	-10,2	-5,0	138,0	137,6
loka	-0,2	-5,1	2,6	1,3	-0,4	0,9	-1,7	-11,7	-2,4	-3,8	4,6	139,0	137,0
marras
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 1995 = 100 sarakkeet 12 ja 13) ³⁾													
1997	2,8	2,6	3,5	3,5	2,7	5,8	5,4	5,5	4,8	4,9	4,2	105,7	108,6
1998	0,9	-0,7	0,8	2,0	1,5	-5,4	-6,5	-3,6	1,2	-1,1	-30,4	106,6	102,8
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	108,9	106,2
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	117,8	129,4
2000													
II	6,8	9,5	8,3	3,9	5,7	21,5	28,7	10,9	8,1	12,5	101,4	116,3	125,9
III	9,1	12,7	7,5	4,4	8,5	20,0	26,6	10,4	7,9	12,5	71,0	119,2	130,8
IV	10,0	11,4	7,7	7,4	8,8	23,9	28,3	15,1	12,6	18,1	53,1	122,1	140,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001													
I	6,6	6,4	5,6	5,5	6,5	8,8	9,2	8,6	8,0	9,3	3,2	121,3	131,8
II	5,8	5,3	4,0	6,7	5,7	6,0	6,2	5,2	7,2	6,1	4,2	123,0	133,6
III	3,1	1,1	2,3	6,7	3,0	-0,3	-2,1	2,8	5,0	2,3	-12,5	122,9	130,4
2001													
kesä	5,7	4,9	3,0	8,2	5,9	5,4	5,2	5,7	7,0	5,8	0,9	123,5	135,0
heinä	3,9	1,2	6,2	8,4	3,3	5,0	3,5	7,6	7,4	6,6	-4,5	122,8	134,9
elo	3,1	1,4	1,4	7,2	3,1	0,2	-2,0	2,0	5,7	2,8	-10,7	122,6	130,7
syys	2,2	0,8	-0,8	4,5	2,6	-5,6	-7,4	-0,9	2,1	-2,3	-21,2	123,3	125,7
loka	0,6	-1,2	-0,4	2,5	1,3	-10,4	-12,7	-4,2	-0,2	-5,3	-32,5	122,2	124,4
marras

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Hyödykejako sarakkeissa 2–4 ja 7–9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

3) Yksikköarvoindeksi, joiden perusteella arvioidaan myös viennin määrä, sisältävät Kreikkaa lukuun ottamatta euroalueen tiedot vuodelta 2001.

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun]; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	Hakija- maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afriikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1997	762,8	-	141,7	29,2	19,4	90,2	46,8	102,6	26,5	132,7	43,1	38,1	92,4	
1998	797,1	-	150,2	31,5	20,5	101,5	51,1	119,9	23,9	114,9	49,7	42,4	91,5	
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	102,9	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	89,6	
2000	1 010,1	-	188,9	38,6	23,1	130,7	63,2	171,0	34,1	150,8	55,9	46,5	107,2	
2000	II	248,4	244,7	46,6	9,7	5,7	32,4	15,5	41,0	7,9	36,8	14,6	11,0	27,1
	III	251,0	257,2	46,2	9,1	5,5	32,7	15,5	43,1	8,7	37,8	13,6	12,1	26,8
	IV	279,8	269,6	50,8	10,5	6,3	36,9	17,0	48,0	9,3	43,3	15,4	13,4	29,0
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	258,9	265,8	49,5	9,7	6,1	33,3	17,0	45,1	9,2	39,8	14,3	12,1	22,9
	II	265,7	264,3	50,7	9,0	7,2	34,0	16,6	45,1	8,3	40,4	15,3	12,7	26,4
	III	255,5	263,3	49,2	7,9	5,9	32,1	16,0	43,6	8,2	39,8	14,3	12,0	.
2001	kesä	91,6	89,7	18,0	3,0	2,0	11,7	5,5	15,5	3,0	14,0	5,1	4,5	9,3
	heinä	91,6	86,5	17,3	2,4	1,9	11,5	5,6	16,6	2,8	14,5	5,1	4,7	9,1
	elo	81,4	89,8	14,9	2,6	2,0	10,1	5,1	13,6	2,6	13,2	4,8	4,0	8,6
	syys	82,6	86,9	17,0	2,9	2,0	10,5	5,3	13,3	2,8	12,1	4,4	3,3	.
	loka	96,4	86,8	.	.	.	12,4	5,7	16,6	3,1	14,6	5,6	4,4	.
	marras	90,0	85,3
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2001	marras	-5,4	-
Tuonti (cif)														
1997	674,2	-	117,7	27,1	16,9	60,2	36,9	94,3	43,3	124,8	49,7	28,4	74,8	
1998	711,4	-	122,3	30,8	17,3	71,6	40,9	104,8	48,5	132,0	45,8	29,3	68,0	
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	80,4	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	76,5	
2000	1 002,9	-	155,5	37,5	21,7	100,8	49,8	139,7	64,6	210,9	72,1	39,5	110,9	
2000	II	244,5	242,0	37,4	9,6	5,2	24,6	12,2	35,2	16,7	49,9	16,7	10,6	26,4
	III	246,3	257,9	36,6	8,6	5,2	25,0	11,9	33,8	15,1	54,5	17,8	10,0	27,9
	IV	278,8	273,8	43,8	10,2	6,1	27,7	13,2	38,8	17,0	59,4	20,9	10,2	31,5
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	260,6	257,0	38,7	8,9	5,2	29,0	13,5	37,5	16,1	53,8	19,8	9,8	28,3
	II	258,1	257,0	39,0	8,6	5,1	29,3	13,1	36,0	15,7	51,9	18,9	11,1	29,5
	III	238,2	250,7	34,9	7,6	5,1	27,9	12,0	30,8	12,8	50,0	17,7	10,0	.
2001	kesä	86,4	86,8	13,0	2,9	1,7	10,1	4,3	12,1	4,8	17,5	6,4	3,8	9,9
	heinä	83,4	84,9	11,7	2,4	1,7	10,0	4,6	10,8	4,6	17,4	6,4	3,5	10,1
	elo	76,7	84,6	11,0	2,4	1,7	8,6	3,4	10,7	4,1	16,6	5,6	3,2	9,4
	syys	78,1	81,3	12,2	2,8	1,7	9,3	4,0	9,3	4,1	16,1	5,7	3,2	.
	loka	86,8	80,1	.	.	.	10,4	5,0	11,5	4,8	17,1	6,0	3,5	.
	marras	84,5	79,6
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2001	marras	-13,1	-
Tase														
1997	88,6	-	23,9	2,1	2,5	30,0	9,9	8,3	-16,9	8,0	-6,5	9,7	17,5	
1998	85,7	-	27,8	0,7	3,2	29,9	10,2	15,1	-24,6	-17,2	3,9	13,1	23,5	
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	22,5	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	13,1	
2000	7,2	-	33,4	1,1	1,4	29,9	13,4	31,3	-30,5	-60,1	-16,1	7,1	-3,6	
2000	II	3,9	2,7	9,2	0,1	0,5	7,8	3,3	5,9	-8,8	-13,1	-2,1	0,4	0,7
	III	4,6	-0,7	9,6	0,5	0,3	7,7	3,5	9,3	-6,3	-16,7	-4,2	2,1	-1,1
	IV	1,0	-4,2	7,0	0,3	0,2	9,1	3,8	9,2	-7,7	-16,1	-5,5	3,1	-2,5
Euroalueen laajeneminen														
2001	I	-1,7	8,7	10,7	0,8	0,9	4,4	3,5	7,6	-7,0	-14,0	-5,5	2,3	-5,5
	II	7,7	7,3	11,7	0,5	2,1	4,7	3,4	9,1	-7,3	-11,5	-3,6	1,6	-3,1
	III	17,4	12,6	14,2	0,3	0,8	4,1	4,1	12,8	-4,6	-10,2	-3,5	2,0	.
2001	kesä	5,2	2,9	5,0	0,1	0,3	1,6	1,2	3,3	-1,8	-3,5	-1,3	0,7	-0,6
	heinä	8,2	1,6	5,6	0,0	0,2	1,4	1,1	5,8	-1,8	-2,9	-1,4	1,2	-1,0
	elo	4,7	5,2	3,9	0,2	0,3	1,5	1,6	2,9	-1,5	-3,4	-0,8	0,7	-0,8
	syys	4,5	5,7	4,8	0,1	0,3	1,2	1,3	4,1	-1,3	-4,0	-1,3	0,1	.
	loka	9,6	6,7	.	.	.	2,0	0,7	5,1	-1,7	-2,5	-0,3	1,0	.
	marras	5,5	5,7

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

Ecun/euron valuuttakurssit ²⁾									
Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾		
11	12	13	14	15	16	17	18		
8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997	
8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998	
8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999	
8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000	
8,50	7,45	8,11	1,434	1,564	7,68	1 109,8	1,674	2000	I
8,28	7,46	8,20	1,381	1,585	7,27	1 042,0	1,608		II
8,40	7,46	8,10	1,341	1,576	7,06	1 009,5	1,569		III
8,60	7,45	8,04	1,325	1,632	6,77	1 011,6	1,516		IV
8,60	7,44	8,12	1,469	1,542	7,89	1 145,9	1,697	2000	tammi
8,51	7,45	8,10	1,427	1,564	7,65	1 110,8	1,674		helmi
8,39	7,45	8,11	1,408	1,583	7,51	1 076,1	1,654		maalis
8,27	7,45	8,15	1,389	1,588	7,38	1 051,4	1,620		huhti
8,24	7,46	8,20	1,355	1,570	7,06	1 015,3	1,566		touko
8,32	7,46	8,25	1,402	1,597	7,40	1 061,1	1,641		kesä
8,41	7,46	8,18	1,389	1,598	7,33	1 047,9	1,636		heinä
8,39	7,46	8,10	1,341	1,557	7,05	1 007,6	1,556		elo
8,41	7,46	8,03	1,295	1,575	6,80	973,2	1,517		syys
8,52	7,45	8,00	1,292	1,618	6,67	965,1	1,498		loka
8,63	7,46	8,00	1,320	1,639	6,68	990,6	1,497		marras
8,66	7,46	8,13	1,368	1,642	7,00	1 089,6	1,558		joulu
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
9,26	7,45	8,05	1,386	1,732	6,99	1 154,8	1,604	2001	
9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001	I
9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583		II
9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582		III
9,48	7,44	7,97	1,416	1,751	6,99	1 155,2	1,634		IV
8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001	tammi
8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607		helmi
9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611		maalis
9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617		huhti
9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586		touko
9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550		kesä
9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569		heinä
9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586		elo
9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593		syys
9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640		loka
9,42	7,45	7,92	1,415	1,717	6,93	1 137,5	1,625		marras
9,44	7,44	7,99	1,408	1,735	6,96	1 147,0	1,639		joulu
9,23	7,43	7,92	1,413	1,709	6,89	1 160,8	1,625	2002	tammi
-2,2	-0,1	-0,9	0,4	-1,5	-1,0	1,2	-0,9	2002	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ tammi
3,6	-0,4	-3,8	0,3	1,2	-5,9	-2,9	-0,3	2002	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ tammi

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden bruttovelka, % BKT:stä	Valtion pitkäaikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Vaihtotase ja uusi pääomatase, % BKT:stä	Yksikkötyö-kustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyyymi-indeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tanska												
1998	1,3	1,1	55,6	4,94	7,50	-0,9	2,3	2,5	2,2	5,2	5,4	4,27
1999	2,1	3,1	52,0	4,91	7,44	1,7	3,0	2,3	1,8	5,2	-0,2	3,44
2000	2,7	2,8	46,1	5,64	7,45	1,6	1,4	3,0	6,3	4,7	1,2	5,00
2001	2,3	.	.	5,08	7,45	4,5	5,9	4,70
2000	III	2,6	-	5,69	7,46	3,6	0,4	3,1	8,1	4,7	-0,1	5,84
	IV	2,6	-	5,42	7,45	1,4	1,1	2,7	6,1	4,7	-1,3	5,48
2001	I	2,3	-	5,03	7,46	4,7	2,4	2,0	5,2	4,7	2,4	5,26
	II	2,5	-	5,27	7,46	2,4	3,5	0,9	0,9	4,6	4,1	5,06
	III	2,3	-	5,18	7,44	4,4	3,0	1,2	1,7	4,5	7,9	4,73
	IV	2,0	-	4,83	7,44	4,4	9,3	3,77
2001	elo	2,5	-	5,12	7,45	-	-	-	2,5	4,5	7,0	4,81
	syys	2,1	-	5,11	7,44	-	-	-	-1,8	4,5	9,2	4,43
	loka	2,0	-	4,86	7,44	-	-	-	0,6	4,4	9,1	3,96
	marras	1,7	-	4,67	7,45	-	-	-	2,4	4,4	11,4	3,70
	joulu	2,1	-	4,97	7,44	-	-	-	.	4,4	7,2	3,63
2002	tammi	.	-	5,08	7,43	-	-	-	.	.	.	3,63
Ruotsi												
1998	1,0	1,9	71,8	4,99	8,92	3,7	0,9	3,6	3,8	8,3	3,5	4,36
1999	0,6	1,8	65,2	4,98	8,81	2,7	-1,0	4,5	1,8	7,2	6,8	3,32
2000	1,3	4,1	55,6	5,37	8,45	3,3	5,5	3,6	7,8	5,9	6,2	4,07
2001	2,7	.	.	5,11	9,26	-	.	.	.	5,1	.	4,11
2000	III	1,3	-	5,30	8,40	2,8	5,1	3,9	9,2	5,7	5,1	4,14
	IV	1,5	-	5,09	8,60	4,4	6,6	2,4	8,1	5,3	2,2	4,06
2001	I	1,6	-	4,83	9,00	3,4	2,4	2,3	5,6	5,3	0,2	4,10
	II	3,0	-	5,20	9,13	2,5	4,4	1,1	-2,5	5,0	1,1	4,15
	III	3,1	-	5,28	9,41	4,4	.	0,4	-2,0	4,9	2,6	4,34
	IV	3,0	-	5,12	9,48	5,0	.	3,85
2001	elo	3,0	-	5,16	9,31	-	-	-	-1,3	4,9	2,5	4,40
	syys	3,3	-	5,26	9,67	-	-	-	-1,9	5,1	3,1	4,14
	loka	2,9	-	5,17	9,58	-	-	-	-5,3	5,2	4,9	3,86
	marras	2,9	-	4,96	9,42	-	-	-	-5,0	4,9	6,2	3,81
	joulu	3,2	-	5,24	9,44	-	-	-	.	5,0	.	3,88
2002	tammi	.	-	5,27	9,23	-	-	-	.	.	.	3,87
Iso-Britannia												
1998	1,6	0,4	48,1	5,60	0,676	-0,5	2,8	3,0	0,9	6,3	9,7	7,42
1999	1,3	1,3	45,7	5,01	0,659	-2,0	3,8	2,1	0,8	6,1	5,4	5,54
2000	0,8	1,9	42,8	5,33	0,609	-1,6	2,0	3,0	1,7	5,5	6,6	6,19
2001	1,2	.	.	5,01	0,622	5,04
2000	III	0,8	1,7	41,9	5,31	0,612	-1,5	2,2	3,0	1,0	5,4	6,21
	IV	0,9	0,2	42,1	5,09	0,600	-2,1	2,2	2,7	1,3	5,3	6,07
2001	I	0,9	6,5	39,8	4,90	0,633	-1,0	3,1	3,0	1,3	5,1	8,9
	II	1,5	-1,8	39,8	5,18	0,614	-1,0	3,8	2,7	-1,7	5,0	7,4
	III	1,5	2,1	38,7	5,13	0,619	-1,1	3,2	2,2	-3,0	5,2	7,6
	IV	1,0	-2,7	38,7	4,82	0,621	4,16
2001	elo	1,8	0,0	39,0	5,07	0,627	-	-	-	-2,0	5,2	7,1
	syys	1,3	0,5	38,7	5,02	0,623	-	-	-	-3,9	5,2	8,2
	loka	1,2	4,6	38,5	4,86	0,624	-	-	-	-5,0	5,2	8,3
	marras	0,8	-6,7	38,2	4,67	0,618	-	-	-	-4,5	.	8,3
	joulu	1,0	-6,0	38,7	4,94	0,620	-	-	-	.	.	4,05
2002	tammi	.	.	5,02	0,617	-	-	-	.	.	.	4,05

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

1) Ajanjakson keskiarvoja.

2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.

5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

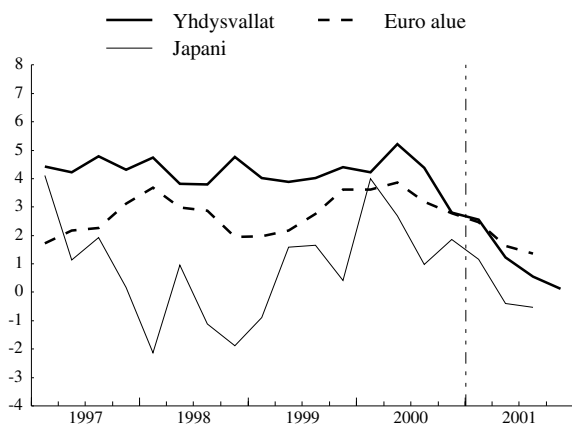
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- mysisaste, % työ- voimasta (kp.)	M2 ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ ecu tai euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ / ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yhdysvallat												
1998	1,6	0,1	4,3	5,9	4,5	7,3	5,57	5,33	1,121	0,3	53,4	
1999	2,2	-0,5	4,1	4,2	4,2	7,6	5,42	5,64	1,066	0,8	50,5	
2000	3,4	0,8	4,1	4,7	4,0	6,1	6,53	6,03	0,924	1,7	44,9	
2001	2,8	.	1,1	-4,3	4,8	8,7	3,78	5,01	0,896	.	.	
2000	III	3,5	0,5	4,4	5,1	4,1	6,70	5,89	0,905	1,9	45,6	
	IV	3,4	4,1	2,8	2,3	4,0	6,69	5,56	0,868	1,7	45,0	
2001	I	3,4	6,7	2,5	-1,0	4,2	7,1	5,04	0,923	1,5	45,1	
	II	3,4	8,0	1,2	-4,2	4,5	8,1	4,19	5,25	0,873	1,1	43,5
	III	2,7	6,5	0,5	-5,6	4,8	9,4	3,46	4,98	0,890	-0,9	44,2
	IV	1,9	.	0,1	-6,3	5,6	10,2	2,15	4,74	0,896	.	.
2001	elo	2,7	.	.	-5,3	4,9	8,8	3,56	4,97	0,900	.	.
	syys	2,6	.	.	-6,5	5,0	10,6	3,03	4,76	0,911	.	.
	loka	2,1	.	.	-6,7	5,4	9,9	2,40	4,55	0,906	.	.
	marras	1,9	.	.	-6,4	5,6	10,4	2,10	4,61	0,888	.	.
	joulu	1,6	.	.	-5,9	5,8	10,3	1,92	5,07	0,892	.	.
2002	tammi	5,6	.	1,82	5,00	0,883	.	.
Japani												
1998	0,7	6,3	-1,1	-7,1	4,1	4,4	0,66	1,30	146,4	-10,3	.	
1999	-0,3	-2,5	0,7	0,8	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-10,4	.	
2000	-0,7	-6,5	2,4	5,9	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	.	.	
2001	-0,7	.	.	-7,9	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	.	.	
2000	III	-0,6	-6,1	1,0	5,5	1,9	0,32	1,79	97,4	.	.	
	IV	-0,8	-5,3	1,9	4,9	2,0	0,56	1,73	95,3	.	.	
2001	I	-0,4	-0,2	1,2	-1,1	4,8	0,37	1,38	109,1	.	.	
	II	-0,7	3,7	-0,4	-5,7	4,9	0,08	1,28	106,9	.	.	
	III	-0,8	9,4	-0,5	-11,1	5,1	3,1	0,07	1,36	108,3	.	.
	IV	-1,0	.	.	-13,3	5,5	3,2	0,08	1,35	110,5	.	.
2001	elo	-0,7	10,4	.	-11,7	5,0	3,0	0,08	1,36	109,3	.	.
	syys	-0,8	11,0	.	-12,8	5,3	3,3	0,06	1,40	108,2	.	.
	loka	-0,8	9,4	.	-11,8	5,4	3,0	0,08	1,36	109,9	.	.
	marras	-1,0	.	.	-13,1	5,5	3,2	0,08	1,33	108,7	.	.
	joulu	-1,2	.	.	-15,0	5,6	3,4	0,08	1,35	113,4	.	.
2002	tammi	0,09	1,42	117,1	.	.

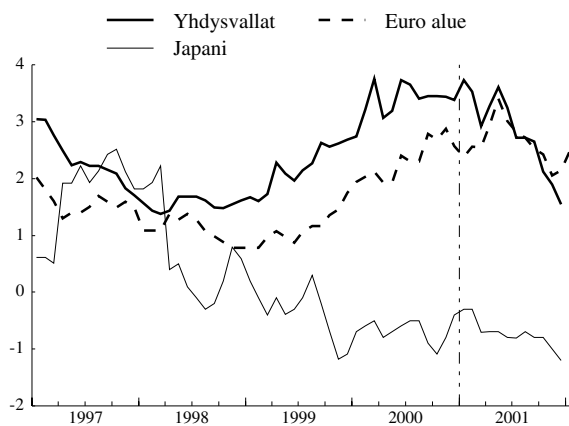
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 8 [joulukuuhun 1998 asti], 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarake 7 ja sarake 8 [tammikuusta 1999 alkaen]), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M2 ja sijoitustodistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Japania koskevat tiedot: vuoden 1998 alijäämä sisältää valtion vastuulle ottaman suuren velan; vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilin rahoitustilinpitoilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

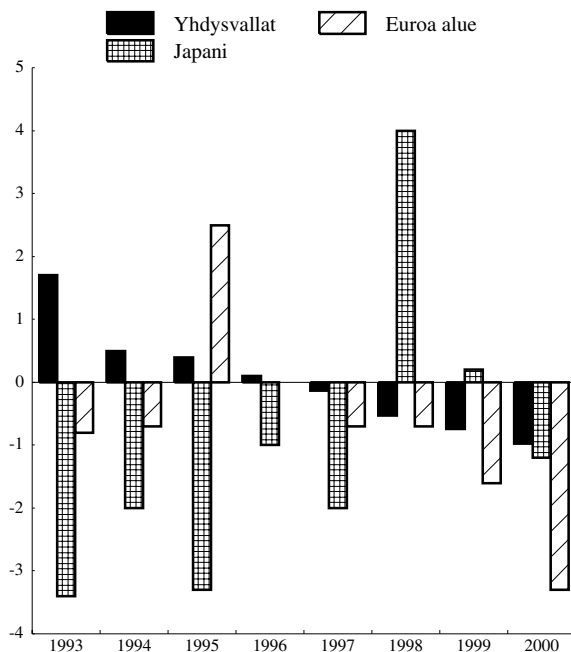
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus						Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾			
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen netto-hankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1997	18,1	19,9	-1,5	9,4	8,6	3,3	8,7	3,4	2,1	11,8	4,1	12,1	4,6
1998	18,8	20,7	-2,3	9,7	8,8	6,5	8,1	7,0	1,6	12,3	5,5	12,8	5,6
1999	18,4	20,9	-3,3	9,9	9,3	7,2	8,1	7,9	3,2	12,9	4,7	11,4	6,5
2000	18,1	21,1	-4,4	9,9	9,5	6,3	8,0	7,3	2,8	13,0	2,9	10,4	5,8
1999 IV	18,1	21,2	-3,7	10,0	9,2	5,5	8,2	6,3	3,5	12,9	4,6	10,7	6,6
2000 I	17,8	21,0	-4,1	9,8	9,4	7,7	7,9	8,8	5,6	13,3	4,5	10,4	7,9
II	18,3	21,4	-4,2	10,1	9,3	6,6	8,1	7,6	3,1	13,0	3,5	10,6	5,8
III	18,2	21,2	-4,5	10,2	9,6	6,9	8,2	8,0	2,4	12,9	2,8	10,3	5,8
IV	18,0	21,0	-4,5	9,8	9,4	4,0	8,0	4,9	0,4	12,8	0,8	10,4	3,7
2001 I	17,3	20,2	-4,1	9,1	9,4	2,2	7,5	3,0	2,0	12,8	4,1	10,3	3,9
II	17,2	19,7	-4,0	8,6	8,9	0,1	7,5	0,8	2,8	12,8	4,5	10,5	6,7
III	17,1	19,1	-3,4	8,2	8,7	1,3	7,6	1,4	1,3	12,8	8,4	12,4	8,3
Japani													
1997	30,2	28,7	2,2	16,6	16,1	3,2	13,8	1,2	0,1	6,0	6,9	11,3	0,7
1998	29,1	26,9	2,6	15,6	15,6	-6,0	13,3	-8,3	-0,3	5,3	6,1	11,7	-1,0
1999	27,6	25,8	2,2	14,4	14,8	3,3	13,5	-2,0	1,8	5,2	5,9	11,1	-0,3
2000	27,7	25,9	2,3	15,2	15,5	2,6	13,8	1,0	1,0	5,2	4,3	10,9	-0,4
1999 IV	.	26,9	.	.	.	19,1	.	13,7	4,0	.	12,7	.	1,4
2000 I	.	26,3	.	.	.	15,5	.	4,4	-1,2	.	-0,7	.	5,3
II	.	24,8	.	.	.	-25,0	.	-17,2	2,5	.	8,8	.	-7,5
III	.	27,1	.	.	.	12,7	.	1,8	-0,2	.	0,6	.	1,4
IV	.	27,1	.	.	.	6,8	.	13,7	2,7	.	7,9	.	-0,5
2001 I	.	27,5	.	.	.	8,9	.	-3,3	0,2	.	-4,8	.	2,7
II	.	23,5	.	.	.	-30,8	.	-18,5	4,4	.	14,0	.	-5,3
III	.	26,1	.	.	.	-3,0	.	-7,8	-0,6	.	-3,4	.	-5,7

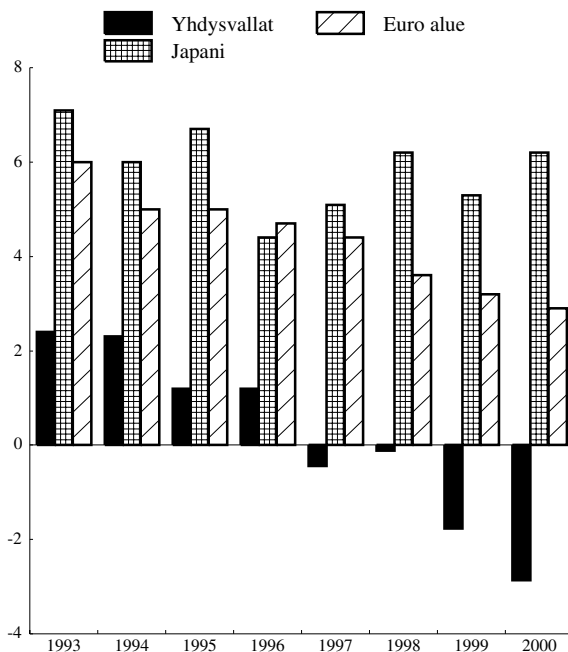
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Taulukko 2.4¹

Euroalueen raha-aggregaattien puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2).² Joihinkin M2:n eriin tehdään kalenterikorjauksia. M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut sarjat, jotta alaerät summautuvat yhteen M3:ksi.

Kausivaihtelusta puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät. Niillä muokataan miljardeina euroina ilmaistuja kantoja ja uudelleenluokittelusta, arvostusmuutoksista ja muista vastaavista muutoksista aiheutuvia korjauksia. Näin saadaan kantojen, korjauksien ja virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^M kuvaa muutosta kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, X_t^M suhteellista muutosta kuukaudessa t (lisättyä yhdellä), eli

$$(a) X_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} + 1 \right)$$

ja jos I_t on kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta, eli

$$I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t}{L_{t-1}} \right)$$

jossa perusjako $I_{\text{Joulu 1998}} = 100$, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona laskea seuraavasti:

$$(b) a_t = \left(\prod_{i=0}^{11} X_{t-i}^M - 1 \right) \times 100$$

$$(c) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Taulukossa 2.4.4 esitetty kuukausimuutos voidaan vastaavasti laskea kaavalla $(I_t/I_{t-1} - 1) \times 100$. M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta "Euro area statistics-download" csv-tiedostona, jolloin taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut voidaan laskea.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi taulukoiden 2.5–2.8 kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa. Niitä voidaan kuitenkin käyttää rakenneanalyysiin. Kasvuvauhtien yksityiskohtainen analyysi on mahdollista taulukoiden 2.5–2.7 neljännesvuosit- taisten virtatietojen osalta.

Koska taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain, niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

1 Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

2 Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12-ARIMA Reference Manual Version 0.2.2" (joulukuu 1998), *Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C.*

Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", *Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid*.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella.

Jos F_t^Q kuvaa muutosta kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, X_t^Q suhteellista muutosta (lisättyinä yhdellä) kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena, eli

$$(d) X_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} + 1 \right)$$

ja jos I_t ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, voidaan suhteellinen vuosimuutos a_t kuukauteen t päättyvänä neljännesvuotena laskea seuraavasti:

$$(e) a_t = \left(\prod_{i=0}^3 X_{t-3i}^Q - 1 \right) \times 100$$

$$(f) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti neljännesvuosimuutos voidaan laskea kaavalla $(I_t/I_{t-3} - 1) \times 100$.

Pyöristysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) sivulta ”Euro area statistics-download” csv-tiedostona, jolloin taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset voidaan laskea.

Taulukko 4.1

YKHIn puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja elintarvikkeita, jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa ja palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintatietoja ei ole puhdistettu, koska sen hinnan kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekijät tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2 edellisellä sivulla). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää pääsiäispyhä- ja työpäiväkorjaukset, palvelutaseessa pelkästään työpäiväkorjauksen. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannontekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

¹ Ks. alaviite 1 edellisellä sivulla.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivityksessä asiakirjassa kuvataan tilastojen nykyistä tuottamista. Siinä käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksetasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkina-tilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaistussa asiakirjassa ”Statistical requirements of the ECB in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuudessaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa csv-muodossa EKP:n verkkosivuilla (www.ecb.int), ja EKP:n Kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tai yksityiskohtaisempia tietoja heti tuoreeltaan.

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuihin, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuihin tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n

neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 6.2.2002 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyöritysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

Rahapolitiikka- ja rahoitusmarkkinatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000. Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamisten ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut raha-aggregaatit ja joidakin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään

¹ Euroopan tasolla raha- ja pankkitilastoista vastaa EKP. Maksuasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsikirjassa ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Raha- ja pankkitilastojen kokoamisohjeissa ”Money and Banking Statistics Compilation Guide” (EMI, huhtikuu 1998) esitetään suositukset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2002 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

Arvopapereiden liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5 ja 3.6. Tilastot on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen maturiteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritetty. Euroalueella olevia liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista. Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisien arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi. Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. (Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.)

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Hinnat ja reaalityalouden tilastot

EKP:n kuukausikatsauksessa esitettävät tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindekseihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitukseen käytötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). Tammikuusta 2000 alkaen YKHIn sisältyvät terveydenhoito- ja koulutuspalvelujen kustannukset. Tammikuusta 2001 alkaen YKHI sisältää myös sairaalapalveluja, kotona, vanhainkodeissa ja vammaisten palvelutaloissa suoritettuja sosiaalipalveluja koskevat kotitalouksien kulutusmenot. Laajennetun YKHIn mukaisia tietoja ei yleensä ole saatavissa tammikuuta 2000 edeltävältä ajalta. Tammikuusta 2000 alkaen YKHI sisältää myös euroalueella vierailevien kulutuksen, joka ei aiemmin ole sisältynyt kaikkien jäsenmaiden YKHIn. Taulukossa on myös EKP:n kokoamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoisiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalityalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 anta-

man lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvattaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokitukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia.

Rahoitustilinpitotilastot

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastoja ei ole puhdistettu kausivaihtelusta ja ne sisältävät kantatiedot ja EKT 95:n mukaiset rahoitustaloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä. On kuitenkin todennäköistä, että tilastojen käyttäjien päähuomio kohdistuu rahoitustaloustoimia koskeviin tietoihin.

Neljännesvuositiedot perustuvat euroalueen rahalaitoksia ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja, julkisyhteisöjen rahoitusta koskeviin tietoi-

hin, kansallista tilinpitoa koskeviin neljännesvuositietoihin ja BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euromaiden tilastot perustuvatkin kaikkien euromaiden tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei toistaiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.2 esitetään euroalueen säästämistä, investointeja (rahoitus- ja muut investoinnit) ja rahoituksen hankintaa koskevat tilastot. Nämä tilastot eivät vielä täsmää taulukon 6.1 neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimmaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jotka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat siten poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto), ulkomaankauppa ja valuuttakurssit

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2000 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2000/4) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecuinä. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Tällaisia tilastoja ovat maksutaseen rahoitustasetilastot vuoden 1998 loppua edeltävältä ajalta, palvelutasetilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta, tuotannontekijäkorvausten taseen kuukausikehitystä koskevat tilastot vuosilta 1997–1999 ja ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot vuoden 1997 loppua edeltävältä ajalta. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisten sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukko 8.7.1) on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja. Laskennassa ei kuitenkaan otettu huomioon suorien sijoitusten kantatietoja, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.7.2., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu Eurostatista. EKP laskee määraindeksit Eurostatin arvoja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kauppakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin. EU:n jäsenyyttä hakeneet 13 maata ovat Bulgaria, Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Turkki, Unkari ja Viro.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaaliinen efektiivinen valuuttaindeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssissa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit lasketaan kuluttajahintaindeksin, tehdasteollisuuden tuottajahintaindeksin ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusten pohjalta. Jos deflaattoreita ei ole saatavissa, käytetään arvioita. Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP:n julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille.

Muut tilastot

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin. Tiedot, jotka koskevat sääntämistä, investointeja ja rahoitusta Yhdysvalloissa ja Japanissa (taulukko 12.2.), on ryhmitelty samalla tavalla kuin euroalueen vastaavat tiedot taulukossa 6.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

4.1.2000

EKP ilmoittaa, että eurojärjestelmä toteuttaa 5.1.2000 likviditeettiä vähentävän hienosäätöoperaation, jonka maksut suoritetaan samana päivänä. Tällä toimenpiteellä pyritään palauttamaan normaali likviditeetti markkinoille sen jälkeen, kun vuoteen 2000 siirtyminen oli sujunut ongelmitta.

5.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

15.1.2000

Kreikan viranomaisten pyynnöstä euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden ministerit, EKP sekä Tanskan ja Kreikan ministerit ja keskuspankkien pääjohtajat päättävät revalvoida Kreikan drakman keskuskurssin valuuttakurssimekanismissa (ERM II) 3½ prosentilla alkaen 17.1.2000.

20.1.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,0 %, maksuvalmiusluoton korko 4,0 % ja talletuskorko 2,0 %.

EKP:n neuvosto päättää myös, että eurojärjestelmä aikoo jakaa vuoden 2000 alkupuoliskolla toteutettavissa pitempiä aikaisissa rahoitusoperaatioissa 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otettiin huomioon euroalueen pankkijärjestelmän arvioitu likviditeetin tarve vuoden 2000 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana sekä eurojärjestelmän pyrkimys jakaa vastaisuudessa suurin osa rahoitussektorille rahoitusoperaatioissa tarjoamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

3.2.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.2.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien. Talletuskorkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 4.2.2000 lähtien.

17.2., 2.3.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

16.3.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,5 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 22.3.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,5 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin 17.3.2000 lähtien.

30.3., 13.4.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,5 %, maksuvalmiusluoton korko 4,5 % ja talletuskorko 2,5 %.

27.4.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 4.5.2000. Maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 28.4.2000 lähtien.

¹ Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet vuonna 1999 on esitetty EKP:n vuosikertomuksessa vuodelta 1999 sivuilla 172–175.

11.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

25.5.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaation korko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.6.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja soveltaa sitä kahteen (kiinteäkorkoisena huutokauppana toteutettavaan) operaatioon, joiden maksut suoritetaan 15. ja 21.6.2000. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää nostaa maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 9.6.2000 lähtien.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina siten, että likviditeetin jaossa käytetään monikorkoista menettelyä. EKP:n neuvosto päättää asettaa näissä operaatioissa tehtäville korkotarjouksille alarajan, joka on 4,25 %. Siirtymisellä vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin ei ole tarkoitus muuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikan viritystä. Uudella huutokauppanenettelyllä pyritään vastaamaan huomattavaan ylikysyntään, johon tähänastinen kiinteäkorkoisen huutokauppanenettelyn soveltaminen on johtanut.

19.6.2000

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artiklan 122 kohdan 2 mukaisesti Ecofin-neuvosto päättää, että Kreikka täyttää artiklan 121 kohdassa I esitettyihin kriteereihin perustuvat vaatimukset, ja kumoaa Kreikkaa koskevan poikkeuk-

sen 1.1.2001 lukien. Ecofin-neuvosto teki päätöksensä ottaen huomioon Euroopan komission ja EKP:n kertomukset Ruotsin ja Kreikan edistymisestä talous- ja rahaliiton jäsenyyteen liittyvien velvoitteiden täyttämiseksi ja kuultuaan Euroopan parlamenttia ja keskusteltuaan valtion- tai hallitusten päämiesten kokoonpanossa kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston kanssa.

Toimien yksimielisesti niiden Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden, joita ei koske poikkeus, ja kyseisen jäsenvaltion kanssa Ecofin-neuvosto – Euroopan komission esityksestä ja EKP:tä kuultuaan – vahvistaa myös Kreikan drakman ja euron välisen peruuttamattoman muuntokurssin, joka tulee voimaan 1.1.2001. Kreikan drakman ja euron välisen muuntokurssin (joka vastaa drakman valitsevaa keskuskurssia euroon nähden ERM II -valuuttakurssimekanismissa) määrittämisen jälkeen EKP ja Kreikan keskuspankki ilmoittavat, että ne tulevat seuraamaan Kreikan drakman ja euron välisen markkinakurssin lähentymistä drakman euromuuntokurssiin. Lähentyminen tulisi saavuttaa viimeistään 29.12.2000 mennessä.

21.6.2000

EKP:n neuvosto päättää, että maksuvalmiusluoton korko on edelleen 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %. Neuvosto toistaa, että – kuten 8.6.2000 ilmoitettiin – eurojärjestelmän tulevat perusrahoitusoperaatiot tullaan toteuttamaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina monikorkoista huutokauppanenettelyä käyttäen ja että operaatioissa tehtävien korkotarjousten alaraja on 4,25 %.

EKP:n neuvosto ilmoittaa myös, että vuoden 2000 loppupuolella toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa eurojärjestelmä aikoo jakaa 15 miljardia euroa operaatiota kohden. Tässä määrässä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän ennakoitujen likviditeettitarpeet vuoden 2000 loppupuolella ja eurojärjestelmän halukkuus myöntää edelleen suurin osan rahoitussektorin rahoituksesta perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.7., 20.7., 3.8.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

31.8.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin siitä operaatiosta lähtien, jonka maksut suoritetaan 6.9.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 1.9.2000 lähtien.

14.9.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

5.10.2000

EKP:n neuvosto päättää nostaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.10.2000. Lisäksi maksuvalmiusluoton korkoa nostetaan 0,25 prosenttiyksikköä 5,75 prosenttiin ja talletuskorkoa niin ikään 0,25 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin 6.10.2000 alkaen.

19.10., 2.11., 16.11., 30.11.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

14.12.2000

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää rahan määrän kasvun eli lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosentissa. Päätös perustuu siihen, että käytettävissä olevat tiedot tukevat edelleen niitä taustaoletuksia, joiden perusteella viitearvo alun perin määritettiin joulukuussa 1998 ja vahvistettiin uudelleen joulukuussa 1999. Oletukset ovat, että M3:n kiertonopeuden hidastumistrendi on keskipitkällä aikavälillä ½–1 % vuodessa ja potentiaalisen tuotannon trendikasvuvauhti 2–2½ % vuodessa. EKP:n neuvosto tarkistaa viitearvon seuraavan kerran joulukuussa 2001.

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön ottaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %. EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaa-

tioissa jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessaakin suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n lehdistöpalvelusta (Press Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivuiltamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflaatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdentyminen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaation sisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Occasional Paper Series

1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and autocorrelation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Eurosystem? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.

- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.
- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: Is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.

- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P.M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: A statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luis J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the US. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodriguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.
- 57 Fabiani S. ja Rodriguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.

- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIRU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodríguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: Has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: Quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: What can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.
- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.

- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S.G. ja Henry S.B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.
- 87 Boissay F., Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M.P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.
- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., AVAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro-area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villetelle J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour: Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilmunen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupiaz C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.

- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martinez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.
- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro-econometric approach. Joulukuu 2001.
- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.
- 112 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 113 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- 114 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- 115 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.
- 116 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- 117 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- 118 Tomat G.M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–1998. Tammikuu 2002.
- 119 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- 120 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with heterogenous agents. Tammikuu 2002.
- 121 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- 122 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- 123 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.

Muita julkaisuja

The TARGET service level. Heinäkuu 1998.

Report on electronic money. Elokuu 1998.

Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.

Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKP:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.

Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.

Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.

Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.

Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.

The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.

Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.

Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.

Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.

Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999. (Ei saatavissa painettuna; julkaisun sähköinen versio on nähtävissä EKP:n Internet-sivuilla.)

Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.

Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.

Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.

Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.

Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.

EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.

EKP:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.

Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

The monetary policy of the ECB. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

The ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000.

TARGET. Elokuu 2000.

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.

